

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

1917

1

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

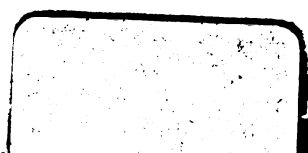
1917

1917

1917

1917

1917

1. **BRUNNEN** (1997) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

2. **BRUNNEN** (2000) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

3. **BRUNNEN** (2003) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

4. **BRUNNEN** (2006) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

5. **BRUNNEN** (2009) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

6. **BRUNNEN** (2012) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

7. **BRUNNEN** (2015) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

8. **BRUNNEN** (2018) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

9. **BRUNNEN** (2021) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

10. **BRUNNEN** (2024) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

11. **BRUNNEN** (2027) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

12. **BRUNNEN** (2030) *Handbuch der Wasser- und Abwasserwirtschaft*. Berlin: Springer.

1. The first line of the document is a vertical line.

2. The second line of the document is a vertical line.

BIBLIOTHECA HISTORICA SVEO-GOTHICA;

Eller

FÖRTEKNING

Uppå

Så väl trykte, som håndskrifne Böcker, Tractater och
Skrifter, hvilka handla om

Svenska Historien,

Eller därunder kunna gifva Ljus;

Med

Critiska och Historiska

ANMÄRKNINGAR:

Af

CARL GUST. WARMHOLTZ,

Hof-Råd.

SJUNDE DELEN,

Som innehåller de Böcker och Skrifter, hvilka angå
Rikets Historia under Konung GUSTAF ADOLPH.

STOCKHOLM,

Trykt hos ANDERS JAC. NORDSTRÖM, 1793.

H.

W27

1. *What is the purpose of the study?*
 2. *What are the research questions or hypotheses?*
 3. *What is the study design?*
 4. *What are the participants and sample size?*
 5. *What are the variables and measurement tools?*
 6. *What are the data analysis methods?*
 7. *What are the results and conclusions?*
 8. *What are the limitations and future research directions?*

300658

BIBLIOTHECA

HISTORICA

SVENSKA

Tredje Boken.

Sveriges Politiska Historia.

Cap. III.

Sect. VIII.

Konungarnes Historia af *Wassiska* Huset, ifrån
Gustaf Ericsson, til Drottning *Christina*.

§. 6.

GUSTAF ADOLPH.

3439. **E**n kort Undervijsning i hvad **B. III.**
Konster och Dygder en Fursteligh per- **C. 3.**
son skal sigh öfva och bruka, then thår **Sveriges**
tänker med tiden lycksaligen regera Land **Almänna**
och Rijke. Stält til then Hög. Furste och **Historia.**
Herre, Herr Gustaf Adolph, Sveriges Rj- **Gustaf**
kes Arf-Furste, Hert. til Sudermanl., Nä- **Adolph.**
rike och Wärmel. af H. F. Nades Præceptor
Bibl. H. & G. Del. 7. A Jo.

B. III.
C. 8. *Johan SKYTTE. in Octavo.* Stockholm, Am
Sveriges Olai, 1604; 3 ark.
Almänna
Historia. Omtryckt i Stockh. hos Wankif 1678, och
Gustaf I. Åfven därstädes, hos Wennberg och Nordström,
Adolph. 1770, in 8:o.

3440. *Avis politiques de Charles, Roi de Suede, à son Fils Gustave Adolph.*

Dessa Politiske Reglor äro tryckte vid slutet af en liten sällsynt Bok, med Titul: "Instruction pour une Reine Chrétienne, contenant ses devoirs envers Dieu & soy-même, envers le Roy son mari, l'Eglise & le prochain en general: avec les Avis de Charles Roy de Suede, à son Fils Gustave." Cologne, Willamse, 1666, in 12:o.

Uti et Förespråk på 6 och en half sida beskrives, dock-ganska ofullkomligen, Konung Carls person och förtjenster. Sjelfva Reglorne bestå af 9 sidor. De äro dels Moraliske, dels Politiske, och passa för Konungar i gemen, utan afseende på Sveriges enskilda Lag, Regerings-Form och Stats-Författningar, som icke med er enda ord nämnas; ej eller säger Utgifvaren hvarifrån han fått dessa Reglor. De kunna läsas på Svenska i Er. Ekholms *Omväxling af små, någsamma och nyttiga Skrifter.* Stockholm 1759 in 8:o, i Saml. sid. 5 - 9.

Uti *Nouvelle Bibliotheque*, en Journal, som trycktes i Hag, hos *Paupie*, reciteras Tom. III. Août 1739, en Bok med Titul: *Pensées diverses sur l'Homme*, à la Haye (Paris) 1738 in

in 8:o. Vid Slutet af denna Recension, p. 506, B. III. C. 3.
 säger Journalisten: "On doit savoir gré à l'auteur d'y avoir joint une *Instruction de Charles, Roi de Suede, à son Fils Gustave Adolphe.* Almänn. Sveriges Historie.
 "Cette instruction, contenue en trente deux maximes, est un chef-d'œuvre de sagesse." Huru vida denna Instruction kommer öfverens med de här ofvanföre anförde *Avis politiques*, har jag icke haft tillfälle at underlöka: de senare kunna väl icke med skäl kallas et Mästerstycke.

3441. Berättelse om K. Gustaf Adolphi upväxt och ungdoms år.

Uri Er. Ekholms *Krit. och Histor. Handl.* 1. Saml. sid. 5. - 14. Är enahanda med den berättelsen, som under *Jo. Widekindi* namn finnes i *Palmköldska Saml.* i Upsala, Msc.

3442. Hert. Gust. Adolphi Bref til Kon. Carl IX. om sin expedition på Öland: Dat. Lågret för Borkholm, den 6 Octob. 1611.

Sv. Magazinet, 1766, Oct. sid. 736.

3443. *Diarium gestorum in Comitibus mortis Regis Caroli IX & regimini Gustavi Adolphi proximis, autore M. Petro Erii Drivio, Cuprimont. (på Svenska.)*

Under denna Titul citeras Handskriften uti Riks-Archivo af Stiernman, *Bibl. Sv. Goth.* Tom II, p. 12. Tryckt är et Extraët däraf

B. III.

C. 3.

Sveriges
Allmänna
Historia.
Gustaf
Adolph

utur Palmisköld. Samlingarne, uti *Stockh
Magazin*, 1780, Nov. sid. 693 - 714: g
från den 22 Julii 1609 til d. 10 Jan. 1
Författaren, Probst och Kyrkoherde i Arb
lesde til 1642. .

3444. Placat, at ingen af dem
grensen boo, skola bruka handel med
Danske. Dat. Warnemo den 15 Februar
1612.

Stiernman, Saml. af Commerce-Stadg. T.
sid. 565.

3445. Placat' för Ståderne i Vester- o
Östersjön, at ej göra tilförsel til Danma
och afläggia Tullen i Örefund. Dat. Sto
holm den 8 April 1612.

Idem, *ibid.* p. 566.

3446. Nye Tydinge uth Kopenhage
wat de unfern in vorgangene Monath
Schweden verrichtet. 1612. *in quarto*.

Bibl Mich. Richeii, Hamb. 1763, in 8:o,
IV, p. 301.

3447. *Joach. Frid. von HELDORF*s wal
haftiger Bericht, Entschuldigung und Veran
wortung wieder die in seinem abwesen aus
sprengete unwahrhafte Beschuldigung, als
er bey dem nechsten Schwedischen und Dänr

mi

märkischen Kriegswesen, ein Cornet den Schwedischen Kriegsleuten verrathen, auch ohne befehl, unehrlicher weise ausgeantwortet, und sich in die Schwedische bestallung gegeben haben solte. *in quarto*, Eisleben, 1614 4 $\frac{1}{2}$ a.

B. III.
C 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Innehåller authentiqua Revis til förklar af en Tyisk Krigsmans heder, som uti en Elscarmouche i Småland, *in Junio 1612*, jemte två Cornerter Danska Ryttare, blef til fånga tagen och sedan trädde i Svensk tjenst.

3448 Msc. Kon. Gustaf den Stores och andres, Sveriges Konungs, Lefverne och Bedrifter, författade af A. O.

Är en början til K. Gustaf Adolphi Historia, som Riks-Cancell. Axel Oxenstierna sig förrera, it hade at beskriwa. Består, jemte et kort Företal, allenast af 3 ark; angår dels ungdoms år, och år til en del detsamma som N. 3441.

En tillförlätelig afskrift finnes hos mig.

3449. Kon. GUSTAF ADOLPHS egenhändig författade Historia öfver sig sjelf. *in 8:o*. Stockh. Wennberg, I. Del. 1773, 40 sid.

Är under en riktigare, och med Konungens upfåt närmare öfverensstämmande Titul samma Fragment, som Assessor Bengt Bergius låtit trycka, tillika med Konung Carl d. IX:s Rim-Chronica, Stockh. 1759 *in 4:o*, sid. 87 - 112. Se här ofvansfö. N. 3312.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Förmodeligen har senare Utgifvaren, som såges vara Handelsm. Er. *Zettersten*, icke haf sig bekant, at så väl detta Fragment, som de därvid fogade Utdragen af tvänne Konungens 1614 och 1621 hållne Tal, redan lång förut varit i Allmänhetens händer; samt at a detta K. Gustaf Adolfs påbegynte *Arbete* inre mera ö rigt är, än det som här finnes tryckt och kallas I. Delen: förgåfves lærer man ock så förvänta flere Delar. Jämför *Götting. Anz.* 1774, pag. 1294.

3450. Msc. *Föran* Jacobsson SÖLFVEN PATRONS korta och enfoldiga Relation om de Påliska, Ryssländiska och Danska Krigs handlingar, som skedde äro i K. Carl d IX. tid, och vid begynnelsen af K. Gustaf Adolfs Regemente.

V. Stiernmans Förelspr. til Werwing, *K. S. gism. och Carl IX. Hist.* sid. 18.

3451. L'Histoire de la dernière Guerre de Suede, en laquelle sont amplement décrits les Siéges, Combats, Rencontres et Batailles des Suedois contre les Danois: en semble leur paix, par l'entremise du Roi de la Grand-Bretagne, in 8vo Paris, Pomey, 1622.

Boken, som hos oss icke är allmän, består af 348 sidor, utom Dedicat. til *Marechal de Crequy* undertecknad af Författaren *PEREUS*. Uti Ko

af Frankrike Privilegium kallas han *Maitre Julien* ^{B. III. C. 3.}
Peleus, Advocat au Parlement. Om det som han ^{Sveriges}
 skrifvit i Franska Historien icke åger mera til- ^{Almänna}
 förlätelighet, än denna hans Beskrifning öfver ^{Historia.}
 Kriget emellan Sverige och Danmark, kan det ^{Gustaf}
 icke annat än vara af ringa värde. Hans okun- ^{Adolph.}
 nighet i Svenska sakerne är intet mindre löjelig,
 än dets ensidighet för K. Sigismund och Konun-
 gen i Danmark lastbar. Likväl har Holberg
 uti sin *Danmarks Riges Historie*, Tom. II. p.
 623 följ. träffeligen vetat at nyttja denna Scri-
 bent. N. P. Sibbern däremot fäller om honom
 et ganska välgrundadt, men intet mindre än för-
 delaktigt omdöme, hvilket kan läsas uti dets
Supplementa & Accessiones ad Biblio:h. Histor.
Dano-Norveg. hos v. Westphalen, Monum. in-
 ed. rer. German. Tom. IV, col. 1558.

Julien Peleus var icke allenast Historicus, u-
 tan ock Orator och Poet. Under denne sena-
 re Titel har l'Abbé Goujet lämnat honom et
 ställe uti sin *Bibliothèque Française*, T. XIV, p.
 336 följ. Han var född i Angers, blef år 1600
 K. Henric IV Stats-Råd och Historiograph, och
 lefde ännu år 1622. Om hans Skrifter låger
 Goujet, l. c. p. 338: "La justesse, la précision,
 "l'érudition placée à propos sont des qualités,
 "qu'il ne faut pas chercher dans les Orateurs &
 "les Historiens du seizième Siecle & du com-
 "mencement du dix-septieme. Les Ecrits de
 "Peleus ont les mêmes défauts &c.

3452. Joh. Car. Chodkiewitz Literæ,
 quibus sollicitat Jac. de la Gardie ad defe-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph,

ctionem a Rege Sveciæ ad suum Dominum;
d. 24 Mart. A. 1613.

*Mon. Polit. Ecclesiast. ex Arch. Palmströmd,
edit, p. 141,*

3453, Kon, Gustaf Adolfs Bref til
Hr. Jacob Pontusson de la Gardie; dat,
Stockh, d. 29 Apr, 1613.

Uri *Upsala Tidningar*, 1775, N, 6.

Konungen låger sig för väl kända Generalens
ärliga och upriktiga Sinne, för för at om dels
trohet och råttådighet hysa minsta tvifvelsmål.

Uri samma *Tidn.* N. 8 läses ännu et Konungens
Bref til bem, Herre, dat. Wålbygård d. 16 Okt.
1613, angående dels begäran om Dispensation
ifrån sin tjenst i Ryssland,

3454, Förbuds-Placat, at ingen biltog
lagder skal sig fördrifta utan Kongl. special
tillåtelse och legde komma in i Riket. Öf-
verträder någon detta, så blifver öfver ho-
nom rättat som en Riksfens förrådare; dat,
den 28 Mart, 1613,

Höppen r p. 42.

3455, Mötes-afsked om beviljad Con-
tribution til Elfsborgs igenlösen; dat,
Stockh, d. 22, Jul, 1613.

Stiernman, *Saml. af R. D. Besl.* T. I, p. 684.

3456,

3456. Konung Gustaf Adolphi Full-^{B. III.}
 magt, gifven Commissarierne at handla med ^{C. 3.}
 Ständerne öfver hela Riket, i Städerna och ^{Sveriges}
 på Landsbygden, om Contributioner til ^{Almänna}
 Elfsborgs igenlösen, Dat. Stockh. d. 17 ^{Historia.}
 Sept. 1613. ^{Gustaf}
^{Adolph.}

Idem, *R. D. Besl. Bih.* p. 277.

3457. Drott. Christinas Fullmakt, gif-
 ven Commissarierne, at handla med Ständer-
 ne uti Furstendömet, om samma ärende:
 af Gefleborg den 22 Septemb, 1613.

Idem, *ibid.* pag. 279.

3458. *Matthiæ* SCHAUMII Verlauff und
 itziger Zustandt des Krieges in Russland,
 nebenst vermeldung was der Herr Jac. de
 la Gardie für ursache an Newgarten und
 derer unterlegenen Fürstenthümern, Schlös-
 fern und Festungen gehabt, dieselbe zu be-
 stürmen und zu erobern. *in quarto.*

"Denne Tractat, tr. utan stället eller Bok.
 "tryckarens namn, består af 7 til 8 ark. Af
 "Dedicationen til K. Gustaf Adolph, skrifven i
 "Rostock d. 8 Apr. 1614, finner man at Auto-
 "ren tilförene tjent Sverige. Vid slutet stå årskillige
 "Pæfver til Gustaf Adolphi, Hert. Carls Philips och
 "Herr Jac. de la Gardies beröm." Boken har
 jag sjelf icke sedt, utan fått därpå föregående
 Beskrifning.

B. III.

C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3458. (a) Oratio de Symbolo augu-
sto & vere regio R. Gustavi Adolphi: Glo-
ria Altissimo Suorum Refugio, habita vi.
Cal. Oct. 1613 a Bened. Petri LEUCHOVIO.
Adjecta est novi anni fausta acclamatio ana-
grammati Regis inclusa, in quarto. Upsal.
1614. pl. 24.

3459. Axel Oxenstiernas Bref til Henr.
Horn, om sakernas belägenhet med Polen
och Preussen (på Latin). Dat. Påsk-afton 1614.
Uti Fr. Carl Mölers *Diplom, u. Hist. Belust.*
I. Th. Erf. 1753, in 8:o, p. 434 - 439.

3460. Riks-Råd Gr. Abr. BRAHES Ti-
debok, ifrån 1594 til 1611.

Uti S. Loenboms *Sv. Archiv.* II. Del. Stockh.
1768, in 8:o p. 1 - 50. Af denna Dagbok å-
ger jag et handskr. Exemplar, efter et annat i
Palmköldska Förrådet i Upsala; enahanda med det
tryckta, undantagandes, at vid slutet åro tillag-
de: *Notæ ex Calendariis & Ephemerid.* Mich.
Olai, R. M. quondam Secret. desumptæ, som gå
ifrån d. 18 April 1589 til d. 3 Maji 1614,
och åro af föga berydenhet, undantagandes et
ställe ad An. 1613, som ljuder sålunda: "inter
"18 & 19 Maji, nocte, fuit Duellum inter Re-
"gem & Ducem Saxoniz, Henricum Julium
"ob Stjernsköld."

Gr. Abrah. Brahes Tidebok är sedan efter
sjelfva Originaler, hvilket Hr Riks-Rådet Gr. Gö-
ran Gyllenstierna Utgifvaren meddelat, å nyotrycket
uti

uti S. Loenboms Anecdoter om namnkunn. och B. III
 märkvärd, Sv. Mån, III. B. sid. 110-255. Den C. 3.
 stannar, uti denna uplaga, icke vid år 1611, u-
 tan går ända til den 28 Sept. 1629, borde alt-
 så rätteligen föras under detta tenare årtal. Kan
 tjena til uplysning i et och annat mål, förnäm-
 ligast i anseende til Tide-räkningen; men inne-
 håller därjämte mycket tom ej var mödan
 värdt at tryckas.

3461. Riks-Canc. Axel Oxenstiernas
 Bref til K. Gustaf Adolph angående några
 årender, af d. 29 Augusti 1614.

Uti S. Loenboms *Histor, Archivum*, II, St. sid. 6.

3462. Msc. Dalkarlarnes Handlingar,
 år 1613 och 1614, af Elao TERSERO up-
 skrefne.

I Ant. Archivo tvänne Exemplar, et tillika
 med Naf-toget, *in fol.* D. 57, et annat *in 4°*
 D. 81. samt ibland Ex. Benzeli Msc:er i Lin-
 köpings Gymnasii Bibliothek.

3463. Kon. Gustaf Adolphi förord-
 nande om en uphandling til tre Tunnor
 Guld; af Fält-Lågret vid Sarithie, den 27
 Jul, 1615, jemte et Promemoria uti några Oe-
 comiska mål, gifvit Narven d. 26 Oct. 1615.

Uti *Upsala Tidn.* 1775. N. 7.

3464. Krigs-Predikan, hållen uti Rys-
 land, två mil när Pletscho, i thet Sven-
 ska

B. III. fka Lägrret, d. 30 Jul. A. C. 1615, på
 C. 3. hvilken dag then Svenske Krigsmachten,
 Sveriges straxt efter Predikan, togade för Staden och
 Almäna Historia. honom sedan belägrade: af Joh. RUDBECK-
 Gustaf Adolph. KIO. Westerås, Ol. Helfing, 1626, in 4:o.

Stiernman, *Bibl. Sv. Goth.* T. II, p. 167.

3465. Freds-Predikan, hållen uti Ryfs-
 land, i thet Svenska Lägrret vid Pletscho,
 på then almänneliga stora Bönedagh, som
 uti Sverige hölts then 1 Sptemb. 1615, af
 Joh. RUDBECKIO. Westerås, Waldius, 1635,
 in 4:o.

Idem, *ibid.* p. 168.

3466. Kongl. Maj:ts Stadga om them
 som något omgånge och gemenkap hafva
 med K. Sigismundo i Påland och hans med-
 hållare, såsom och om them som falla ifrån
 vår Christeliga Tro til thet Påfviska Afgu-
 deri giord: på Riksdagen uti Örebro d. 17
 Febr. 1617. in quarto.

Omtr. i Stiernmans *Saml. af R. D. Best.* T.
 I. p. 708. På Latin uti Jac. Hunteri *Epist.*
miscell. Viennæ 163, in 8:o, p. 342-358.

3467. K. Sigismundi Patent och Var-
 ning til menige Sveriges Rikes Ständer,
 emot Kon. Göstaf Adolphi Kröning; af d.
 Apr. 1617. fol pat. 1 a.

3468.

3468. *Jonæ Magni Wexionensis Epos* B. III.
 honori inaugurationis Regiæ Gust. Adolphi ^{C. 3.} ^{Sveriges}
 Regis, d. 12 Oct. 1617. in quarto. Upsal. ^{Almänna}
 1617. ^{Historia.}
^{Gustaf}
^{Adolph.}

Stiernman, *Bibl. Sueo - Goth.* T. II, p 238.

3469. Gustavus Adolphus, Suecor.
 Gothor. Wandalorumque Rex, in augustiss.
 suæ Coronationis festo, Carmine Elegiaco
 celebratus (a Joh. MATTHIÆ). in quarto.
 Upsal. 1617.

3470. Coronarium hoc Sereniss. &
 Potentiss. - Gustavo Adolpho - Regi, in fau-
 stæ acclamationis symbolum, devotissimæque
 Gratulationis indicium, subjectissime offert
Sylv. Joh. PHRYGIUS, P. Cæs. Sup. Schædvi-
 ens. A. C. 1617. Oct. in quarto. Holmiæ
 1614.

3471. Citations - Patent til Frans Kru-
 sebeck och Thom. Härfs, Capitainer, Erh.
 Krag, Lieut. och andre Befälhafvande samt Ge-
 mene under Öfv. Lieut. Glasenaps Regemente,
 at inom d. 15 Maji 1618 sig i Stockholm in-
 ställa, och stå til svars för sit begångne myteri
 och otro, af d. 24 Dec. 1617.

Höppener, p. 45.

3472. Then fordom Stormächtigste,
 Högborne Furstes och Herres, Herr Gustaff
 Adolphi, den Andres och Stores, Sveriges,
 Góthes

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia,
Gustaf
Adolph.
Göthes och Wändes Konungs Historia och
Lefvernes - Beskrifning, then Första Deel.
Författad och sammanfatt af Joh. WIDEKIN-
D1, Hist. Reg. in fol. Stockh. Wankijfs Än-
ka, 1691. 448 sid. utom Ded. och Reg.

Af detta arbete är intet mera än denna Del utkommen, som går ifrån Konung Carl d. IX. död år 1611, intil K. Gustaf Adolfs kröning, eller slutet af år 1617. Innehåller åtskilliga angelägna Handlingar, jemte flere af Konungen sjelf uplatte samt vid solenne tillfällen hållne märkvärdige Tal; men är för öfugt skrifven med en tung och ohyflad penna; utomdels är Boken värdslost tryckt. Hon var redan 1680 färdig at delas ut; se *Catal. Libror. qui in Hist. & Antiquit. patr. sub imp. Carl XI publicati sunt*, p. 29; men blef på Kongl. Maj:ts befallning, genom Bref til Öfver Ståthållaren i Stockholm, Gr. Christopher Gyllenstierna, af d. 14 November 1691, för åtskillige anstötelige utlåreller, samt obehagliga Sanningars skull, indragen; dock hölls Wankijfs Änka för den bekostnad hon därpå gjort, skadeslös. Boken är ännu icke mycket allmän: läs S. Alnander, *Hist. Libr. prohibitor. in Suecia*, P. I. p. 30, 31. Assell. Jon. Werwing fick befallning, at rätta och förbättra arbetet, öfver hvilket jämväl Oernhielm, Lejonmark och Joh. Peringsköld iår skildt uppgäfvo deras påminneller. Se *Stiernman, Förespr. til Werwing, K. Sigism. och K. Carl IX. Hist.* p. 31.

Lejonmarks Anmärkningar, öfversatte på Tyfka, med Titul: "Unvorgreiffliche Anmerkungen über

"über des weyland Secret. Widekindi: *Historiam* B. III
 "Reg. Gust. Adolphi, auf befehl des Königl. C.3.
 "Cantzley - Collegii, de an. 1691 d. 22 Dec. ^{Sveriges}
 "entworffen und aufgelerzet", kunna läsas i C. ^{Almänna}
 Nettelblads *Swed. Bibliothek*, V. St. p. 97 - ^{Gustaf}
 104; de angå til större delen Skrif- eller Tryck- ^{Adolph.}
 fel. Oernhielms Anmärkningar finnas hos en
 och annan Samlare i Mlc.

Orvifvelaktigt är, at Widekindi fortsatt detta
 sit arbete; men om han det intil Könungens död
 fullfölgt, därom har jag ingen kunskap kunnat er-
 hålla. Om Författaren brukat samma vidlöf-
 tighet, som i Första Delen, måste det öfriga i
 Handskrift utgjort en väldig hop papper.
 Likväl har jag icke hört, at man af detta verk
 saknade flere än en enda Del; och af en Man,
 som haft tillgång til Kongl. Cancellie-Collegii
 Handlingar, är mig berättat, at som man fallit
 på den tankan, det torde Sam. Pufendorf fördt
 denna handskrefne Del med sig til Berlin, hvar
 man förmodade, at den i något publikt eller
 privat Bibliothek kunde vara i behåll; ty hade
 bemälte Collegium, genom Bref af d. 29 Nov.
 1744, anmodat då varande Extraord. Envoyén
 vid Kongl. Preussiska Hofvet, Herr Rudensköld,
 at den samma på det nogaste efterspana. Hvad svar
 härpå följt har man sig icke bekant; troligt är, at
 Handskriften där icke funnits, och lika så troligt, at
 den aldrig blifvit fördd utur Riket, aldraminist af
 Pufendorf, hvilken, i fall han någon gång nytt-
 jat detta Widekindi arbete, det då för tiden ej
 mera behöfde.

B. III.

C. 34

Sveriges

Allmänna

Historia.

Gustaf

Adolph.

3473. Kon. Gustaf Adolfs och Fröken

Ebba Brahes märkvärdiga Kärleks-handel.

in o. Stockholm, Grefing, 1768, 120 sidor.

Denna osmakliga, men af små-sake: Samlare mycket efterlökte, samt ofta och med åtskilliga felaktigheter, tillägningar och förändringar afskrefne Roman hade länge lupit händer emellan, när det följt Directeuren *Gottfr. Sack* in, at genom dels utgifvande på trycket göra sig af allmänheten förtjent; men knapt voro år 1753 uti Wildiska Tryckeriet, de tre förtta arken, med et brokigt Titulblad, aftryckte, förr än Skriften, jag vet ej af hvad orsak, blef förbuden. Förlusten stannade således på Utgifvaren, in til thes han, efter flere års förlopp, och sedan Skrif- och Tryckfriheten var stadgad, fick tillfälle, genom en ny Uplaga göra sig skadeslös för den förra.

Emot Papper och Tryck lär ingen ting kunna påminnas, ej eller däremot, at Utgifvaren, förmodeligen af Modestie, på Titulbladet förtegar, at han tillagt, icke allenast Anmärkningar, jemte en annan särskild Berättelse om Ebba Brahes sedermera ingångne Gifter-mål, utan också en så kallad: "Blandad Samling af åtskilliga märkvärdiga omständigheter, rörande Konung Gustaf Adolph, ifrån dels "Ispåaste Barndom, til dels sista Dag, af flere "Historie-Seribenter utdragne"; hvilken Samling går ifrån p. 89 til p. 120. Men frågansvärd är, om alt detta svarar emot der ovanligen höga Pris, som Utgifvaren satt på sit arbete, och om det icke utan afsaknad hade kunnat vara bortaf

borta? Af den tankan tyckes Boktryckaren Lange vara, uti Företalet som låtes framföre dels Up-
 laga af *Kärleks-Handeln*, tryckti Stockholm ock lå-
 1768 in 8:o, 61 sidor, och utur hvilken, til
 en märkelig besparing för Köpare, alla dessa
Accompagnements äro uteslutne.

B. II.
 C. 3.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Hvad nu Grunden vidkommer, på hvilken denne Roman är bygd, så kan så mycket mindre tviflas därpå, at Gustaf Adolph älskat Ebba Brahe, samt omgärs med den tankan at taga henne til sin Gemål, som åtskillige Bref ifrån Konungen til förenämde Fröken finnas, hvilka låtta sådant utom alt tvifvelsmål. Fyra Bref i det ämnet ligga mig för ögonen: de äro skrifne, icke i Roman-styl, utan med all en så hög Herre anständig vårdighet, och daterade, de två första på Wäsby den 19 Januarii och 1 Martii 1613, det tredje i Stockholm den 1 April samma år, och det fjerde i Narven den 20 Sept. 1614.

En annan Roman om Kon. Gustaf Adolphi Kärleks-händeller, men vida skild ifrån den härstädes anförde, skal stå i en Bok med Titul: "Lelebuch für Söhne und Töchter, zur Vermehrung der Weltkenntnis und Tugend, aus der neuern Geschichte der Staaten und des gemeinen Lebens; Altenburg 1781," in 8:o. Se Büsching, *Wöchentl. Nachr.* 1781, n. 6, p. 42.

3474. Mandat och Förbud, at ingen må bruka Seglation til Riga, eller andre under den Påliska Chronen belägne Städer; dat. Stockh. d. 15 Jul 1619.

v. Stiernmans Saml. af Commerte-Stadgar,
 T. I, p. 724.
 Bibl. Hist. S. G. Del. 7.

3475.

B. III. 3475. Drottningens samt de förfamla
 C. 3. de. Ständers samptelige Skrifvelse til alle
 Sveriges Almäns Lands-orter öfver hela Riket, som utgeck
 Historia. d. 6 Apr. 1620.
 Gustaf
 Adolph.

Idem, *R. D. Best. Bih.* p. 287. Angår den
 Gålds betalning, hvaruti Kronan råka
 genom Elfsborgs Löfen.

Uppå Konungens skrifteliga anmodan hade
 flere Particuliere til detta behof förskjutit Kronans
 större eller mindre Penninge-Summor: et sådant
 Kon. Gustaf Adolphi's Bref til Jöran Ulfsson til
 Norrenås, dat. Stockh. d. 18 Dec. 1617, åger
 jag *in originali*, och med påskrift, at Jöran
 Ulfsson härpå föresträckt 20 Ung. Gyllen och
 100 ft. goda Riksdaler.

3476. Msc. Konung Gustaf Adolphi's
 Berättelse om sin Resa til Berlin, och hvad
 sig under vägen och therfammastädes til-
 dragit.

I Riks-Archivo: Stiernman, *Bibl. Sv. Goth.*
 T. II, p. 188. Gust. Adolph gjorde tvänne Refor til
 Berlin, den första i största stillhet 1619: den
 påstod icke längre än ifrån d. 2 til d. 28 Aug. och
 Konungen förlofvade sig då med Prinsessan
 Maria Eleonora, hvilket likväl hölls ganska
 hemligt. Andra Refan skedde också *intognito*
 och om den handlar ofvannämde Berättelse.
 Han seglade ifrån Stockholm d. 28 April 1620,
 och var tillbaka i första dagarna af nästa Julii
 månad, sedan han med desamma gjort en vi-
 sse

site vid Chur-Pfalziska Hofvet. Giftermålet declarerades, och Axel Oxenstierna gick såsom Ambassadeur til Berlin. Den Kongl. Bruden anlände til Calmar d. 7 Oct. och fortsatte resan til Stockholm, hvarest Intåget och Bilågret hölls den 25 Nov. och Kröningen d. 29. Mauvillon har fördenksull orätt, når han säger, *Hist. de Gust. Ad.* p. 70, at Kröning och Jubel-Fest skulle firas på en gång, i början af år 1621.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

At göra Bröllops-Högtiden solennare, upfördes en af And. J. Prytz composerad Comedia, kallad *Olof Skot-Konung*; se här ofvanföre n. 2612.

Hvad i synnerhet Konungens besök vid Chur-Pfalziska Hofvet beträffar, så förekomma derom åtskilliga particulariteter uti et Latinskt Bref ifrån den bekante Pfaltziske Ministern *Rusdorf*, til Assessoren i Kåjserlige Kammar-Rätten *von Gruen*, hvilket är tryckt *in extenso*, fastän något felaktigt, uti en liten Bok med Tirul: "Strödde Anmärkningar i Bref til en Vän, samlade under en Resa igenom någre Tyske orter." Stockholm, Pfeiffer, 1778, in 8:o sid. 32-40. Til sit väsentliga innehåll låses det på Fransyska hos Mauvillon, l. c. p. 68 följ.

3477. TrenneBref, rörande Kon.Gustaf Adolphs Frieri vid Brandenburgska Hofvet.

I *Sv. Fateburen*, IV. Öpn. n. 12, 13.

Första Brefvet, skrifvet af Riks-Canc. Axel Oxenstierna, angår Konungens Resa 1618. Andra och tredje Brefven äro skrifne af Gust. Ad. der förra af den 24 Sept. 1620 til A.

B 2

Oxen-

B. III. Oxenstierna, som då vistades i Berlin, om der
 C. 3- Kongl. Brudens Reception, vid ankomsten ti
 Sveriges Calmar; det senare af d. 27 October 1620 ti
 Almäna Lindorm Ribbing, Sråthållare i Wadstena, ang
 Historia. Danska Sändebudens undfågnande, som skulle bi
 Gustaf vista Bröllops-högtiden.
 Adolph.

3478. Carmen de Sereniss. & invictiss. Rege Suecorum, Dn. Gustavo Adolpho, & de nuptiarum pompa cum Dna Eleonora Maria (Maria Eleonora) illustriss. Brandeburgensis Filia: contextum & recitatum in Suecorum Athenis, consensu magnif. D. Rectoris, M. Bened. Leucovii, & spectab. D. Decani, M. Jönæ Magni, anno gVstaVV's aDoLphV's & eLeonora Maria prospere regnent (1621) a Joan. RACHILITZIO, Budesina-Lufato; in 4:o, pl. 4.

På sista sidan står: *Typis Ign. Meureri*; å
 altså tryckt i Stockholm.

3479. Oratio Panegyrica, Sereniss. Potentiss. Invictiss. Principi Gustavo II-- a Carolo HORN scripta, publiceque habita in Acad. Lugd. Batava. in fol. Lugd. Bat. Ill. Elzevir. 1622, pp. 42.

3480. Thet Svenska i Ry(s)land tijo åhrs Krijgz Historia; hvilket under tvånne Sveriges Stormåcht. Konungars, Kon. Carl IX och Kon. Gustaf Adolfs den Andres och Stores Baneer, Stor Fursten Ivan Wasilivitz Suifchi

kuischi och Ryssland til hjelp, först emot B. III.
C. 3.
 the Rebeller och Litower, sedan the Sveriges
Almänna
 Påler, på sidstone emot sielfva Muskowiter- Historia.
Gustaf
Adolph.
 ne, ifrån åhr 1607 intil 1617 af Feldt-
 herren, Gr. Jacob de la Gardie, utfördt
 och med en repüterligh Fredh bijlagdt år,
 i lika många Böcker fördelt och samman-
 fattat aff Joh. WIDEKINDI, Histor. Reg.
 in quarto, Stockh. Wankijff, 1671.

Boken är dedicerad til K. Carl XI. Följer et
 Bref til Riks-Canc. Gr. M. G. de la Gardie,
 jämte en Skrift på Latinsk Vers til denne Her-
 res beröm. Företalet består af 6, och sielfva
 Verket af 947 sidor. Slutet göra 14 Latinska
Epigrammata öfver åtskillige höge Herrars Por-
 traitter m. m. samt en *Genealogia* på the tven-
 ne Storfurstl. Familier, the Wasiliers och Roma-
 nowers. Uplagan är prydd med en Plan af
 Staden Novogrods Belägring. På Titulbladet
 står, at Historien icke går längre än til år 1617.
 Författaren har likväl fullfölgt henne alt intil
 år 1621, då Gräns-skilnaden emellan Sverige
 och Ryssland aflöts.

Densamma på Latin: Historia Belli
 Sueco-Moscovitici decennalis, quod junctis
 armis cum Magno Moscorum Duce, Johan-
 ne Basilio Suischio, primum adversus
 rebelles & Lithuanos, mox Polonos, tan-
 dem data causa contra ipsos Moscovitas,
 auspiciis Regum Sveciæ Caroli IX & Gu-

B. III. stavi Adolphi, ductu Jac. de la Gardie
 C. 8. varia fortuna, ab anno Seculi hujus septi-
 Sveriges mo, in decimum septimum gestum, & ardu-
 Almänna pace compositum est; totidem libris distir-
 Historia. cta, Scriptore Joh. WIDEKINDI. in quan-
 Gustaf to, Holmiæ, apud Nic. Wankijff, 1672, p.
 Adolph. 436, exceptis præmisfis.

Hamb. Bibl. Hist. Cent. II, p. 205.

Editionerne komma icke i alt med hvaranna öfverens: uti sit Bref til Gr. de la Gardie framföre Svenska Uplagan, säger Widekindi: *af desse Exemplaren det ena det andra illustrera kan*. Men så fela i Latiniska Editionen IX och i Boken, hvaraf allenast innehållet är urlatt. Däremot finnas tre Lat. *Epigrammata* mera i denna Uplaga än i den Svenska, jämte en Beskrifning öfver stora Novogorod, hörande til p. 250. Däruenne Ryska Stor-Furstl. Familiers Genealogi står ej eller i Latinen. Register finnes vid ingendera Uplagan: båda två äro de nu mera ick mycket allmänna.

Flera Editioner af denna Bok känner jag ick Magister Nic. P. Ofander, i sin Disputation *Fama eruditor. in Suecia virorum a contemptu Juv. publ. &c. vindicata*, Gryphisw. 1725, in 4. p. 27 (not. n.), påstår väl at en tredje Uplag finnes på Latin och Svenska (*quæ Latinum sermone cum Suecano conjungit*); men jag har funnit anledning at tro detta vara et misstag, härledande af en oriktig Citation.

I *Kon. Gustaf Adolphi Historia*, sid. 262, B. III. berättar Widekindi, at redan år 1614 den lärde C. 3. *Dan. Heinsius* tilbudit sin tjenst, at samman- Sveriges Almänna Histor. Gustaf Adolph. skrifva Historien om Kriget i Ryssland, samt til den åndan begärt de därtill nödige Handlingar och Documenter; men at detta förehafvande, förmodeligen efter man hade vigtigare saker at tänka uppå, icke blifvit verkställt. Närmare kunskap här om får man af *Dan. Heinsii* Bref til Riks-Canc. Axel Oxenstierna, som Fr. Carl von Moler lårit trycka, *Diplom. u. Histor. Belust.* IV B. Frf. 1759, in 8:o, p. 97-119, och af hvilka kan inhämtas, at *Dan. Heinsius* icke allenast erhållit Konungens Fullmakt, at vara dels Råd och Historiograph, med 800 R:drs årlig Lön, utan också i fem år verkligen njurit denna Lön; men at oaktat detta han icke blifvit i stånd fått at samman-skrifva Konungens Historia, efter man ej skickat honom de därtill erforderlige Acta och Documenter, ehuru han ofta och länge därom anhållit. Det synes alltså, som hade man med flit undvikit at anförtro *Heinsius* detta Arbete; af hvad orsak, är obekant.

3481. Relation om Kon. Gustaf Adolphi Resa 1621 in Jul. och Aug. til Riga, och hvad i förstene företogs emot Staden.

Uti S. Loenborns *Histor. Archivum*, II St. sid. 16-23.

B. III. 3482. Kon. Gustaf Adolphi Bref til
 C. 3. des Fru Moder, om sin ankomst til Lif-
 Sveriges land: dat. Färlägrat vid Riga, d. 10 Aug.
 Almåna Histor. Gustaf 1621,
 Adolph.

Sv. Färburen, V. Öpn. sid. 183.

3483. Kurtzer und wahrhafter Bericht, welcher gestalt die vornehme Kauff- und Handels-Stadt Riga in Liffland, jüngst- hin d. 16 Aug. alt. Cal. deß abgewichenen 1621 Jahrs, von I. K. M. zu Schweden Gustavo Adolpho, zu wasser und lande belagert, und endlich d. 16 Oct. (Sept.) occupirt, und was sich dabey sonderlich von tag zu tag zugetragen und begeben, *in quarto. 1622. 12 sidor.*

3484. Adumbratio Civitatis Rigenfis a sereniss. Sueciæ Rege Gustavo Adolpho d. 16 Sept. (1621) ad deditionem compulsa. *in quarto. 1621.*

Höppener, p. 48.

3485. De expugnatione Civitatis Rigenfis, Livoniæ Metropolis, quam Sereniss. Suecor. Gottor, & Vandalor, Rex, Gustavus Adolphus, Kal. Aug. an, proxime elapso 1621 infestis armis ipse oppugnatum venit & terra marique 13 Aug. undique cin-

inſtam, ad deditionem tandem 16 Sept. compulſit. Loco Relationis veriſſimæ Epistolæ IV, in quarum prima, ad Sereniſſ. Polon. Regem, & ſecunda ad ill. Ducem Campeſtrem - Dom. Chphm. Radziwilium, Princ. S. R. I. a Spect. Senatu ſcriptis, obſidionis illius, & inevitabilis deditionis neceſſitas iisdem vere accurateque explicantur. Ex tertia verò reſponſi loco ab eodem Campiductore in improprium Spect. Senatus ſcripta, quaſi deditio ea, nulla cogente gravi neceſſitate, præcipiti ſaltem metu facta ſit; quarta tandem nata eſt Apologetica Spect. Senatus, in qua factæ deditionis ratio expedita redditur. Latino & Germanico idiomate in gratiam veritatis amantium in lucem editæ. Daniel, 5 Cap. Poſtatem habet altiffimus in Regno hominum, quemcumque voluerit ſuſcitabit ſuper illud. Seneca, Ep. 91: Nihil publice ſtabile eſt; tam hominum quam urbium fatavolvuntur. Lipſ. de Conſt. C. 16: O mira & numquam comprehenſa neceſſitatis Lex! in quarto. Excusæ Rigæ per Nic. Mollinum, 1622. pl. 154.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Hiſtoria.
Graf
Adolph.

Är af Magiſtraten i Riga, och til deſs Förſvar utfärdad. Tillika med Latinſka Uplagan föränſtaltades en Tyſk öfverſättning, ſom ockſå är tryckt i Riga 1622, in 4:o. Vid bägge finnes en i Koppar illa ſtucken Plan af Belſgrin.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

gringen. Latiniska Uplagan skal samma år bli vit omtryckt i Wittenberg, hvilken Editio jag väl icke ledt, men flerstådes funnit citerad.

De tvänne första Brevven läsas ocklå uti J. C. Lünig, Literæ Procerum Europæ, Lips. 1711 in 8:o, T. I, p. 128 - 140. Littouiske Fåhl herrens Radziwils Svar står p. 141 - 148.

3486. Riga devicta ab Augustis. Principe Gustavo Adolpho, Suecorum, Gothorum Vandalorumque Rege, carmine Heroico descripta a Joanne NARSSIO, Anast. fil. Dordr. Batavo, Med. Doct. in quarto. Riga Livon. Schröder, 1625 pl. 5.

Jo. Narsius, eller van Naarsen, var förf. Prädikant, blef af Synoden i Dordrecht affatt och lade sig sedan på Läkare-konsten. Han reste flere år omkring i Tyskland, Danmark Sverige och Pölen; gick omsider tillbaka till Holland, trädde 1635 i Ostindiska Compagniets tjänst, och afled par år därefter uti Indien.

Se mer om honom i J. F. Foppens *Bibl. Belg.* P. II, p. 709, hvarest han kallas K. Gust. Adolphi Medicus och Historiograph. Tilförlärligare efterrättelser om denne Man, den jag flere gånger får tillfälle at nämna, har Jo. Möllerus samlat, *Cimbr. Liter.* T. II, p. 576. Han gifver honom med skäl namn af *Poëta scribax, sed incultior*: jämför dels *Hypomnem. ad J. Schefferi Suec. Liter.* p. 447. Läs ocklå P. J. Ber-

Bergii *Tal om Stockholm för 200 år sedan*, B. III.
 hvarest p. 107 i Anmärkn. finnes införd K. C. 3.
 Gustaf Adolphi Fullmägt för Jo. Narsius, at Sveriges
 vara des Historiographus, på det fått, at "han Almänna
 "skulle skriva Svenska Historien på Latinsk Historia.
 "vers, dock utan frihet, at däruti inblanda af Gustaf
 "Poëternas Dikter, eller något Hedniskt skämt." Adolph.
 Fullmagten är dat. Riga, d. 13 Nov. 1625.

3487. Msc. Kon. Gustaf Adolphi Bref
 til Rikens Råd, om Staden Rigas intagan-
 de, och om penningar och proviant at öf-
 verfånda: dat. Riga, d. 17 Sept. 1621.

Uti Palmköld. Saml. i Upsala.

3488. Patent til invånarne i Lif- och
 Curland, at beqvåma sig med godo, och
 taga Län af Hans Maj:t: af d. 22 Sept.
 1621 (på Tyska).

Höppener, p. 48.

3489. Patent och Revocation til Un-
 derfåtarne, som af Lif- och Curland hafva
 bortvikit: af d. 16 Nov. 1621 (på Tyska).

Idem, *ibid.*

Om de anstalter, som Konungen, efter Staden
 Rigas intagande, fogade i Lifland, så väl med
 Underföknig om Adelens Gods, som Lag och
 Rätts skipande, samt Krigsfolkets underhåll,
 gifva de här nedanföre upptecknade Documenter
 mycken uplysning.

3489. (a)

B. III. 3489. (a) Msc. Kon. Gustaf Adolph
 C. 3. Fullmägt och Instruktion för Kammar-Rå
 Sveriges det Hr Johan Sparre, at i Holsten upne
 Almännas gotiera en Summa Penningar til Kgl. Maj:t
 Historia. Gustaf
 Adolph. tjenst. dat. Stockh. d. 22 Nov. 1622.

Originalerne förvaras hos mig.

3490. Kon. Gustaf Adolphins Bref til
 Stor-Fursten i Ryßland; Svar på hans Skrif
 velle om des Besvärings-puncter: dat. We
 sterås d. 27 Mart. 1623.

Ibland mina Handskr. Samlingar.

3490. (a) Msc. Enke-Drotn. Christi
 nas Bref til Fru Karin, Grefvinna til Ste
 geholm, at låta sina Land-Bönder gå med
 in til Nyköping, at där hjelpa arbeta på
 Slottets befallande, efter man befarade An
 grep på Sjösidan af Kon:s i Pälén Krigs
 rustning vid Danzig: dat Nykóp. d. 20
 Maji 1623.

Under den 30 i samma Månad skref Enke-
 Drotn. åter Grefvinnan til, om Spanmåls up
 låtande, til Konungens tjenst, emot god betal
 ning. Båge Brefven äger jag *in originali*;
 man ser däraf, at Försvarsverket i Söderman
 land var Enke-Drotningen updraget.

3491. Diarium eller Journal på Kon.
 Gust. Adolphins Resa åt Dantzic a. 1623.

Uti

Uti S. Loenboms *Histor. Archivum*, II St. B. III.
p. 23 - 29, går ifrån d. 5 Jun. til d. 23 ejusd.
Slutet fattas.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3492. *Sylva Chronologica Circuli Balthici*, das ist Historischer Wald und Umbzirck des Balthischen Meers, oder Ost-See, darinnen, neben Beschreibung der Länder und Örter, die ordentliche Succession aller Könige in Dennemarck, und aller Hertzogen zu Holstein, bis auf den jetzt regirenden König Christianum IV und Hertzog Fridericum III. Gottorph. Linien, richtig an tag gegeben. In welchem auch kürzlich aufgezeichnet die denckwürdigste Geschichte, so sich in Denmark, Norwegen, Schweden, Lieffland, Churland, Preussen, Pommern, Mecklenburg, Holstein, Schleswig und dero anstossenden Ländern, Städten und Örtern zugetragen, von dem Jahr n. C. geb. 1500 bis auf 1623 Jahr, beschrieben von Nic. HELDVADERO, Theol. & Mathem. Regio. in quarto. Hamburg, Carstens 1625.

Boken, delt i två Delar, består af 134 och 327 sidor, Företalet m. m. oberåknadt. Uti D. Gerdes *Florileg. Libr. rar.* Grön. 1763, in 8:o p. 163, och *Catal. Biblioth. Salthm.* Regiomont. 1751, in *octavo*, p. 88, räknas hon ibland sällsynta Böcker. I anseende til Sverige är hon aldeles umbärlig.

Om Nic. Heldvaderi Perlon och Skrifter, handlar Jo. Möllerus, *Cimbr. Liter. T. I*, p. 242. Han afled 1634.

3493.

B. III. 3493. Msc. Kongl. Maj:ts Proposition;
 C. 3. gjord til Rikfens Ständer, sammankallade
 Sveriges Almäna och förslade — i Stockholm. — Act. d.
 Historia. 12 Mart. 1624.
 Gustaf
 Adolph.

Ibland mina handskr. Samlingar.

Angår enkannerligen Sakernas belägenhet i
 anseende til nästgränsande Magter.

3494. Msc. *Petri* Er. DRIVII Ora-
 tio ad incolas Uplandiæ, Norlandiarum &
 regionum montanarum, a. 1625 mensib.
 Januar. & Febr. congregatos, de auxilio in
 usum belli conferendo (Serm. patrio).

I Riks-Archivo. Stiernman, *Bibl. Sv. Goth.*
 T. II, p. 529.

Utaf et Kgl. Kammar-Collegii Bref til Hr
 Eric Ryning, dat. d. 20 Jan. 1625, och som
 hos mig *in Originali* förvaras, finner man at
 Konungen gifvit Riks-Cancelleren och Hr Joh.
 Skytte Fullmagt, at med de förnämste af Rid-
 derstk. och Adelen, samt andra förmögne Män
 i Riket, handla om en anseelig Penninge-Sum-
 mas försträckande til Kgl. Maj:ts tjenst; med
 försäkran om billigt interesse, och at de deras
 betalning skulle bekomma af den lilla Tullen,
 Accisen och den nyligen beviljade Qvarn-Tul-
 len &c.

3495. Kongl. Maj:ts Tal til Rikfens
 Ständer vid Riksdagen, som börjades d.
 10 Mart. 1625.

Uti *Stockholms Magazin*, Nov. 1780, p. 714-719.

Angår en ständig och alltid varande Armées underhållande.

B. III.

C. 3.

Sveriges
Allmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3495. (a) Kungörelse om Kongl. Maj:ts öfverresa til Lifland med en Krigsnagt: af d. 23 Jun. 1625.

Höppener, p. 52.

3496. Fides & humanitas Polonica erga Delegatos Regis Suedorum, Gen. D. Arvid. Horn, & Cl. D. Joh. Salvium, J U. D. lignis modis commendata a Joan. NARSSIO. in quarto, Rigæ, 1625. pl. 1.

En ironisk Skrift.

3497. Acta & Literæ ab VIII Maji anni 1624 usque ad VI. Nov. anni 1625 inter utriusque Regni, Sueciæ & Poloniæ, Senatores ac officiales commutatæ. Ex mandato S. R. M. Sueciæ. in quarto. pl. 18.

Vid slutet står: *Holmiæ, excudebat Ignat. Meurerus R. Typogr.*

Uti et kort Företal til Läsaren säges, at man låtit trycka dessa Handlingar, på det Allmänheten så mycket bättre måtte få se: "Polonos astu & tergiversatione, lucrando tempori & melioribus occasionibus intentos, non veram justamque pacem, sed speciem ejus quæsisse, norque tractatum spe inelcatos circumducere, ut majoribus involverent difficultatibus, statuisse".

3498.

B. III. 3498. Kongl. Maj:ts Bref til Ständer-
 C. 3. ne i Wexmanland, om then beviljade hjel-
 Sveriges pen: dat. Stockh. d. 6 Apr. 1626.
 Almännas Historie, Stiernman, *R. D. Besl. Bih.* p. 290.
 Gustaf Adolph.

3499. Abdruck Schreibens Gustaf Adolphi - an Bürgermeister und Rath der Stadt Königsberg in Preussen (vom 29 Jun. 1626) nebst gründlichem Bericht was von anfang bis nunhero J. K. M. in Schweden vor Städte und Schlösser in Preussen occupirt und eingenommen, auch sonst dabey ferner sich begeben und zuge-
 tragen hat. *in quarto.* 1626.

Konungens Bref är skrifvit på Latin, med en Tyck öfversättning.

3500. Apologia Mariæburgensium, postquam Regi Sueciæ se subjecerunt, a. 1626 d. 18 Julii. *in quarto.* 1627.

I Hoppii *Schediasm. de Script. Hist. Pol.* §. 33.

3501. En kort Berättelse huru then Staden Meven bleff af the Pääler belagdh, och sedan therifrån befriatt.

Uri S. Loenhoms *Hist. Archivum*, 1 St. p. 48 - 63.

3502.

3502. Meva Pomerellia, obsidione Polonorum liberata, ductu Augustiss. Suec. Regis, Gustavi Adolphi: aliaque Poëmata Suedo-Borussica, Moschovitica, Miscellanea *Joan. NARSSII. in quarto*, Stockh. 1627.

B: III.
C 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3503. Kon. Gust. Ad. Bref til Lars Kagge, Commendant i Dirschau, om dess upförande där i Staden; af Falkenau, d. 30 Sept. 1626

Uti *Sv. Fathiren*; IV Öpn. p. 135:

3504. Fragmentum Relationis historicae Rerum A. 1625. & seqq. regna inter Sueciae & Poloniae gestarum; Autore *Axel. OXENSTIERNA*.

Uti Ol. Celsii *Monimentor. Literarior. Com. Ax. Oxenstierna ex Arch. Palmsköld. de prompt. P. I. Upl. 1750, in 4:o*, p. 14 - 20; hvarvid Utgifvaren gör följande anmärkning: "Has tantummodo Oxenstierniani operis membranulas reliquit Palmsköldius, quasque Historiae suae belli Moscovitici, vix ulla aut subtracta, aut adjecta, vel mutata vocula, inseruit Widekindi." Jag äger samma Fragment i Msc.; men det går längre än det tryckta. Efter orden *Suecicas*; hvarmed detta slutas, följer en lacuna; börjar åter med orden: *Haberi clam inter Monachos*: slutet är: *aut quod alius, qui illi praeferretur, ea tempestate non reperiretur*. Denna Tilläts utgör inemot 7 sidor in fol.

3505. Et kort Diarium öfver Kon. Gustaf Adolphi Fälttog, år 1626.

Uti S. Loenboms *Histor. Archivum* III. St. p. 3 - 6.

Bibl. Hist. S. G. Del. 7. C

De

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph

Det är hämtadt, säger Utgifvaren, ur *Acta Historica* i Kongl. Maj:ts och Rikens Archiv: går ifrån d. 22 Jun. til d. 16 Okt. 1626.

3506. *Joh. SIMONII* Carmen gratulatorium ad Gust. Adolphum Regem, ex Livonia reducem. *in fol. pat.* Upsal. 1626.

Jo. Schefferi *Succ. Liter.* p. 280.

3507. Oratio de expeditionibus ac rebus quibusdam heroice gestis Sereniss. Gustavi Adolphi, Carmine Elegiaco habitata ab *Erico Joh. FALCK.* *in quarto.* Upsal. 1626.

Stiernman, *Bibl. Svo-Goth.* T. II, p. 551.

3508. Gratulationes, cum pio voto pro S. R. M. Sueciæ salute, victoriis, vita pro totius Regni, proque hujus omnium Ordinum, Statuum & Communitatum incolumitate & prosperitate; pro Comitiorum tum Holmiæ celebratorum, felicissimo exitu, expeditioneque exoptatissima, durantibus Comitibus - - Holmiæ in novo clariss. Nobili Suec. Archeo, in aula equestri dictæ a *Johanne, Bened. & Jac. SKYTTÉ,* L. L. B. E. in Duderhof. *in quarto.* Holm. Meure 1627 pl. 2½.

3509 Ausfürlicher Bericht von der Schwedischen Marsche nach Preussen. *in quarto,* Königsberg, 1627.

"Nai

- "Narrationis illius autorem D. SEBAECK, Star. B. III.
 "Livon. Secretarium, tanta eam integritate con- C. 3.
 "signasse asseverat Er. Stridsbergius, Secretarius il- Sveriges
 "lustr. Car. G. Oxenstiernii, qui ei bello interfuit, ut Almänna
 "nihil studio partium, omnia veritati data sunt, con- Historia.
 "tra quam in Regiomontana ejusdem expedition- Gustaf
 "nis descriptione factum." *Symb. Norm. ap.*
Placcium, Theatr. Anonym. p. 467; n. 1855.

Den andra i Königsberg utgifna Berättelsen an-
 förer Hoppius, S. 33.

3510. Neutralitas Regiomontana, in
 Quarto 1627.

Uti denna Skrift gifvas orlakerne tilkänna,
 som föranlätit Staden Königsberg, at emottaga
 den af Kon. i Sverige föreslagne Neutralitet.
 Hoppius, l. c.

3511. Brevis Relatio victoriæ illustriss.
 D. Palatini, Campiductoris Regni Pol. qua
 Ducis Sudermanniæ copiæ ad deditionem
 ductæ sunt. in quarto. pl. 1.

Vid fluret står: "Varlavix, in officina Joan.
 Roslowski, S. R. M. Typogr. d. ult. A-
 pril. A. D. 1627." innehåller en Berättelse
 om några å. Polska sidan erhållne ringa för-
 moner, jämte Staden Hamersteins Capitulation
 af d. 16 April 1627.

3512. Verlauff des Treffens, so zwi-
 schen des Königes von Polen und Gustavi
 Adolphi Schiffen, vor der Dantziger Rehde
 C 2 (zur

B. III.
C. 3. (zur avantage der ersten) a. 1627 geschehe
Sveriges *in quarto* 1628.
Almänna
Historia. Hoppius l. c.
Gustaf
Adolph.

3513. Cancellaria Suedica, in qua
Lud. Camerarii aliorumque Epistolæ, n
per post pugnam maritimam in Suedica n
vi capta, captæ a victore Polono. *in quarto*
1627.

Desse Bref trycktes ock på Tyska f. 8.
4:o: de finnas jämväl hos Londorp, T. II
p. 952 - 962.

3514. Gustavus faucius, Tragœdia:
qua res Sueco - Polonicæ in Borussia gest
anno 1627 majore ex parte enarrantur
Joan. NARSSIO. *in oct.* Hafniæ, typ. Sa
Sartorii, pp. 72.

Eadem, recusa cum Funebribus Gust
vianis, aliisque Miscellaneis Latinis & B
tavicis. *in quarto*. Frf. typ. Wolfg. Hoffma
ni, 1633, pp. 96.

Konungen blef blefverad vid Dirschau d. 7 Au
1627. En berättelse härom i Bref ifrån Joh. A
ler Salvius til Riklens Råd har von Stiernma
inryekt i sin *Sv. Landtmarskalkars Historia* &
Gjörwell, *Sv. Bibl.* III. D. p. 9.

3515. Patent om Casper von Schön
berg, Jac. och Hans Christopher von Borck
dorff, Hans Ernst Dickher, Timoth. Pic
oc

ch de Tyfiske Soldaters myteri af d. 15 B. III.
Å. 1627 (på Tyfka.)

C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Höppener, p. 54.

3515. (a) Någre Annotationer af fal.
Jöran POSSE Knutsson, och Herr Ga-
riel POSSE upptecknade och efterlämnade.

Uti S. Loenboms *Hist. Arkiv*. VI St. p. 38-52.

De börja med K. Gustaf I och hans Barns
Ålder och gå til d. 14 Okt. 1627. Kunna i
anseende til data, samt en och annan genealo-
gisk anteckning, vara af någon nytta. "At
"denne Journal," låger Urigifvaren, "på et och
"annat ställe är partiskt skrifven, är icke at un-
"dra på: den är upslätt af en Possé."

3516. Jo. BOTVIDI Gothi. Epistolæ
paræneticæ, scriptæ an. 27 (1627)
et Concionatores Svecos & Pastores Ger-
manos in Borussia. in quarto. Stetini, Goet-
schius, 1630. pl. 1.

Första Brevet är dat. Marienburg, d. 16,
det andra Elbingen, d. 24 Okt. 1627. Det se-
nare gifver någon uplysning om den af Gust.
Ad. i Preussen inrättade Kyrko-Stat.

3517. Msc. Riks-Canc. Axel OXEN-
TIERNAS Diarium öfver thet förnemligast
tildragit hafver år 1625, 1626 och
1627, medan Kon. Gustaf Adolph var med
armén uti Preussen,

Stiernman, *Bibl. Sueo-Goth.* T. II, p. 41.

R. III. 3518, *Svanth.* HORN Oratio Gratu
C. 3. toria in S. R. M. Sueciæ felicissimum
Sveriges exoptatissimum ex Borussia reditum. in qua
Almänna Historia.
Gustaf to, Upsal, 1627.
Adolph,

Idem, *ibid.* p. 567.

3519. Medaille (aus der Karlstei
(schen Suite) auf den grossen König Gus
tum Adolphum.

J. H. Lochner, *Saml. merkwp. Medailen*, 173
p. 201.

3520. Utskottets utaf Ständerne Besl
dat. Stockh. d. 12 Jan. 1628.

Sriernman, *Saml. af R. D. Best.* T.
p. 806.

Der innehåller Svar på Konungens Proposition
1 ang. Kejsarens och den påfviska Ligans fö
taganden i Tyska Riket; 2 om icke et offe
siyt Krig vore nödvändigt; och 3 om man
ke borde bistå Konungen i Danmark?

3520. (a) Förbuds-Patent emot Ha
deln på Dantzic; dat. Stockh. d. 12 Ja
1628.

På Latin, Sriernm. *Saml. af Com. Stadg*
T. I, p. 959, och på Tyska, Londorp,
III, p. 1010.

3521. Urfach warumb die Königl. Majt in Polen, neben der Stadt Dantzig, keine *Inducias annales* mit den Schweden eingehen könne.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Londorp, T. III, p. 1011.

3522. Panegyricus in laudem Gustavi Adolphi, Sueciæ Regis, autore *Elia de NUKROIS* (*Daniele Krusio*) in quarto. Aug. Trinobant. 1628 & 1629.

Omtr, i Stralsund 1630, in 4:0.

3523. Panegyricus Gustavianus Eliæ de Nukrois cribro Philyrino cribillatus, auctore A. AMOTO KRUSIO. in quarto. Syrenatæ, 1629.

3524. Censura ad Panegyricum El. de Nukrois: Senatui Gedanensi dicata. Aug. Trinobant. 1628. in quarto.

År förmodel. *Greg. Borastis* arbete: se *Sv. Mercur*, Jan. 1758, p. 795, 796.

3525. *Eliæ de NUKROIS* Palinodia ad Panegyricum in laudem Gust. Adolphi. in quarto. Aug. Trinobant. 1629.

3526. Sigismundi III Pol. & Svec. Regis de bello Svecico Panegyricus apologeticus ad Eliam de Nukrois, scriptus a Jac. Ror, Gallo. in quarto. Viennæ, 1629.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Föregående fem Skrifter känner jag allena
utur Hoppius, *de Scriptor. Hist. Pol.* §. 33. Den för-
sta har jag likväl funnit på flera ställen anmärkt.

3527. Epistola, quam Cæsar. Majest
a secretis confessionibus, ad quendam Jesui-
tam Hildesheimii agentem scripsit, in qua
consilia & machinationes Pontificiorum, ad-
versus civitates Germaniæ, Regna item Daniæ,
Sueciæ, Angliæ, & quadantenus Hollandiæ
Statum, deteguntur. *in quarto.* 1628. pl. 1½

Brefvet är dat. Prag, d. 8 April 1628. De-
finnes också öfversatt på Tyska, tr. 1. 8. *in 4:o*
och därutur på Svenska, med Titul: "Et Mis-
sif, eller Sendebreff, som then Rom. Key-
s Maj:ts Schrifte-sader, til en Jesuit i Hildesheim
afskickat hafver" &c. 1628 *in 4:o*, 1½ a.

3528. Hanfischer Wecker, daß ist treu-
hertzige Warnung an die erbare Hansee Städte,
daß ihnen nunmehr das Spanische und Pabstliche
Messer, sie umb alle zeit- und ewige wohl-
fart zu bringen, recht an die gurgelgesetzt, --
daß die Stadt Stralsund nicht hülflos zu-
lassen &c. *in quarto.* Gröningen, 1628. 4 a.

3529: Nachklang des Hanfischen Weck-
ers &c. *in quarto.* Gröningen, 1628.
5½ a.

3530. Summarischer Bericht, sampt
angehengten unterschiedlichen Fragen, etz-
licher nach dem Passawischen Vertrage und
aufgerichteten Religions-Frieden eingezogen
und

und reformirte hohe und andere Stifte be-
 treffend. Item, Extract was sich wegen ab-
 führung der Besatzung aus Stralsund der
 Schwed. Reichs-Canc. Ochsenstern gegen den
 Pommerischen Gefandten erkläret. *in quar-*
to. 1629. 2 $\frac{1}{2}$ a.

B. III.
 C. 3^r
 Sveriges
 Almäna
 Hfftoria
 Gustaf
 Adolph,

3531. Acta und Handlungen, so sich
 bey Belagerung der Stadt Stralsund begeben
 und zugetragen haben.

Londorp, T. III, p. 1017, 1020,

3532. Kurtze Relation welchergestalt
 der Röm. Kaif. Majt. — Feld-Marschalch —
 Hans Ge. v. Arnheimb — im nahmen höchst-
 ged. Ihr Keyf. Majt: die vornehme Han-
 delstadt Stralsund in Pommern, — d, 12
 Maji a. 1628 zu belägern angefangen, und
 was vor unterschiedliche Sturm, so wohl
 denckwürdiges darvor geschehen und vorge-
 lauffen: wird der — Leser zum theil aus
 bey verwahrten Kupferstücken so wohl auch
 der beschreibung zu vernehmen haben. *in*
quarto, 1629, 1 a.

Går ej längre än til d. 10 Jun. Om någon
 fortsättning tillkommit, är mig obekant. Kop-
 parstick finnes icke vid mit Exemplar.

3533. Summarischer Bericht und Inhalt
 der gantzen Belägerung der Stadt Stralsun-
 de, — was sich von anfang bis zum ende

B. III.
C. 3. des abzugs mit dem Keyßerlichen Volck
Sveriges auch alle Stürm und Schlachten, welchem
Almänna Monat und alle Tage sich begeben hat
Historia. Gustaf kürztlich verfaßet und beschriebe in dießem
Adolph. 1628 Jahre. *in quarto*. Magdeb. Francke
I. 2.

En narraktig berättelse; til bevis kan följande ställe tjena: "D. 9 Sept, ist der Schwedisch Obrister Syer (förmödel. Lesly) mit zehen tau send Lappländer — und mit 72 Kriegs-Schiff in die Stadt Stralsunde ankommen, welcher vor den jungen Printzen aus Dennekemark, auch vor dem gantzen Rath statlich empfangen, auch ihm ein güldene Kette verehret, welche sechsmahl umb leib gehet."

3534. Gründlicher Bericht von der Hänsestadt Stralsund, der Heubtstadt in Pommern, wie a. 1627 die Einquartirung daselbst begehret, aber gütlich abgehandelt, und gleichwohl folig gewalt unterschiedlich wieder zu verübet; auch von dero Belagerung, Stürmung und was dabey und weiter, bis zum abzuge des feindlichen Kriegs-volcks vorgegangen. Nebst den nöthigsten Beylagen, auf befehl E. E. Raths daselbst in druck geben. *in quarto* Stralsund, Ferber, 1631. 1 Alph. 18 a.

Hertzius, Lippenius, Schötgen och C. G. Hofman tilegna detta arbete D. Dav. Mevius den tiden Syndicus i Stralsund, sedermera Vice Præsident i Wismarska Tribunalet, en lerd och namnkunnig Man; men efter Chph. Pylis mening
Jubii

Jubil. Sund. p. 7, skal Rorgmästaren därstädes B. III. Lambert Steinwich vara rätta Författaren; eller, ^{C. 3.} Sveriges som D. Augustin Balthazar menar, en Syndicus ^{Almänna} vid namn Hassert. Se des *Monum. aeternæ memo-* ^{Historia.} *ria* Dav. Mevii *erectum*, Wism. 1771, in 4:o ^{Gustaf} Adolph, p. 105. Det recenleras vidlyftigare i C. Schötgens *Alt. und Neu. Pommerl.* III St. p. 287.

3535. Extract Berichts von der Stadt Stralsund &c. in 4:o Stralsf. 1630. 12 a.

Är et Utdrag af nästföregående vidlyftiga Skrift. Schödtgen I. c. V. St. p. 606.

3536. Stralsundt belegert door Albert Hertoch van Fridland, General van Keyserl. Majt Velt-Legher, doch sonder Veroveringe verlaeten d. 19 Jul. a. 1628.

Charta på 1 ark, dedic. til K. Christian den IV af Nic. a Wassenauer, Amsterd, Medicus.

Numrorne gifva tilkänna, at en ytterligare tryckt Beskrifning medfölja borde,

3537. Geschichte der unter des Herzogs von Friedlands Oberbefehl, von der Kayserlichen Armée unternommenen Belagerung der Stadt Stralsund, aus authentischen Nachrichten beschrieben, und mit vielen original Beylagen bewährt von Georg Phil. Ant. NEUBUR. in quarto. Stralsund, 1772. 1 Alph. 18 a.

Är första Stycket af denne Författares kallade "Beyträge zur Geschichte des dreissig-jährigen

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph,
"jährigen Krieges, so viel ins besondere das
"Herzogthum Pommern betrifft, aus authenti-
"schen Urkunden bewährt," Se *Neue crit.*
Nachr. VIII. B, Greifsw. 1772.

Fortges. Betrach. über die neuesten *Histor.*
Schriften, II Th. 1 Abchn. p. 34.

3538. Allerhand lustige Kriegslieder
der sehr starcken Stralsundischen Belagerung
betreffend, geschehen im jahr 1628 monats
Maji, Junii und Julii. *in quarto*. 1630. 3 a.

C. Pylii *Jubil. Sund.* p. 38 och p. 40 i
Anmärkn.

3539. Doppelter Gedächtnis-Thaler
auf die Befreyung der Stadt Stralsund von
der Friedländischen harten Belagerung, von
a. 1628.

J. D. Köhler, *Hist. Müntz-Belast.* 1732, p.
233. Se öcklå 1737. p. 420.

3540. Jubilæum Sundense, solutæ felici-
ter, ante centum annos obsidionis Wallensteinia-
næ, in Gymnasio Sundenfi d. 26 Julii a. 1728,
actu oratorio celebrare, ad eumque ætum
— invitat M. Chph. PYLIUS, Gymnas.
Sund. Rector. *in quarto*. Stralf. Schindler
(1728) pp. 48.

Uti detta Programme handlas om Staden
Stralsunds läge, ursprung, öden, tvåra Belä-
ring 1628 m. m.

För-

Författaren afled 1739: hans Lefverne och B. III.
 Skrifter har J. C. Dähnert upreknat *Pomm.* C. 3.
Bibliothek IV. B. II St. p. 71. Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolphi

3541. Förbud emot Seglation och
 Handeln på Curland. Dat. Dirschau d. 22
 Jul. 1628 (på Latin).

-v. Stiernman, Saml. af Com. Stadgar, T. I,
 p. 967.

3541. (a) Msc. Instruction och under-
 rättelse, hvarefter Kongl. Maj:t begärer thet
 Hans Kårlighet, Pfaltzgr. Johan Casimir sig
 rätta, och Krigsväsendet här i Riket, i
 Kongl. Maj:ts frånvaro, dirigera ville. A-
 ctum Stockh. d. . . . 1628.

Ibland Kgl. Biblioth. Gjørwells handskr.
 Samlingar.

3542. Diarium eller kort Relation
 på alt det som på H. K. Maj:ts Preussiska
 Refa (hvilken företogs den 29 Apr. 1628)
 passerat år, intil d. 30 (28) Octobris.

Uti S. Loenboms *Histor. Archivum*, III St.
 p. 7-55.

3543. Königs in Schweden Ausschrei-
 ben wegen der bedrängten in Teutßchland.
 Dat. Stockh. d. 12 Nov. 1628.

Londorp, T. III, p. 1011. Angår sådane som
 kunde vara hånade at begifva sig til Sverige.

3544.

- B. III
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.
3544. Msc. Riks-Canc. Axel Oxenstiernas Bref til Riksfens Råd om Polniska Kriget. och Tractaten, samt Rådslag det Tycka Kriget angående, skrifvit i Elbingen d. 30 Nov. 1628, jemte Kgl. Maj:ts Svart til Riks-Canc. dat. Stockh. d. 26 Dec. f. 2.

Ibland mina Handkrifne Samlingar.

3545. Nic. N. RUBENII Oratio gratulatoria, in qua patriæ nostræ ob densitatem hostium, qui eam undique coangustare bellicque minaciter infrementibus occasum moliri videntur, pavore mœstitiaque defixæ, non parum solatii inde fertur, quod illustriss. atque invictiss. illum Heroem, Gust. Adolphum II potentissimum sui defensorem per divinam clementiam nacta sit, a quo sicuti ante a suo sæpe dolore relevata est, ita nunc in eodem omnem, secundum Deum, spem suam ut collocet, submonetur: grati erga S. R. M. animi affectum, nec non observantiam in suos patronos & evergetas, qui ad annivers. Synodum Wexionensem comparare solent, declarandi causa conscripta, ibique recitata. *in quarto*. Upsal. 1628.

Stiernman, *Bibl. Svec Goth.* T. II, p. 615.

3546. Msc. Kon. Gust. Adolphs Proposition til Ständerne, om et Skeps-Compagnie, thet

Det Städerne här i Sverige anställa skola: B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

f. d. 6 Jan. 1629.

I Palmkölds Saml. i Uplala.

"Städernes Förklaring och Beslut om 16 Skeps
"förkaffande til Commerciernas idkande och
"Landers förklar", dat. Stockh. d. 26 Jun.
1629, läsas i v. Stiernmans *R. D. Besl. Bih.*
p. 293. Äfven därstädes, p. 295, får man i-
gen Kon. Privilegium för Skeps-Compagniet af
lamma Dato och p. 297 Kongl. Maj:ts Full-
macht för Städerne, om Skeppen, af d. 27
Jan. 1. å. Lågg härtil Städernes Förpliktelse, i
lamma ärende, af d. 9 Dec. 1629, uti Stiern-
mans *Saml. af R. D. Besl.* T. I, p. 816.

3547. Msc. Tvenne Kongl. Maj:ts
Skrifvelser til Riks-Canc. Axel Oxenstierna,
af Jönköp. d. 18 Febr. och 5 Mart. 1629,
rörande Freds-Underhandlingen med Polen,
samt Krigs-operationerne.

I Palmkölds Saml. i Uplala.

3548. Gedächtnis-Thaler der Stadt
Thorn, wegen ausgestandenen Schwedi-
schen überfalles 1629.

J. H. Lochner, *Saml. merk. Medaillen*,
1743, p. 225.

3548. (a) Relation öfver Strasburgs
undfättning 1629, och om K. Gustaf A-
dolphs

B. III. dolphs ankomst til Preussen och början
C. 8. Sveriges deßs förrättningar samman år.

Almänna Historiä. Uti S. Loenboms *Hist. Archivum*, IV S.
Gustaf Adolph. Den förra Relation är dat. d. 17 Febr. 1629
uti Elbingen, och den senare innehåller Bre
skrifne in Majo s. 2.

3549. Königs in Schweden Schreibe
an das Churfürstl. Collegium, wegen de
Stadt Stralsund; vom 26 Apr. 1629.

Londorp, T. IV, p. 18.

3550. Schreiben des Königes in Schw
den an Chur-Brandenburg, seiner Kriegt
expedition halber: dat. Marienburg, d. 2
Jul. 1629.

Idem, T. IV, p. 19.

3551. *Isr. Hoppii Fatum Borussiae
decennalé*, das ist aufrichtige Recension de
rer von seel. *Isr. Hoppen*, weil. Elbingi
schen Burgermeister, in *Mfcto* hinterlassener
Geschichte des ersten Schwedischen Kriege
in Preussen.

Hoppii Arbete går ifrån 1626 til 1636. De
är väl icke tryckt, men et utdrag därpå, ton
Prof. Seyler författat, läses uti *Abh. Borussiae*
Königsb. 1730 - 1732, in 8:o, T. I. p. 769 -
791. T. II. p. 902 - 923. T. III. p. 876 - 908

Om Hoppii Lefverne och Skrifter se *Cont.
Gel. Preussen*, II Quart. p. 38, och Braun, d
Scriptor

Scriptor. Polon. & Prusf. p. 267, hvilken B. Iff.
 senare anmärker, at så utförligt Hoppii arbete C. 3.
 är för åren 1626 - 1629, så kort och ofull- Sveriges
 ständig år det för de påföljande åren, alt i. Almänna
 från 1630 til 1636. Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3552. The History of the Troubles
 of Suethland and Poland, which occasioned
 the Expulsion of Sigismundus the Third,
 King of those Kingdomes, with his Heires
 forever from the Suethish Crown. With
 a Continuation of those Troubles, untill
 the Truce An. 1629. As also a particular
 Narration of the daily Passages at the last
 and great Treaty of Pacification between
 those two Kingdomes, concluded at Stumbs-
 dorff in Prussia Anno 1635. Concluding
 with a brieve Commemoration of the Life and
 Death of Sr. George Duglas, Knight,
 Lord Ambasad. Extraord. from the late King
 of Great-Brittaine for the Treaty above men-
 tioned. Faithfully couched by J. FOWLER,
 Secretary to his Lordship for that Embas-
 y. *in fol. min.* Lond. 1656. pp. 254.

Titeln är så utförlig, at onödigt vore vidare
 beskrifva denna Bok: jag anmärker allenast,
 at hon är utzirad med åtskillige Portraiter, och
 at hon hos oss ické ofta förekommer.

3553. Msc. Herrar Riksfens Råds Betän-
 kande och Rådslag angående Tyska Kri-
 get. 1629 d. 27 Oct. och 3 Nov.
Bibl. Hist. S. G. Del. 7. D Uti

B. III.

C. 3.

Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Uti mina Samlingar.

Frågan, som Konungen, efter första Öfverläggningen, d. 27 Okt. desse Herrar förestälde, var egentligen denna: 'Efter man nu står i uppenbart krig med Kejsaren, och tvifvelaktigt är, huru man skal bäst föra det ur, hvilketthera dem rådeligare tynres, anten man skulle *defensive* akta våra gränslor här hemma, eller gå *offensive*, med måsta våra krafter öfver Sjön och låtta Kejsaren kriget i Tyckland..?' Frågan togs i betänkande, och sedan man skålen för och emot noga öfvervägat, stadnade Herrar R. Råd d. 3 Nov. i det Slut: "at skålen *pro offensione* voro riktigare än de andre, och "at inter tjenligare vore til Rijkens säkerhet, reputation och änteliga Fred, än at ju förr ju heldre gå öfver med största magt som Riket kan mista, och *animose* gripa Kejsaren an "i Tyckland.. &c.

3553 (a). Handlingar om 1629 års Riksdag.

Uti S. Lönboms *Hist. Archiv*, V. St. p. 12 - 47.

Handlingarne bestå af följande stycken: 1. Kgl. Maj:ts Proposition, gjord och ställd til samtel. Riktlens Ständer, nu i Stockholm församlade: actum Elbingen d. 30 Maji 1629. 2. Oppå Kgl. Maj:ts Proposition Prästerskapets Betänkande, af d. 19 Jun. 1629. 3. Puncter, som Kgl. Maj. begärer at R. Ständer ville in specie taga i betänkande &c. af d. 19 Jun. 1629. Angå Krig emot Kejsaren. 4. Prästerskapets Svar på desse Puncter af d. 26 Jun. Lågg härtil Riks-

Riksdags-Beslutet af d. 29 Jun. 1629 hos Stiern- B. III.
man, Saml. af R. D. Besl. T. I. p. 810. C. 8.

3554. Msc. Quæstiones de Causis belli Germanici, propria Regis (Gust. Adolphi.) Almänna Historia.
anu scriptæ & compilatæ, sermone Suetico. Gustaf Adolph.

Stiernman, *Bibl. Sueo-Goth.* T. II. p. 189.

3555. Msc. Kon. Gust. Adolphi Berättelse
Bref til Riks-Canc. Axel Oxenstierna, de
to Stockh. d. 5 Dec. 1629, om Mötet
med Kon. i Danmark, i Ulfbeck's Preste-
ård, d. 20 Nov. 1629.

I Palmköld. Samlingarne.

Holberg, T. II. p. 733 berättar, at begge
Konungarne möttes åt i Markeröd, in Febr.
1629, at de där blefvo några dagar tillamman
m. m. Mauvillon. p. 208, lägger til, at Gust. A-
dolph anhållit om denna Sammankomst, och
at Konungarne, til inbördes Förklar, där slöto
en Vänkaps-Tractat; men af ofvananföorde
Berättelse til Riks-Cancelleren synes, icke alle-
nast, at Kon. Christian påyrkat detta personli-
ga Möte, utan ock, at det fruktlöst afspira-
hvarföre ock så Gust. Adolph slutar sit Bref med
de bekanta orden: *parturiunt montes &c.*

En Dansk Berättelse om detta Möte, Mscript,
förekommer *Biblioth. Langebekiana*, p. 536.

3556. *Pierre BAYLE* Discours histori-
que sur la Vie de Gustave Adolphe, Roi
le Suede.

Står uti hans *Oeuvres diverses*, Amst. 1727.
in fol. T. IV, p. 885-912.

B. III.

C. 3.

Sveriges

Älmänna

Historia.

Gustaf

Adolph.

"Nous n'avons de ce Discours que les d
 "premiers Chapitres, mais ils sont fort lon
 "Ils ont été composés après l'année 1683:
 "il y est parlé du dernier Siège de Vienne
 "les Turcs. Le premier chapitre contient
 "que Gustave a fait jusqu'à la Treve, conc
 "avec la Pologne l'an 1629, quelque tems av
 "qu'il entrât en Allemagne, pour faire la gue
 "à l'Empereur Ferdinand II. Le seco
 "traite de l'origine de la Maison d'Autriche,
 "des différentes situations où elle s'est trou
 "On y trouve le Caractère des derniers Em
 "reurs, & on fait voir, que Ferdinand II l'a
 "toutes ses Disgraces, & ruina le pouvoir
 "la Maison d'Autriche, pour s'être livré
 "conseils des Espagnols, & pour avoir cruel
 "ment persécuté les Protestans. Ce Chapi
 "contient ce qui s'est passé en Allemagne &
 "Bohème jusqu'en l'année 1620. C'est domma
 "que Mr Bayle n'ait pas fini cet ouvrage
 "mais tout imparfait qu'il est, & quoique le st
 "en soit même un peu négligé, on ne lai
 "pas de sentir qu'il vient de main de main
 "On y trouve partout des reflexions fines
 "judicieuses & des traits vifs & hardis, r
 "sur les choses, que sur les personnes.
 "peut servir de modèle aux Historiens". D
 Maizeaux, *Vie de Mr Bayle, ou devant*
 Dict. Hist. & Crit. p. CVI. IV Edit.

3557. K. Gust. Adolphs Valediction
 eller Afskeds-Tal, som han höll på Rik
 dagen 1630, til samtel. Ständerne, då ha
 for ut til Tysskland.

Uti *Sv. Fathuren*, V. Öpn. p. 3·6; på
fransiska hos Mauvillon, p. 216.

5558. *Causæ*, ob quas Sereniss. ac Potiss. Princeps ac Dominus, D. Gustavusolphus, Suecor. Gothor. & Vandalor. Rex, dem coactus est cum exercitu in Germaniæ movere. *in quarto*. Stralsund, 1630.

12. & cum El. de Nukrois (Dan. Krusii) ægyptico in laudem Gust. Ad. Ibid. e. a. 40.

Är uplat af Joh. Adler Salvius; Stiernman, *Acton*. Cent. I. p. 16. *Bibl. Sues-Goth.* T. II. p. 201. Mauvillon, *Hist. de Gust. Ad.* p. 232 note, och många gånger omtryckt, både på Latin och Tyska.

Öfversättningarne på sistnämde Språk komma icke til Bokstatven med hvarannan öfverens: den ena följer Londorp, T. IV. p. 73 - 77; en annan Böhme, uti Bihanger til Harte, på Tyska, p. 53 - 63. Af särskilda Uplagor, som jag får se, finnas tvenne, hvar vid andra Skrifter äro tryckte, såsom vid den ena: "Memorial etlicher Haupt-beschwerungen, welche der Herzog in Pommern an den Gen. Commissarium S. Julian zubringen, nicht umgang haben können; desgl. Protestation und Appellation Schrift an Röm. Käys. Maj: &c. *in quarto*. 3 a. Vid den andra: „Copia des Edicts, so Christ. Wilh. Administrator zu Magdeb. und Halberstadt d. 6 Aug. 1630 zu Magdeb publicirer, &c.

Fransiska Öfversättningen, som Du Mont
utgitt utur *Mercure François* T. XVI, p. 297,

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

och låtit ömtrycka, *Corps Dipl. T. V. P. II*
p. 608, förtjenar så mycket mindre aktning
som Öfversättaren otillbörligen, och efter egen
behag, omsköpt er så väsentligt Document.

3559. Disert. *Histor. de causis expeditionis a Rege Gustavo Adolpho in Germaniam quondam susceptæ, quam, P. Sv. Dimberg, publico examini submitte- Resp. & Autor Georg. a DUNTE. in quarto Dorpati, 1691. pp. 31.*

3560. Medaille auf den grossen König Gustavum Adolphum, und dessen Uebersetzung in Teutschland.

J. H. Lochner, *Saml. merkw. Medaillen*
1741, p. 217.

3561. Medaille auf- Gust. Adolphum und seine Einmischung in den Teutschen Krieg

Idem ibid, 1744, p. 217.

3562. Schau-Thaler auf Kön. Gust. Adolphi in Schweden ungebetene Abseglung nach Teutschland a 1630.

J. D. Köhler, *Histor. Münzt-Belust.* 1747
p. 65. Med denna Skädepenning vil Köhler be-
visa, at Evangeliska Ständerne i Tyskland icke
annodot K. Gustaf Adolph at komma dem till
hjelp och undsättning emot Rom, Kejsaren; utan
att han af eget bevåg, och för egne affig-
ter, inlåtit sig i Tyska kriget. Detta påståend-
vederläggas utur Handlingarne v. Stiernma-
n och Arckenholtz; den förre uti *Bihaget* an-

K. Gust. Ad:s Öfvergång til Tyskland, bakom B. II.
I Del. af (C. C. Gjørwells) *K. Gust. Ad:s Ty-* C. 3.
ska Färdtdg &c. Stöckh. 1759, in 8:o; den Sveriges
lednare uti *Memoires concernant la Reine Chri-* Almänna
stine, T. IV. Amst. 1760, in 4:o, p. 242. Historia.
Gustaf
Adolph.

3563. Des Hertzogs in Pommern Entschuldigungs Schreiben an Kåys. Maj. wegen einnehmung des Königs in Schweden in Stetin. Dat. d. $\frac{14}{24}$ Jul. 1630.

Londorp; T. IV. p. 79. Bihang til Harte, p. 71.

3564. Proposition des Schwed Ambassadeurs (Herrn Camérarii) an die Herrn Staten Gen. der Verein. Niederl. wegen seines Königs vorhabenden Krieg in Teutschland, vom 26 Jul. 1630.

Memorialer, skrifvet på Latin, lses hos Londorp, T. IV. p. 20; hos Aitzema, T. I. p. 1029; och J. C. Lünig, *Liter. Procer. Europ.* Tom. I, p. 180. På Fransöfka står det, under orätt Rubrique: *Rede des Schwed. Gesandten* &c. uti Bihanger til Harte, på Tyska, p. 98. Öfversättningen är felaktig.

3565. Triennales Pomeraniæ Afflictiones: hoc est, succincta verisissimaque descriptio causarum, quibus militaris præsidii jugum, anno 1627 Pomeranis impositum, quique ejus fructus & effectus fuerint. Plal. 34: v. 20. Multæ sunt tribulationes justorum, sed ex omnibus liberabit eos Dominus. in quarto. pl. 5. D 4 C. Schöt-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

C. Schötgen, *A. u. N. Pommerl.* II. St. p. 158.

Skriften, dat. d. 10 Aug. 1630, är tillika utgifven på Latin och Tyska, samt utan tvifvel tryckt i Stetin. Bilagorne äro 18 til antalet och intaga 75 sidor.

3566. Förtekning om några Besvär, Intrång och öfvermodige Inpås, som uti varande Inquartering i Hertigdömet Pomern, nu uthi try år förlupne, och uti värkets stälte äre, så mycket man thenne gång hafver kunnat påminna. *in quarto.* 2 $\frac{1}{2}$ a.

3567. Kurtzer und warhafftiger Bericht, welchergestalt von der Strallundischen Garnison die Insul Rügen — occupiret und liberiret: benebenst Memorial etlicher hauptbeschwerungen, welche der Hertzog zu Stetin Pommern, an den Hetrn Gen. Commissar. S. Julian zu bringen, nicht umbgang haben können &c. *in quarto* 1630. 2 a.

C. Schötgen, *A. u. N. Pommerl.* III. St. p. 296.

3568. Stargardische wahre Unschuld und hertzliche Qwartier-klage wegen derer Unthaten und Tyrannyen der Keyserl. Soldaten, durch *Dan. RUELIUM*, Nürenb. Pred. zu S. Joh. und Augustin. *in quarto.* Alt. Stettin, Rhete, 1634. 1 Alph. 10 a.

C. Schötgen, *ibid.* p. 298.

Boken innehåller egentel. Predikningar öfver **8. III.**
d. 85 K. Davids Psalm, men Företalet, på 4 **C. 3.**
ark, är historiskt. **Sveriges**
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph;

3569. Des Königs in Schweden noch-
maliges Schreiben an die Churfürsten des
Reichs, nebst des Churf. Collegii. hierauf ge-
gebene Antwort. *in quarto*. 1630. 1 a.

Konungens Bref är skrifvet d 7 Apr. 1630
och Svaret gifvet i Regensburg d. 13 Aug. 1.
å. Begge äro flere gånger uplagde, både på
Latin och Tyska, så väl särskildt, som tillika
med andra den tidens Handlingar. De stå ock-
så hos Londorp, T. IV, p. 77.

3570. Vor Augen gestellter Welt- und
Reichs-Spiegel, worinnen alle aufrichtige
unpassionirte Hertzen klärlich sehen kön-
nen, was böse Lojolitische und Spanische
Ministri oder Rathgeber, so wohl wieder
die Evangelische, als alle aufrichtige Teut-
sche, Catholische des H. R. Reichs Stände
meditiren. *in quarto* 1630.

Uti denna Skrift underlökes ibland annat,
huru vida Kongl. Maj: af Sverige varit befo-
gad at föra sin krigsmagt öfver til Pommern; om
han bör anses för Tyska Rikets Fiende m. m.
C. G. Hoffman, Bibl. Jur. publ. Erf. ad Via-
drum, 1734, in 8:o, p. 195.

3571. *Laniena Paswalensis*, das ist:
Mißive von der in Pasewalck vorgegan-
gen unmenschlichen Tyranney und Verstöh-
D 5 rung,

B. III. C. 3. r^{ung}, an einen guten Freund, nacher Pe
 kun, von einem so aus Pasewalck, de
 verübten unglaublichen Bosheit entrunnen
 und allen teufflischen muthwillen der un
 christlichen Keyserlichen Soldaten, selbst
 schmerzlich ansehen und anhören müssen
 a. 1630 d. 12 Sept. abgelandt. in quart
 Stralsund, Ferber (1630). 2 a.

Är också tryckt på Svenska 1631, in 4:0
 a. Autoren underskrifver sig Christian LOPERU
 fördrifven Borgare ifrån Pasewalk.

3572. *Laniena Pasewalcensis*, das ist
 jämmerliche Zerstörung der Stadt Pasewalc
 und darin verübte unmenschliche Ty
 ranney, durch den Keyserl. Obristen, Har
 Gözen, a. 1630, vom 7 bis 11 Sep
 vermehrt und herausgegeben von Thon
 BÄHR, der H. Schrift Doct. und des Pasew
 Synodi Präpos. in quarto. Prentzlow, ged
 bey J. H. Dinhart, 1705. 5½ a.

Af samma innehåll som den föregående, doc
 mycket omständeligare. Begge Skrifterne recer
 serar C. Schörgen, A. u. N. Pommerl. III. S
 p. 302 seq.

3573. Gustavi Adolphi — Regis L
 teræ ad Illustris. Electorum Collegium (da
 Strals. d. 13 Sept. a. 1630). in quarto. pl. 1

Vid en annan Uplaga har man bifogat: L
 teræ Regis Galliar. ad Illustr. Electorum Coll
 gium; item: "Designation derer von Adel (i
 Frag

Franken) so wieder Ih. Kâys. Maj. gedienet haben, B. III.
derentwegen ihre Güter confiscirt werden sollen". C. 3.
1631, in 4°. 2 a. Det låses också hos Sveriges
Lünig, *Liter. Procer. Europ.* P. I., p. 186. Almäna
Historia.
Gustaf

På Tyska finnes detta Bref iårskildt tryckt, Adolph.
samt hos Londorp, T. IV, p. 85.

3574. Lettre de Gustave Adolph — à
Louis XIII, Roi de France, pour lui de-
mander du secours: écrite à Stralsund le 17
Sept, 1630.

Angår egenteligen Charnacés otidiga påståen-
de vid underhandlingen: medföljer et Bref til
Card. Richelieu af samma dat. Begge äro tryk-
te i Leonards *Recueil*, T. V. *Corps Dipl.* T.
V. P. II. p. 615, och Bih. til Harte, *Tyska*
Öfversåtn. p. 95. Läs tillika Pufendorf, *Recher-*
ches sur les Alliances entre la France & la Sue-
de, p. 5, edit. 1745.

3575. Kongl. Maj:ts Patent til de
afällige Underståtare i Mechelburg, at the
öfvergifva General Wallensteins Partie, och
åter begifva sig under Hert. Adolph Fried-
richs och Hert. Hans Albrechts lydno och
hörsamhet: dat. Hufvud-qvarteret Rübnitz
d 28 Sept. 1630 (på Tyska).

3576. Aus dem Latein in's Teutsche
überlitztes Antwort-Schreiben der Kön. Maj.
in Schweden, an die Röm. Kâys. Maj. auf
ein, sub dato Regensp. am 18 Aug. (1630),
an höchst besagte Kön. Maj. umb einstel-
lung der Waffen, und quitirung deren in
Pom-

B. III. Pommern eingenommenen Plätzen, abge-
C. 3. lassenes und d. 6 Oct. darnach eingeliefer-
Sveriges tes Schreiben. *in quarto*, 1631. 11 sidor.
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Och hos Londorp, T. IV. p. 83, samt i
Bih. til Harte; T. Ö. p. 84. På sidstnämnda
ställe, p. 82, står Keyserens Bref af d. 18 Aug.
på Fransk utur *Mercure François*, T. XVI.
p. 334. På Tyska är det särskildt tryckt *in 4:o* $\frac{1}{2}$
a. Konungens Svar är dat. Stralsund, d. 31 Oct.

3577. Acta et Literæ ab ult. die
Februar. 1629 usque ad ult. diem Octobr.
1630 inter S. R. M. Sueciæ ejusdemque Mini-
stros ab una et Cæsareum S. R. I. Electores, nec
non aliquot Cæsareos Officiales ab altera parte,
commutatæ. *in quarto*. Stralsf. 1631. pl. 9.

3578. Msc. Kon. Gust. Adolphs Bref
til Riks-Canc. A. Oxenstierna, dat. Gold-
nau d. 4 Dec. 1630 jemte Riks-Canc. Svar,
skrifvet i Elbingen, d. 17 Jan. 1631.

I mina Samlingar, afskriften vidimerad af E.
Palmköld.

Et stycke af Konungens Bref, på Latin, lä-
ses i J. Loccenii Histor. Suecana, Frf. 1676,
in 4:o, p. 605, 606. På Fransk står det u-
ti Arckenholtz, *Memoires conc. la Reine Christ-
ine*, T. I. p. 16, 18. Brefven uplysä märke-
ligen desse två store Mäns Characterer.

3579. Wahrhaftiger Bericht von der
neulichen Königl. Schwedischen Eroberung
der Pässe Gartz und Greiffenhagen. *in*
quarto, 1631. 3580

3580. J. M. (Joh. MICRÆLIUS) Pomeris: Tragico-Comœdia nova de Pomeride a Lastlevio afflicta, & ab Agathandro liberata. Acta ludis Apollinaribus, VI. Kal. Febr. anno III Olympiad. DCII. Egit Philalethes; Modos fecit Parrhasiastes, tibiis Svantiborianis.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Erigit insontes tandem Deus; atque Tyrannis
Oppressis vindex Religionis ovat.

(sine loco vel nota Typogr.) in quarto, 1631.
pl. II.

Om denna allegoriska Tragi-Comedie handlar Gryphius *Apparat. de Script. Hist. Sec. XVII. illustr.* p. 162. Jag äger deraf tvenne Exemplar, som i anseende til Titulbladet äro något skiljaktige: ty på det ena är Författarens namn helt och hållet, men på det andra allenast med Initial. Bokstäfverne utslätt; i alt öfrigt komma desle Exemplar på det nogaste öfverens.

Micrælius har efteråt gifvit ut tvenne andra dylika Arbeten på Tyska: det ena 1632 under Titul. *Parthenia*; det andra 1633 kalladt: *Agathander pro Sebastia vincente & cum virtutibus triumphante.*

Gryphius l. c. meddelar *Clavem* til de af Micrælius diktade Namn: med *Pomeris* förstås Pommern; *Parthenia* betyder Magdeburg; *Agathander*, är Gust. Adolph; *Lastlevius*, Wallstein, *Sebastia*, Augsburg, o. l. v.

3581. *Primitiæ Belli Pomerano-Suecici,*

B. III.
C. 3. *cici*, das ist: Continuation der kurtzen Erzählung aller fürnehmsten Handel, so sich zwischen der Röm. Käyß. Maj. gegen der Königl. Schwedischen Armada, a. 1630 zugetragen: durch M. *Liborium VULTURNUM*, Tannebergensem. *in quarto*. 1631.

Sveriges
Almänna
Historia,
Gustaf
Adolph.

Författaren, en obſcur och eländig Scribent, hade redan lärit trycka "Kurtze Erzählung aller fürnehmsten Handel so zwischen der Pfalz-Bayer-Tyllischen und Keyser-Friedländischen, gegen der Königl. Dennemärkischen Armada, im Nieder-und Ober-Sächſichen Kreiße, auch in Schlesiē &c. von Michaëlis 1625 bis dahin a 1629 sich begeben und zugerragen". 1631. *in 4°*. Och af detta arbete äro ofvannämde *Primitiæ Belli Pomeranici* en Fortsättning. En annan Continuation förekommer vid 1631 års slut: altammans af ringa värde.

3582. Beschreibung der Lappländer, die der König von Schweden mit auf Teutschen Boden gebracht. *in quarto*. Strals. 1631.

Lärer vara enahanda med Skriften som är upptecknad i *Biblioth. Seveliana*, P. II, p. 236. "Beschreib. der Lappländer Sitten, Gebrauch und Kriegsübungen, deren erliche Compagnien aus Lapland, d. 29 Nov. in Hinder-Pommern angekommen. Strals. 1631". *in 4°*.

3583. Handlungen des Leipziger Convents 1631.

Londorp, T. IV, p. 130-180.

Desse Handlinger, jämte fleie Skrifter, rörande denna Sämmankomst, som årskildt blif

vit

vit trykte, upräknar Ge. Chph. Kreysig, *Hist. B. III. Bibl. von Ober-Sachsen, 1 Th. Leipz. 1749, in C. 3. 8:o, p. 132, 133.* Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3584. The History of the Diet of eipfic. *in quarto*. London, 1632, 19 Blad.

Omtr. i Bihanget til Harte, Tyfka öfverfätn. p. 103 - 114. Originaler är fkrifver på Latin; men oändeligen fölltynt

3584 (a). Prognosticon von dem Leyptischen Schlufs, fampt angeheffter vermähung an die Evangelischen Stände. *in quarto*. 1631. 1 a.

3585. Relation der Schwedischen Eroberung von Frankfurt an der Oder. *in quarto*. 1631.

3586. Rettung der wahrheit, aus Historischer Relation bey der Beläger- und Eroberung der Chur-Brandenb. Stadt Frankfurt an der Oder: aus einer Latein. Oration *Cyriaci HERDESIANI* verteutschet durch Gegebert. Schaumen. *in quarto*. Frf. a. d. Oder, 1631.

Bibl. M. Richii, P. III. p. 156. Författaren var Professor i Frankfurt.

3587. Francofurtum, Urbs Electoralis Brandenburgica, Neo-marchiæ Caput, Emporium nobile, auspiciis-Gustavi Adolphi manu armata, miraculose & pene divino

B. III. vino modo, d. $\frac{1}{3}$ April. a. 1631 occupat
 C. 3. Carminē heroico decantata a *Venceslao* CL
 Sveriges Almänna Histor. MENTE a Lybeo monte. in quarto. (1631
 Gustaf, pl. 5.
 Adolph

Uti Jöchers *Gelehrten Lexicon* gifves *Ve*
 cessl. Clemens ut för en Italiensk Poët; men
 des Skrifter, som mig förekommit, finner ja
 at han var född i Böhmen, samt derifrån, fi
 Protestantiska Lärans skuld, fördrifven.

3588. Salva Gardi för Presterskape
 Academie-Staten m. m. i Frankfurt an de
 Oder, af d. 14 Apr. 1631. fol. pat.

Samma år d. 1 Aug. utgafs et Patent,
 andeliga Ständer i bem. Stad skulle vara befria
 ifrån all inquartering.

3589. De Bello tam protectio quar
 vindicatorio Gustavi Adolphi, Regis Sue
 corum maximi, & Fide Bogislai XIV, Princ
 Pomeranorum optimi; illius ex Pomerani
 aliisque, ad infamiam usque depopulata
 Germaniæ, territoriis grassatorum turmas
 pacisque publicæ turbatores divinitus ejici
 entis; hujus regale patrocinium, salvo fi
 delitatis Cæsareæ juramento, iusciipientis
 Disceptatio *Balth. HENCKELII*, S. R. M. Sue
 ciæ Consiliarii, cœlicos inter victoriarum pro
 gressus, justitiæ gratitudinisque causa, con
 cepta anno 1631. in quarto. Stetini, typi
 Rhetianis, pp. 300 except. præmiss. & *Inda*
foliorum 13.

Stör

Största meriten af denna Bok är, at hon får
 räknas ibland sällsyna Böcker; se J. Vogts *Catal. libr. rar.* p. 336. J. Lexelii Disfert. II. *de Causis rarit. libror.* p. 14 not (x). D. Clement, *Bibl. cur. hist. Et. crit.* T. IX. p. 389. C. Schödtgen, *A. u. N. Pommerl.* V. St. p. 605, intygar, at
 Rector Pyl i Stralsund ägt henne i handskrift, under en något förändrad Titul; men säger icke, om denna handskrift i det öfriga går ifrån de trykta Exemplaren; rätteligen läter Gryphius, *in Apparatu*, p. 70. Författaren inter *levioris notæ Scriptores*.

B. III.
 C. 3.
 Sveriges
 Almäna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Balth. Henckel, J. U. D. född i Jüterbock i Sachsen, var K. Gust. Adolfs Råd. Uti Jöchers *Gelehrten Lexicon* berättas, at han varit Professor i Wittenberg, och sedermera blifvit Konungens Råd och Agent i Tyckland.

3590. Erweisung dals der anfang
 des jetzigen Schwedischen Krieges dem Dä-
 ischen, den Ursachen nach, bey weitem
 nicht gleich. *in quarto.* 1631.

Bibl. Thomas. Halæ 1739, *in* 8:o, p. 259.

3591. Lutherisch und Calvinisch jüngst
 gehaltener Rathschluß, darinnen ein jed-
 weder sein meynung fürbringt, wie dage-
 gen (dero eygnen wahren bekantniß nach)
 ihr intent wieder J. Keys. Maj. zurück ge-
 set, und klagen, wie es etlichen übel er-
 gangen ist. Gedr. im jahr 1631. *fol. pat.* 2. 2.

I Kopparstick föreställas Konungarne i Sve-
 rige, England och Frankrike, jemte Protestan-

Bibl. Hist. S. G. Del. 7. E

riske

B. III. tiske Förstarne och Städerne i Tyska Rike
 C. 3. sittande i en Krets och rådslående fins em
 Sveriges lan. Inunder så Tyska Rim, efter den tids
 Almänna smak, författade af någon enfaldig och smäc
 Historiä. full Catholik.
 Gustaf Adolph.

3592. Wahrhafter Bericht aus Magdeburg, Frft. an der Oder, Landsberg, Nürnberg und Ulm &c. in 4:o. 1631.

Tyckes vara en fort Tidningar, som utkommit vid förefallande märkvärdige händelser.

3593. Copia Manifesti: sampt etliche beygefügtten Schreiben, welche der Gra von Tilly, bey wärender Magdeburgische Belägerung, an Bürgermeistere und Rathselsbsten, sodann — an Marggr. zu Brandenburg und den Königl. Schwedischen Hofmarschalken, Ditrichen von Falkenberg abgeben lassen. in quarto. Erfurt, Mülle 1631. 2 $\frac{3}{4}$ a.

3594. Des Administratoren zu Magdeburg und Halberstadt — Christian Wilhelm's Antwort-Schreiben an den Grafe von Tilly. in quarto. 1631.

3594 (a). Extract zweyer Schreiben an der Stadt Magdeburg. in quarto. 1631.

3595. Deduction der Stadt Magdeburg, darinnen derselben Unschuld wegen der bloquirung, zusetzung und bedrängung zu erkennen gegeben wird. in 4:o. 1631.

Bibli

Biblioth. Solger. Norimb. 1761, 8:o, B. III.
P. II. p. 430. C. 3.

3596. Ausführlicher und gründlicher Bericht, was sich bey vorgangeher Beläger- und Eroberung der vesten und weit berühmten Stadt Magdeburg verlossen. *in quarto* 1631. Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3597. Wahrhaftige Relation von der Verstorung der Stadt Magdeburg. *in quarto*. t. a.

Denna Relation är tr. i Stockholm år 1669. Författaren kallar sig *Heinr. FUCHS*, afskickad från S. Cath. Kyrka i Magdeburg.

3598. Bustum Virginis Magdeburgicae, historica & politica luce illustratum. *in quarto*. 1631. pl. 2.

Autoren är med. Gust. Ad. illa tilfræds, för der han ej secunderade Staden Magdeburg.

3599. Lateinische Trauerklage über der Zerstorung der Stadt Magdeburg, nebst darauf erfolgtem Gespräch des Königs in Schweden und der Magdeburgischen Jungfrau &c. *in quarto*. 1631.

3600. *Eucharii ELEFTHERII Fax Magaeburgica*, das ist: Magdeburgische Welt-Fackel, allen Evangel. Ständen in Teutschland zur Warnung angezündet. *in quarto*. 1632.

3601. Die 'jämmerliche Propheetin',
E 2. Frau

B. III. Frau Sibylla Magdeburg; das ist: Histor
C. 3. rische Auslegung was die Zerstörung de
Sveriges Stadt Magdeburg ins künftige mit sich brin
Almänna gen wird. *in quarto*. 1631.
Historia.
Gustaf
Adolph.

Författarens Namn är *Abrah. BARTOLI. Bih*
Ludwig. Helt 1745 in 8:o. P. III. p. 1077

3602. Copia, kurtzer u. warhaftige
Bericht, nemblich: Warumb die König
Maj. zu Schweden der Stadt Magdeburg
nicht secundiren können. Welches de
sämpl. Evangel. Ständen communiceret wo
den. *in quarto*. 1631. I. a.

Flere gånger omtrykt, med liten skilnad p
Titul-Bladet; står också i Bih. til Harte, Tysk
Öfverf. p. 114 — 120.

Uti VI Delen af Hr. von Müllers *Journ*
zur Kunstgeschichte und Literatur, Nürnberg. 1778
in 8:o, p. 145 följ. står et Kon. Gust. A
dolphs Bref til Sachsiske Öfversten och Ridda
ren Joh. Melch. von Schwalbach, dat. Erf
vid Oder-Strömen, d. 23. Apr. 1631, i
hvilket tydeligen synes, at Konungens alfvar
liga upfåt var at undslått Staden Magdeburg
Brefvet, afskrifvet efter Originalen, hade U
gifvaren fåt af Hessen-Darmstadska Reg. Råd
Frih. von Senckenberg.

3603. Warhafter Abdruck dererjen
gen Resolution, welche auf der R. Käy
Maj. Ferdinandi II Abgesandten, Han
Rupr. Hagenmüllers mündtliches für- und
anbringen, der Churf. Joh. Georg zu Sach
sen

en, das ausgelassene Kåyserl. Edict; jäm-B. III
 nerliche Kriegs-pressuren; der Protestiren-^{C. 3.}
 len Stände bedachte Defensions-Verfassung; ^{Sveriges}
 nterposition bey dem Kón. von Schweden ^{Almänna}
 wegen eines Armistitii, d. 20 Maji 1631 ^{Historia.}
 gegeben. ^{Gustaf} in 4:o. 1631. ^{Adolph.}

3604. Stamena Gryphicum, quo ne-
 cessitas Greifeswaldensis, vel Greifeswaldiæ,
 panno liberationis suæ, post Christ. nat. 1631
 exprimitur, descriptum a Nicol. MICHAË-
 LIS, D. & Cons. Gryphisw. Typis G. H.
 Adolphi, in quarto. (1704). pl. 2 $\frac{1}{2}$.

Nova Liter. mar. Balth. 1704. C. Schöt-
 gen, *A. u. N. Pommerl.* II Sr. p. 164.

3605. Greiffswaldische Zinnerne Noth-
 münze, von a. 1631.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1737, p.
 353.

3605 (a). Nachricht von dem so
 genannten Perusischen Fest in Greifswald,
 auf den 16 Junii jeden Jahres, so zum An-
 denken und höchst-verdienten Nachruhm
 der Königl. Schwedischen Befreyung von den
 Kayserl. Drangsalen angeordnet. Gedr. in
 diesem Jahr 1715, in quarto.

Författaren är G. A. CAROC; omtr. är den-
 na Berättelse uti D:r Gesterdings *Pommerches*
Magazin, II Th. Greifsw. 1776, in 4:o, p.
 149 — 160.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Innehåller i synnerhet en Relation, som redan 1631 blifvit tryckt, om Staden Greifswalde befrielle, genom Svenska Vapnen, ifrån Kejsers Krigstolket, under befäl af Öfversten *P. rufi*.

3606. Kåyserlicher Triumpff-Wage und Victoria, das ist: kurtze wahrhafte Historische Beschreibung aller gedenckwürdigen Sachen und Händel, welche sich in diesem nöchwerenden vierzehnjährigen Boehemischen, Hungarischen, Dänischen und Teutschen Krieg, in- und ausserhalb des Röm. Reichs, von dem 1617 bis auf dieses 1631-jahr zugetragen und vorlauffer Darin Erzehlung der Historien und nebenordentlicher deren particularitäten der vornehmsten Potentaten, Kåysern, Königen Fürsten, Graffen, Kriegs-Obristen und Helden (welche sich in diesem Krieg bis dahin zu beyden seiten gebrauchen lassen), Geschlecht, Stamm, Herkommen, Leben, Ritterliche Thaten, Schlachten, Scharmützel und Sterben, beschrieben wirdt. Itzt mit schönen Kupferstycken, Abbildungen und Contrafeyten deren hierin angezogenen Potentaten und Helden vorgestellt und publicirt durch *Nicolaum BELLUM, Historicum* Frf. am Mayn, bey Eratmo Kempffern, in verleg. J. T. Schönwitters, in quarto 1632.

Boken består af 512 sidor utom Förer. m
m

m. Om detta arbete och des Författare, en bekant *Plagiarius*, se D. Clement, *Biöl. cur. hist. & crit. de livres rares*, T. III. p. 94. Det år af föga värde.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

De 8 sista Bladen innefatta Kon. Gust. Adolphs bedrifter ifrån 1628 intill Junii månad 1631.

3607. Gründlicher und ausführlicher Bericht, wie K. M. in Schweden Gemahlin, d. 16 Jul. 1631 mit 12000 man zu Volgast ankommen und alda empfangen worden. Darnach, wie zu Havelberg in sie 400 Käyserliche niedergehauen, und Kön. Maj. Schiff-brücken und Schantzen zerschlagen zu Demitz in willens. Auch, wie d. 10 Julii, eine meile disseits Tangermünde, der Oberste Collnbach mit 2000 Reutern und 500 Trajonern (Dragonern) ankommen, und alle da liegende Käyserliche niedergehauen, und alle pagagi (bagage) erobert. *in quarto*. 1631. 1 a.

3608. Warhaftige Relation, wie es dreyen Ligistischen, als des Montecuculi, Bernsteins und Holckens Regimentern, zu Angern, Borgstall und Reindorff, — d. 17 Julii in der nacht — 1631 ergangen. Beneben der Beschreibung wie die beyden Herzogen von Mechlenburg, von J. K. M. zu Schweden, in ihre Lande wiederumb eingeführet. *in quarto*. 1631. 1 ½ a.

3609. Oratio panegyrica in obitum Heroe dignum — Princip. Caroli Ludovici
E 4 Palat.

B. III. C. 3. **Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.** Palat. Rheni, — Non. Febr. a. 1609. La-
tereccia nati, XIV. Kal. Sextil. a. 163
ex vulnere, quod ad Wolmerstadium acc-
perat, in castris ad werbenam denati, V
Kal. Junii a. 1654 Stetini tumulo illat-
habita in Templo Cathedrali, in quo Pri-
ncipis exuviae depositae sunt, a Joh. M
CRÆLIO. in quarto, Stetini, 1654. pl.

Jämsför Chemnitz, T. I, p. 185.

3610. Extract Antwoorts Schreiber
eines Teutschen Kauffmans an seinen ge-
ten Freund in Spanjen, — darinnan er ih-
berichtet vom eigentlichen Zustande ein-
hoch und vornehmen, albereits in agon-
liegenden, aber durch hülffe eines berühn-
ten Schwedischen Medici, nechst Gotte
gnade, wiederumb erquickten Patienten
genandt *Imperium Romanum*. in quarto
1631.

3611. Memorial, ob den Protest-
renden Ständen im Reich T. N. rathsamt
sich bey jetzigen Zeiten von Kön. Maj. z
Schweden abzuziehen und zu cunctiren
oder sich zwischen derselben und den Päb-
lern zu interponiren? ohngefährlich aufge-
zeichnet durch D. Simon WILDEN, zu Wey-
mar. in quarto. 1632. 27. sidor.

3612. Wahrer Abdruck derer zwische-
der Röm. Käyff. Maj. und denn etliche
Herrn Churfürsten und Stände des Reichs
we

wegen des zu Leipzig angestellten Con-
vents, daselbst gemachten Schluß, und was
dem anhängig, gewechselten Schreiben, er-
haltenen Instructionen, gegebenen Resolu-
tionen, und darauf erfolgten Antworten,
auch publicirten Mandaten &c. *in quarto*.
1631. 20 a.

B. III.
C. 8.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Höra til de n. 3583 anförde Handlingar.

3613. Letztes Schreiben, welches Churf.
Durchl. zu Sachsen an den Gen. Graf Til-
ly, — ehe noch J. Churf. Durchl. sich mit De-
ro Armée movirt, und die Kön. Maj. in
Schweden mit ihrem Volck zu derselben
gestossen, abgehen lassen, sub dat. Torgau
d. 3 Sept. 1631. *in quarto*. 1 a.

Och hos Londorp, T. IV. p. 296.

3614. Kurtze jedoch gründliche und
warhafte Relation, aus was ursachen, wie
und welcher gestalt Gr. Joh. von Tilly,
die Stadt Leipzig, d. 6 Sept. 1631 —
mit accord erobert, des tages hernach aber
von I. K. M. zu Schweden und Churf.
Durchl. zu Sachsen — vor jetzted. Stadt
außm felde geschlagen und mehrbelagter Platz
d. 13 ejusd. wiederumb eingenommen wor-
den. *in quarto*, Leipz. Ritsche, 1631. 1 a.

B. III.

C 3.

Sveriges

Almänna

Historia.

Gustaf

Adolph.

3615. Extract von der Schlacht, so ein' meil weges bey Leipzig, d. 7 Sept. vorgegangen, von einem Kön. Schwedischen berichtet. *in quarto.* 1631. 1 a.

Denna berättelse tilägns *Gust. Horn.* Kreyfig, *Hist. Bibl. von O. S.* p. 134.

3616. Relation und gewisser Bericht welcher massen — *Gust. Adolph*, König in Schweden, und *Jo. Georg*, Churf. zu Sachsen, d. 7 Sept. auf der Breitenfelde Höhe — auf provocation ihres Antagonisten, *Gr. Jo. von Tilli*, eine herrliche und siegreiche *Victoria* erhalten. — Erstlich gedruckt zu Wittenb. bey *Joh. Haken.* Der SchVVe De VnD SaXe thVn In Gott grosse thaten TILLII MVste Itzt In SaXen geleget VVer Den (1631). *in quarto.* 1 a.

3617. *Victoria*, warhafter Bericht und glückhafter Sieg, so der Churf. *Jo. Georg* zu Sachsen — desgl. Kön. *Gust. Adolphus* in Schweden — zwischen Leipzig und der hohen Leine erhalten hat, gegen *Gen. Tilli* und seine Obristen, — geschehen d. 7 Sept. 1631 *in quarto.* 1 a.

3618. Beschreibung dessen von *Go.* gegebenen Siegs, welchen — *Gust. Adolphus* — beneben *Joh. Georg*, Churf. zu Sachsen, wieder den Keyserl. Bährischen und des gantzen Bährischen Ligischen Anhangs *Gen. Tylli* — erhalten; geschehen d.

Sep

sept. 1631 — ein meil wegs von Leipzig. BIII.
 neben noch zweoen gewissen Zeitungen C. 3.
 aus Antorf, Cöln, Wesel und Elberfelt, *Sveriges*
 zusamt kurtzer andeutung, wie es mit wie- *Almänna*
 lereinnemung der Stadt Fach in Hessen *Historia.*
 gungen &c. *in quarto.* 1631. 8 f. *Gustaf*
Adolph.

3619. Kort Berättelse om the herli-
 che och sköne Victorier, som then Stor-
 mächth, — Gust. Adolphus — hafver nu
 vyligen haft uti thet Rom. Riket, emot
 the ocatholiske Fiender, them ifrån Sveri-
 ges Gränfor afhålla och våre Religions För-
 wanter ifrå thet Påfveska Tyranii och o-
 dräghlige Ook liberera och försvara. *in*
quarto. Upsala, Esk. Matzson, 1631. 1½ a.

3620. Relation de la Bataille donnée
 près de Leipsic, & de la retraite, écrite
 par un Capitaine de l'armée impériale à un
 sien ami d'Halberstadt, le 22 Sept. 1631.
in quarto.

3621. L'Histoire du progrès des ar-
 mes du Roy de Suede en Allemagne, a-
 vec la Bataille de Leipsik, par un Gentil-
 homme du Camp du Roi de Suede. *in oct*
Paris 1631.

C. G. Hoffmanni *Bibl. Jur. publ.* p. 232.
Bibl. Hist. Struvio Buder. p. 1613.

3622. Prælium ad Lipsiam, autore
Jac. Humio.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia
Gustaf
Adolph.

Är tryckt tillika med Fadrens, Dav. Hume Latiniska Poësier, under Titul; "*Dav. Hume Wedderburnensis, Poëmata omnia; accesserunt ad finem Unio Britannica & Prælium ad Lißiam, soluta oratione*", Paris, 1639. *in oct.* en ganska sällsynt Bok. Berättelsen om Leipziger-Slaget består af 7 blad.

Äfven därstädes läses en början til en Historia om Kon. Gust. Adolphi Tyska Fälttåg, af samma Författare, neml. Jac. Hume, med prästskrift: "*GUSTAVUS MAGNUS, sive Historiæ rerum gestarum in Germania a Rege Suediæ*" intager allenaft 8 sidor, och går ej längre än til Okt. månad 1630. Pr. Marchand, *Diß Hist. Art. HUME (David)* Rem. (G) måste icke hafva sedt den här nämnde Samling af Dav. Humes Latiniska Poësier; ty eljest hade han icke orätteligen upgifvit Formater, hvilket han såge vara *in 4o*, ej eller tilägnat Fadren, Dav. Hume, Sonens Jac. Humes Berättelse om Leipziger-Slaget; hvartil han likväl af den rverydige General-Titulo lätteligen kunnat förledas.

3623. *Testimonium Tyllianum*, d. i Tyllischer Abscheid und Zeugnuß; aus einer ihm gethanen Leichpredigt — Extrahirt und gezogen. Text. ex Jesaja, C. 34, v. 8. *in quarto*. 1631. 1 a.

En satyrisk Skrift, icke af finaste slaget; liksom så de 5 följande.

3624. *Propemticon Tyllicum*: Tyllisches Glück auf die reise oder Magdeburgisches

isches blut bey Leipzig gerochen. *in quarto*. 1631.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3625. Der Leipzische Todtengräber, welcher von des — Gen. Tilly einkehrung in seinem hause vor Leipzig geschehen, ausführlich berichtet, und darneben die fal-then folgen, so in einem *Colloquio politi-*neulich in Druck gegangen, beantwor-*et. in quarto.* 1631.

3626. Der Päbstlichen Armée, unter des alten Corporals Gr. von Tilly com-mando, Zug und Flug. *in quarto.* 1631.

3627. Breitenfeldischer Schwein-hatz. *in quarto.* 1631.

3628. Finländische Gauckeltafch, samt einem Tilly - Schwedischem Concert und Contrapunct. *in quarto.* 1631.

Bibl. Thomas. p. 251.

En Skrift har jag sedt öfver Tilly och Sla-ger vid Leipzig på Tyska Rim, och författad på sätt som Fransöserne kalla *Rebus*. Titula-är: *Der Tilly*, och där bredevid et Hus, som lutar åt en sida, men hvilkets fall en beväpnad Man föker förekomma. Kopparstick, 1 a. med åtal 1632.

En annan Satyrisk Skrift, ockå på Rim, har följande Titul: "Der Tyllischen und "Schleckhaften Kays. Armeen gesuchter und "verdienter Confect in Chur-Sachsen, præsentirer

B. III. "ret auf einer Rosinfarben Feldtafel, bey Le
 C. 3. "zig" &c. in 4to. $\frac{1}{2}$ a.
 Sveriges Almänna Historia. 3629. Medaille auf die berühmte a
 Gustaf Adolph. ste Leipziger-Schlacht a. 1631.

J. H. Lochner, *Saml. merkw. Medaillen*
 1737. P. 233.

3630. Meletema Gustavo Adolpho sa
 crum, cum victoriam a Ligistico exercit
 reportasset. in quarto. 1631.

3631. *Isr. I. FORTHELI* Gratiarum
 actio Deo in bello forti & potenti humili
 ter data pro gloriosissima victoria, quan
 clementer tribuit Gustavo Adolpho. — d. 7
 Sept. a. 1631 ad Lipsiam. in quarto. Upsal
 Waldius, 1632.

Stiernman, *Bibl. Sueo-Goth.* T. II. p. 726.

3632. Sereniss. & potentiss. Princip
 — Gustavi Adolphi-debitum Elogium, que
 præsertim res priscae Gothorum conferun
 tur cum modernis Regis Gustavi in Borus
 sia & Germania bellis. Gratulationis — lo
 co, ob-victoriam de Cæsarianis — in Cam
 po Lipsiensi, d. 7 Sept. 1631 — reporta
 tam, conscriptum, & publica solennitate d.
 7 Nov. ej. anni in Reg. Acad. Upsal. reci
 tatum a Jona MAGNI, Vex. in quarto. Up
 1632. pl. 6.

3635. Oratiuncula de revoluta perio- B. III.
 do bellorum Gothicorum extra patriam, sub- C. 3.
 Gustavo Adolpho. — Quam, a. 1631 d. ^{Sveriges}
 4 Apr. in Reg. Acad. Upsal. recitatam, ^{Almänna}
 indem 9 Dec. ej. an. additis nonnullis in- ^{Historia.}
 erea gestis, typis excudi curavit *Matth.*
MYLONIUS, Aros. in quarto. Upsal. (1631).
 d. 3½

Matth. Mylönius, adlad 1647, kallade sig
Biörenklou, blef 1664 Sv. R. Råd, och afled
 1671. Se *Stiernmans Bibl. Sueo Goth.* T. II. p.
 719, och des *Adels-Matrikel*, p. 219.

3634. Gratulatio ob victoriam in cam-
 po Lipsiensi de hostibus Evangelici nomi-
 nis, d. 7 Sept. a. 1631 reportatam, auspi-
 cio — Gustavi Adolphi — habita Upsal. d.
 25 Nov. ej. an. a *Petr. SMALTZIO*, Orebr.
 Sueco. in quarto. Upsal. Waldius, 1631.

Författaren studerade på Riks-Canc. Axel
 Oxenstiernas bekostnad, blef sedan des Hand-
 Secreterare, men antog efteråt Catholiska Lä-
 ran, rymde urur Riket och gick i Kåjlerlig
 tjenst: se Bougeant, *Hist. du Traité de West-
 phalie*, T. II. p. 139, 140, och *Stiernman*,
Bibl. S. G. T. II. p. 734.

3635. M. And. RIVINI Mars Victo-
 riam Lipsiacam Sereniss. Princip. D. Gusta-
 vi Adolphi, Suecorum Regis. & D. Joh. Ge-
 orgii, Saxon. Elector. celebrans. in quarto.
 1631.

B. III
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

J. G. Mittag, *Leb. u. That. G. A.* p. 134

3636. D. *Henr. HÖPFNERI* Soteria
Evangelicorum, h. e. Memoria admirandæ vi-
ctoriæ gloriosiss. Regi Sueciæ & Ser. Ele-
ctori Saxon. post acrem cum hostibus pu-
gnam, in confinio Lipsiæ commissam, cele-
brata a. 1631. in quarto. Lips. 1632.
pl. 7.

3637. Oratio, Sereniss. & Potentiss.
Suecorum Regi, ob partam a. 1631 Lipsi-
ensem victoriam, dicta Wittenb. a. 1632
d. 7 Sept. a GUSTAVO, Gust. Regis filio
in fol. Witteb. Röhner, 1632.

Omtr. i en Samling med Titul: *Gustavus
Magnus, s. Pænegyricæ Orationes* &c. Lugd.
Bat. 1637, in 12:o, p. 59-81, och uti Aug.
Buchneri *Oration. Pænegyr.* Cliviæ, 1668, in
8:o, n. 1.

Gustaf Gustafson WASABORG, naturlig
Son af K. Gustaf Adolph med Margar. Cabel-
jau, studerade den tiden i Wittenberg. Se me-
ra om honom uti v. Stiernmans *Adels-Matrikel*
p. 5., jämför des *Biöbl. S. G. T.* II. p. 753.

3638. *Aug. BUCHNERI* Oratio ob
victoriam Lipsiens. dicta in Templo Arc.
Wittenberg. VII. Idib. Sept. a. 1633.

Omtr. i nysnämnde Samlingar.

Catal. Libr. G. S. Herrmanni, Lips. 1760,
in 8:o, P. I, p. 35, förekommer ännu en O-
ration i samma ämne, af *A. Buchnerus*, med
Titul:

Titul: "Liberata Saxonia auspiciis duâque, B. III.
 "Gust. Magni, 1631 d. 7 Sept. fugatoque Cæ- C. 3.
 "lareo exercitu in agro Lips. Lugd. Bat. 1634". Sveriges
 in fol. Almånna
 Historia,
 Gustaf
 Adolph.

3639. Oratio panegyri. qua victoriæ
 e Tillio & exercitu pontificio ad Sehufium,
 Sept. 1631. auspicio & ductu — Gusta-
 i Adolphi, libert. German. vindicis, partæ
 nemoriam — a. d. 10 Nov. ej. an. cele-
 rabat *Janus* GEBHARDUS. in quarto. Gro-
 ningæ, 1632.

Omn. uti *Panegyri. Orat. &c. Lugd. Bat.*
 1637, in 12to, p. 164-221. Janus Gebhardus
 var *Hiflor. & Gr. Lingvæ Prof.* i Gröningén.

3640. *Marc. Dider.* BRANDISII Vi-
 ctoria Sueco - Saxonica ante Lipsiam di-
 vinitus concessa. in quarto. Lips. 1631.

G. C. Kreyfig, p. 134.

3641. Oratio panegyri. qua ob glorio-
 sam & divinitus ad Lipsiam — concessam
 victoriam an. superior. 1631, m. Sept. d.
 7, Deo Opt. Max. — & Sereniss. — Gust.
 Adolpho — gratias agit, ac Ecclesiæ Or-
 thodoxæ & Evangelicæ gratulatur Acad. Ar-
 gentoratenfis, ore M. Jo. Conr. DANHA-
 WER1, habita VI Id. Sept. a. 1632. in
 quarto. Argentor. Glafer, 1633. pl. 7.

Bibl. Hifl. S. G. Del. 7.

F

3642.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3642. M. Jac. WACHTLERI Oratio
de victoria Lipsiensis. in quarto. Witteb
1660.
G. C. Kreyfig, p. 135.

3643. Joh. SCHILII Danckpredig
auf den Sieg des Königs in Schweden bey
Leipzig. in quarto. Erfurt, 1632.

Bibl. Baumgart. P. II. Halæ 1767, in 8:o. p. 83

3644. Pauli FLEMMINGII Prodrömu
miscellaneor. Epigrammatum & Odarum
omnem nuperorum dierum historiæ penun
abundanter extradens, Lipsiæ mens. Sept. no
bis meritissimo sacro. in quarto. Lips. sumpt
Rehefeldianis, 1631. pl. 3.

3645. G. G. Decas Latino-Germanico
rum Epigrammatum. in quarto. 1631.
pl. 1½.

Icke allenast Oratorer och Poëter, utan ockfl
Kopparstickare och andre Konstnärer betygade
deras glädje öfver Svenska Vapnens lyckeliga
framgång, och i synnerhet Leipziger-Slager
Hvar menniska, vän eller ovän, ville äga Gu
staf Adolphs Portrait: ja, jag har sedt Gyllen
låder, hvarpå hans Bröstsild, nog lik, var
tryckt: en sådan skifva är ännu i behåll uti e
förmånt Hus.

En Evangelisk Kopparstickare signalerade sig
igenom en allegorisk Ritning, stucken på 4
ark, at tillsammankliftras i längden. Det är en
Imi.

Imitation af de gamle Romares Triumpher; uti B. III.
 hvilken Inventor gifvit stora prof af högaktning C. 3.
 för Kon. Gustaf Adolph och nit för des Bundes- Sveriges
 förvanter, samt af tämligen god smak och fin- Almännä
 rik composition. Marchen sker ifrån Leipziger- Historia.
 Fåltet in i Staden, hvars Port är zirat med Gustaf
 Svenska och de Allierade Magters Vapen samt Adolph.
 Konungens Symbolo: *Cum Deo Et victricibus*
Armis. Öfver Triumph-Vagnen faller et Sken
 ifrån Himmelen, med ord: *In hoc* (Korsfets)
Signo vinces. Dygderne gå på begge sidor, och
 frammanföre flyger Fama.

I Påfvens ögon allenast var alt det, som kunde lända til denne store Konungs beröm, förhateligt. "J'ai lu dans une Gazette de Paris", säger Bayle, *Dict. Hist. Et Crit. Art.* HERMANT (Godefr.) Rem. B. "qu'en 1633 le Maître du Sacré Palais publia dans Rome une *Défense de garder aucune prose, poésie, image, figure ou médaille faite en la memoire de Gustave Adolphe Roi de Suède*".

3646. Kon. Gust. Adolphs Bref til Kon. Carl i England, efter Slaget vid Leipzig, och dat. Halle, d. 13 Sept. 1631 (på Latin).

Uri Bihang. til Harte, Tyska Öfversättning.
 p. 127.

3647. Warhaftiger, wohlgegründeter Bericht, welchergestalt des weyland — Gustavi Adolphi — Königl. Maj. höchstseel. und am 22 Sept. 1631. zum ersten mal in der Stadt Erfurt angelanget: was zwi-

B. III.
C. 3. fchen I. K. M. und ehest genandter Stad
Sveriges abgehandelt und von derselben selbst in
Almänna Dero Königl. Person damals und hernacher
Historia. ihr gnädigt, auch Dero höchstlöbl. Cro
Gustaf wegen, zu verschiedenen mahlen gnädigt
Adolph zugelaßt, versprochen und concedirt worde
ist. Auf sonderbare anordnung der Rath:
meister und Rath gedachter Stadt: mit de
ro Privilegio. *in quarto* (Erffurth). M. De
dekind, 1634. 8 a.

3648. Ducat, slagen af de Svenska
Erfurt.

E. Ziervogel *Hist. Afhandl. om Sv. Mynt
och Med.* p. 105-112. är en med Myntmästare
Weismantels Märken reknad Ducat.

3649. MSC. Beschreibung derer zu
Ehren des nie genug zu ehrenden Königs
in Schweden Gustavi Adolphi, mit den *signis
Sulphuris & Mercurii*, a. 1632 zu Er
furt geprägten zweierlei Thalern. Nebst ei
ner untersuchung, ob diese und die gleich
falls dasebst 1634 mit eben dergl. *signis*
geschlagene Ducaten, von Chymischen Gol
de und Silber seyn. Aufgesetzt von Joh
Heinr. SCHELER, Fürstl. Sächs. Gemein
schaftl. Castner zu Rodach.

Ibland mina Samlingar, efter en afskrift, i
hvilken Fürstl. Sachs. Gothaiske Hofr. och
Bibliotek

Bibliothecarien Schlaeger är ägare. Atfören. *Signa* B. III.
 är Myntmästaren Weilsmantels Märken, be- C. 3.
 viles til öfverflöd. *Sveriges*
Almänna
Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3650. Catholischer Kriegs - Rath *de*
tempore, oder Schreiben eines vornehmen Ca-
 tholischen Raths, nach der Leipfischen
 Schlacht, an Ihre Päbstl. Heyligkeit ergän-
 gen, darinnen consultiret wird was Ihr.
 Päbstl. Heyl. bey jetzigem gefährlichen Kriegs-
 wesen zu thun? *in quarto*. Marpurg, 1631.

3651. Samwetzqwael, ther uti en för-
 nemligh Påwesck Politicus är kommen, för
 thetta ostadighe Lyckones läpp, som nu ny-
 ligen sigh tildraget haffuer, ther egenom
 han så när är Lutherisk worden: och så-
 dant en andeligh Catholisk uti Stade up-
 penbarat. *in quarto*. 1631. 1½ a.

En Satyrisk Skrift.

3652. Copia des Accords, welchen
 Hertz. Hans Albrecht zu Meklenburg, nebst
 dem Schwed. General Ake Tott, mit dem
 Kåyserlichem Volck in Rostock getroffen.
in quarto. 1631.

De Keyserlige evacuerade Rostock. d. 6 Okt.
 1631.

3653. Copia dreyer Schreiben, das er-
 ste so Kön. Maj. zu Schweden an unter-
 schiedene Reichs Städte, wegen schleuniger
 abschaffung der Keyserl. und aufnehmung
 F 3 Schwed.

B. III. Schwed. Garnisonen abgehen lassen. Das
 C. 3. andere, Generals Tilly an den Obristen
 Sveriges von Ossa, umb zurückführung des Lottrin-
 Almänna gischen Volcks, damit solches vom König
 Historia, Gustaf
 Adolph, in Schweden geschlagen werde. Das drit-
 te, eines Jesuiten an den Gen. Wachtm.
 Viermond, worin die Schlacht bey Leipzig
 theils mit warheit, theils mit fabeln descri-
 birt wird. *in quarto*. 1631.

3654. Copia Resolutionis, welche
 Churf. Durchl. zu Sachsen dem Königl.
 Hispanischen subdelegirten Gesandten gege-
 ben, d. 19 Oct. a. 1631. sampt dazu gehö-
 rigen Beylagen: — So wohl wafergestalt I.
 C. Durchl. den Leipzigerischen Schluß mit
 grund und bestand justificirt, warumb Sie
 auch beständig beharret. Wie unverschuldet
 und grausam aber I. C. D. auch dero Lan-
 de und Leute darüber verfolget und end-
 lich euserst gedrunghen und gezwungen wor-
 den, sich mit der Königl. Würde in
 Schweden - - Armée zu conjungiren, dem
 Gen. v. Tilly eine offene Feldschlacht zu
 liefern &c. *in quarto*. 1631. 17 $\frac{1}{2}$ a.

3655. Ritterliche und manhaftige
 That, so — Gust. Adolphus abermahl er-
 halten hat, gegen Catholischen Liga, wie
 Gen. — Tilly — die starcke Kriegsmacht
 zwischen Hanau und Frankfurt, an den
 König mit 48000 man gesetzt hat, das
 Luther.

Lutherthumb, Sachsen und Schweden zu vertilgen, dem König entgegen gezogen, wie aber der König solches vernommen, sich im freyen Felde — in die Schlachtordnung gestellt, anheben zu fechten von 8 uhr bis auf die nacht, den Hertzog aus Lotringen die gantze Armada zertrent, schöne beuth bekommen &c. Geschehen d. 20 Oct. 1631. Erstlich gedr. zu Halle, bey P. Schmidt, *in quarto*, 1631. 1 a.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph

3656. Kurtzer, und nach einkommener beglaubter Schreiben anleitung, entworffene Relation, wie unfreundlich dem Ligistischen General, Gr. Jo. v. Tilly, so wohl dessen nach der vor Leipzig erlittenen Niederlage, auff's neue gesamleten, und wieder I. K. M. zu Schweden-geführten Armada, das unbeständige Glück, d. 23 Oct. und folg. tage s. v. a. bermahls den rücken gekehret. *in quarto*. Leipz. Ritzsch, 1631. 1 a.

Nederst på Titul-Bladet står:

”Desine cum Sueco pugnare Lugista deinceps!

”Sued retro Deus est, nominis omen habet”.

3657. *Continuatio Relationis* der siegreichen Victorien, welche der König in Schweden, vom 17ten Sept. bis auf d. 1ten Oct. 1631 erhalten; insonderheit, wie I. K. M. in Franken eingerücket. Dabey eine Copey des Schreibens, welches der König an etliche Evangeli-

B. III.
C. 3. fche Reichs-Städte in Francken ergehen las-
Sveriges sen. *in quarto*. 1631.
Almänna

Historia, 3658. *Continuatio Relationis* om the
Gustaf segerfulla och sköna Victorier, som then al-
Adolph. drahögsta Gud — Gust. Adolpho mildeligen
förlänt hafver. *in quarto*. 1631. 6 sidor.

Är til en del af samma innehåll som näst
föregående Berättelse.

3659. Gründlicher Bericht von der Er-
oberung der Bischöfl. Stadt und Schlosses
Würzburg. *in quarto*. 1631.

3660. Bericht von den Schwedischen
Verrichtungen in Oct. 1631. absonderlich von
der Eroberung Würzburg, *in quarto*. 1631.

Bibl. Thomas, p. 260.

3661. Information warumb Chur-Bä-
yern an verlust Würzburg keine Schuld trage.
in quarto. 1631.

Och i *Theatr. Europ. T.* p. 465.

3662. Patent til Biskopsdömet Würtz-
burgs och Hertigdöms Francken undersätare,
at the beqvåma och ställa sig under H. K. M:s
Regement och Protection; af d, 26 Oct,
1631.

Tillika utgifvit på Tyska. *in 4:o*.

3663. Gründliche und mit allen Um-
ständen ausgeführte Beschreibung, welcher
ge sta

gestalt Kön. Maj. von Schweden die Vestung B. III.
Hanau mit gewalt erobert. *in quarto*. 1631. C. 3.
I a. Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3664. MSC. Relation om K. Gust. A. Samtal med de Frankfurtske Afskickade, då han år 1631 (*in Novemb.*) begärte at blifva med sin Armée i Staden insläppt. På Tyfka.

I Palmköldska Förrådet i Uplala, efter en af Reger. Rådet Hiemborg, år 1713, ifrån Frft. communicerad Afskrift.

Conventionen, som Kon. sedermera slöt med fören. Stad, läses hos Chemnitz, T. I. p. 243.

3665. Warhafte Beschreibung einer Prophecy D. Theophrasti PARACELSI, welche vor diesem Balt. BRENDelius, Altenfalzens. Variscus ex S. Imp. auctoritate N. P. an einen guten Freund communicirt hat, was es mit dem jetzigen Krieg im H. Röm. Reich für ein endtschaft gewinnen, auch wie es mit dem Kö. nigreich Böhmen ergehen, und an wem die Böhm — so wohl die Römische Cron kommen und gelangen wird. Item. Copia eines Schreibens welches I. K. M. in Schweden an S. Churf. Durchl. zu Sachsen gethan. *in quarto*. 1632. I a.

Konungens Bref är skrifvit, sedan han, efter Leipz. Slaget, går in i Francken.

3666. Schwedischer oder der Mitternächte Post-Reuter mit uralten Schriftmässen

B. III. gen Weissagungen, und deroſelben Jubelfre
 C. 3. digen Erfüllungen. *in quarto*. Stralsund an
 Sveriges digen Erfüllungen. *in quarto*. Stralsund an
 Almäna quo IeſVs VIInDICablt VerbVM VerIta
 Historia. quo IeſVs VIInDICablt VerbVM VerIta
 Guſtaf (1631.) 2 a.
 Adolph.

Skrifven på Rim, full med griller.

3667. Des mitternächtigen Poſtreute
 dreyſacher Paſſeport, darinnen ſeine biſſhe
 abgelegten Freuden-poſten mit mehr als 12
 theils uralten theils gantz neuen göttliche
 Weiſſagungen und Wunderzeichen beſtärck
 werden. *in quarto*. Magdeburg, 1631.

Af ſamma ſlag ſom den föregående.

Bibl. Thomæ. p. 259. förekommer en dyli
 med Titul: "Des mitternächtigen Poſtreute
 "adelicher und unadelicher Paſsport, "Magde
 1632. *in 4to*.

3668. Discours vom Zuſtand des R
 miſchen Reichs, deſſelben Krankheiten un
 Curir-mitteln, *in quarto*. 1631.

3669. Illuminirter Reichs - und Wel
 Spiegel, darinnen vieler Potentaten, Provin
 zen, Städte und vornemer Perſonen Zuſtan
 und Eigenſchaft fürgebildet wird. *in quarto*
 1631.

"Scriptum ſatyricum de Procerum Europæ
 "Rerumpublicarumque arcanis conſiliis agens"
 "C. G. Hoffman, *Bibl. jur. publ.* p. 248.

3670. Scena Europæa, personis suis
 instructa, præcipuas Regum, Principum,
 Serumpublicarum virtutes, consilia & actio-
 nes, ac totius Europæ præsentem & futu-
 rum statum repræsentans. Prostat Stralsun-
 dii, apud hæredes Mauritii Saxonis. a. 1631.
 2 quarto. item in duod.

B. III.
 C. 3.
 Sveriges.
 Almännas
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Latinska verket öfver den tiden regerande
 och andra höga Herrar. Kon. Gust. Adolph
 lägger Författaren ord i munnen, som icke in-
 stämma med des caractere, och Lutheraner
 framtråda, fötebrående hvarannan, at genom
 bedrägerier, samt allehanda elaka affigter, sjelf-
 va hafva befordrat sin olycka.

En annan uplaga af denna Skrift är tryckt
 under följande dubla Titul: 1. "Elegidia &
 "Poëmatia epidictica, una cum ad vivum ex-
 "pressis personarum iconibus, impressa Upsalia.
 "2. Elegidia & Poëmatia, præcipuas præcipuoq-
 "rum & maxime clarorum virorum, qui hoc
 "tempore inprimis vixerunt & innotuerunt, vir-
 "tutes & actiones ac totius Europæ præsentem
 "& futurum statum instantia (indicantia) 1631".
 in 8:o 5½ a.

Uti denna Uplaga är ganska mycket ändradt,
 afkortadt och utslutet, men deremot är hon
 prydd med 31 St. tåmeligen nått gjorde Por-
 traiter, samt några andra Figurer i Kop-
 parstick.

Om med skäl kan tviflas derpå at första Up-
 lagen utkommit i Stralsund; låter med visshet
 kunna påstås, at den lednare icke är tryckt i
 Up-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Upsala. Likväl har Scheffer, slutandes af Tryckstället, at Författaren varit Svensk, uptagit denna Skrift *Succ. Liter.* p. 282. Uti Stiernmans *Bibl. Sueo-Goth.* förekommer hon icke. Se för öfrigt J. C. Dähnerts *Pomm. Bibliothek* III Th. VI. & p. 46, 47.

3671. Virgilius Christianus Succicus, sive Status Romani Imperii Centonibus Virgilianis descriptus; Gustavo Adolpho oblatus a J. C. P. Ev. Anno quo aVXILIVM a zIIon reDIIIt fVper IsraëL. in quarto 1632.

3672. Christlich Schwedischer Virgilius, oder des Röm. Reichs Stand und beschaffenheit, in unterschiedlichen versibus Virgilii beschrieben, und Kön. Gustavo Adolpho in Latein offerirt von J. C. P. Ev. ins Teutsche transferiret von J. G. S. R. B. in quarto. 1632.

3673. Victori Schlüssel, mit welchem der Durchl. - Gust. Adolphus — in dem H. R. Reich T. N. zu deselbigem gefallenen Justici Werks und Religions Freyheiten — wieder auffhelfung, durch so vielen vortrefflichen Victorien glücklich ein, und durchgebrochen hat. Allen Kriegs-Fürsten und deren hohen und nidrigen Officieren großnöthig und nützlichen. Beschrieben, und auf einem Cartel, samt eingeführten etlichen gedenckwürdigen Miraculn und auffmunterungs - Geschichten vorgestellt durch

lurch einen Liebhaber Teutſcher Freyheit. **B. III.**
n quarto. 1631. 3 a. **C. 3.**

Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Guſtaf
 Adolph.

Trycktes om ſamma år, och tillades en annan abſurd Skrift, med Titul: "Sternwarnung
 "von ſehr groſſen, ſchrecklicher Veränderung,
 "ſo auff die groſſe Zuſammenkunfft der bey-
 "den höchſten Planeten, *Saturni* und *Jovis*, in
 "dem ſewrigen Triangel, von anfang der Welt,
 "biß aufs 1631 Jahr her erfolget, und was
 "noch künfftig biß - 1635. gutes oder böſes in
 "der gantzten Welt - hieraus zu vermuthen" &c.
in 4:o. 5 $\frac{1}{2}$ a.

Under det Tretio-åra Kriget påſtod, flögo i
 Tyſkland hvarjehanda Politiska Spådomar om-
 kring. En väldig mängd ſådane *Præſagia*, ſ.
vaticinia politica, uppräknas *Catal. Bibl. Runavia-*
næ, T. II. P. I. L. VI. C. XVI. p. 233 - 240.

3674. *Vencesl. CLEMENTIS* a Ly-
 beo monte Guſtavidos Libri IX. quibus Gu-
 ſtavi II. vere Magni & Auguſti, Suecor.
 Gothor. Vandalor. Regis, *Victoriarum he-*
roicarum, rerumque per Germaniam gesta-
 rum Series, Carmine heroico narratur. *in*
quarto. Lugd. Bat. typ. Guil. Chriſtiani,
 1632.

Hjelte - dikten beſtår af 208 ſidor, *Præmiſ-*
ſa oberäknade, neml. en Dedication på vers til
 K. Guſt. Adolph; en annan i obunden ſtyl, til
 Riks-Canc. Ax. Oxenſtierna, underſecknad i
 Leyden *in Novemb.* 1631; åtskillige Gratulation-
 ner af den tidens lefvande Profeſſörer på bem.
 Uni-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Universitet m. m. Hårpå följa, ehuru de på T
tul-bladet icke nämnas: *Venc. CLEMENT*
Miscellaneorum & Adoptivorum Libri IV. 15
sidor, förut en Dedicat. til Fältherren Gr. Ja
de la Gardie.

At mannen haft lått för at skrifva Latin
vers, synes nog samt; men också det, at ha
stannat långt under sit ämne. Til äfventyr
torde detta hans arbete, när det först i dag
ljuset framträdde, gjort något upseende; nu fö
riden har det, tillika med Författaren, fa lit
förgåtenhet.

3675. *Joh. NARSSII* Gustavidos, se
de bello Sueco-Austriaco Libri III. & Po
matum miscellaneorum Liber I. in quarto
Hamburgi, per Jac. Rebentin, 1632. p.
148.

3676. *Joh. NARSSII* Gustavidos Li
ber IV. continens occupatam Thuringiam
Franconiam & loca quædam finitima. i
quarto. Francof per J. N. Stoltzenberger
1634

I Schefferi *Suec. Liter.* p. 281.

3677. Swedsche Zug-Trompet, uit
blasende de onverwachte Verlossinge van
Duytschland, op het ellefsjarige Zug-mirake
van Praagh, door den Doorl. Voorvechter
der Christen vryheyt, Gust. Adolphus. —
VI gLaDII gVitaVI restaVrata aVrea L
ber

rtas gerManIæ. in quarto. Amstelod. B. III
63 I. 1½ a.

Skrifven på vers, af en med namn E. HERCK-
MANS.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3678. Bened. SKYTTE Oratio pane-
yrica, laudem Gustavi Adolphi Regis ex-
hibens. in folio. Amstelod. Bleauw. 1631.

Stiernman, *Bibl. Sueo Goth.* T. II. p. 544.

3679. Laur. FERNELII Gustavus Sa-
go-Togatus, hoc est: Gustavi Adolphi res
heroicæ in bello ac pace gestæ. in folio.
Upsal. 1631.

J. Schefferi *Succ. Liter.* p. 141.

3680. Oratio de — Gust. Adolphi —
virtutibus togatis & militaribus vere heroi-
cis. In Reg. Acad. Upsal. a. d. 5 Nov.
a. 1631. publice recitata a Joh. LOCCE-
NIO. Accedunt *Ejusd.* Carmina gratulatoria.
in quarto. Upsal. (1632) 4 a.

3681. Öppit Bref för åtskillige Fur-
stelige Pommeriska Ampter, såsom Alten-
Stetin, Colbitz &c. at vara frije för alla
Utlagor och Contributioner: af d. 11 Nov.
1631. fol. pat.

3682. Copia eines interceptirten Schrei-
bens, welches der aus Rostock abgezoge-
ne General-Oberst-Wachtm. von Virmondt
an Gen. Tilli, wegen Verlust seines Volcks
zu

B. III. zu Wansleben gethan: de dato Magdet

C. 3. d. 13 Nov. 1631. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

Sveriges
Almänna
Historia.

Gustaf
Adolph.

3683. Copia unterschiedlicher Schrei-
ben an die Kön. Maj. in Schweden —
vom Landgr. zu Hessen (Darmstadt) eine
Friedenshandlung zwischen Káyserliche un-
Königl. Maj. in Schweden betreffende
auch I. K. M. in Schweden — Antwort
Schreiben. *in quarto.* 1632 $1\frac{3}{4}$ a.

3684. Accords Puncta bey übergabe de-
Hauses Mansfeld an die Schweden; de da-
Mansfeld, d. 24 Nov. 1631. *in quarto.* 1 a.

3685. Zeytung so aus Nürnberg
Wien, Frankfurt &c. vom 25 bis auf
30 Nov. glaubwürdig berichtet wird. *in*
quarto. 1631. 1 a.

3685. (a) Kurtzer Bericht, was vo-
Eroberung der Stadt Meyntz, so wohl for-
sten von unterschiedenen Orten glaubwür-
digs avisirt wird. Benebens einem Verzeich-
niss derer Städte, so sich Ih. Kön. Maj. zu
Schweden fast innerhalb Monatsfrist bemäch-
tigt. *in quarto.* 1631. 1 a.

3686. Fürstl. Gústrauischer Einzug
oder Beschreibung wie die Hertzoge in
Mecklenburg vom König in Schweden wie-
der eingesetzt worden. *in quarto.* Lüneburg
1631.

Bibl. Solger. P. II, p. 430.

B. III.

3687. Tartarorum Præcopensium Regis, ejusdemque Fratris, item Thesaurarii & Cancellarii Epistolæ ad Gust. Adolphum, a. 1631, initio mens. Dec:is scriptæ.

C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Uti *Ått. Liter. Suet.* 1723. p. 378 och p. 445 - 450.

3688. Schwedischer und Teutscher Krieg, das ist: Continuation der kurtzen Erzehlung aller fürnehmsten Händel, so sich zwischen der Röm. Käys. Maj. beyder Fürstl. Friedländischen und Pfaltz-Bäyer-Tyllischen, gegen der Kön. Schwedischen Armada, hin und wieder, fürnemlich aber im Ober- und Nieder-Sächsischen Creysse, des abgelauffenen 1630 und 1631 Jahrs begeben und zugetragen. — Verfasst durch M. Libor. VULTURNUM, Tanneb. in quarto. 1632. 17 a.

Är en Fortlättning af det ofvannföre n. 3581 upptecknade Arbete. Om Författaren vidare continuerat, vet jag icke: förlusten vore ej betydlig.

3688 (a). Oratio in Natalem Regis Gustavi Adolphi — a Joh. NECKERO, U. J. D. Pomerano. in quarto. Stetin 1631.

3689. Agenda Ecclesiastica in Castris Sueticis I Cor. XIV: 40. in quarto. 1631.

Höppener, p. 57.

Bibl. Hbf. S. G. Del. 7.

G

3690.

B. III. 3690. Etliche Gebett, so in Kön.
C. 3. Maj. zu Schweden Kriegsheer, nebenst de
Sveriges psalmen Davids und der Christl. Litaney
Almäöna von den Feldtpredigern gebrauchet, und de
Historia: Gustaf Soldatesca fürgebetet werden. Colligiret un
Adolph. in truck gegeben durch Jac. FABRICIUM
in quarto. Frf. Humme, 1632. 44 sidor.

Gust. Adolph ville, at Officerare och Gem
ne i hans Armée skulle vara gode Christne.
den affigt trycktes icke allenast dësse Skrifte
utan fören. D. Fabricius sammanstref ocklä
vidlyftigare Arbete, som äfvenväl skulle betrån
ja et så hälsosamt ändamål. Titeln är: "E
und dreißig Kriegs-fragen von dem itzigen
erbermlichen Kriege in Deutschlandt, zuse
derst aus Gottes wort, dann auch aus de
Schriften D. Lutheri gründlich beantwort
und zusammengetragen durch Jac. FABRIC
UM, S. S. Theol. Doct. Fürstl. Alten-Stetin
Hoffprediger. Alten-Stetin, bey D. Rethen
1630. in 12:o. 542 sidor, hvaraf de 1
första äro et Företal til K. Gust. Adolph.

3691. Kurtze Beschreibung der fñ
nehmsten Städte. — welche Kön. Maj. i
Schwedeh — in anno 1630 bis zu end
des 1631 Jahrs in Teutschland eingenom
men. in quarto. (1632).

3692. Augenscheinliche Abbildun
der vornehmsten Ört, Stätt und Flecken
so in Jahres frist aus der Gefäncknus un
Trangsal, durch Gottes und der Gothe
mach

acht erlediget worden a. 1631. (Kopparst. B. III.
fol.) C 3.

Kon. Gust. Adolph ränner et långt Spjut i
buken på Påfven, som sitter på en Stol och
utspyr 49 Grundritningar och Vuor af Städer.
En Jesuit står bakom Påfven och hvifkar ho-
nom i örat: *Pax, Pax!* B. III. C 3. Sveriges
Allmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3693. Illustriss. viri Jacobi Roussel,
R. M. Sueciæ Consiliarii secretioris & ad-
reniss. Rempubl. Polonam Legati, Episto-
la ad inclytos Regni Poloniæ & Magni
Ducatus Lithuanie Nuncios Terrestres, in
omnibus Reipubl. generalibus coadunatos,
scripta. in fol. 1632. 2½ a.

Tillika utgifvit på Polska och Tyska, in fol.
3. a. och på detta senare Språk hos Londorp,
T. IV. p. 271-274. Det är dat. Riga, d. 1
Jan. 1632. Under samma datum utfärdade han
ock et Bref ad Castellatum Cracoviensem &
Palatinum Vilnensem cæterosque Regni Poloniæ
& M. Duc. Lithuan. Senatores Ecclesiasticos &
Sæculares, som likaledes är tryckt in fol.

Om Roussels förord och des nåta upföran-
de vid det honom anförtrodde ärendet, läs Pus-
sendorff de reb. Suec. L. IV. §. 67. p. 85.

3694. Illustriss. viri Jacobi Roussel,
R. M. Sueciæ Consiliarii secretioris &
Sereniss. Rempublicam Polonam Legati,
Epistola ad inclytos Regni Poloniæ & Ma-
gi Ducatus Lithuanie Senatores Ecclesiasti-

B. III. cos & Sæculares, in Comitii Reipublicæ
C. 3. generalibus coadunatos, scripta a. D. 1632
Sveriges *Almänna* Calend. Martii in fol. f. l. 2 $\frac{1}{2}$ a.
Historia.
Gustaf
Adolph.

Detta Bref, skrifvit i Riga d. 20 Febr. 1632
jämte et annat ad *Nuncios terrestres in Comitii coadunatos* &c. hade samma öde som
föregående af d. 1 Jan. neml. at de offentligen upbrändes i Warschau: se Londorp l. c.

3695. Schriftliche Deduction: v
und aus was urfachen durch Kön. Maj.
Schweden Feld - Marsch:n, Herrn Ad
Tott, — Herr Casper von Gramb, Fre
herr, Obrister und gewesener Gubernat
der Stadt und Feste Wismar, wie at
der Gabr. de Roy, Substitut, Jaques
Febvre, an - und in arrest behalten w
den, gezogen aus einem vertraulich
Schreiben und Postscripto, unterm da
Schwerin den 20 Jan. 1632 sampt bey
fügten Beylagen Wismarischen anstands at
gänzlichen Aufszugs Capitulation und
dern beyderseits herausgegeben und gewe
selten Schriften. in quarto. 1632.

3696. Eyfferige Dancksagung für
wunderthätige Errettung und Sieg, wel
Gott - durch Gust. Adolphum - verlieh
Samt einem christlichen Gebeth, daß G
der Allmächt. der Kön. Maj. fernern S
wieder den Antichrist — verleihen wo

llen Evangel. Christen und trewen Teut. B. III.
hen täglich zu sprechen. *in quarto.* 1632 C. 3.
a. Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

På Titulbladet står Konungens Porträtt i en oval. Skriften är undertecknad d. 27 Jan, 1632 af en med namn *Hinr. Oxeus*.

3697. Discurs ob den protestirenden Fürsten und Ständen im H. R. Reich zu athen und nützlich mit den Pabstlern einen Universal, oder particular Frieden zu reffen? durch *Frantz von Sickingen*, dem Jüngern. *in quarto.* 1632.

3698. *Gottfr. Rob. a Sallenstadt* Discursus, ob zu vermuthen sey, das sich das kleine häufelein der Christl. Kirchen gegen der grossen macht und anhang der Catholischen zu defendiren und zu beschützen vermögend sey: auch was von der Evangel. Stände Krieger-verfassung zu achten und zu halten? *in quarto.* 1632.

Bibl. M. Richii, P. III. p. 158.

3699. *Colloquium Politicum* über die Frag: warum solt ich nicht Schwedisch seyn? das ist, ein kurtzes Gespräch zwischen einem Káyserlichen und Evangelischen: da etliche bewegliche Ursachen angeführet werden, ob man es dieser Zeit lieber mit den Schweden, als mit dem Káyser halten soll &c. *in quarto.* 1632, 4 a.

B. III

C. 3.

Sveriges

Almänna

Historia.

Gustaf

Adolph.

3700. Der lang vorher geweissagte und gewünschte Held aus Norden, darinnen er wiesen wird, daß viele und große Potentaten viel hundert jahr hero gesehen, wo es endlich mit dem Pabstthum werden würde, und derentwegen daselbige gehaßte und sich ihm eifrig widersetzet: und Sie wohl sich in viel wege dem Pabstthum verpflichtet gemacht, so haben Sie doch geglaubt, Gott werde einen Helden aus Norden erwecken, welcher mit Zuthuul der Apocalypthischen X. Königen dem Römischen Stat wiedervergeltung thun und abstraffen werde. *in quarta*. Frf. Weisse, 1632.

3701. Ein einfältiges Theologisches Bedencken auf die Frage: ist des Königes in Schweden Vornehmen Gottes Werck? *in quarto*. Erfurt, 1632.

3702. Das Reich von Mitternacht darinnen abgehandelt, und aus satzame Gründen, erörtert wird die dieser ze hochnöthige Frage: ob auch die genandte Catholische oder Papisten im Reich, sonderlich aber die Titulirte Geistliche in Kirchen, Stiften und Klöstern, in ihrem Gewissen für Gott schuldig seyn der Königl. Maj. in Schweden das *Furamentum Fidelitatis* — zu leisten, und vor I. K. Maj. allezeit und auch öffentlich, *pro suggestu*

an

auf allen ihren Cantzeln, zu bitten &c. in *B. III.*
quarto. 1632, 4 a. *C. 3.*

Frågan besvaras med ja.

Sveriges
 Almånnas
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3703. Der Evangel. Exulanten in
 chlesien Fragstücke, darin zu befinden,
 wie die Catholischen dem König von
 Schweden ihre öffentlichen Sünden beichten,
 wie sie die Lutheraner vertilgen wollen,
 aber nun von I. K. M. die Absolution be-
 kehren, in *quarto.* 1632.

3704. Der neue Römerzug, d. i.
 Discurs, ob die Kön. Maj. zu Schweden und
 die Protest. Churfürsten und Stände in
 Deutschl. als die von Gott — seiner Christl.
 Kirchen gegebene *Defensores*, nicht allein
 dar wohl können, sondern auch schuldig
 seyn, S:r M. alleine von Göttl. Allmacht
 verliehene Victorien, auch wieder den Päbstl.
 Stuhl zu Rom, sampt seinen Anhang des
 Velschlands, zu prosequiren? Ohnfährlich
 aufgesetzt durch *Ulrich* von HÜTTEN, dem
 Jüngern, zu Uffnew. in *quarto.* 1632. 10 a.

3705. Schwedisch Perspectif, dadurch
 man in die Hertzen der genannten Catholi-
 schen und Lutherischen Regenten sehen
 und wissen kan, wie sie theils unter ein-
 ander, theils gegen einander, und inson-
 derheit gegen den heil. Worte Gottes,
 G 4 Kirche.

B. III. Kirche und Teutſchen Libertet, wohl oder
C. 3. übel geſünnet. *in quarto.* 1632.
Sveriges
Almänna
Hiſtoria.
Gustaf
Adolph.

3706. Achilles Germanorum, Rettung der Teutſchen Freyheit, darinnen der jetzige Teutſche Krieg von anfang, biß zu der jetzigen Zeit kürztlich beſchrieben und faſt in allem mit dem Trojanische Kriege verglichen wird. *in quarto.* 1632.

3707. Königl. Schwed. Patent wegen der Frankfurter-Meſſen, vom 2 Febr. 1632.

Londorp, Tom. IV. p. 336.

Det förnyades året derpå följande af Rik Canc. i Hailbrun, den 9 Mart.

3708. Vortrag des Schwed. Ambaſſadeurs (Bened. Oxenſtierna) an die Herrn General - Staten der Verein. Niederlande nebst der Herrn Staten ſchriftlich darüber gegebene Erklärung, vom 7 Febr. 1632.

Londorp, T. IV. p. 269.

Propoſition angår Krigers gemenſamma förſättande emot Öſterrikiska Huſer.

3709. Warhaffte und eigentliche Beſchreibung, welcher geſtalt des Königl. Guſt. Adolphi — General, — Hertzog Wilhelm zu Sachſen, am 11 Febr. 1632 die — Feſtung und Stadt Goettingen, mit ſturmender hand, deſgl. am 17 Febr. — Duderſtadt — ſieghaft erobert und eingenommen

nen hat. Darbey zu ende der Kön. Maj. B. III.
 n Schweden zur interim Neutralität für- C. 3.
 geschlagene Conditiones. in quarto. 1632. *Sveriges*
 1 $\frac{2}{3}$ a. *Almänna*
Historia.
Gustaf
Adolph.

3710. Goslaria, Civitas Imperialis
 humillime supplicans Gustavo Adolpho,
 Sueciæ Regi. in quarto. Frf. Weisius,
 1632.

3711. Beschreibung der fürnehmsten
 Städte, Vestungen und Pässe, welche —
 Gust. Adolphus von 1630 bis auf den
 11 Febr 1632 eingenommen. in quarto.

3712. *Discurfus Regius*, von I. K. M. zu
 Schweden, welcher zu Frft. am Mayn, nach
 geschlossener mahlzeit, in præsentz der
 Kön. Maj. in Böhmen und andern Fürsten
 des Reichs gehalten worden, in quarto. 1 a.

Detta Samtal skal Konungen hafva hållit d.
 25 Febr 1632. och angår i synnerhet Fred
 med Kejsaren.

3713. Des Schwed. Feldmarschalls,
 Gust Horns, Schreiben an den König, wie
 es mit Bamberg und sonsten in denselben
 Quartieren hergegangen. in quarto. 1632.

Bibl. Solgerian. P. II. p. 431.

3714. Etliche Schaw-Essen, so dem
 Sächsischen Consect gefolgt. (Kopparstuck,
 1 a).

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Ligisterne sitta til bords, til hvilket Bakelser,
i form af Ståder, varda framborne: neml. af
der krönte Nordiska Lejonet *Leipziger Schlacht*,
af K. Gust. Adolph *Mayntz* och *Würzburg*;
af Churf. af Sachsen *Prag*, af Landgr. af Hes-
sen *Fulda*, och af Gust. Horn *Bamberg*. Ne-
danföre står en lång rad Tyska Rim, som begynnas:

"Nachdem die Ligistilche Schar

"Kaum beym Confect gefesten war,

"Bracht man die Schae - Essen geziert

"Wie mans groß-Herrn presentirt" &c.

3715. Beschreibung Königl. Maj. zu
Schweden Ein-und Abzug in Nürnberg.

Uti Ge. And. Will *Museo Norico*. . . .

Konungens Tal til Staden Nürnbergs Depu-
terade, jämte de Kongl. Maj:re af bem. Stad
gifne Reverfaler, kunna läsas hos Chemnitz, T.
I, p. 305 seq.

3716. *Relatio de Bavaria*, Histor. und
warhaftige Beschreibung der herrlichen Vi-
ctori, so — Gott I. K. M. in Schweden,
wieder den Gen. Tilly und Altringern,
bey Rain, im Lande zu Båyern, d. 5. 6,
April gnädiglich verliehen, auch wie in
so glücklichen und kurtzen progreffen viel
vornehmer Ort und Stätt in Schwaben und
Båyern erobert und einbekommen; — be-
schrieben von einem Schwed. Soldaten,
to

o meistentheils selbst mit und dabey ge- B. III.
vesen. *in quarto*. 1632. 1. a. C. 3.

3717. In grosser Eile glücklich ver- *Sveriges*
fertigter Schlüssel in das Båyerland. *in quar.* *Almänna*
o. 1632. *Historia.*
Gustaf
Adolph.

3718. Zeitung aus Båyern und Schwa-
ben, d. 6. 7. und 9 April. 1. Wie I. K.
M. ein Treffen gethan hat mit dem Gen.
Tyllen, auch Altringern und Merodo; 2.
Wie Kön. M. albereit etliche Städte — im Bå-
yer Lande erobert hat; 3. Wie der Bischoff
von Freisingen dem Könige einen Fußfall
gethan; — 4. Wie der König Augspurg
erobert; — 5. Wie der König mit 60 tau-
send man nach München gezogen, die
Stadt an dreyen orten belägart; — 6. Was
der König für thaten 1632 — gethan, was
er vor Festung, Stätte auch mächtige Beu-
ten und Stücken bekommen hat. *in quar-*
to. Erfurt, Dedekind, 1632. 1 a.

3719. Copia eines Schreibens, wel-
ches I. K. M. in Schweden an Ihro Churf.
Durchl. zu Sachsen gethan, a. 1632. *in*
quarto.

Utan dat. eller Ställets namn hvarifrån det
är skrifvit. Angår medel och utvägar til Kri-
gets fortsärrande: Churfursten påminnes vänli-
gen om sin Armées vid magt hållande och ö-
kande; samt at Kongl. Maj. enligt den i Halle
träffade Öfverenskommellen, förbehåller sig ta-
ga

B. III
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

ga sina Quarter i Thüringen och dertil hörande
Landtkaper m. m.

3720. Schaumüntze der Reichs-Stadt
Augsburg auf ihren verbesserten Zustand
durch die Schwedische Einnahme, von a
1632.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1738

P. 41.

3721. Discursus so I. K. M. zu Schwe-
den mit dem Mons:r de St Estienne, K
M. in Franckr. Resident zu München, in
dem Lager von Ingolstadt, mit einande
gehalten. in quarto. 1632. 1 a.

Omr, med Titelbl. "Warhafte und aufsführ
liche Relation, was massen der Franzözs. Res
dent zu München zwischen I. K. M. z
Schweden und dem Hertz. in Båyern — e
ne Neutralitet pflanzen wollen, und wesf
"Ihro Maj. sich gegen ihm erkläret". 1632
in quarto. 1 a. Låses ockfå, med en Fransöf
Öfversåttning, i Bihångel til Arckenholtz, *Memo
res conc. la R. Christine*, T. II, p. 21-25.

3722. Erinnerung Chur-Trier an N. N
die annehmung der Schwed. Neutralitæt be
treffend.

Londorp, T. IV. p. 278.

3723- Card. PASMANNI ad Pontif
Urbanum VIII. a. 1632 Legati Cæsarei O
ratio pro suppetiis contra Suecum & Saxo
nem; ubi juxta de causa vera belli in Ger
mania

mania, i. e. de jurisdictione Pontificis in ^{B. III.} Septentrione restituenda & stabilienda. Ad ^{C. 3.} Sveriges jecta est ad calcem Epistola ejusdem ad ^{Almänna} Borghesium & alios Cardinales apologetica ^{Historia.} &c. (Lat. & Germ.) in quarto. 1632. pp. 36. ^{Gustaf Adolph}

3724. MSC. *Legistisch Gerichtlicher* Processus contra Gustavum Adolphum, Suecorum Regem &c. in puncto turbationum victoriarum; quem conscripsit, exercitii gratia, anagr. PIUS SUB COELICA. 1632.

Ejusd. *Fortführung des Procesles* 1633.

Biblioth. Offenbachiana MSCta, Halæ 1725. in fol. P. X. Sect. I. Vol. LXXXIII. n. IV. V.

3725. Jac. DAMIANI, Atrëbatiss, e Soc. Jesu, Bellum Germanicum pro Ferdinandis II. & III. Cæsaribus ab Deipara, per eosdem in exercituum suorum supremam ducem electa, gestum. Leopoldo Guillelmo, Archid. Austriæ &c. dicatum. Decas prior, ab a. 1617., quo Ferdinandus II. Bohem. Rex initiatus est, usque ad an. 1632, quo Joannes Comes Tilius occubuit, excurrens. in quarto, Duaci, typ. Joan. Serrurier, sub signo Salamandræ, 1648. pp. 247. except. *Præmisf. & Ind.* fol. 7.

Inrättningen af detta Poëtiska Arbete, som hos oss icke ofta förekommer, är kortheligen denna:

Lib.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

"Lib. I. Commemorata Deiparæ in supremam
"Ferdinandæ militiæ ducem optione, ab ipso-
"met Ferdinando II. adhuc vicenni, facta Lau-
"reti 1598. & perstrictis quæ ab eodem, per
"consequentes proximè annos, in Styria, Carin-
"thia &c. gesta fuere, annum ingreditur 1617,
"quo Bohemici motus semina sunt jacta; tum
"— ad an. 1630, quo bellum Suecicum cæpit,
"repente transiit.

"Lib. II. aperit an. 1631. Mariæ Hispanicæ-
"Viennam adventu, & Suecici belli continuæ-
"tione.

"Lib. III. IV. V. decurrunt annos 1617.
"1618. usque ad 1630. Tillio Tribunis ad Mag-
"deburgum jam nunc aversum hærentibus, præ-
"postere narrante superiora Ferdinandi II. bel-
"la, nempe Bohemicum, Transylvanicum,
"Palatinum, Russico-Austriacum, Danicum.

"Lib. VI. ad an. redit 1631. eventuum Sue-
"cici belli variorum & Lipsiæ præsertim cla-
"dis accurata descriptione.

"Lib. VII. & VIII. eundem annum claudunt
"progressionibus Gustavi, Suec. Regis.

"Lib. IX & X. inchoant an. 1632 eundem-
"que producant per novam Fridlandi præfectu-
"ram, Papenheimique facinora & Tillii necem".

Emot Författaren, såsom Poët, har Ol. Bor-
richius, *Dissert. de Poëtis*, Frf. 1683. in 4:o,
p. 141. åtskilligt at påminna. För Historiens
skull lærer väl ingen låsa Boken.

Jac. Damianus lefde til inemot fleret af år B. III.
 1650; se Hen. Witte *Diar. Biogr.* men jag fin C. 8.
 ner ej, at, utom denna *Dicas prior*, någon Sveriges
 ting vidare af detta arbete genom trycket ut- Almanna
 kommit. Historica.
 Gustaf
 Adolph.

3726. *Relatio Historica de duobus
 Gustavis Regibus Sueciæ, avo & nepote,
 Augustanæ Confessionis augustis Defensoribus.*
 Das ist: Historische Relation von zweyen
 Königen in Schweden, Gustavo I. und Gu-
 stavo II. — wie dieselbe beyde von Gott
 erwehlt und außerkoren worden, daß sie
 sie reine Augspurg. Confession pflanzen
 und vertheydigen, auch die untertruchten
 wieder unleydentlichen gewalt schützen sol-
 len. — Dan. 4: v. 14. in quarto. 1632.
 31 sidor.

3727. Hundertfacher gut Schwedi-
 scher Sieges- und Ehren Schild; aus Adam
 Tullners Lateinischen Epigrammatis über-
 setzt; von Ant. FRANKEN. in quarto. Leipz.
 1632.

3728. Gustavus Adolphus, Koning
 van Zweden, Beschermmer der Duitche Vry-
 heit, Oorlogspel (van George WETSTEIN)
 n oß. Amsterd. 1723: 87 1.

Skådeplatsen föreställer Kon. Gust. Adolphi
 Tält i Lägeret vid München. Förutan Kønun-
 gen och des Gemål framtråda Pfaltz-Gr. Fred-
 ric,

B. III. ric, Herr. Bernhard af Weymar, Axel Oxer
C. 3. stierne med en sin Dotter Amalia, Frans. oc
Sveriges Bayerske Ambassadeurerne, en Borgmästare
Almänna München och flere.
Historia.
Gustaf
Adolph.

3729. Joh. Skytte Literæ ad Princ
pem Radziwil, de negotio Electionis no
Regis Polonici: dat. Rigæ, d. 15 Ma
1632.

Ol. Celsii *Monum. polit. eccles. ex Arc*
Palmst. edit. p. 150.

3730. The new Starr of the North
shining upon the victorious King of Sw
den. London, printed by Augustine Ma
thewes for Rob. Milbourne, and are
be sold at the signe of the Grev-hound
Pauls Church-yard. 1632. in quar
pp. 50.

Författarens upfat är, at lämpa til Kon. Gu
Adolph den namnkunnige Tycho Brahes Spådo
om en ny Stjerna i Norden.

Et exemplar af denna lilla sällsynta Bok i
de Riks-Råder m. m. Gr. Tesfin. Hans Exe
lence gissar, at Författaren torde vara Oliver
Cromwel, och har härom yttrat sina tankar
Bref til den lärde Bibliographen, Dav. C
ment, hvaraf et Utdrag kan läsas uti
Bibl. tur. hist. & crit. T. IX. p. 331. Han
citerar Boken; men utlåter sig icke om Förf
taren. Exemplaret, som var uti Gr. Tesfi
Bibliothek, inropades af Herr Professoren,
H.

H. Lidén. Et annat exemplar ägde Herr Assessor Braad i Norrköping.

B. III.

C. 8.

Sveriges

Almänna

Historia.

Gustaf

Adolph,

3731. *Pierii WINSEMI* Panegyricus, d Serenisf. Gustavum II. Suecor. Gothor. Vandalor. Regem. *in fol.* Amstelod. ap. Jendr. Laurentium, 1632. pp. 66.

Är skrifven på vers. Författaren var D. Jur. och Staternas af Frisland Historiograph.

3732. *Dan. HEINSII* Panegyricus, Gustavo Magno, Suecor. Gothor. Vandalor. legi consecratus, *in fol.* Lugd. Bat. ap Elvirios, 1632. pp. 66.

Omr. äfven därstädes hos Jac. Marci, 1632, *in 4:o*, 4 a. och uti Saml. af Panegy. Tal öfver K. Gust. Adolph, *ibid.* 1637. *in 12:o*. Berömmes af Gryphius, *de Scriptor. Hist. Sec. XVII. illustr.* p. 161. och af Heineccius *Fund. Stili cult.* p. 265. är ocklä öfversatt på Fransyska, med Titul: "Panegyrique de Gustave, Roy de Suede, fait par Mr. HEINSIUS, & mis en François par le Sir de BELLEVILLE". Paris, 1638. *in 8:o*. 9 a.

3733. Panegyricus — Gustavo Adol. scriptus a Joann. FREYNSHEMIO. quarto. Hagæ Comit. 1632. pl. 2.

Flere gånger omtryckt i Tysskland.

3734. *Matth. SCHAUMII*, P. L. Trohæum, sive Columna Triumphalis veterum *Bibl. Hist. S. G. Del. 7.* H

recen-

B.III. recentiumque Gothorum. Ad Gustavum A.
C. 3. dolphum.

Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Är tryckt framför des *Kriegs-Donat*, Rostock
1632, in 12:o. p. 28 - 127.

Författaren är utan tvifvel den samme, som
skrifvit *Traktaterne* n. 3406 och n. 3458. Under
Dedicationen framför *Kriegs-Donat* kallar han
sig: *für dem im Kön. Schwed. Heer, und nun
zu Hohen-Wangelin Predigern.*

3735. Drama Bellicum inter Jerusha
lem & Babylonem usque & usque continu
atum, nunc vero D. O. M. — annuente
ad Ecclesiam veram, seu Jerushalem san
ctam publicandam, animandam & roboran
dam, per invictiss. Regem Sueciæ Gusta
vum Adolphum - plerisque victoriis divi
nis, in salutem ac libertatem Rom. Impe
rii non ita pridem publicatum, comproba
tum &c. Eidem Regi transmissum a Georg
BRIENIO, Past. in parva Cymbria. in quar
to. 1632. pl. 1½.

Om denna, med flera dylika Skrifter, föga
eller inter upplysa Gust. Adolphi Historia; li
utmärka de likväl, jämte den stora vördnad Pro
testanterne i Tyska Riket hyste för Konungen
der Hopp de gjorde sig, at genom des segran
de vapn återvinna den förlorade Friheten

3736. Oratio ad sereniss. Dn. Gusta
vum Adolphum, Suecor. Regem, quâ dua
regiæ

egix virtutes, Sux Maj. clementia nimirum & pacis studium celebrantur. *in quarto*. Frf. ad Moen. Weislius. 1633.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia,
Gustaf
Adolph.

C. G. Hofmanni *Bibl. Jur. publ.* p. 250.

3737. *Joh. Lud. GODEFRIDI* Epigrammata, dicta virtuti, honori et felicitati Gust. Adolphi. *in quarto*. Frf. 1632.

3738. Pictura loquens ad Gust. Adolphum, Suecorum Regem, Libertatis vindictam (Carmen). *in quarto*. Lugduni 1632. pp. 21.

3739. Somnium Gustavi Adolphi, Magni Suecor. Gothor. ac Vandalor. Regis, ex bellorum successibus clarum, & in armatæ justitiæ gloriam explicatum, per D. *Balthas. HENCKELIUM*, S. R. M. Suec. Consiliar. *in oct.* Holmiæ, typ. Henr. Kåyler, 1640. pp. 31.

Äret därpå följande lät Författaren å nyo trycka denna Skrift, med Titul: "Somnium "Gust. Adolphi Magni, Suecor. Gothor. ac "Vandalor. Regis, bellorum successibus clarum "& ex Comitibus Germanorum Ratisbonensibus "novo additamenti genere decoratum, per. D. "*Balthas. HENCKELIUM*. Editio secunda auctior. Holmiæ, typ. Henr. Kåyler, 1641". *in 12:o*. pp. 88. utom Dedic. til Dr. Christina.

Begge Uplagorne äro icke allmänne; se Joh. Lexelii *Dissert. II de caus. rarit. libr.* P. II. p. 14. Företrådet bör likväl lämnas åt den sed-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

nare, som icke allenast är ansefligen tilökr,
utan ock lå bragt i bättre ordning. I sig sjelf
är denna Skrift föga betydlig. Drömen, öf-
ver hvilken Författaren commenterar, skal Ko-
nungen haft, medan han med Arméen stod vid
Nürnberg. emot Wallenstein.

Om och huru vida "Olai Artemidori Bornici
"Gedanken von einem merckwürdigen Traum
"Gustavi Adolphi", tr. 1708 in 4:o, med Henc-
kelii arbete säger gemenskap, kan jag icke säga.
Titeln har jag funnit uti *Bibl. Baumgart.* P. II.
Halæ 1766, in 8:o, p. 86. och i et Bref från
Reinboth til Dreyer, uti J. L. Uhlri *Sylloge
nova Epistolar.* L. VIII. p. 137.

3740. *Pauli STRASBURGII*, Suec.
Reg. quondam Consiliarii secretior. aul. &
ad Amurathem IV Legati, Relatio de By-
zantino itinere ac negotiis in Ottomannica
aula peractis, nec non de statu ac facie O-
rientalis Imperii, qualis erat circa an.
1633.

Uti Lud. Chr. Miegii *Monumenta pietatis &
literar. viror. illustr. Francof.* 1701. in 4:o, P.
II. p. 185 - 226.

Om Strasburgii Beskickning til Ottomann.
Porten se Chemnitz T. I. p. 351, och Pufendorf,
de reb. Suec. Lib. IV. §. 34. p. 71. jämför
Arckenholtz *Mem. conc. la R. Christ.* T. I. p.
486.

3740 (a). Gründliche und warhaffte
Relation des Treffens, so zwischen Ihrer
Königl.

Königl. Majt zu Schweden und der Key-
 ferlichen Armada, underm General-Hertzo-
 gen von Friedland, bey Altenberg, d. <sup>B. III.
C. 8.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.</sup>
^{24 Aug.} vorgegangen. *in quarto.* 1632. $\frac{1}{2}$ a.
^{7 Sept.}

3741. Gewisser Bericht aus Nürnberg,
 d. 26 Aug. 1632. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

3742. Copia eines Schreibens aus
 Breslau d. 27 Aug. darinne berichtet wird,
 daß des Obrist. Dubalt und das Sächsische
 Volck das Keys. Läger bey Steinaw gantz
 zerschlagen und zertrennet, und die Stadt in
 die Asche gelegt haben. *in quarto.* 1632.
 $\frac{1}{2}$ a.

3742 (a). Gründliche Relation von
 dem Verlauff des Kriegswesens in Schlesien,
 aus Churf. Durchl. zu Sachsen Feld-Lager
 dafelbst einkommen, vom 22 Aug. bis d.
 4 Sept. a. 1632. *in quarto.* 1 a.

3743. Umbständl. Bericht aus Breslau,
 d. 1 Sept. wie auch aus Nürnberg, d. 2
 Sept. 1632. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

3744. Weiter Verlauff aus Breslau,
 d. 15 Sept. 1632. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

3745. Bericht aus Breslau, vom 9
 Sept. f. n. 1632. *in quarto.* 1 a.

3746. Warhaftige neue Zeitung und
 kurtzer Bericht, wasgestalt Hr Feld-Mar-
 H 3 schall

B. III. schall Horn die starke Vestung Benfelde
 C. 3. im Elfas, d. $\frac{10}{25}$ Sept. belagert, und in
 Sveriges monath November f. n. dieses 1632 jah
 Almännna mit gewalt bezwungen. in quarto. 1632.
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3747. Kön. Gustavi Adolphi. Schre-
 ben an den Feld-Marschall Gust. Horn
 vom . . . 1632. in quarto.

3748. (*Rutgerus HERMANIDES*) C
 Bello Suecico per Germaniam.

Uti denne Författares *Deliciæ s. Amœnitat*
Regnorum Sueciæ, Gothiæ &c. Lugd. Bat. 170
 in 12:o, T. II. p. 1-471, Se n. 205.

3749. Histoire des armes victor
 euses de Gustave Adolphe, Roi de Sued
 traduite de l'Allemand, par L. F. G. i
 quarto. Geneve, 1632.

Catal. des Livres de la Bibl. du Marech. D
d'Etrées, Paris, 1740. in 8:o, T. II. n. 1845

3750. Warhaftige Beschreibung de
 vornehmsten Städte, Vestungen und Pässe
 welche I. K. M. zu Schweden, von 163
 bis Novemb. 1632, theils mit Accord
 theils stürmender Hand, nach einander e
 obert und eingenommen, in quarto. 163

3751. Förtekning på efterföljand
 Occasioner, Händelser, Krigs-tog och Refor
 som Kon. Gustavus Adolphus — lyck
 gen gjort, och med tillfättande af blod oc
 go

öds ridderligen förrättat; jag ock Des B. III
 underdånigste tjänare, förordnad Hof- och C. 3.
 Rätt-Trompetare, Jöns Månsön Thet be- Sveriges
 nämnd, med och vid varit, ifrån början Almänna
 1621) och til Des saliga ändalyckt. Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Översättning från Tyiskan: uti S. Loenboms
Histor. Archiv. I St. p. 27 - 48.

3752. Declaration, oder warhaftige Beschreibung der Victorie, welche — Gust. Adolphus *Victor* — abermalig in Meissen, bey dem Städtlein Lützen, gegen die Wallsteinische Armée, — erhalten, auch die Evangel. Religion und Teutsche Libertet mit freudigster darsetzung Ihres höchstedlen Königl. Leibes und Lebens heroisch geschützt und conserviret, so geschehen d. 6 Nov. f. v. a. 1632. *in quarto.* 1½ a.

3753. Eigentliche und warhafte Beschreibung der siegreichen Victori, welche Kön. Maj. zu Schweden, zum ändern mahl bey Lützen — wieder die Ligistische Armée, mit grosser verwunderung und darsetzung I. K. M. Leibs und Lebens erhalten; geschehen d. 6 Nov. 1632. *in quarto.* Leipz. Ritzsch, 1632. 1 a.

3754. Particularia von der Schlacht bey Lützen. *in quarto.* 1632.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmännas
Historia,
Gustaf
Adolph.

3755. Discours sur la Bataille de Lutzen, du 6^e Nov. 1632. par Mr. François de la Mothe LE VAYER.

Trycktes första gången 1633. Står också ut i *les Oeuvres* de Mr de la Mothe le Vayer, Paris Guignard, 1684, in 12:o, T. II. p. 65-81 och uti *Mercur* François, T. XVIII. p. 706.

Om Författaren, död 1672, handlar Niceron *Memoires*, T. XIX. p. 121.

3756. The great and famous Battle of Lutzen, fought betweene the renowned King of Sweden and Wallstein, wherein were left dead upon the place between 5 and 6000 of the Swedish party, and between 10 and 12000 of the Imperialists, where the King himselfe was unfortunately slain &c. Here is also inserted an abridgement of the Kings Life, and a Relation of the King of Bohemia's death, Faithfully translated out of the French Coppie. in quarto. 1633.

Består af 39 sidor, utom et Företal på 2 blad, och en öfversättning utur (Fr. Spanheims) *Soldat Suedois*, hvarom här nedanföre.

3757. Relation Espagnole de la Bataille de Lutzen. in - - Lisbonne, 1633.

Citeras af Harte, T. II. p. 537, Tyska öfversättningen.

3758. Description de la Bataille de Lutzen, par Mr de FOLARD.

Uti

Uti des *Traité de la Colonne*, framför Frans. B. III.
öfverlätnn. af Polybius, Amst. 1729, in 4:o. C. 3.

År til en del tagen af en gammal Fransk Almäna
Generals munteliga Berättelse, och går förden. Historia.
skull i vissa Stycken från de vanliga Beskrifnin- Gustaf
gar; hvarföre den ock af Harte criticeras. Adolph.

3759. Discours d'un Officier Prussien
sur les Batailles de Breitenfeld & de Lut-
zen, avec les Plans levés sur le terrain,
par l'Auteur du Discours. Traduit de
l'Allemand.

Vid fluret af Hr de Francheville's Franlyska
Öfverlätning af G. Gualdo Priorato (Se n.
3812), p. 403 - 464.

3760. MSC. Riks-Canc. Axel Oxen-
hiernas Bref til Svea Rikes Råd; dat. Frf.
vid Mayn, d. 14 Nov. 1632.

Några ställen derutur, angående Konungens
död, anförer Mauvillon, *Hist. de Gust. Ad.* p.
568, 569.

3761. Joh. Adler Salvii Bref til Svea
Rikes Råd, de dato Hamb. d. 25 Nov.
1632.

Et Utdrag af detta Bref, innehållande Berät-
telse om Konungens dödliga fränfälle, läses
uti von Siernmans *Land-Marskalkars Historia*,
hos Gjørwell, *Sv. Biblioth.* D. III. p. 10. Helt och
håller, dock utan namn, år der inryckt i *Sv.*
Fathuren, V. Öpn. p. 6. v. Siernman l. c.
meddelar också et Utdrag af et annat fören.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph

Salvii Bref i samma ämne til Secreteraren af Staten Lirs Grubbe, dat. Hamb. d. 10 Dec 1632. Detta lenare är skrifvit på Latin.

3762. *Jo. Burckh.* MENCKENII Disseratio de dubia Gustavi Adolphi, Suecorum Regis, cæde.

År den XIII. af samma Författares *Dissert. Literar.* som Sonen, Fr. O. Menckenius, lärt trycka i Leipz. 1734, in 8:o, och går ifrån p. 112 til p. 124.

Sedan Författaren anført åtskilliga berättelser om låtter, huru Gust. Adolph uti Slaget vid Lützen kommit om lifvet, löker han i synnerhet frikalla Herr. Frantz Albrecht af Sachsen-Lauenburg från den beskyllning Pufendorf jämte flere Historie-Skribenter, göra denne Fursten, at hafva varit Konungens baneman. Skålen, som han dertil brukar, lämna likväl saken i samma ovilshet som förr.

Af äfven få liten vigt åro de argumenter, som Job Ludolph nyttjar, *Schaubühne der Welt*, T. II. p. 117, och hvilka Författaren af Boken *Hug. Grotii Manes ab iniquis obtrectation. vindicati*, Delph. 1727, in 8:o, P. I. p. 313, til fullo vederlagt. Det samma kan läsas om v. Leibnitzen utlåtande, hos Bierling, *de Pyrrhonismo historico*, Lips. 1724, in 8:o, p. 66, och om Glafeyns påstående; *Dissert. de Gladio Gust. Ad.* p. 9 seqq. Ingendera af de här nämde lärde Män tyckes hafva läst et Pufendorfs Bref, rörande denna sak, til Würtenb. Hofrådet Pregizer, ehuru et utdrag deraf redan var

var tryckt i W. E. Tentzels *Cur. Bibliothek*, B. III, C. 3.
 1705, p. 214, långt förr än Chr. Nettelblad Sveriges
 der helt och håller almänheten meddelade, *Schw. Almänna*
Bibl. V. St. p. 89-93. Om Hessen-Casselske Historie.
 Bibliothecarien Küchelbeckers företagande, at, Gustaf
 på bekostnad af Hert. Bernhard af Weymar, Adolph.
 frikalla Hert. Frantz Albrecht af Lauenburg,
 hvilket likväl bestod i et blott löfte, som icke
 kom til verkställighet, se Arckenholz, *Memoires*
conc. la R. C. T. I. p. 11 i Anmärkn. En
 ny Anecdote om Kon. Gust. Ad. död läses uti
 et Bref, som Dömpr. i Wexiö, And. Gæding,
 tillskrifvit Nils Hufvuds. Dal, och Gjörwell lå-
 tit trycka, *Su. Mercur.* 1757, Aug. p.
 179. seqq.

3763. *Hans von HASTENDORFS*
Bericht von Gustaf Adolfs Tode, ge-
 schrieben in Lützen d. 16 Junii 1633.

Är skrifven på Rim, och tr. uti J. F.
 Noodts *Beyträge zur Schlesw. Holst. Hist.* T.
 V. p. 473, samt i *Su. Futhuren*, VII Öpn.
 p. 65.

Jag äger samma Berättelse i MSc. med Ko-
 nungens *Portrait en miniature*. Prof. Böhme,
 som i Anmärkningarne til Tyska Upl. af Har-
 re, T. II. p. 564, derutur anförer några märk-
 värdiga ställen, gifver tillika åtskilliga skäl vid
 handen, hvarföre denna Berättelse af honom
 såsom tvifvelaktig anses.

3764. *Dissertation, où l'on examine,*
si l'opinion commune, touchant la mort du
grand

B. III. grand Gustave, est bien fondée, ou non
C. 3.
Sveriges (Par Mr MAUVILLON).

Almänna
Historia,
Gustaf
Adolph.

Står emor sluter af des *Hist. de Gust. A*
Amst. 1764, in 4:o, p. 572 - 582; hvartil
dan p. 587 - 594 kommer et Bihang, eller: *Examen de quelques passages de divers Auteurs sur la Bataille de Lutzen Et la mort du Roi de Suède*. Författaren vederlägger i tyngerhet sålom bygd på ganska svaga grunder, Harte Apologie för Hert. Frantz Albrecht; hvilken redan Prof. Böhme til en del verkställt uti Adolphi märkningarne vid Tyska Öfversåtn. af Harte Arbete. Jämför *Sv. Fathuren*, VIII Öp. p. 15.

3765. Dissertation, où l'on examine certaines preuves, d'où l'on a prétendu conclure que Gustave Adolphe est mort assassiné (Par Mr de FRANCHEVILLE).

Bakom des Franlyska Öfversättning af Gal. Gualdo Priorato, hvarom här nedanföre n. 3812, p. 233 - 244.

Författaren skärskådar et och annat skäl, hvarmed Mauvillon söker bevisa, at Gust. Adolph, på Keyserens anstiftan, blifvit af dagen tagen; men är i sin vederläggning icke lycklig.

3766. M. Fr. Chph. OETTELTI, Past. Gros-Brembacensis, Commentatio Historica de morte Gustavi Adolphi, Regis Suecor.

Är inryckt uti *Affor. Acad. Elect. Mogunt.* B. III.
Scientiar. util. quæ Erfordix est, T. II. Erf. C. 3.
 1761, in 8:o, p. 504-553. Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Författaren här samlat, samt deducerar vidlyftigen alla de skäl och omständigheter han tror kunna tjena til bevis, at Hert. Frantz Albrecht at Lauenburg, och ingen annan, varit K. Gust. Ad. Baneman.

3766 (a). Warhafte Nachricht vom
 ode Königs Gustav Adolph von Schwe-
 en.

Denna Berättelse står uti Chph. Goul. von Murr *Journal zur Kunstgeschichte und zur allgemeinen Literatur*, IV. Th. Nürnberg. 1777, in 8:o, p. 63-70 och är upfatt af en von LEUBELFING, dels efter upgift af des Son, som låges hafva varit Page hos Gust. Adolph (i Relationen står likväl, at han icke varit i Konungens tjenst, kanske krigstjenst), och blifvit tillika med Konungen, i Slaget vid Lützen, dödiligen sårad, men öfverlefvat sin Herre, dels på andras Bref och Berättelser. Leubelfings Relation går derpå ut, at Konungen, som ridit framför Stenbockska Cavallerie-Regementet, hvilket icke hunnit följa honom, blifvit af Fienden omringad och, efter tappert motstånd, så illa blefverad, at han fallit af Håsten; at Page sökt bringa Konungen på sin Håst, men at han det icke förmåt; at flere fiendtlige Rytare tilkommit och frågat hvem den blefverade var, men at Konungen icke velat gifva sig tillkänna; hvarpå han af en fientelig Rytare blifvit

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.]

vit skjuten genom Hufvuder; at han in alle
fått fyra Skott och två Stick m. m.

I korthet sammandragen läses denna Berättel
se uti A. F. Bülchings *Wöchentl. Nachr.* 1777
n. 35, p. 283; och derutur i *Stockh. Lärda
Tidn.* 1777, n. 74.

3767. Riksfens Råds och Adelen
beviljade hjälp til deras utskickade til Kgl
Maj. dat. Stockholm d. 20 Nov. 1632.

Stiernman, *R. D. Besl. Bih.* p. 298.

Betyunnerligt, at man den 16, når Riksdagen
flöts, ja den 20, når denna hjälp beviljades
ännu icke var underrättad om Slaget vid Lützen och Konungens Död.

3768. Schreiben eines Niedersächsischen
von Adels, so er aus Frankreich at
einen führnehmen Fürsten abgehen lassen
den Tod beyder Königen in Schweden
und Böhmeim betreffend. *in quarto.* 1633
1 a.

Är skrifvit i Paris, d. 2 Dec. 1632, och
går derpå ut, at man, til at erhålla en fördel
aktig Fred, borde söka Assistance hos Kon.
Frankrike.

3769. Des Königs in Schweden Gu-
stavus Adolphus Leben, Regierung, und
Absterbens Beschreibung. *in quarto.* 1 a.

3770. *Expeditio Suecica*, das ist: Beschreibung des Zuges, den Gust. Adolph nach Teutschland vorgenommen &c. *in quarto*. 1633.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3771. Der güldene Löw im blawen Feld, historischer und geweißagter weise orbildet; von seinem Geschlecht und Herkommen, auch dapfferen ritterlichen Heldenthaten, bis zur höchsten verwundung und ruhmßeligen ende: sonderlich wie sein glorwürdigst. Lauff und Todt recht anzusehen und zu betrachten, auch was darauf inskünftig noch erfolgen werde. Allen hohen Potentaten und männigl. ehrlichen Patrioten sehr denckwürdig und nuchtbarlich zu lesen. — Auctore CVRÆ HESU SANOR. *in quarto*. Frf. Weifs, 1634. 36 f.

3772. *Ge. Rud.* von der SALA kurtze, einfältige, doch Christliche und warhaftige Abbildung der Glückseligkeit und des Todesfalles Gustavi Adolphi. *in quarto*. 1633.

Bibl. M. Riccii, P. III. p. 159.

3773. Astrologische Schwedische Kriegs-Chronika, das ist — Gust. Adolphi - empfängniß, geburt, leben und todt. Darinnen alle Deroselben ritterliche Thaten, Schlachten, Scharmüzeln, Eroberungen der

B. III. der vesten Pås und Städte astrologisch,
 C. 3. beschreiben, und wie ein Kriegs - Obrister
 Sveriges selbige ihme zu nutz machen könne, ge-
 Almäna Historie. lehrte wird. Durch *Andr. GOLDTMEYER*,
 Gustaf Apolph. Gunzenhusanum Franc. Mathem. in quarto
 Strasb. bey Dav. Hanthen. 1635.

3774. Ewiges Gedächtniß, oder kurtzer, jedoch wahrhafter Bericht, was vor Kön. Maj. zu Schweden von der zeit an da I. M. heraus ins Reich und auf der Teutschen boden kommen, denckwürdiges beschehen und verrichtet worden. Dabey auch eine Weissagung eines Schwed. Propheten von diesem Kriege, benebenst einem Morgen - liede der Schwed. Officirer in quarto. Leipz. 1634.

3775. *Giov. Franc. LOREDANO* Lettera di ragguaglio della morte del Re di Svezia (Gust. Adolfo).

Ibland Författarens Bref, hvaraf jag äger XIV. Upl. in *Venetia appresso li Guerigli* 1661. in 12:o, P. I. p. 114 - 121. Det är mycket til Konungens beröm; men, hvad historiska omständigheterne vidkommer, icke tilförläteligt.

3776. *Lorenzo CRASSO* Elogio di Gust. Adolpho, Ré di Suezia.

Se *Elogii di Capitani illustri, scritti da Lorenzo Crasso*. Venezia, 1683, in 4:o, p. 96-101
 Ma

Man måste hålla Författaren, Italienare och Catholik, några hårda utlåteller til godo, som han brukar om Konungens Religion.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3777. Recueil des Sentimens & des Propos de Gustave Adolphe le grand, Roi de Suede. in 12:o. Stockh. Salvius, 1769, pp. 162.

Lärda Tiden. 1769, n. 85.

Författaren är Hr Hofr. ARCKENHOLTZ.

Uti Svensk Öfversättning, läsas desse K. Gust. Adolfs Tankar, i Samlaren: början står i II. D. St. 25, d. 4 Okt. 1773. p. 200.

3777 (a). Anecdoter om Kon. Gustaf Adolph II eller den Store. in och Stockh. Holmberg, 1780. 31 fad.

Desse så kallade *Anecdoter* har Utgifvaren sammanplockat ur Schuppii, Lungwitii, Arlanibæi, Freybergers, med flere dylike Författares, Skrifter: intet Urval, ingen Smak. Åtskillige hade redan Sackenhielm intagit i sin *Samling*, se n. 3473.

3777 (b). Handlingar och Anmärkningar, rörande K. Gustaf Adolfs Tidehvarf.

De äro tagne utur Palmköld, Samlingarne och tryckte (ehuru nog felaktigt uti *Stockholms Magazin*, 1781, II Håft. p. 124 — 136.

Bibl. Hist. S. G. Del. 7. I

3778.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3778. Anecdote, concernant Gust. Adolphe, Roi de Suede.

Journ. Encycloped. 1766, T. III. P. III. p. 125, och på Svenska uti S. Loenboms *Hist. Mdrkvärd.* I. D. p. 115.

Anecdoten hedrar denne store Konung, och stämmer aldeles in med des bekanta ädelmod; men i Berättelsen förekomma omständigheter, som synas ingen grund äga, at förtiga, det hvarken vitnen nämnas, eller tiden utlättes, när dessa händelser sig tilldragit.

3779. Il Gustavo, Ré di Svecia, Tragedia di *Franc.* BERNANDO, in Napoli, per Laz. Scorrigio, 1633. in duod.

Citeras utur *Bibl. Card. Imperialis*, p. 64, af Prosp. Marchand, *Dict. Histor. Art.* BARNAUD, T. I. p. 87.

3780. Gustavo Adolpho, Rey de Svecia, Vencedor y Vencido en Alemania; por Don *Fabricio Pons* de CASTELVI, Cavallero de la Orden de Santiago. in quarto. En Madrid, 1648.

En efter Vogts intygande, *Catal. Libr. rar.* p. 178, sållynt Bok. Exemplaret i Kongl. Bibl. i Stockh. är ditskänkt af Öfver-Cerem. Mästaren Spartvenfelt: se Gust. Peringer Lilljeblad *Ecloga &c.* Stockh. 1706, in 4to, p. 50; hvar-est ockå Spanke Censorens högordiga utlåtande om detta arbete finnes inryckt.

3781. Summi Principis Virtutes Gusta- B. III.
vi Magni exemplo illustrabit atque — Dis- C. 3.
putatione publica asseret Pr. Jo. Jac. Ja- Sveriges
ches, Schol. Teut. Holm. h. t. Pro-Rect. Almanna
Resp. Laur. Solläder. in quarto. Wittenb. Historia.
Schrödter (1679) pl. 3. Gustaf
Adolph.

Författaren, J. J. Jaches, blef ledermera
Bibliothecarius vid Kongl. Bibliotheket i Stock-
holm: se M. Celsii *Hist. Bibl. Reg. Stockh.* p.
154. 155, 160. Lågg härtil det som om ho-
nom berättas uti J. C. Dähnerts *Pomm. Biblioth.*
II B. 8 St. p. 439. III B. 3 St. p. 106, 11 St.
p. 399 seqq.

3782. Gustavum Magnum, Eccle-
siæ veræ Defensorem incomparabilem, Dio-
cletiano, Ecclesiæ Christi hosti acerrimo,
opponet M. Jo. Jac. JACHES, Resp. And.
Waranay. in quarto. Wittenb. Henckelius
(1678). pl. 2.

3783. Sigism. Frid. DRESIGII de
Meritibus Gust. Adolphi in Ecclesiam Luth-
eranam Oratio, ipso die instauratæ a b. Lu-
thero doctrinæ festo A. O. R. in Templo
Lipsiensi Acad. publice dicta. in quarto.
Lips. Langenheim, 1732. pl. 3.

3784. Gründliche Wiederlegung des
falschen Vorgebens, damit weyland — König
Gust. Adolphum — wegen der Calviniste-
rey verdächtig zu machen, ein Calvinist.

B. III. Prediger aus der Pfalz namens Joh. Cunr.
 C. 3. Hopfius, sich bemühet hat; zur nothwend-
 C. 3. digen Ehrenrettung verfasst durch Jac.
 Sveriges Almäanna Historica, FABRICIUM, S. S. Th. Doct. der höch-
 Gustaf Adolph, sterm. Kön. Maj. zu Schweden gewesenen
 Hofprediger, in quarto. A. Stettin, Rhete,
 1634. 26 f.

3785. Paralele de Gust. Adolphe &
 d'Epaminondas, fait en forme de Lettre
 au Chancelier A. Oxenstierna, par Mr de
 RUSDORF, Consl:r du Roi de Boheme
 Electeur Palatin, du 1er Dec. 1632.

Se Arckenholtz, *Mem. conc. la R. Christ.*
 bland *Pieces justificatives*, T. II. n. III. p.
 917.

Bibl. Raisonné, T. XLVIII. P. I. p. 99. kalla
 denna Skrift *un paralele fade & burlesque*. Pr
 Böhme åter berömmar Skriften, uti Anmärkn
 til Harte, T. II. p. 569.

3786. Kon. Gustaf Adolph, fordon
 S. G. och W. Konung, som Enväldets för
 störare och Frihetens förivarare förestäl
 uti K. Riddarhus-Salen, d. 6 Nov. 1757
 underdånigast af A. HESSELIUS, Ameri
 canus, Kongl. Acad. Engl. Språkm. i
 quarto. Stockh. Nyström, 1757, 4 a.

På Titulbladet läsas följande Laur. Wallii ver
 ser:

"Lon

"Longius ivit Gustavi cum Numine virtus,
 Ullius est hominis quam potis ulla sequi.
 Non virtus Gustavi, sed Gustavus abivit.
 Hæc manet, hæc avidos effugit una rogos."

B. III.
 C. 3.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3787. Erfurtische Gedächtnis-Müntze
 auf den Tod K. Gust. Adolphi in Schwe-
 den.

J. D. Köhler, *Hist. Münz-Belust.* 1731, p. 193.

3788. Allegorisk Triumf öfver
 Kon. Gust. Adolphi Actioner.

Utan Auctorens eller Ställets namn, Kop-
 parstick, 4 a. i längden.

Konungen sitter på en Triumph-Vagn, dra-
 gen af 4 krönte Lejon. *Gideon* är Kusk: *Jo-*
sua rider förut såsom Hengstridare: alla *Dyg-*
der gå vid sidorna, Fångar framföre, samt
 Krig, falsk Religion m. m. gå bundne bak ef-
 ter vagnen. En illa inventerad, men välment
 Piece.

3789. Högtidligheter anstälde i Rom,
 och på andra Catholiska Orter, öfver K.
 Gust. Adolphi Död.

Se *Sv. Fatburen*, VIII Öpn. p. 41 + 46.

3790. Carmen in Gust Adolphi, S.
 3. & Vand. Regis invictiss. & semper tri-
 umphantis Ensem, qui, post Domini mortem,
 in Galliam delatus, Aquis Sextiis in Borilli
 cujusdam arcano, variis naturæ & artis mi-
 raculis referto, summa cum veneratione as-

B. III. Iervatur. Autore M. de CERISANTES
C. 3. Nob. Gallo. in quarto. Holmiæ, typis P. a
Sveriges Almännas Historia. Selov. f. a,
Gustaf

Adolph, Vårjan, som här omtalas, ägde *Boniface Berille*, invånare i Staden *Aix en Provence*. Åt skillige ställen urur Cerisantes Poëme anförer Ge. Wallin; *Dissert. de Gladio Gust. II. magico* p. 126.

Mr. Duncan de Cerisantes var någon tid Dr. Christinas Resident vid Kgl. Franska Hofvet; en *Avanturier*, om hvilken man kan läsa Bayle, *Dict. Hist. & Crit.* Art. CERISANTES, och Arckenholtz, *Mem. conc. la R. Christ* på flere ställen.

Eljest påstod också Franska Parlaments-Advocaten *Jollyvet*, at han var ägare af Vårjan, som Gust. Ad. burit i Lützens-Slaget. Här om öfvertygad, sånde han d. 20 Jun. 1634 en afritning på Klingan til Riks-Canc. A. Oxenstierna, hvilken tillika med et Bref från ägaren och et Latinskt *Epigramma*, sås igen i nyli nämnde *Memoires*, T. II. p. 210. Denna Vårja synes vara densamma, om hvilken Wallin sin Disputation inryckt en obekants berättelse ragen utur en Handskr. i Palmisköld. Saml. Upsala,

3791. Georg. WALLIN Refutatio commentij de Gladio gl. mem. Regis Suecorum — Gustavi II. magico (*Dissert. Academicæ*, III) in quarto. Upsal. 1723, 1729 pl. 13 $\frac{1}{2}$. c. fig.

Omtr. i Leipzig 1746 in 4°. Första Upl. B. III. recens, *Götting. gel. Zeit.* 1744, p. 138. Autoren beviljar, at alt hvad Utlåningar berätta om K. Gust. Ad. Vårja icke äger grund, och at det til en del är updictat i afligt at förringa denne store Konungs Tapperhet och Hjälremod: påstår tillika, at Vårjan, som han burit i Slaget vid Lützen, icke bör sökas, hvarken i Leipzig, Wien eller Frankrike, utan uti Arsenalen i Stockholm.

C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3792. *Ad. Fr. GLAFEY* Dissert. de Gladio, quocum Gustavus Adolphus, Rex Sueciæ, in proelio Lutzenensi occubuit, in quarto. Lips. Langenheim, 1749. pp. 43.

Författaren tilltro sig vara ägare af den länkskyldiga K. Gust. Adolphs Vårja, och sätter derpå stort värde. Hon har först varit i händer af en bekant Köpman i Nürnberg, utur hvilkens qvarlätenskap nu varande ägarens Svår-fader, Prof. Rinck i Altorf sig henne tilhandlar. Hr Glafey visar mycken belåsenhet, utan at öfvertyga: det bästa i denna Skrift äro någre Handlingar, rörande Slaget vid Lützen och Konungens Död, som han utur Chur-Sachsiska Archivet i dagsljuset framdragit.

3793. *Arma Suecica: hoc est, vera & accurata Descriptio Belli, quod Gustavus Adolphus, Suecor. Gothor. & Vand. Rex, contra Ferdinandi II. Romanor. Imperatoris — exercitum in Germania hactenus gessit: qua ejus causæ, initia & progressus lucensque commemorantur. Autore Phil.*

B. III.: ARLANIBÆO, Philo-historico. *in quarto.*
C. 3. (Frfti) ap Frid. Hulfium, 1631. pp. 202.

Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Medföljer en Genæal. Tafla öfver Gustavian-
ska Åtten.

Armorum Suecicorum Continuatio (*Prima*), in qua breviter describuntur omnia ea, quæ a — Rege Sueciæ Gustavo Adolpho & aliis Principibus Protestantibus Confœderatis, post pugnam Lipsiensem, in Imp. Rom. memoratu digna gesta sunt. Ibid. ap. eund. 1632, *in quarto*. pp. 23.

Armorum Suecicorum Continuatio (*Secunda*), sive series & descriptio omnium eorum, quæ a — Gustavo Adolpho & Principib. Germaniæ Protest. Confœderatis ab obsidione urbis Donawerthæ usque ad autumnum an. 1632 gesta sunt. 1633. *in quarto*. pp. 34.

Armorum Suecicorum Continuatio (*Tertia*). *in quarto*. pp. 42.

Denna sidste Fortsättning har intet eget Titulblad, och går til Slaget vid Lützen samt Konungens Död.

Boken har sedermera fått följande nya Titul
"Hoplopophorus Sueco-Regius, hoc est: metho-
dica Descriptio rerum omnium, quas Gust. Ad-
"Magnus — contra Ferdinandi II. Romanor-
"Imperatoris — exercitum ab a. XXVIII. (1628
"usque ad XXXIII. (1633). felici & eheu! fi
"ta

"tali successu in Germania gesit; qua ejus caus- B. III.
 "æ, initia & progressus hucusque commemo- C. 3.
 "rantur: Autore. Phil. ARLANIBÆO, Philo- Sveriges
 "histor. Excudebatur a. 1633". in 4:o. Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Hvem Arlanibæus varit, har jag icke kunnat utfinna; men däruti har den rätt; som beskriver hans arbete, *Hamb. Bibl. Histor. Cent. VI. p. 45*, at han ingen ting mindre varit än Statsman. Recensenten har likväl icke ägt et fullständigt Exemplar af Arlanibæi arbete: ty lista eller tredje Fortsättningen har varit honom obekant.

Tvåne Öfversättningar af detta Arbete känner jag: den ena, på *Tyska*, 1632 in 4:o, 287 sidor, går ej längre än til Donawerths intagande; om det öfriga sedermera tilkommit, kan jag icke säga. Exemplaret, som jag äger, är af andra Uplagan, hvilken, såsom på Titul-bladet säges, skal blifvit å nyo öfverledd och mycket tilökt.

Andra Öfversättningen är på *Holländska*, och har får följande Titul: "Sweedische Oorlo-ghen, dat zyn de gedenckwerdigste Daeden geschiet in Duytslandt. En warom der Sweden Coning, Chf. van Saxon en Stenden des Rycks de Wapenen teegen Keyserl. Majest. hebben aengenoomen; mitsgaders alle Battailen, Belegeringen en Interprijsen die sedest r'beginfel tot desen tydt geschiet syn". I. en II. Deel, t'Arnhem, by Jac. van Bielen, 1632. III. Deel, t'Amsterd. by Jan Janssen, 1633, in 4:o. Första Delen hade redan förut varit tryckt i *Dordrecht*, voor *Jasper Troyen*, 1631.

B. III.
C 3.
Sveriges
Älmänna
Historia,
Gustaf
Adolph.

in 4o. Historien fullföljes ända intil Kongens Död. Öfverlättaren går stundom från *Arrianus*, hvilkens Namn både han och Boktryckaren, i sina Företal, aldeles förtiga.

3794. Dreyfacher Schwedischer Lorbeerkrantz und triumphirende Siegs-Krohn von des Durchlauchtigsten, Großmächtigen Fürsten und Herrn, Gustavi Adolphi, des Schwed. Goth. und Wend. Königes und Majestät, großmächtigen Heldenthaten glücklichen Expeditionen und durch Götterliche Verleihung erhaltenen glorwürdigsten Victorien geflochten und zugerichtet, durch *M. Matthæum LUNGWITUM*, Sen. Archidiacon zu Rochlitz. III Theile, Leipzig, in Verlegung Joh. Grossen, 1632 - 1634. in quarto. 3 Voll.

Första Delen, bestående af 204 sidor, Dedicat. Föret. m. m. oberäknade, har Författaren gifvit namn af *Alexander Magnus Redivivus*, samt tillagt et Bihang, 397 sidor, med Titul: *Respublica Regni Sueciæ*, som är en Öfverlättning af den hos Elzevirerne 1631 tryckte *Respublica Sueciæ*, dock med några tilökningar.

Andra Delen, 368 sidor, kallar han *Josua redivivus*. Tredje Delen har tre särskilde Afdelningar: den första, 493 sidor, kallas *Josua et Ephraim Confoederati*; den andra, 321 sidor, *Imperator Theodosius redivivus*; den tredje, 412 sidor, *Judas Maccabæus*.

Med

Med desse och långt flere ålderdomens B. II
Hjekar jämnføres Gust, Ad. Historien börjar C. 3.
Författaren med Konungens tiltråde til Rege- Sveriges
ringen, sedan han förut vidlyftigen handlat om Almänna
des Härkomst, Förälldrar, Val och Kröning; Historia.
vidlyftigaft beskriever han Tyska Kriget, alt Gustaf
intil Konungens död, *magis a conatu, quam suc-*
cessu laudandus, cum multa inserat a proposito
plane aliena, såger rätteligen Gryphius, *de Scri-*
ptor. histor. Sec. XVII illustr. p. 69. Adolph.

3795. *Joh. Ludv. Gottfried Inventarium Sveciæ*, das ist: gründliche und war-
jaffte Beschreibung des Königreichs Schweden &c. *in fol.* Frankf, a. Mayn, 1632.

Hela Titeln är här ofvanföre, n. 2510 ut-
fatt. Hit hörer egentligen Andra Delen, in-
nefattande K. Gust, Adolphi Historia, altifrån
des tiltråde til Regeringen, intil Aug. månad
1632. Hvar til federmåra kommit et Bihang
med Titul; "Ausführliche und eigentliche Be-
schreibung desjenigen, was von dem Augusto
biss zu ende des 1632 jahrs, zwischen den
Königl. Schwedischen, so dann den Keyserli-
schen und Ligistischen Armeen vorgegangen.
Zum andern Theil *Inventarii Sveciæ* gehörig".
45 sid. med et särskilt Register.

3796. *Le Soldat Svedois, ou Histoire veritable de ce qui s'est passé depuis l'avenue du Roy de Suede en Allemagne jusques à sa mort. in oct.* Geneve 1633.

Omr.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Omtr. i Rouen 1633 och 1642 *in 8:o*.
Sistn. Uplaga äger jag; hon beskrifves af
G. Freytag, *Analekt. Literar.* p. 878.

Arbetet tillägnar Mauvillon, *Hist. de Gust*
Ad. p. 597, Frih. Spanheim; men almlant be-
kant är, at den berömda Theologen *Fredr*
SPANHEIM, Frih. Ezech. Spanheims Fader
det sammanskrifvit, uppå anmodan af en Kon-
Gust. Adolphi Envoyé, hvarmed utan tvifvel
förstås Riddaren Rasche; se V. Placcii *Theatr*
Anonym. p. 596. Bayle, *Dict. Hist. & crit.*
Art. SPANHEIM, Rem. D. Niceron, *Memoi*
res, T. XXIX, p. 6. Boken lästes i sinom
tid med mycken begärlighet, och förtjenar än
nu någon aktning. At sistn. bladen, rörande
Slaget vid Lützen och Konungens död, blifvit
på Engelska öfversatte, är här ofvanföre, n.
3756, anmärkt; och af följande Titul ville jag
sluta, at Boken äfven blifvit på Italienska öf-
versatt: "Il Soldato Svezese, historia della
Guerra tra Ferdinando II Gustavo Adolfo
Venet. 1634". *in 4:to*. Se *Bibl. Langebekiana*
p. 161.

Grenailles Fortsättning af Spanheims *Solda*
Suedois förekommer n. 4134.

3797. *Petri Bapt. BURGI* Commenta-
rius de Bello Suecico, *in quarto*. Leodi-
per Henr. Edelmannum, 1633.

Denna Uplaga har jag icke sedt: Vogt,
Catal. Libr. rar. p. 158, och Clement, *Bibl.*
cur. hist. & crit. T. V. p. 432, räkna henne
bland rara Böcker. Däremot äger jag tvenne
Editioner.

Editioner, tryckte på samma ställe och hos ^{B. III.} samma Man, den förra 1639, den sednare ^{C. 3.} 1643, bågge *in* 12.0. och under följande Ti- ^{Sveriges} Almänna ^{Historia.} *titul: Petri Bapt. BURGII, Genuensis, de Bello* ^{Gustaf} *Suecico Commentarii, quibus Gustavi Adolphi,* ^{Adolph.} *Suecorum Regis, in Germaniam Expeditio usque ad ipsius mortem comprehenditur*“. Skilnaden dem emellan består deruti, at Uplagan af år 1639 har allenast 416 sidor och inga Figurer, hvaremot uti 1643 års Uplaga, af 424 sidor, större papper och nitidare tryck finnas, förutan en i Koppar stucken historierad Frontispice, 25 st. Konglige och andra regerande Personers, samt namnkunnige Generalers Portraiter; hvarföre också denna Uplaga på Titul-bladet såges vara *figuris aeneis adornata*.

Bågge dessa Uplagor beskriver Clement I. c. och derjemte tvenne andra tr. i Cöln hos Andr. Binghius 1641 och 1644, också *in* 12:0 men under denna förändrade Titul: *Petri Bapt. BURGII, Genuensis, Mars Sueco-Germanicus, sive rerum a Gust. Adolpho, Sueciæ Rege, gestarum Libri tres. Quibus Belli Sueco-Germanici initia, progressus & adhuc pendentes exitus, una cum dicti Regis moribus, disciplina militari, & fatali tandem occasu fidelissime referuntur. Et appositis ad marginem notis (quæ vice epitomes esse possint) illustrantur* Dessa Uplagor innehålla ingen ting mera, än hvad som redan förut varit tryckt, ej eller äro de så nitide som de föregående at förtiga, det Cölniske Boktryckaren icke hade bordt supprimera Burgi Dedication til Cardinalen Franc. Barberini, skrifven i Prag d. 24 Jan.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Jan. 1633, emedan derutur en och annan omständighet, rörande Författaren och hans Arbete, kan inhämtas.

Französka Öfverfättningen, som Clement af lenast känner af Biblioth. Telleriana, har fått följande Titul: "Commentaires des guerres de Suede, qui contiennent tout ce qui s'est passé de plus remarquable, depuis la descente de Gust. Adolphe, Roy de Suede, en Allemagne, jusques à sa mort. Et traduits du Latin de P. B. de BURGE, Genoïs; par le S^r d MAUVOY". Paris, Sommaville, 1653, in 8:0 p. 768.

Om Arbetets värde och tillförlätelighet hafva Tyska Scribenter varit af skiljaktiga tankar, se Clement l. c. I det närmaste finner jag Lenglet du Fresnoys ömdöme, *Catal. des princ. Histor.* (Methode, T. III. p. 234.) vara med sanningen öfverensstämmande: "L'auteur parle comme témoin oculaire & en honnête homme: il rapporte les choses fidèlement; de sorte qu'il merite qu'on ajoute foi à ce qu'il dit. Quoique partisan de l'Empereur Ferdinand II il ne laisse pas de louer le Roi Gust. Adolphe, qui certainement étoit louable". Härvid bör man likväl icke förgäta, at Burgus var Italienare och Catholik: huru öm det låg honom om hjertat, at af sine Trosförvandter anses för renlärig, och at icke gynna de så kallade Kättare, visar hans korta Förespråk til Läsaren.

3798. Historis oft waerachtig Verhael **B.III.**
 an den gantschen Toestand van Oorlooge, ^{C.3.}
 die gevoert is in Duytschlandt, door ^{Sveriges}
 en Grootmacht. en onverwinnelicksten Ko- ^{Almänna}
 ingh- ^{Historia.} Gustavus Adolphus. — Waer in de ^{Gustaf}
 verwinninge der Steden en Sterckten en ^{Adolph.}
 duytschlandt, Belegeringen, Veldt - Slagen,
 juwe gemackte Sterkten en Fortressen,
 verbonden en naburige Geschiedenissen,
 eschreven, en met kopere-platen (meest
 bor Mathæo Meriaen geteekent) afgebeeld
 worden. Nu in't Nederduytsch uytgegeven
 door *Cornelis DANCKAERTZ*, in fol. T.
 Amsterd. gedr. voor C. Danckaertz 1642.

Boken består af 208, 184 och 202 sid. De-
 dicat. Föret. Regist. m. m. oberäknade, jämte
 en myckenhet Kopparstick; och är en blott
 Öfversättning af *Theatri Europæi* II Del, för-
 fattad af *Joh. Phil. ABELINUS*, och tr. i Frst
 hos Matth. Merian 1633 in fol. Kopparstyc-
 ken äro til större delen också desamme, hvar-
 om, vid jämnförandet af bägge Böckerne, jag
 blifvit aldeles öfvertygad.

Corn. Danckaertz var i sin tid en namn-
 kunnig *Boek - Caert - en Kunst-Verkooper* i Am-
 sterdam.

3799. The Life of Gustavus Adol-
 hus, King of Sweden, by *Thom. FULLER*.

Uti et Verk af samma Författare, med Ti-
 tul: *The holy State*, Cambridge 1642 och
 1648,

B. III

C. 3.

Sveriges

Almänna

Historia.

Gustaf

Adolph.

1648 *in fol.* om hvilket jag ingen annan kunskap äger, än den jag kunnat inhämta af *Biographia Britannica*, Vol. 3. Lond. 1750. *in fol.* Art. FULLER Thomas) Rem. D. p. 2052. Mig förekommer, som hade det Gust. Adolphs Lefverne icke stort at innebära; har likväl, på et och annat ställe, funnit det af Utlänningar citeradt.

3800..*Evertii JOLLYVETI, Aurelianensis Fulmen in Aquilam, seu Gustavi Magni Sereniss. Suecor. Gothor. Vandalor. Regis &c. Bellum Sueco - Germanicum, Heroico Politicum Poema, in 16:0.* Paris ap. Matth Guillemot 1636, pp. 219 *præter Dedicat. Præfat. &c.*

Framför Boken står Kon. i Frankrike Privilegium, dat. den sista Sept. 1636 och anmärkes därvid, at hon den 15 Oct. derpå följande lämnat pränsen. Likväl citerar Arkenholtz *Liste alphabet. des Auteurs imprimés &c.* p. 23 emot slutet af 2 Tomen af *Mém. conc. la R. Christ.* en äldre Uplaga med följande Titul: "*Evertii JOLLYVETII Fulmen in Aquilam, s. Panegyricus Gust. Adolphi Lugd. Bat. 1635, in fol.*" Författaren kallas Gryphius, p. 55, *rarus Scriptor*: jag handlar om honom här ofvanföre n. 3790.

3801.*Ant. GARISSOLII Adolphidos, seu de Bello Germanico, quod incomparabilis Heros, Gustavus Adolphus Magnus Suecor. Gothor. Vandalorumque Rex, pr*
Gen

Germaniæ Procerum & Statuum libertate ges-
 it, Libri duodecim. Ad Sereniss. Sueciæ <sup>B. III.
C. 3.</sup>
 Reginam Christianam Augustam. <sup>Sveriges
Almänna</sup> in quarto. <sup>Historia,
Gustaf
Adolph.</sup>
 Montalbani, ap. Phil. Braconerium, 1649.
 p. p. 389. except. Dedicat. Præmonit. rel.
 fol. 15.

Detta Skalde-Qvæde består af XII Böcker,
 hvilkas innehåll läses framför hvarje Bok,
 först profæ, sedan i en Hexameter, som så-
 lunda följa på hvarannan:

"Primus habet belli causas & foedera Regum.
 "Arma secundus init, fulcat mare, Gallica narrat.
 "Tertius ad cunas exorsaue pergit Adolphi.
 "Sceptra, thorum, varias palmas dat quartus Adolpho.
 "Teutonium pars quinta aperit. Magdeburga fatiscit.
 "Lipsiacum Auftriadis sexto Geta conferit agrum.
 "Septimus exlinuat totam narratibus Arcton.
 "Franconas octavus victori adjungit Adolpho.
 "Nona Palatinas Suevis cura urbibus addit.
 "Arctuous Bavaris decimo Mars incubat oris.
 "Undecimo, Gustave, peris, sed morte triumphas.
 "Ultimus Heroem deflet, venturaque narrat"

Författaren, en lärd Man, var Pastor och
 Theol. Profesör i Montauban: afled 1650.
 Se mera om honom och detta hans Arbete
 hos Bayle, *Diß. Hist. & Crit.* Art. GARIS-
 SOLES: jämnf. *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. VII.
 p. 39.

Boken kommer i Sverige fällan före; at
 hon också annorstädes icke är allmän, kan
 inhämtas af *Bibl. Saltheuiana*, Regiom. 1751,
Bibl. Hist. S. G. Del. 7. K in

[B. III. in 8:o, p. 93. och J. G. Schelhorn's *Ergott-*
C. 3. *lich. aus der Kirchenhist. u. Litteratur*, I
Sveriges B. Ulm, 1763, in 8:o, p. 509.
Almanna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3802. Gustavi Magni Bellum Germanicum, Autore P. LANSBERGIO. 12:o. Roterodami, ap. Arnold. Leers 1652. pp. 504.

Boken är dedicerad til Dr. Christina: *Conferri potest in singularibus quibusdam circumstantiis*, heter det *Bibl. Histor. Struvio-Buder.* 1613. Detta råd tyckes Profesfor Böhrn hafva följt i Anmärkningarne til Tyska Översättningen af Harte. Skada, at Författaren icke namngifvit de Källor, utur hvilka han hämtat sina esterrättelser. Om hans person äger jag ingen kunskap.

3803. L'Histoire de Gustave Adolphe, dit le Grand, & de Charles Gustave Comte Palatin, Roys de Suede: & de tout ce qui s'est passé en Allemagne, depuis la mort du grand Gustave, jusque en l'an. 1648. par le Sr R. DE PRADERE in oct. Paris, Horthemels, 1686, p. 380.

Omtr. i Holland, ehuru på Titulbladet står: à Paris, chez la veuve Cramoisy, 1693 in 12:o.

Öfversättningar känner jag trenne: en Engelsk af Ferrand Spence, tr. i London 1689, in 8:o. Öfversättaren kallar sig: S. va

want to their Majesties, King William and Queen Mary; en Holländsk, uplagd i Leyden, af B. van der Aa, 1698. också *in 8:o* och med Kopparstick, som icke öka arbetets värde; och en *Tysk*, utgifven i Hamburg, 1707. *in 12:o*. B. III. C. 3. Sveriges Almännas Historia. Gustaf Adolph.

Boken förtjenar ingen aktning: *c'est peu de chose*, säger Lenglet du Fresnoi; det tror jag til fullo hafva bevisst uti et Bref til Författaren af *Kongl. Bibl. Tidn. om Lärda Saker*, och hvilket han inryckt i desä *Tidningar*, 1767. Sen. Del. p. 321-325. Et besynnerligt Arbeta var det, som Dr. Christina företog sig, neml. at rätta och förbättra denna usla Scribenten. Se Arckenholtz *Mem. conc. la R. Christ.* T. III och T. IV. Boken kommer åter före n. 4838.

3804. Leo Arctous Redivivus, qui est Gustavus Adolphus, gloriosiss. memoriae Rex Suecorum Augustus, ob strenue vindicatam Germaniae libertatem vere Germanicus; stilo brevi, sed plano, adumbratus i *Phil. Lud. HEYLMANNO. in quarto.* Frfti ad Moen. impens. Jo. Phil. Andreæ 1703. p. p. 79 præter Præfat.

Går ifrån det Konungen år 1630 anlände til Tyskland och intil des död. Et icke obehageligt Sammandrag: Författaren har följt de almännaste Scribenter, dem han också troligen citerar.

B. III. 3804. (a) *Imman. WEBER* Disf. H
C. 3. storica de Gustavo Adolpho, Rege Sueci
Sveriges Germanicæ libertatis vindice. *in quarto*
Almänna Gisle, 1703. 11 $\frac{1}{2}$ a.
Historia.
Gustaf
Adolph.

Denna Disputation, som säges vara oänd-
 ligen sällsynt, känner jag icke vidare, än
 jag funnit den uptagen uti Förteckningen
 Im. Webers Skrifter, vid slutet af des Le-
 vernes Beskrifning, hos Jugler, *Baytr. zu*
Jurist. Biographie, III. B. 1 St. p. 159
 Leipz. 1777. *in 8:o*. Titeln stämmer nog ö-
 verens med den som Heylmann gifvit sit,
 näst föregående Numer anförde Arbete.

3805. MSC. Des weltberühmten G
 stavi Adolphi, derer Schweden, Gothe
 und Wenden Königs, zweyjährig geführte
 Krieg in Teutschland: aus bewährteste
 Geschichtschreibern kurtzlich zusammeng
 tragen, und mit denen darauf geprägte
 Schaustücken illustrirer, von *Joh. Hein*
 SCHELEARN. A. 1716.

Författaren känner man redan af n. 364
 Detta des Arbete har länge förgäfvets vänt
 på en Förläggare; men ingen affaknad ä
 at det icke i dagsljuset framkommit: ty f
 dan Hr Hofr. Schlaeger, i Gotha, deraf b
 något meddelat mig affkrift, kan jag me
 visshet säga, at det så mycket mindre förtj
 nar at tryckas, som det intet annat innehå
 ler, än hvad som långt utförligare kan lä
 i *Theatro Europæo*, hos Pufendorf och fle
 almä

almänt bekante Scribenter; hvartil kommer, B. III. at Författaren, långt ifrån at, efter sit gifna ^{C. 3.} Sveriges löfte, utförligen förklara Skädepenningarne, ^{Almänna} Hiftoria. åtnöjt sig med at, vid slutet af Verket, öf- ^{Gustaf} Gustaf ver dem lämna en så kort som oföfständigt ^{Adolph.} Adolph. Beskrifning. I anseende dertil, förtjenar likväl denne Mannen beröm, at han med mycken flit samlat alla de Mynt och Medailler, hörande til Gust. Adolphi's Hiftoria, som han kunnat öfverkomma. En Förtekning på dem läses hos Köhler, *Hiftor. Münz- Belust.* 1731. p. 198 - 200. Denna Samling stod ännu år 1760 i Coburg oförfäld.

3806. Gespräche in dem Reiche derer Todten, zwischen Gustavo Adolpho, König in Schweden, und Carolo I. König in Engeland &c. in quarto. Leipz. 1719.

Är III. *Entrevuen* i den stora Samlingen.

3807. Wunderwürdiges Leben und Thaten Gustav Adolphi, des Grosen, Königs in Schweden, aus denen besten Nachrichten zusammengetragen, auch mit nöthigen Kupffern und raren Münzen erläutert von Joh. Gottfr. MITTAG, Collegien bey dem Gymnasio zu Halle und Cantorn an der Kirche zu U. L. Fr. Nebst einer Vorrede Hrn Martin Schmeitzels, K. M. in Preussen Hofraths und Profeforis zu Halle, von der Verbindlichkeit derer Deutschen Reichs-Stände, und sonderlich derer Protestanten, gegen die Cron Schweden.

B. III. *in oct.* Halle, Sympher, 1740. 280 sid.
 C. 3. *Sveriges Företalen och Registren oberäkade, tilsam.*
 Almännas 7 Ark.
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Boken trycktes första gången 1732, medan Autoren vistades i Lützen, andra Uplagan är förbättrad och tillökt.

Författaren har haft god vilja, men ringa förmåga at värdigt utföra et så stort ämne; hvilket icke förhindrat, at ju des Arbete blifvit på Svenika öfversatt, samt tvenne gånger trykt, i Stockholm, hos Grefing, 1744. och 1749. *in 8:o.* 296 sid. med Registr. men utom Företalen. Uti Öfversättningen äro några små misstag rättade; men deremot Portrakterne och Skådepenningarne utelutna; det samma hade utan afsaknad kunnat ske med afritningen på Konungens Värja.

3808 Konung Gustaf Adolfs Tyska Fälttåg, Åren 1630, 1631, och 1632; med en Inledning om Tyska Tretio-åra Krigets anledning, början och fortsättning til år 1630. I. och II Del. (af *Carl Chph. GJÖRWELL*) *in oct.* Stockh. Nyström, 1759-1761.

Lärda Tidn. 1760. n. 24. 1761. n. 50.

Första Delen består af 228 sid. förutan et *Bihang*, 44 sid. ang. Orfakerna til Gust. Adolfs Öfvergång til Tyskland, med Bilagor, samt en Förtekning på de Skådepenningar, som blifvit slagne öfver denna Konungs deltagande i Tyska Kriget och des första Fält-

Fälttåg 1630. hvilka Stycken blifvit Författaren af Canc. Råden v. Stiernman och Berchmeddelte. Andra Delen intrager 178 sid. et ^{B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historiæ. Gustaf Adolph.}
Bihang inberäknadt, som handlar om Tycka Krigets fortsättning, efter Kon. Gust. Adolphi död 1632 til Pragiska Freden 1635, och hvilken, som Författaren säger, för Sammanhangets skull, är öfversatt utur Jesuiten *Bougeants* Historia, Del. 1. B. 3. § 55 sqq.

Gjörwells Arbete, öfversatt på Tycka, läses uti *Samlung Hiftor. Schriften zur Beförderung der Geschichtkunde*, Rost. u. Greifsw. 1763, in 4:o, I. St. n. 3. Se *Götting. Anzeig.* 1763. p. 717.

3809. The History of the Life of Gustavus Adolphus, King of Sweden, surnamed the Great. In two Volumes. By the Rev. Walter HARTÉ, M. A. Canon. of Windsor. in quarto. London, - - - - -
 - - - - - 1759.

Recens. *Critical Review*, April 1759, p. 337. med åtskillige grundade påminnelser; *Journ. Encycloped.* 1759. - - - - -

Journal des Journaux, April 1760. p. 447
Bibl. des Sc. & des Beaux-Arts, T. XII. P. I. p. 22.

Författaren tyckes med sitt Arbete vara ganska nöjd; har ock verkel. dervid nedlagt mycken möda; men icke destomindre begåt många och grofva fel. Somliga har han väl såsom Utlänning och okunnig om Svenska Språket, våra Seder och Lagar, icke kunnat

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

undvika; andre åter hade han utan möda förekommit, om han del's känt alla de källor han kunnat nyttja, dels varit mindre för sin egen Nation och sit enskildta Tankefäst intagen. En ny tilökt och förbättrad Uplaga är tryckt i London 1767. *in* 8:o. 2 Voll. Se *Crit. Review*, Jan. 1768. p. 80. Uti denna senare Uplaga är Skrifstättet förbättradt samt et och annat fel rättadt: tillagt har Förefattaren, utom et nytt Företal och en Förteckning på de Böcker och Skrifter, hvar han betjent sig (nästan allesamman utländske) et par så kallade Anecdoter, jämte en Digression rörande Wallsteins mördande. Deremot äro Bihangen, eller *Pieces justificatives* som stå i första Uplagan, aldeles uteslutne.

Tyska Öfversättningen har följande Titul "Das Leben Gustav Adolphs des Grossen Königs von Schweden: mit Kupfern. Aus dem Englischen des Hrn *Walter HARTE* Kanonicus zu Windsor, übersetzt von *Heinr. MARTINI*, der W. M. und mit einer Vorrede und Anmerckungen begleitet von *Jo. Gottlob BÖHMEN*, Sächs. Historiographen, und der Geschichte ord. Lehre auf der hohen Schule zu Leipzig". I. Th. Leipzig, Dyck, 1760. II. Th. *ibid.* 1761. *in* 4:o

Första Del'n består af 722 sid. Bokhandlarens Dedication til H. K. H. Pr. Gustaf jämte Företalen, oberäknade. Andra Delen utgör 572 sid. utom Föret. och Bilagor, samt en särskild Afhandling om Europeiska Krigsstaten och Författningarne i början af sjuttonde Seculo.

Öfver

Öfversätningen berömmes *Götting. Anzeig.* B. III. 1760. p. 561. och Anmärkningarne gifva henne verkeligt Företräde framför Originalet, ehuru väl Prof. Böhme icke varit i stånd att rätta och förbättra alla Autorens felsteg och misstag. Se *das Neueste aus der anmuth. Gelehrf.* 1761. n. - - - 1762. n. III.

3810. Histoire de Gustave Adolphe, Roi de Suede. Composée sur tout ce qui a paru de plus curieux, & sur un grand nombre de Manuscrits, & principalement sur ceux de Mr Arckenholtz, par M. D. M*** (MAUVILLON) Professeur &c. *Quo justior alter, Nec pietate fuit, nec bello major & armis.* Virg. æn. I. 548. 549. *in quarto.* Amsterdam, chez Chatelain & fils, Arkstée & Merkus, M. M. Rey. 1764. 602 sid. *utom Dedic. och Föret.*

Tillika med denna Uplaga, föranstaltades en annan, 4 Voll. *in 12:o.* Boken recens. *Bibl. des Sc. & des Beaux-Arts*, T. XXII, P. II. p. 376. T. XXX. P. I. p. 103.

Författaren är Profesör i Franlyska Vitterheten, vid Carolinska Gymnasium i Brunswik, hvarest också des Dedication til Kongl. Maj. i Sverige är teknad d, 15 Jan. 1764. och var redan känd af åtskillige, så väl Historiske, som andra Skrifter; se *la France Littéraire*, Berlin 1757. *in 8:o.* p. 235.

Ehuru des Historia om K. Gustaf Adolph så väl i anseende til esterrätteliernes tillförlä-
K 5 telig.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

telighet, som Författarens oväldighet, vid öfverträffar Hartes Verk, är den likväl inte mindre än fri från allahanda misstag och bristfälligheter. Hon förtjente dock at p Svenska öfversättas; och detta Arbete åtog sig Kongl. Bibliothecarien *Gjörwell*, samt til lika at både rätta och förbättra hvad som befants vara felaktigt, och at tillägga mycket väsenteligt, som ej kommit til Författarens kundskap; utesslutandes deremot åtskillig som troddes vara antingen öfverflödigt, eller til ämnet mindre afpassadt.

Denna Öfversättning utgafs arktals 1764 och 1765 under Titul: "Konung Gustaf Adolphs Historia, författad på Fransyska, efter de trovärdigaste Häfdateknare och Handskrifne Samlingar af M. D. M. — utgifven på Svenska" — in 4:o. Se *Götting. Anzeig* 1765. p. 885. Med 26 Arket afstadsadt Arbetet. Orsakerne, som föranlät Hr *Gjörwell* at, i stället för at längre continuera med Öfversättningen, hellre om- och utarbete en hel ny Historia om K. Gustaf Adolphs Person och Regemente, bygd på inhemiska Handlingar, och på de trovärdigaste Häfdateknare, gifver han sjelf tilkänna, uti en, under d. 30 Julii 1768 färskilt tryckt *Kungörelse* om sina Arbeten.

Om en Tyisk Öfversättning af *Mauvillon* Arbete, hvaraf I Bandets I och II Afdeln utkommit i *Breslau* 1775, samt II. Bandet ock så i tvenne Afdelningar, äfven därstädes 1777, in 8:o; och hvad dervid kan vara på

päminna, kunna *Neueste Crit. Nachrichten*, I. B. III. C. 3.
 B. Greifsw. 1775. in 4to. XXVII. St. p. 209 *Sveriges*
 efterfes. *Almänna*
Historia.

3811. Vie de Gustave Adolphe, Roi de Suede. *Gustaf Adolph*,

Uti et Verk, med Titul: "Les Princes célebres qui ont régné dans le monde, depuis l'origine des Monarchies, jusqu' à nos jours. "Ouvrage où l'on expose leur différent caractère, & les actions remarquables qui ont fait passer leur nom à la postérité". (Par Mr ALLETZ.) Paris, 1769. 4 Voll. in 12to. T. IV. p. 1-61.

Är et Utdrag ur *Mauvillon* (n. 3810) kort, otillräckeligt; men icke illa skrifvit.

3812. L'Histoire des dernières Campagnes & Negociations de Gustave Adolphe en Allemagne. Ouvrage traduit de l'Italien. Avec des Notes historiques & géographiques, & une Dissertation, où l'on détruit les soupçons jettés de nos jours sur la conduite de Ferdinand II. à la mort du Monarque Suédois. Par Mr l'Abbé de FRANCHEVILLE, Chanoine d'Oppeln, Lecteur & Bibliothécaire de S. A. R. Mgr. le Prince Henri de Prusse, frere du Roi. Augmenté I. d'un Tableau militaire des Impériaux & des Suédois. II. de Remarques sur les principaux événemens de cette Histoire. III. d'un Discours sur les Batailles

B. III. tailles de Breitenfeld & de Lutzen, avec
 C. 3. les Plans levés sur le terrain. Par un Officier
 Sveriges Pruslien. in quarto. Berlin, Decke
 Almän a 1772. pp. 464. utom Öfversättarens För-
 Historia. Gustaf
 Adolph. tal 24 och Reg. 16 sid.

Götting. Anzeig. 1772. p. 1010. Neue cri-
 Nachr. VII. B. Greifsw. 1771. in 4o. p. 371

Italianaren, som Hr de Francheville ö-
 verlätt, är Galeazzo Gualdo PRIORATO.
 bland flere Historiske Arbeten, som denn
 Mannen sammankrifvit, men nu för tide
 sparsamt läsas, har han gifvit ut en så ka-
 lad: *Historia della Guerre di Ferdinando II. &
 III. Imperatori, e del Ré Philippo IV. di Sp-
 gna, contra Gustavo Adolpho, Ré di Suetia,
 Luigi XIII. Ré di Francia, successe dall' anno
 1630. fino all' anno 1640. &c.* hvilken Bo-
 här nedanföre n. 4133 närmare bekrifve
 Hr de Franchevilles Öfversättning sträcker sig
 icke längre än til de fyra första Böckerne
 Gualdos Arbete, jämte början af femte Bo-
 ken, som handla om K. Gust. Adolphs Fäl-
 tog i Tysskland, intil des Död, uti Slaget vid
 Lützen; hvartil han lagt egna historiska och
 geographiska Anmärkningar, tagne utur *Tra-
 atr. Europæum, Mauvillon* och andra allmä-
 bekanta Böcker: et til äfventyrs öfverflödig
 bemödande, i synnerhet som Italienske Fö-
 fattarens Berättelser, änkönt de nästan endast
 angå Konungens Krigsförrättningar, oftast i
 mörke, ofullständiga och följakteligen mindre
 pålitelige, och Öfverfättaren icke alltid va-
 r i stånd dem i sina Noter att rätta och förbät-
 tra

tra, utan fast mera på flere ställen begått nya fel. B. III.
C. 3.

Största Värdet af denna Bok torde fördenskull bero på den onämnde Preuliske Office-rarens trenne Afhandlingar. I den första underfökes huru långt så väl de Svenske, som Kejserlige, den tiden voro komne uti Krigs-Vetenskapen, Trouppers formerande, Taftique, Artillerie, Städens belägrande och försvarande m. m. Den andra innehåller militairiska Anmärkningar, i anledning af flera Italienske Författarens Berättelser; och den tredje dylika Anmärkningar öfver Slagen vid Leipzig och Lützen, öfver hvilka tvenne på stället uptagne Planer medfölja. Sveriges
Allmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3813. *Threni*, eller Weeklagan öfver thet högbedröffuelige Sorgfall, som sigh tildragit haffuer then 6 Nov. 1632. med then heroische Hielten — Gustavo' Adolpho — *Deficit gaudium cordis nostri* &c. Thren. 5: 15. 16. *in quarto*. 1633, 1 a.

3814. Zwey Klag- und Trauer- Lieder, über dem Ableiben Gustavi Adolphi. *in quarto*. 1632. 1. a.

En Visa, eller Psalm, som börjas: "Gustaf Adolph der edle Held, aus Schweden "hochgebohren" &c. är intagen uti *Rigisches Gesang- und Gebeth-Buch*, Frft. a. M. 1666. *in* - - N. 259. p. 293. Gadebusch, som handlar om Rigiska Psalm-Boken, *Liut. Bibl.* I. Th. p. 416 följ. tyckes icke hafva känt denna

B. III denna sällsynta Uplaga: et Exemplar finnes
 C. 3. uti Drottningholms Bibliotek.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3815. Threnen über den traurigen jedoch sieghaften Todtsfall — Gust. Adolphi Victoriosi — welcher d. 7 Nov. 1631 bey Lützen sein edles Leben ritterlich geendet, und mit seinem Königl. blut bezeuget, daß in dem gantzen wesen er anders nichts als Gottes Ehr und Wiederbringung der Seelen und Leibes Freyheit Teutscher Nation gesucht &c. *in quarto* Strasb. 1632. 1 a.

3816. Klaglied über den hochbetawerten, jedoch glorwürdigsten und seligsten Todt — Gust. Adolphi, — verfertigt von Sam. GLONER, Argent. *in quarto* (1632) 1½ a.

3817. Der Christl. Kirchen Klagelied und Jammargeschrey über dem seelableben des glorwürdigst. Königs von Schweden &c. *in quarto*. 1633.

3818. *Præficæ Succicæ*: Schwed. Klageweiber bey der allerchristl. Leiche — Gust. Adolphi — gestellet von D. PUSCHMAN. *in quarto*. Strasb. 1632. 2 a.

3819. Sieges und Triumpffs Fahne Gust. Adolphi Magni — zu dessen höchst löbl. und unsterbl. Gedächtniß aufgerichtet durch

urch *Ascan. OLIVARIUM. in quarto.* B. III.
 eipz. Ochle, 1633. 7½ a. C. 3.

Är en Poëme, med vidlyftiga noter, i
 hvilka Författaren hopplockat mycken onö-
 dig Lärdom. Sveriges
 Almänna
 Historia,
 Gustaf
 Adolph.

3820. Der Held von Mitternacht, d. i. —
 Just. Adolphus — ein glorwürdigst. Er-
 alter der Evangel. Religion, und ein hel-
 lenmüthiger Wiederbringer der Teutschen
 Freyheit, welcher in der Schlacht bey
 Lützen — d. 6 Nov. 1632. sein Königl.
 Blut vergossen &c. mit neuen Teutschen
 Versen, nach art der Französischen — be-
 schrieben durch *Jo. Sebast. WIELANDUM*,
 M. & P. Coron. *in quarto.* Heylbron,
 Krause, 1633. 9½ a.

3821. Threnologia de Sereniss. Glo-
 riosiss. — Rege Sueciæ, Gust. Adolpho &
 obitu ejus immaturo quidem, at pio ta-
 men ac beato. — Scripta a M. *Casp. NI-*
MANIO, in Præf. Plauiana Past. *in quarto.*
 Rostochii, Pedanus, 1633. 11 a.

3822. Luctus super morte invictiss.
 Herois — Gust. Adolphi — quem lachry-
 nabunde fudit — *Schwed. Theod. KLEINE*.
in quarto. 1633. 1 a.

3823. Lesus, quo Sereniss. & Po-
 tentiss. Principis — Gust. Adolphi Magni
 — magnanimi yndicis Germaniæ libertatis
 fatum

B. III — fatum profequitur — *Schwed. Theo*
 C. 3. KLEIHE, Saxo. *in quarto*. Holm. Cæla
 Sveriges 1634. pl. 1.
 Almänna
 Historia.

Gustaf
 Adolph.

3824. Threnologiæ super obitum .
 Gustavi Adolphi — debitæ subjectionis
 summæ condolentiæ ergo conscriptæ & con-
 secratæ a Clariss. aliisque Regem hunc &
 mortem usque deplorantibus viris, an Chr-
 sti quo salVator patræ MorItVr gVstaV
 aDolphVs (1632). *in quarto*. Lips. ap. h
 red. A. Lambergii.

Verferne äro skrifne af Höpfner, Jo. Ge-
 hard, Lauterbach. Aeg. Hunnius, Seb. Cr-
 och flere berömda Män.

3825. Epicedion lamentabile jux-
 ac gratulabundum, manibus piissimis Gul-
 Adolphi — consecratum (Carmen Lat.
 Germ.) *in quarto*. Lips. Lamberg. pl. 2 $\frac{1}{2}$.

3826. Chr. ROSEN, Suspiria mem-
 riæ — Gust. Adolphi consecrata. *in qua-
 to*. Berol. 1632.

Bibl. Baumgart. P. II. p. 83.

3827. Ge. THALEMANNI, Triumph-
 rénder Todes-Kampf Gustavi Adolphi,
quarto. Wittenb. 1633.

Ibid. l. c.

3828. Academicorum Dorpatensiu
 Poëmata in excesum Gust. Adolphi Su-
 co

or. — Regis desideratiss. fusa. in fol. B. III.
Corp. Liv. 1633. pl. 5. C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3829. Gustavi Magni — Laudatio Funerbris, in Univ. Argentorat. recitata a Matth. BERNEGGERO, Hist. Prof. publ. d. 10 Dec. 1632. in quarto. Argent. Glaser. 1633. pl. 5.

3830. Memoria — Gust. Adolphi — publice in — Academ. Wittebergenſi, 5 Id. Decemb. (1632.) cum lachrymis suspensa M. Nic. SPECHT. in quarto. Witteb. 1632. pl. 4.

3831. Senatus almæ Universit. Rostochienſis Lessus super obitum — Herois incomparabilis, Divi Gust. Adolphi — ad pandatum Illustriss. & Celsiss. Megapoleos principum, publico & solemnī luctu habitus a tribus in eadem Universit. Professoribus, A. 1632. m. Dec. d. 18, 19. & 20. in quarto. Rostochii, Pedanus, 1632.

Professorerne, som vid detta tilfälle orerade, voro Valent. LEGDÆUS, S. S. Theol. Doct. & Prof. Alb. HEIN, jun. J. U. D. & Hist. Prof. och Jo. HUSWEDELIUS, Phil. Praet. Prof.

Hertigens af Meklenburg, Adolph Friedrichs, Befalning härom, samt at öfver hela Landet Klago predikningar skulle hållas öfver Konungens Död, har Prof. Aepinus i Rostock lätit
Bibl. Hist. S. G. Del. 7. L tryc-

B. III trycka, uti et *Programma*, som han utga
 C. 3. 1752 vid tillfälle af den Oration som M. J
 Sveriges C. Wilcke därst. höll öfver Deras då regerande
 Almäna Historis. Kongl. Maj:rs Kröning.
 Gustaf
 Adolph.

3832. *Casp. BARLÆI Tumulus Regis Gustavi Adolphi. in fol.* Amst. ap Theod. Danielis, 1633. pp. 36.

Omtr. i *Casp. BARLÆI Poëmata*, hvar jag äger IV. Upl. Amst. Blaeuw, 1645. in 12:o, *Heroicor.* L. I. p. 43-73.

Huru uprigtige denne Mannens tårar voro kan inhämtas af följande utlåtelse uti et hant Bref, som står i en Samling, med Titul: *Clavor. Viror. Epistola, edit. ex Museo Jani Brant* Amst. 1702. in 8:o, p. 128: "Fui per triduum Hagæ Comitum, evocatus ab Illustrissimo Oxenstiernio Legato, qui lacrymas meas, quas superiore ætate in obitum Regis Gustavi effudi, absterfit aureo Sindone. Sane, hæc ex aquilone tempestas non fuit mihi gravis. Expedit Reges sic mihi sæpe mori!"

3833. Königl. Schwed. Leichklag, über dem — tödtl. Ableyben — Gust. Adolphi — gehalten zu Ulm, im Münster, am II. Sont. des Adv. (1632.) — durch Cunrad DIETERICH, der H. S. D. in quarto. Ulm, Meder, 1633. 5 a.

3834. *Matth. HOB* Klagepredigt über den tödtl. Hintritt — Gust. Adolphi, aus

as II. Chron. XXXV. 23, 24, 25. in quarto. B. III.
cipz. 1632. C. 3.

Sverige
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3835. Joh. SCHMIDT Trauerpredigt, gehalten zu Strasburg, im Münster, über er Königl. Leich — Gust. Adolphi.

Är tryckt tillika med denne berömda Mannens *Danckpredigt*, gehalten in Colmar &c. Strasb. 1633, in 4to. Se n. 3897.

3836. Nic. ELERDI *Cataplasma*; eller Heilpflaster für die Schwermuth des Hertzens: eine Predigt auf des Königes Gust. Adolphi Tod. in quarto. Berlin, 1632.

Bibl. Baumgart. P. II. p. 83.

3837. *Ah! quomodo cecidit potens, qui alvum faciebat populum Israël? Luctus Ecclesie Israëliticæ, luctus Ecclesie Evangelicæ*; d. i. Allgemeine Klage der Evangel. Kirchen — über den Todesfall — Gust. Adolphi; an dem allgem. Buß und Betttag, welcher durch die Chur-Brandenburg auf l. 5 Dec. 1632. gefeyert worden — in Neuen Rupin gehalten, — von M. Joach. SCHWARTZKOPFF. in quarto. Wittenb. 1633. 8 a.

3838. *Sueticius Maccabeus, sive Punator*; d. i. Christliche Trauerpredigt von
L 2 I. K. M.

B. III. I. K. M. Gust. Adolphi Lebens - Krieg
C. 3. und Todeskampf. Gehalten in der R. Sta
Sveriges Almänns Wimpfen, 1632. durch Jo. Ge. Glo
Historia. Gustaf. KER. in quarto. Frft. 1633.
Adolph.

Bibl. Solgerian. P. II. p. 431.

3839. Steph. KLOTZII Klag-Sermon
— über den unzeitigen, unverhofften T
desfall Gust. Adolphi, Kön. in Schweden
zu Rostock, am gemeinen Klag- und Trau
er-tage gehalten. in quarto, Rostock, 1633

Jo. Molleri *Cimbr. Liter. T. II. p. 421.*

3840. Pauli RossoviI Christl. Le
und Ehren-Ruhm, auch hertzliche Traue
Klage über den Tod Gust. Adolphi.
quarto, Rostock, 1633.

Idem, ibid. p. 739.

3841. Wehmüthige Trost-Klage, a
der Trauer-Predigt — durch welche — d
Hingang. — Gust. Ad. Magni — der Deu
schen Gemeine in Stockh. (war d. 14 De
a. 1632.) — angedeutet ward: gehalten
von Joh. ROTHLOBEN, Witteb. K. M. d
Schweden Hofpred. und der Deutsche
Kirchen Pfarrer. in quarto. 2½ 2.

3842. Sehnlicher Klag- und Tro
Schluß des sel. Heil. Christ's Freude,
einer Christl. Trauerpredigt über den
Todesfall — Gust. Adolphi — am III. F
yerta

ertag in den H. Weynacht zu Elbing ge- B. III.
 alten — durch M. Balthas. VOIDIUM, C. 3.
 i quarto. Elbing, Bodenhausen, 1633. Sveriges
 a. Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3843. Laur. O. WALLII, Nericiens.
 luez Epistolæ, quarum una, soluta, ad —
 professores in Acad. Upsal. ligata altera,
 d lectissimam studiosam juventutem, qui-
 bus & Patres Academicos in memoriam a-
 nice revocat, & Studiosos suos diligenter
 admonet, ut Parentationibus exornent Div.
 Gustavum Magnum. in fol. Upsal. typis
 Wallianis, pl. 2.

3844. Sermo panegyricus, quo lau-
 dum de hoc seculo propria virtute, Sere-
 nius - Regis, jam beatiss. — Gustavi II.
 Magni — partarum memoriam — Stockh.
 n Nobilit. Collegio, ad d. 3 Mart. a.
 1633 debitus celebrabat Gust. BANERIUS.
 in quarto. Stockh. Reufner, 1633. pl. 4½.

3845. Oratio funebris de — Gust.
 Adolphi Magni — obitu: in Ducali Lyceo
 Stetinenfi, VI. Non. Mart. (1633.) habita-
 ta M. Mart. LEUSCHNERO, Duc. Gymn.
 ibid. Rect. & Phil. Prof. in quarto. Stetini,
 Rhetius, 1633. pl. 6.

3846. Threnologia, en hjertelig Kla-
 gepredikan öfver — Gust. Adolphi — o-
 förmodeliga och bedröfliga Dödtzfall, —

B. III. uti en förnemblich Swensk Församling hål-
 C. 3. len af M. *Steph. GALLIO*, *Holmia-Sueco*,
Sveriges H. N. Riks-Canc. Hofpred. in quarto. Frft.
Almänna Gustaf vid Meen, 1633.
Historia Adolph.

3847. Christl. Trawr-Predigt zu unter-
 thän. Ehren-Gedächtnifs — Gust. Adolph
 — in gegenwart Ihr. Excell. H:n Axel Oxen-
 stierns — auch sonsten volckreicher Ver-
 samlung, gehalten, uff löbl. anordnung ei-
 nes Ehrenv. Hochw. Raths in Franckfur
 — d. 23 Jun. a. 1633. durch *Henr. Tet-*
TELBACH, der H. S. D. Past. der Ev
 Kirch. daselbst (una cum adjunct. Thre-
 nis), in quarto, Frft. Rödtel, 1633, 4 $\frac{1}{2}$ a

3848. Klag- und Trauer-Predigt ü-
 ber den tödtl. Abgang zweier fürnehmen
 Königen, die in einem Jahr und in einem
 Monath abgeschieden, Gust. Adolphi, Kön
 in Schweden, und Friderici, Kön. in Böh-
 men: in s'Gravenhage gehalten durch *Fridr*
SCHLOER. in quarto. 1633.

Catal. Libr. Burckhard, P. III. p. 196.

3849. MSC. *Sten. BIELKE* Sermo
 habitus Wolgasti, cum funus Regis Gust
 Adolphi, A. 1633, in Sueciam deducendum
 eslet, (*Germanice*).

Stiernman, Bibl. Sued-Goth, T. II. p. 340

3850. *Iusta Gustaviana*, d. i. Christl
 Klag- und Ehren-Predigt, bey erhebung
 und

nd abführung der Königl. Leiche — Gust. B. III.
 Adolphi, huj. nom. Secundi & Magni, — C. 3.
 n der Schloß-Kirchen zu Wolgast, d. 16 Sveriges
 15) Julii a. 1633. gehalten durch Jac. Almänna
 ABRICIUM, S. S. Th. Doct. &c. in quar- Historia.
 d. A. Stetin, Rhete, 1633. 92 sid. utom Gustaf
 Dedic. och Föret. Adolph.

Konungens *Curriculum Vita* går ifrån p. 57
 til slutet. Nederst på Titulbladet, stucket i
 Koppar, är den berömde *Numus aureus Siege-*
rodianus afritad. Et annat Kopparstick före-
 ställer Konungens Lik på en Parade-Sång.

3851. *Josia & Gust. Adolphi Compa-*
ratio; d. i. Vergleichung Josia des Königs
 ler Juden, und Gust. Ad. des Königs der
 Schweden, — wie dieselben im Leben, im
 Tode, und nach dem Tode gegen einan-
 der zu halten seyn: in einer — Trauerpre-
 ligt — am tage der Königl. Leichen ab-
 führung von — Wolgast, in der Kirchen
 u S. Nicolai in A. Stetin — gehalten
 lurch M. Sam. FUCHS Past. in quarto. A.
 Stetin, Rhete, 1633. 8 a.

3852. *Josias Geminus*, oder Verglei-
 hung der beyden gottseel Regenten Josia
 und Gust. Adolphi, — In einer Klag-
 und Trost-Predigt, am 15 Jul. 1633. —
 bey abführung der Königl. Leiche nach
 Schweden — zu A. Stetin, in S. Jacobi Kirchen

B. III.
C 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

— gehalten, durch *Chph. SCHULTETUM*
D. H. S. D. u. Past. daselbst. in *quarto*.
A. Stetin, Rhete, 1633. 9 a.

3853. Fletus & Elogium Gustavia-
num *Acad. Gryphiswald.* cum — Gust. Adol-
phus, d. 15 Jul. 1633 Wolgasto ad Regi-
am quæ Stockh. Suecorum Sepulturam, ma-
joribus suis associandus, deveheretur. i
quarto. pl. I.

3854. *Gotfr. GESSII* Christl. Gedäch-
niss - Klag - und Trauerpredigt über den
Todt — Gust. Adolphi — aus Thren. I
12 gehalten. in 12:o. Hamb. 1640.

Jo. Molleri *Cimbr. Liter.* T. II. p. 224.

3855. En Christl. Åropredikan oc
Berömmelse-Skrift — öfver den fordor-
Stormächt. Hög. Furste — Gust. Adolph
then Andre och Store, — hållen uti Åb-
Domkyrkio, af *Isaaco ROTHOVIO*, Ep-
Ab. in *quarto.* Stockh. Meurer, 1633
5½ a.

3856. *Lachrymæ in præmaturum obi-*
tum — Gust. Adolphi — Upsal. a. 1633
6 Nov. quo die ereptum sibi anno super-
ori in Campo Lutzensium fidei ac liberta-
tis Vindicem, querula voce lugebat Eccle-
sia, lamentabiliter fusæ ab *Ifr. Ifr. FOL-*

THI

THELIO, Lincop. Gotho. in quarto. Holm. B. III.
Cæsar. 1634. pl. 3. C. 3. Sveriges
Almänna Historia.
Gustaf Adolph.

3857. Mich. VIRDUNGI Alexander Nov.
antiquus, f. Magni Gust. Adolphi — cum
Alexandro, Rege quondam Macedon. co-
gnomento Magno, Comparatio. Jussu inclyti
Senat. Noriberg. Altdorphii, VI. Id. Nov.
1. 1633 publice recitata. in quarto, Altd.
1634.

Omtr. uti Orat. Panegy. de vita ac obitu
Gust. M. Lugd. Bat. 1637. in 12:o, p. 127-
163.

3858. Lamentatio prima Lützensium,
d. i. Klagelied der verwüsteten Stadt Lüt-
zen, oder, die erste Bußpredigt, so zu
Lützen, nach dem scharffen und blutigen
Feldtreffen, welches d. 6 Nov. 1632. —
daselbst vorgangen, gehalten durch M. Paul
STOCKMAN, Past. und des Ampts Lützen
Senior. in quarto. Leipz. Lamberg's Erb.
1632. 3 $\frac{1}{2}$ a.

Lamentatio II. Lützens. seu Epitaphi-
um, d. i. Clag, und Grabchrift derjenigen
Soldaten, welche bey Lützen in öffentli-
cher Feldschlacht, d. 6 Nov. 1632. als
Helden ritterlich gefochten &c. *ibid.* 1633.
in 4:o. 8 a.

B. III.
C. 3.

Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

Lamentatio III. Lützensium, d. 7. danckbar Jahr-Gedächtnis zu Lützen — über Gust. Adolphi tödtlichen abgang gehalten. *Ibid.* f. a. in 4:o 8½ a.

3859. Carmen lugubre in discessum Augustiss. Regis Gustavi II. publice recitatum d. 12 Nov. 1633. ab *Er. Matth. MALMODIO* in quarto. Upsal. E. Matth. 1633.

3860. *Laur. SKYTTE* Oratio de exitu luctuosiss. divi Gustavi Magni, — habita Upsal. Svenon. d. XIII Nov. 1633. in quarto. Holm. Reusnerus, 1633. pl. 7½.

Om Författaren, en märkvärdig person, och des Skrifter, läs *Kongl. Biblioth. Tidningar*, 1767. n. 2. 3.

3861. Gustavi Augusti, Magni, Reg. Suecor. — Prudent. Fortis Felicis, Imperat. Victor. Triumphator. Exequiæ, nomine publico, in Gymnas. Elbing. celebratæ a *Mich. MYLIO*, Rect. in quarto, Elbing. Bodenhäusen, 1633. pl. 3.

3862. *M. Balth. VOIDII* Elegia div. memor. Gust. Adolphi II. — in primo anniversario luctu Reip. Elbing. consecrata. in quarto, Elbing. Bodenhäusen, 1633. pl. 1.

3863. *Pierii WINSEMI* Oratio Sereniss. Invictiss. Gustavi II. Regis div. mem. con-

onsecrata. in fol. Excus. in Frisia 1633. B. III.
p. 36.

Och ibland Orat. Panegyri. &c. Lugd. Bat.
1637. in 12:o p. 223-309.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3864. Laur. Ol. WALLII Memoriae tritium ad amicos super — Regis Gustavi Magni, longe quidem omnium suis luctuossima, sibi vero gloriosissima morte, Lib. I, editus cura E. Pleningii, Upsal. Adolescentibus generosis — D. Erico Axel. Oxenstierna, & D. Gabr. Oxenstierna — inscriptus. in oct. (Upsal.) Typis Wallianis, 1633. pp. 64.

Liber II Memoriae tritium ad amicos, super obitum Regis Gust. Adolphi. in oct. ibid. 1634. pp. 132.

3865. Blutige Siegs Crone, d. i. Kurtzer histor. Discurs und Bericht, wie wohl ehemals glückselige tapfere Kriegeshelden, in ihren siegreichen Anschlägen und Expeditionen plötzliches und unnatürliches Todes verfahren, und dennoch an ihren Ehren, Namen, Verdienste, Tugend und Thaten schimpf- und schadlos geblieben. Den giftigen Jesuwiederischen Lästermäulern, über dem frühzeitigen, doch sel. und glorwürd. Todesfall Gustavi Adolphi zu reiffem nachdencken aufgesetzt von M. Arnoldo MENERINGEN, Churf. Sächs. Hof,

B. III. Hofpred. zu Dresden. *in quarto*. Leipz. Oehl-
C. 3. le, 1633. 79 *fid. utom t'öret*.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3866. Vindiciæ pro genere mortis,
s. nobili ac heroico martyrio, quo Gust.
Ad. ob res præclare gestas verè Magnus,
in medietullio Germaniæ, pro Christi nomi-
ne, ejusque misere oppressâ Ecclesia — in
Campis Lutzensium gloriôsè coronatus est;
ex pio ac debito zelo, contra Jesuitarum —
aliorumque sinistre judicantium calumnias
assertæ, & ab Ol. LAURELIO, S. T. Pr.
publicè in Acad. Ups. d. 25 Febr. a.
1634. propositæ. *in quarto*, Upsal. typ. E-
schil. M. pl. 6½.

3867. Oratio in obitum luctuosiss.
divi Gustavi Magni, — habita primum in
Illustr. Collegio Holmens. 14 Dec. 1633,
deinde in Acad. Reg. Upsal. 16 Febr.
1634, a Carolo Car. RASINGIO, *in quar-
to*, Upsal. Esch. M. 1634. pl. 4.

3868. *Eliæ* EHINGERI Parentationes
II Gust. Adolphi, Regis Suecorum. Aug.
Vind. 1633, 1634.

Se Jac. Bruckeri *de Vita & Script.* El. E-
hingeri *Comment.* Aug. Vind. 1724. *in 8:o*,
p. 119. hværest desfa Parentationer ibland E-
hingeri tryckta Skrifter anföras.

3869. Jordeferdz, eller Uthförelse-
Predikan, hållen när Kongl. Liket d. 15
Jun.

Jun. 1634. fördes från Nyköpings Slott til B. III.
 Stockholm, af Joh. RUDBECKIO. in quar- C. 3.
 o. Westerås 1634. Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

Stiernman, *Bibl. Sueo-Goth.* T. II. p. 168.

3870 En Predikning öfver — Gustaff
 Adolph then Store — när Hans Sal. Mits
 Lekanen begroffs uti Gråmunka Kyrkio i
 Stockholm; hollen af Joh. BÖTVIDI, Doct.
 i then Hel. Skr. och Bisk. i Linköping,
 then 22 Jun. 1634. in quarto. Stockh.
orælo. Cæsariano, 1634, 5½ a.

Vid slutet stå Personalia, med Titul: *Hans
 Sal. Majts Berrömmelse.*

3871. Sorg- och Klage-Predikan öf-
 ver Kon. Gustaf Adolph, hållen år 1634.
 af Joh. RUDBECKIO. in quarto. Westerås.
 Wald. 1636.

Stiernman, *Bibl. Sueo-Goth.* T. II. p. 169.

3872. Jo. Matth. MEYFARTI Ge-
 denckspredigt über den zwar triumphiren-
 den, doch frühzeitigen Tod des grofs-
 macht. Helden von Mitternacht — Gust.
 Adolphi. in quarto. Erfurt, 1634.

3873. Klage-Predikan öfver. K. Gust.
 Adolphi död, hållen i Narva, år 1634.
 af Er. Joh. FALCK, in quarto. Dorpt,
 Becker, 1634.

B. III.

C. 8.

Sveriges
Älmänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3874. *Threni*, eller Klago-Skrift öfver — Gust. Adolphi — forgelighe fränfäle uthi Tyskland, then 6 Nov. 1632 och nu then 22 Jun. 1634 med — Konungsligh Process, blef i Stockholm, i Gråmunika Closter begrafven, componerat af Jon S. SPONGE, Nortel. *in oct.* Stockh. 1647.

3875. *Cardialgia Suecor. perpetua* & obitum — Gust. Adolphi II. & Magni — qui 6 Nov. 1632 in campo Lutzensi moriens, cruentam nobis obtinuit victoriam cujus exequiae sollenni & regia pompa — Holmiæ 22 Jun. 1634 devotis. celebratae sunt. (Auct. Gabr. HOLSTENIO, Novæmont.) *in quarto*. Holmiæ, Meurerus, 1634.

Släta Verser på Latin, Svenska, Tyfka och Italienfka.

3876. CX.. *Versus Hexametri*, certos annos literis numeralibus designantes, & gloriosis. Herois — Gust. Adolphi — vitam, res gestas, triumphos ac mortem — breviter delineantes: qvos a. 1634. — Dom. quinque Regni Administratoribus — consecravit *Timoth. POLVS*, P. L. in Gymn Reval. Poes. Prof. *in quarto*. Reval. recud H. Westphalus. 1639. pl. 1.

Denna Skrift sinner jag icke vara uptager af Gadebusch, *Livl. Bibl. II. Th. p. 364* Däremot namngifver han en Hjälte-dikt a sam

samma Författare, med Titul: *Gustavus A-*
"dolphus victor magnus, oder die erlösete Kir-
"che und Teutsche Freyheit, durch Rathen
"und Thaten, und durch Muth und Blut des
"glorwürdigsten Helden und Königs Gustavi
"Adolphi Magni ritterlich erhalten. Historisch
"und poetisch zusammengetragen und genom-
"men, theils aus Torquato Tasso, theils aus
"Opitio &c. Gedr. zu Dörpt in Lieffland, bey
"Jac. Beckern, 1634," in 4:o, 8 a. med en
 Dedication til Dr. Christina.

B. III.
 C. 3.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3877. *Laudatio Funebri Gustavi Ma-*
ni — quam in Acad. Lugdunensi Bat. 22
 un. ipso die exequiar. a. 1634. publice
 dixit Joh. Jesperi KRÜUS. in fol. Lugd.
 Bat. Elzevir. 1634. pp. 39.

Omr. uti Saml. af *Panegy. Orationes &c. L.*
 B. 1637. in 12:o, p. 369 - 411.

3877. (a) *Naeniz ac Lacrimæ in o-*
bitum R. Gustavi Adolphi, ab Ernesto
IMMERMANNO. in fol. Hamb. 1634.

3878. *Laur. Ol. WALLII* Missus quin-
 que in obitum & sepulturam R. Gustavi
 Adolphi: I. ad Lutzensen pugnam, — II. ad
 Volgastensem ducturam, — III. ad Nyc-
 ens. advectionem, — IV. ad Nycopens.
 educuram, — V. ad Stockholmenſe So-
 lenne. in fol. Upsal. Esch. Matth. 1632-
 1634. pl. 113.

B. III Det vore för vidlyftigt at afskrifva dessa
 C. 8. långa och besynnerliga Titlar; den som har
 Sveriges lust at läsa dem *in extenso*, kan få det nöje
 Almänna i Stiernmans *Bibl. Sueo Goth.* T. II. p. 306.
 Historia.
 Gustaf
 Adolph.

3279. Memoria luctuosa Divi Gust
 Adolphi Magni — celebrata Stockholmiae, in
 Ill. Equestr. Ord. Collegio, 30 d. Junii,
 sexto post regias exequias, a. 1634 a *Magn*
Gabr. DE LA GARDIE. in fol. Holmiae, Cælar
 1635. pp. 28.

3880. *Gabr. OXENSTIERNA, jun*
 Oratio in funere R. Gustavi Magni, Hol
 miae habita (d. 6 Jul. 1634.)

Uti denna Herres *Refforat. Upsaliens*
 Holm. 1636. in 4to, p. 14-27.

3881. Oratio de laudibus & rebus
 gestis Gustavi Magni, Regis incomparabi
 lis, Regis (heu quondam) Suecor. Gothor.
 Vandalor. scripta & pronuntiata a M.
Herm. SAMSONIO, Past. Superint. & Prof
 Theol. Adjuncta sunt Carmina aliqr. doct
 viror. in quarto. Rigæ Livon. Schröder.
 1634. pl. 8.

3882. Oratio Funebris memoriæ ad
 honori potentijs. Herois, Magni Gust. A.
 dolphi — scripta & publicè dicta in Rigenfi
 Gymnasio a *Joh. HOVELIO*, M. D. & Prof
 Gymn

mn. in quarto, Rigæ Livon. Schröder, B. III.
34. pl. 4. C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

3883. *Henr. GIESEBERTI* Idea bo-
& beati Principis, nostræ novæque Je-
salem prænobilis columna, militans &
lumphans orthodoxus Imperator Gust.
Adolphus, R. S. incomparabilis Heros, hi-
orice memoratus Oratione tripartito pro-
posita conscriptaque & habita in Acad. Gry-
phisw. die penult. & ult. Januar. a. 1635.
in quarto. Gryphisw. 1635.

Jo. Molleri *Cimbr. Liter.* T. II. p. 226.

3884. Oratio de virtute heroica in-
icitis. & incomparab. Herois — Gust. A-
dolphi, Magni — in R. Acad. Ups. ad d.
Febr. a. 1635 publice recitata a *Georg.*
hph. ALANDO in quarto, Ups. Esch.
latth. (1635). pl. 4.

3885. *Bened. SKYTTE* Oratio in ex-
cessum Gustavi Magni. in fol. Lugd. Bat.
& A. Elsevirii, 1635. pp. 64.

Denna Oration har M. Z. Boxhornius låtit
trycka, med en Dedicat. til Frih. Jac. Skytte.
Uplades tillika in 4:o; har också fått et stäl-
le i Saml. af *Panegy. Orationes*, L. B. 1637. in
12:o, p. 311 - 367.

3886. Gustavi Adolphi Magni II. —
clitissimi Herois, hujus ævi in Europa —
M Phos.

B. III. Phoenicis, cujus gesta regia nec auge
 C. 3. laudibus nec minui detractationibus possunt
 Sveriges in Obitum, Lamentum, Præconium funebre
 Almåna in scriptum a *Carolo KROEPELINO. in quarto*
 Historia. scriptum a *Carolo KROEPELINO. in quarto*
 Gustaf Holm. Cæsar, 1635. pl. 11.
 Adolph.

3887. Memoria Divi Gust. Adolph
 Magni & Secundi — virtutes & heroica fa
 cinora recolens: in Reg. Lincop. Gymnasi
 a *Petro Gumundi SKUTE*, Lincop. ul
 Mart. a. 1636 celebrata. *in quarto*. Lin
 cop. Guntherus (1636.) pl. 3.

3888. *Gabr. EMPORAGRII* Oratio i
 qua tyrannidem pontificiam, quæ div. Gu
 stavum Magnum, non sine insigni Ecclesiæ &
 Reip. damno, contra omnium spem & ex
 spectationem de medio suo tulit & marty
 rio coronavit, est pie detestatus, ut debi
 tam erga ejus majestatem declararet gratitu
 dinem. *in fol.* Upsal. Esch. Matth. 1636.

Stiernman, *Bibl. Suedo-Goth.* T. II. p
 646.

3889. *Joh. DELWICH* Oratio me
 moriæ Gust. Adolphi Magni — consecrata
 publice, in Universit. Upsal. d. 27 Jun. a.
 1637 habita. *in fol.* Upsal. Esch. Matth.
 1637. pp. 50.

3890. Gustavus Magnus, sive Pane
 gyricæ Orationes a Clariss. aliquot ætatis
 nostræ

nostræ viris de vita ac obitu Gustavi, Suecor. Gothor. Vandalorumque Regis, habitæ aut scriptæ. Accedit Exequiarum ejusdem accurata descriptio, aliaque ejusdem generis. *in duod.* Lugd. Bat. ap. Andr. Cloucqium 1637. pp. 440. *sine Dedicat. rel.*

B. III.
C. 8.
Sveriges
Almänna
Historia.
Gustaf
Adolph.

De uti denna Samling befintelige Panegyriske Tal äro här ofvanföre anmärkte: se N:o 3637. 3638. 3639. 3732. 3857. 3863. 3877. 3885!

3891. Sereniss. & Potentiss. Princip. — Gustavi Adolphi — auspiciatiss. diem natalem, qui incidit in diem 9 Dec. 1594. — Oratione solenni, in Acad. Dorpat. 9 d. Dec. a 1639. publice concelebrabat M. Sveno Magni HAGELSTEN. *in quarto.* Rixæ, Schröder, 1640. pl. 2.

3892. Elegidion in vitam gloriosam & mortem victoriosam Sereniss. ac Potentiss. Principis Magni Gustavi Adolphi, Regnorum Sueciæ Regis incomparabilis Auctore Matth. Maximil. a PARASIN. *in 8o.* Holmiæ, Keyser, 1641. pl. 8.

Jo. Schefferus, *Svec. Lit.* p. 290 kallar Författaren Maximil. a Parasin: sjelf skref han sig *Matthias Maximilian.* Om han var Italienare, eller ej, kan jag icke säga; men att han i Nürnberg ifrån Romersk-Catholiska Kyrkan trädte til den Protestantiska, slutar jag af följande

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmännas
Historia.
Gustaf
Adolph.

jande Titul på en Bok, den jag funnit anteknad *Biblioth. Solgeriana*, P. II. Norimb. 1761 in 8:o, p. 119: "Fels des Heils, welchen "nach langwieriger Versenkung, aus der grossen Waserfluth der Röm. Kirche durch Gottes Gnad herauschwimmend, gläubig ergriffen "und d. 4 Mart. 1638 in Nürnberg bekant hat "Matthias Maximil. von PARASIN; aus dem "Lateinischen Original in's Teutsche Übersetzt". Nürnberg, 1639. in 4:o.

Han har i Sverige låtit trycka åtskillige Pänegyriske Tal, hvilka, hvardera på sit ställe, här nedanföre komma at anföras: de sista är af år 1660.

3393. *Erici HOLM* Oratio metrica in summe heroicam ac toti Orbi Christiano maxime ominosam mortem, qva div. Gust. Adolphus II. & Magnus, potentiss. Suecor. Rex, a. 1632 discessit &c. in quarto. Upsal. 1641.

3394. *Immortalitas D. Gustavi Adolphi*, Suecor. Gothor. Vandalorumque Regis, velut: I. Patris Patriæ; II. Induperatoris Equitis; III. Principis Militiæ; IV. Inclyti; V. vere Magni; VI. Herculis Academici; VII. Toga & Sago illustrissimi VIII. Liberatoris Livoniæ; IX. Assertoris Justitiæ; X. Patris Herois Christianæ filiæ Heroinæ; XI. Liberatoris Germaniæ; XII. Herois; — Parentationibus anniversariis, ab 1636. ad an. 1648. celebrata a Laur. L.

ENIO, Prof. Jur. Orat. & Poës. in quarto. B. III.
 Corp. Livon. typis Academ. 1642 - 1648. C. 3.

Hvar och en af dessa tolf Parentationer har en särskild vidlyftig Titul, hvilka jag här i korthet sammandragit. Den första är hållen 1636. och den sidste 1648. hvar år d. 6 Nov. på hvilken dag 1632. Gustaf Adolph stupade i Slaget vid Lützen; de flesta äro i obundet Tal, någre på Vers. För år 1645 felas den vanliga Parentation; och läser Ludenius då ingen hafva hållit, emedan han d. 8 Dec. f. å. höll et Tal på Dr. Christinas Födelse dag. Exemplaret, som jag äger, synes vara med flit samlat och skänkt til någon förnäm Man.

Register *)

- A**belinus, J. P. 3798.
 Alandus, G. C. 3884.
 Alletz, P. A. 3817.
 Anecdote conc. Gust. Adol-
 phe, 3778.
 Anecdoter om' Koh. Gust. A-
 dolf, 3777.
 Arckenholtz, J. 3777.
 Arambæus, P. 3793.
Bahr, T. 3872.
 Bahr, G. 3844.
 Barzæus, C. 3832.
 Bartholi, A. 3811.
 Basle, P. 3756.
 Bodius, N. 3806.
 Bergius, B. 3449.
 Bernardo, F. 3779.
 Bernegger, M. 3829.
 Berättelse om K. Gust. A-
 dolphs Upväxt, 3441.
 Bieke, S. 3849.
 Biörnklou, M. 3633.
 Botvidi, J. 3516, 3870.
 Brahe, A. 3460.
 Brandisius, M. D. 3640.
 Brendelius, B. 3665.
 Brienius, G. 3735.
 Buchnerus, A. 3638.
 Burgus, P. B. 3797.
 Böhme, J. G. 3809.
CARL IX, Konung i Sveri-
 ge, 3440.
 Caroc, G. A. 3605 a.
 Castellvi, E. P. de, 3780.
 Cerifantes, D. de, 3790.
 Clemens, V. 3547, 3074.
 Crasso, L. 3776.
Damianus, J. 3725.
 Danneberg, C. 3798.
 Danhavæus, J. C. 3641.
 Decas Latino-Germanicorum
 Epigrammatum, 3645.
 Delwich, J. 3889.
 Dieterich, C. 3833.
 Drefigius, S. F. 3783.
 Drivius, P. E. 3443, 3494.
 Duarte, G. a, 3559.
Empigerus, E. 3868.
 Elerdus, N. 3836.
 Eleutherius, E. 3600.
 Emporagnius, G. 3888.
 Expeditio Svecica, 3770.
 Fa.

*) Detta Register är egentligen et Nominal-Register, så vida gjörligt varit; men hvarest antingen Författares, Granskares eller Utgifvares Namn aldeles saknas, her Titeh måst upptagas, hvilka Artiklar åter utgjöra Real-Register; begge äro dock förbundne til et Register: Ziffern betyder här ej Sidans, utan Artikelns Numer, hvori eller hvarunder Namnet eller Skriften bör sökas. Med et sådant Register, som detta, förses hvar Del; men hela Verket åtföljer icke desto mindre til slut et General-Register.

Schlœr, F. 3848.
 Schweitzel, M. 3807.
 Schmidt, J. 3835.
 Schultetus, C. 3852.
 Schwartzkopff, J. 3837.
 Seback, . . . 3509.
 Sickingen, F. von, 3697.
 Simonius, J. 3506.
 Skute, P. G. 3887.
 Skytte, B. 3508, 3678, 3885.
 Jac. 3508.
 Joh. 3439.
 Sonen, 3508.
 L. 3860.
 Smaltzius, P. 3634.
 Spanheim, F. 3796.
 Specht, N. 3830.
 Sponge, J. S. 384.
 Starr (the new) of the North,
 3730.
 Stockman, P. 3858.
 Strasburgius, P. 3740.
 Sölverpatron, J. J. 3450.

 Terferus, E. 3462.
 Tettelbach, H. 3847.
 Thaleman, G. 3827.
 Thet, J. M. 3751.

Triumpf (allegorisk) öfver K.
 Gust. Ad:s Åktioner, 3788.

Vayer, F. de la Mothe le
 3755.
 Viridanzus, M. 3857.
 Virgilius Christianus Svecicus,
 3671, 3672.
 Voidius, B. 3842, 3862.
 Vulturius, L. 3581, 3688.

Wæchtlerus, J. 3642.
 Wallin, G. 3791.
 Wallius, L. O. 3843, 3864,
 3878.
 Wafaborg, G. G. 3637.
 Weber, I. 3804.
 Wettstein, G. 3728.
 Wexionensia, J. M. Se Magni J.
 Widekindi, J. 3472, 3480.
 Wieland, J. S. 3820.
 Wilde, S. 3611.
 Winlemius, P. 3731, 3863.

Zettersten, E. 3449.
 Ziervogel, E. 3648.
 Zimmerman, E. 3877.

RÄTTELSE:

Sid. 82, r. 1; läs *Jac. WAECHTLER* Oratio. - -

Anmärk-

ANMÄRKNING.

Såsom uti denna *Sjunde* Del af detta Bibliographiska Verk de särskilda *Konunga- Historierna* förtäntas, och Hr Hof. Rådet WARMHOLTZ fogat ihop med dem alla de *publique Handlingar* och Strökrifter, som höra för *hvarje* Konungs eller Regents Regerings-tid, samt äfven med Hänvisning til de Böcker eller Förräder, hvar de finnas; så hafva dock dessa Handlingar och Strökrifter ej blifvit uptagne på Registret, icke så mycket för at undvika vidlöftigheten, som af svårigheten at här rubricera dem utan at afskrifva dem, å nyo; men Läsaren, en gång för alla härnär underrättad, behagade, hvad dylika Acta Publica beträffar, söka dem uti sjelfva Verket, och detta blott *efter Tiden*, då de blifvit utfärdade: *ty uti denna Ordnig* hafva de ock blifvit af den flitige och vidt sökande Handen uptagne samt denna Bok-längd införlifvade. — Marginalen har man icke heller velat beakta med de flera utteknade Subdivisioner, så snart Konunga-Historierna taga vid; utan har man låtit den af *Sveriges Almäna Historia* löpa här uti Delen alt ut-före til *des* Slut, såsom våre Regents Historier ändå ut-göra sjelfva Hufvud-delarne af Rikets Almäna Historia. Läsaren reder sig utomdes lätt sjelf, blott han kastar ögat på Verkets hela *Innehåll*, som finnes framföre Förste Delen, eller ock på Delens Titelblad, som åter utmärker *des* sär-skilda *Innehåll*.

CARL CHRISTOF. GJÖRWELL.
Kongl. Bibliothecarie.

FÖR

FÖR KÖPAREN.

FÖRSTA Delen af <i>Bibliotheca Historica Sueo - Gothica</i>	kostar	—	—	—	24	skill.
ANDRA Delen	—	—	—	—	12	—
TREDJE Delen	—	—	—	—	20	—
FJERDE Delen	—	—	—	—	26	—
FEMTE Delen	—	—	—	—	24	—
SJETTE Delen	—	—	—	—	24	—
SJUNDE Delen	—	—	—	—	24	—

*Denne Sjunde Del slöt at tryckas i Stockholm,
den 24 Augusti 1793.*

BIBLIOTHECA HISTORICA SVEO - GOTHICA;

Eller

FÖRTÄNING

Lopp

Så väl trykte, som handskrifte. Böcker, Tractater och
Skrifter, hvilka handla om

Svenska Historien,

Eller därutinnan kunna gifva ljus;

Med

Critiska och Historiska

ANMÄRKNINGAR:

Af

CARL GUST. WARMHOLTZ,

Hof-Råd.

ÅTTÖNDE DELEN,

Som innehåller de Böcker och Skrifter, hvilka angå
Rikets Historia under Drottning CHRISTINA.

U P S A L A,

Tryckt hos JOHAN FREDR. EDMAN,
Kongl. Acad. Boktryckare. 1801.

4:

FÖR KÖPAREN.

FÖRSTA Delen af <i>Bibliotheca Historica Svec - Gothica</i>				
kostrar	—	—	—	24 skill.
ANDRA Delen	—	—	—	12 —
TREDJE Delen	—	—	—	20 —
FJERDE Delen	—	—	—	26 —
FEMTE Delen	—	—	—	24 —
SJETTE Delen	—	—	—	24 —
SJUNDE Delen	—	—	—	24 —

*Denne Sjunde Del slöt at tryckas i Stockholm,
den 24 Augusti 1793.*

BIBLIOTHECA HISTORICA SVEO - GOTHICA;

Eller

FÖRTÄLLNING

Uppå

Så väl trykte, samt handskrifne, Böcker, Tractater och
Skrifter, hvilka handla om

Svenska Historien,

Eller därutinnan kunna gifva ljus;

Med

Critiska och Historiska

ANMÄRKNINGAR:

AF

CARL GUST. WARMHOLTZ,

Hof-Råd.

ÅTTÖNDE DELEN,

Som innehåller de Böcker och Skrifter, hvilka angå
Rikets Historia under Drottning CHRISTINA.

U P S A L A,

Tryckt hos JOHAN FREDR. EDMAN,
Kongl. Acad. Boktryckare. 1801.

41

BIBLIOTHECA HISTORICA SVEO-GOTHICA.

Tredje Boken.

Sveriges Politiska Historia.

Cap. III.

Señ. VIII.

Konungarnes Historia af *Wafiska* Huset, ifrån
Gustaf Ericsson, til Drottning *Christina*.

§. 7.

Dr. CHRISTINA.

895. **R**ationes dafs Königl. Maj. zu B. III.
Schweden noch lebe; und was sich son. C. 3.
en ferner zu Leipze in Böhmen, für *Sveriges*
Vunderwercke zugertragen &c. in quarto *Almänna*
633. $\frac{1}{2}$ a. *Historia.*
Christina.

3896. Gewisse und sehr nachdenck-
the Vision oder Gesicht, welche sich zu
nterschiedenen mahlen zugertragen, dar-
nen hell und klar zu sehen, was von
Bibl. H. S. G. Del. 8. A 2 2.

B. III. 2. 1632. an geschehen und nechstkünftig
 C. 3. bey vielen hohen Potentaten — 1633. 1634.
 Sveriges. und 1635 sich in Kriegs- und andern Sa-
 Almåna chen begeben werde &c. in quarto 1633. 2 a.
 Historia
 Christina.

3897. Joh. SCHMIDT Danckpredigt
 gehalten in des H. Reichs Stadt Colmar,
 als selbige dem — Feldm. Gust. Horn ü-
 bergeben worden.

Är tryckt tillika med deuna berömda Theolo-
 gens Klagopredikan öfver K. Gust. Ad. i Stras-
 burg, hos Glafer, 1633 in 4:o. Se här ofvanfö-
 re n. 3835.

Om Tackfälsse-Predikan hållen i Colmar,
 läs Chemnitz, T. I. p. 447.

3898. *Relatio Historica*, eller en kort
 Tydsk Krijgs-Crönika, och sanferdigh Hi-
 storisch Beschriffvelse om the förnemelige-
 ste och tånckwärdigeste Slachtingar,
 Schårmützler och Drabningar, många
 starcke Fästningars, mächtige Ståders,
 Slätz och Pässers intagande och storman-
 de, som then Stormåcht. — Gustaff A-
 dolph, then II och store — ifrå åhr 1630
 intil sit dodelighe fränfålle uti Tydskland
 een dehl sigh bemåchtigat, och en stor
 dehl uthur Fiendens hānder och wāld —
 befrijat, såsom och hvadh sigh widare ef-
 ter H. K. M:s forghlighe Fränfålle tildra-
 get haffver. Korteligen författat och sam-
 man

mandragen, och nu uppå vårt Swenska
Tungemål affat &c. *in quarto*. Stockh.
Reußner 1633. 5 a.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Christina.

Går til Febr. månad 1633. och hade redan
warit paar gånger trykt, på Tyska, under sam-
ma Titul, och i samma Format.

Omtrykt år den, på Svenska, doch utan Bok-
tryckarens Dedication och M. Waltheri Latinska
Verfer, uti S. Lænboms *Histor. Archivum*, VI
St. p. 70 -- 115.

Den samma med Titul: Historisk Relation om
then fordom Stormåcht. Konungens Gustavi A-
dolphi, den andres och stores, Krijgz-Expedi-
tion uti Tyskland, ifrån antrådet på Tyska
Botnen, in Aprili 1630. til thes alt för hastige
och högst beklagel. dödsfall, som skedde d. 6
Novemb. 1632. *in quarto*. Stockh. Wankifs
Ånkia, 1699. 4 $\frac{1}{2}$ a.

Uti denna Uplaga år åtskilligt ändrat, uteslu-
tit och annat tillagt, samt skriflåttet förbättrat:
deremot har man lämnat borta Reußners Dedi-
cation til Frih. Er. Bielke, samt D. Mich. Wal-
theri Latinska Verfer öfver Gust. Adolph, som
finnas i den äldre Edition. Den nyare Upla-
gan hade Lænbom bördt följa.

3899. Copia ediche intercipirte Schrei-
ben so der Kayserl. Obr. Osa geschrieben,
und darin den Zustand entdecket, was sich
mit der Kayserl. Armee, so jetzt in Schwa-
ben, newlicher Zeit begeben und zuge-

B. III. fragen hat, auch schleunig umb Hülff
 C. 3. thut anhalten, daneben auch für seine per-
 Sveriges son, weil er alt und schwach, seines Di-
 Al. nuna entstes gern wolt entfreet seyn. Und die-
 Historia. ses vom Feldmarsch. Gustaf Horn anhe-
 Christina. ro gefandt worden. 1633. in quarto. 1 a.

Brefven Åro skrefne i Febr. månad 1633.

3900. *Bona Nova*; So von der Fürstl. Lüneburgischen, gegen der Cronsfeldischen Armee am Weser-Strom erhaltenen herrlichen Victoria, glaubwürdig geschriben wird, in quarto. 1633. $\frac{1}{2}$ a.

3901. Discurs eines vornehmen Schwed. Bedienten, von dem jetzigen Zustand im Reich; wem das Directorium gebühren, und wie der Krieg continuiret werden mögte. in quarto. Bremen, v. Tholert, 1633. 3 a.

3902. Denckmahl an die ingesambte Evangel. Stände, auf der K. M. zu Schweden allerglerwürdigsten rädlichen hintrit; zu fernern nachdencken — an die hand gegeben, nebenst D. Sim. Wil- den wieder solchen Memorial, auch bey- gefügten Card. Clöfelfchen Missiven, durch Hoffman SIEGFRIEDEN. in quarto. 1633. 5 a.

3903. Jo. Val. ANDREÆ Opuscula aliquot de Restitutione Reipublicæ Christi-
 stia.

stianæ in Germania, occasione temporum B. III.
istorum huc collecta & exscripta typis C. 3.
Wolff. Endteri, in 12:o 1633. pp. 150. *Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.*

Nachr. von der Thomas. Bibl. T. II. p. 203.
Clement, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. I. p. 310.

Samlingen består af följande Strycken: "1.
"Apap proditus; 2. Pietatis Germaniæ ad Gust. Ad.
"S. R. alloquium; 3. Gust. Ad. S. R. magni
"victoris, in cælo Triumphatoris, ad Pietatem
"Germaniam suprema verba. 4. Xenaræ matris
"cum Pæsolea filia, in subito casu, ob disper-
"sum famulitium, colloquium."

Författaren, en namakunnig Württembergisk
Theologus, lefde til 1654.

3904. Riks-Canc. Hr Axel Oxen-
stiernas Bref til Kongl. Regeringen rörän-
de Förstager til unga Drottningens Förmå-
ling: dat. Cöln an der Spree, d. 4 Febr. 1633.

Uti *Upsala Tidn.* 1775, n. 40.

Arkenholtz, *Memoires* T. I. p. 160. citerar
ännu tvänne R. Canc. Bref i samma ämne, af
d. 1 och 2 Mart. 1633, som i afskrift skola
finnas uti Palmstöld. Saml. Extract af det se-
nare äger jag.

3905. Underrättelse om några åren-
der, som varit för händer näst efter K.
Gustaf Adolfs död, år 1633.

S. Læmbohm *Uplufs. i Sv. Hist.* III. D. p. 79 -- 93.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Beskrif 1. af et Memorial uppå de ärenden, som Riks-Råden, Gabriel Gustafsson Oxenstierna och Matth. Soop, hade at beställa, när de til Änke-Drottningen skulle ankomma; de angå förnämligast det Kongliga Likets öfverförande til Sverige. Följa: 2. Någre puncter ang. Riks-styrelsen, på hvilka begåres Riks-Cancellerens Betänkande; 3. En *Promem.* ang. Konungens Lik-kista &c.

3906. Unumbgängliche Verantwortung mein, *Erich ANDERSSONS.* (Trana) Kön. Schwed. General- Kriigs-Commisariat im Nieder-Sächsischen Creys, auf eine von dem Ligistischen Obristen und Commendanten in Wolfenbüttel, Hrn. von Geleen, wieder mich ausgefertigte Schmehekarten Wegen derer in der ersten Edition befundenen vielfältigen Erraten emendirt, und jetzo anderweit gedruckt zu Meyntz bey Herm. Meres. *in quarto.* 1633. 4 2.

3907. Schreiben des Königs in Denemarck an den Schwed. Reichs-Cantzler wegen herstellung des Friedens im Teutschen Reich, und des Reichs-Cantzlers darauf ertheilte Antwort. *in quarto.* 1633.

Och hos Londorp, T. IV. p. 334.

Brefvet är af d. 27 Mart. och Swaret af d. 17 Maji 1633.

3908. Goldwage auf den nöthigen Auschlag der unlängst entstandenen Frage

ge: ob dem Káyser der beschlossene Krieg anzukündigen sey? sampt einer Specification der anwesenden Stände und Städte zu Heylbrun, und was dabey vergangen: präsentirt und redlichen Patrioten unvergreifflich an die Hand gegeben zu Heilbrun, durch *Ehrenhold WAGNERN*, im mon. Mart. 1633. in quarto. 2 a.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

3910. The Swedish Intelligencer. *The first Part*. Wherein, out of the truest and choicest informations, are the famous actions of that warlike Prince historically led along: from his Majesties first entering into the Empire, untill his great victory over the Generall Tilly, at the battell of Leipfich. The times and places of every action being so sufficiently observed and described, that the reader may finde both Truth and reason in it. Now the fourth time revised, corrected and augmented. London, printed for N. Butter and N. Bourne. 1634. pp. 124.

År fjerde Uplagan af första Delen; de följande låra ej så många gånger blifvit omtrykte.

The Swedish Intelligencer. *The second part*. — from the victory of Leipfich, unto the Conquest of Bavaria. *ibid.* 1632, in 4:o, pp. 240.

The Swedish Intelligencer. *The third part*. — from the Norimberg Leaguer, into the day
A 3 of

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

of his death, at the victory of Lutzen. With the election of the young Queene of Sweden, and the Diet of Heilbrun. — *ibid.* 1633, in *quarto*, pp. 227.

The Swedish Intelligencer. *The fourth part.* Relating the chiefest of those military actions of the Swedish Generalls, wherein the king himselfe was not personally with the Armie. as in the Palatinate, Triers, Alsatia, Suevia, Westphalia, the lower Saxony and Silesia. Wherein you have those Proceedings, omitted in the second part; which are continued untill the time of the kings death. *ibid.* 1633, in *quarto*, pp. 174.

Hvarje Del har sit eget Register, och de tre första hvarthera et särskildt Företal. Bakom III Del. stå åtskillige Poësier til Konungens beröm, tillsammans 3 ark; hvarpå följer såsom Supplement: "The Swedish Discipline, religious, civile and military. *The first part*, in the formes of Prayer, daily used by those of the Swedish Nation in the Armie. Together with two severall Prayers, uttered upon severall occasions by that pious king, which God immediately heard and granted him. *The second part*, in the excellent orders observed in the Armie; whereof we here present you the Articles, by which the Souldiery is governed. *The third part*, in the Kings Commission for levying of a Regiment: his order for drawing up of a private Company, of a Squadron, and of a Brigade: with his manner of enquartering a private Regiment, and of an Army Royall: unto which

which is added the best manner of building B. III. and fortifying of a Towne of warre. All, in C. 3. five severall figures also set forth; and now ^{Sveriges} ~~Atamina~~ this second time more fully and particularly ^{Historia.} described." London 1632, in 4:o. pp. 90. 43. Christina.

Så långt äger jag detta Arbete; men at ännu flera Fortsätningar följt, intygar W. Harte, *Leben Gust. Ad. T. I. p. 447* i anmärkn. hvar-
est han om hela Verket sålunda sig utlåter:
"Die 4 ersten Theile dieses Werks, — gehen
"biss auf Gustafs Tod. Diesen ist gemeiniglich
"The Swedish Discipline — vorgesetzt. Obgleich
"dieses Buch in einem elenden und äusserst un-
"zierlichen Stil geschrieben ist, — so ist es
"doch ein Schatz der unserer Nation ganz ei-
"gen ist. Denn ein grosser Theil der Nachrich-
"ten biss an des Königes Tod wurde dem ver-
"fasser deselben (der meines Erachtens ein Geist-
"licher war; man sehe die vorrede zum II Theil)
"von dem Hepburn, Lord Rea, Massem, Astley
"und andern Englischen und Schottischen Offi-
"cirs mitgetheilet, die in Deutschland comman-
"dirten. Allein nach der unglücklichen Schlacht
"boy Lützen wird das Werk schlechter. Denn
"der erste Verfasser liess umb diese zeit sein Un-
"ternehmen liegen; und die Fortsetzung desel-
"ben, in verschiedenen Händen, ist hauptsächlich
"ein Anzug aus dem *Mercur. Gallo-Belgicus*,
"dem *Mercur. François* u. s. f. Weil die ver-
"schiedenen Theile zu gewissen bestimmten zeiten
"herauskamen, so findet man das gantze Werck
"selten völlig beyfammen."

B. III. 3911. Des Polnischen Ambassadeurs
 C. 3. (Sawadsky) Proposition an die Herrn Gen.
 Sveriges Almänna Histor. Christina. Staten, wegen der, von den Schweden,
 in Preussen aufgerichteten zölle dat. d. 19
 Maji 1633, nebst das Schwed. Ambasfa-
 deurs (Camerarii) hierauf, d. 24 Maji e.
 a. ertheilte Antwort.

Londorp, T. IV. p. 349.

3912. Bericht was zwischen den Kays.
 Chur S. Brandenburg. und Schwedischen
 Arméen d. 6 Jun. 1633 wegen des 14.
 täglichen Stillstandes vorgelauffen in 4:o. 12.

Innehåller rvenne Relationer om de af Wal-
 lenstein föreflagne Freds-wilkor.

3913. Eine bey der Schwed. Belage-
 rung der Stadt Osnabrück a. 1632 ge-
 schlagene Klippe.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1738, p.
 313 — 320.

3914. Copia Königl. Dänischen Schrei-
 bens an — Axel Oxenstiern, und dessen Re-
 solution, m. Mart. & Maj. 1633. nebst
 Bericht vom Treffen bey Oldendorf, d.
 28 Jun. c. a. in quarto.

Bibl. Brunswico-Luneburg. Wolfemb. 1744.
 8:o p. 249.

3915. Gründlicher und eigentlicher
 Be

Bericht wegen dessen zwischen der Schwe- B. III.
dischen und Hessischen Armeen, und dann C. 3.
den beyden Graffen von Merode und ^{Sveriges}
Gronsfeld — bey Ollendorf, unter Hameln, ^{Almänna}
vorgegangenen Treffen &c. *in quarto.* ^{Historia.}
(1633) $\frac{1}{2}$ a. ^{Christina.}

3916. Continuation der beschehenen
Schlacht bey Hameln, d. 29 Jun. 1633.
in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

3917. Ausführlicher Bericht von dem
harten Treffen bey der Stadt Hameln,
vom 30 Jun. 1633. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

3918. Relation af Fållågret vid Hä-
meln, huru the Svenske hafva nederlagt
Gr. von Gronsfelds och Merodes Armée,
d. 30 Jun. 1633. *in quarto.* 1 a.

3919. MONRO, His Expedition with
the worthy Scots Regiment (called Mac-
Keyes Regiment) levied in Aug. 1626
by Donald Mac-Key, Lord Rhees, Colo-
nell for his Majesties service of Denmark,
and reduced, after the Battaille of Nerling,
to one Company in Sept. 1634, at Wormes
in the Paltz. Discharged in severall Duties
and Observations of service, first under
the — king of Denmark, during his warres
against the Emperour; afterward under
the — king of Sweden, during his Maj:
life

B. III. life time; and since, under the Directour
 C. 3. Generall, the Rex-Chancellor Oxensterne
 Sveriges and his Generalls Collected and gathered
 Almänna together at spare-houres, by, Colonell
 Historia. Robert MONRO, at first Lievetenant under
 Christina. the said Regiment, to the noble and wor-
 thy Captaine Thom. Mac-Kenye of Kil-
 don, brother to the noble Lord, the
 Lord Earle of Seaforth; for the use of all
 worthie Cavaliers favouring the laudable
 profesfion of Armes. To which is an-
 nexed the abridgement of Exercise, and
 divers practicall observations for the
 younger Officer his confideration; ending
 with the Souldiers meditations going on
 service. in fol. London, Wil. Jones 1637.

Boken, dedicerad til unga Churf. af Pfaltz
 år delt i två delar, som hvarthera har sit sär-
 skildta Register. Den första, på 89 sidor, För-
 retalet och några Latinske Poësier af *Johan*
Narsius m. m. oberåknade, innehåller hvad
 som passerat i fält under den tid Regimentet
 stod i Dansk Sold. Uti andra delen, på 224
 sidor, handlar Författaren om Fälttrågen i Tysk-
 land, som Regimentet, hvilket 1629 kommit i
 Svenskt Tjenst, bivillat, alt ifrån Aug. månad
 1630 imil Julii månad 1633.

Man får här icke söka någon sammanhän-
 gande Historia, om hvad som under desse tre
 år i Krig förelupit: Autor beskriver allenast
 de Expeditioner, Marcher och Actioner, vid
 hvil-

hvilka han med Regimentet varit närvarande, B. III.
 bifogande sina anmärkningar, som större delen C. 3.
 höra til Krigs-Vetenskapen. Dock får man här Sveriges
 igen en och annan märkvärdig omständighet, Almänna
 som andre Scribenter icke vidrört. Framför-II Historia.
 Del. står en vidlyftig Förteckning på Skotska
 och Engelska Regements-Officerare, som år
 1632 voro i Swensk tjänst, och hvilkas efter-
 kommande, til en del, ännu i Swerige subsiste-
 ra, såsom Fleetwood, Hamilton, Ramsay, For-
 bus, Douglas, Stewart, Sinclair, Dowgal, Ki-
 ninmond, Cunningham &c.

Harte, som nogsammt vetat nytja detta arbete,
 anmärker, *Leben G. A. T. I. p. 458.* at hvad
 styl och rättskrifning af Ståders och Personers
 namn vidkommer. Monro ingen ting mindre va-
 rit än Måstare; *aber bey dem allen*, lägger han
 til, *ist er — sehr wahrhaftig und glaubwürdig in*
allen Berichten, und erzählet nicht leicht eine
Begebenheit, wovon er kein Augenzeuge gewesen,
 I Sverige år Monro's Bok ganska sällsynt.

3920. Beschreibung wie es mit dem
 n Schlesien getroffenen Anstände beschaf-
 fen, und was darauf erfolget. *in quarto.*
 (1633) $\frac{1}{2}$ a.

3921. Kurtze, jedoch eygentliche, var-
 raftige Beschreibung der dritten blocquir-
 beläger- und einnehmung der Churf. Stadt
 Leipzig, im mon. Aug. 1633. *in 4:o*, 2 a.

3922. J. K. Maj. von Schweden
 und

B. III. und dero Conföderirten; Evangel. Chur-
 C. 3. fürsten und Stände der vier asfociirten
 Sveriges Creysen Mandat wegen aufrichtung der
 Almänna Historie. Magazine: dat. Frft. a. M. d. 24 Aug. 1633.
 Christina.

Londorp, T. IV. p. 337.

3923. Hertz. Bernhards von Sachsen
 Weimar Patent, zur sicherheit der Reisen-
 den und abstellung aller gewalthändigkei-
 ten, ausgelassen. Donawerth, d. 9 Sept. 1633.

Idem, *ibid.* p. 339.

3924. Copia zweyer nachdenckli-
 cher Schreiben, eines aus Brüssel, das an-
 der aus Wien; aus welcher jenem, wel-
 chergestalt die Spanischen Ministri J. K.
 M. in Frankreich bey den Evangel. Stän-
 den des H. R. Reichs in einen argwohn
 und bösen Verdacht zu bringen gemeint;
 diesem aber, der Käyserischen und Ligi-
 stischen Arméen intentiones und consilie
 kürtzlick zu erschen seynd. Sampt beyge-
 fügten Zustand deren zwischen der Cron
 Schweden und Westerbäldischen Ständen
 mit Chur-Cöln zu Siegen angestalten Tra-
 ctaten. 1633. in quarto. I a.

Brefven äro. daterade, det första d. 31 Aug.
 det andra och tredje d. 13 och 15 Sept. 1633.

3925. Accords - Articuli so zwischen
 dem — Hertzogen Georg zu Braunschw
 u.

a. Lüneb. wie auch den — Herrn Dodo B. III.
 von Inhausen und Kniphausen, als Dero C. 3.
 Kön. Maj. und dero Cron Schweden res- Sveriges
 pective Generalen und Feldmarschälken an Almanna
 seiner, und dann den Herrn François du Historia.
 Mont S. Eloy, Obrist-Lieut. und Comm- Christina.
 lanten in der Petersburg an der andern
 seiten, bey aufgab berührter Festung ver-
 richtet worden. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

De äro underteknade i Osnabrück, den 25
 Sept. 1633.

3926 Bryfacher Noth-Klippe, von
 1633. *item*, Thaler-Klippe auf den Käy-
 erl. Entfats der Festung Bryfach, a. 1633.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1729. n.
 37. n. 54.

3927. *Constantia ab Suecicis obsessa,
 Caesarianis & obsessis, Deo opitulante,
 efensa, liberata.* Das ist, aufsführlicher
 Bericht wasgestalt die Stadt Costantz am
 Boden See gelegen, von dem Schwed.
 Feldmarsch. Gust. Horn &c. mit hilff
 Württembergischen succurs, vom 7 Sept.
 n. des 1633 Jahrs, bis auf d. 5 Oct. *ejus-*
em anni, feindlich belegert, aber mit
 Gottes sonderbarem Beystandt von der
 kaiserlichen Soldatesca und Inwohnern man-
 ch verfochten worden, und wie es in
 ehrender Belagerung von Tag zu Tag,
Bibl. H. S. G. Del. 8. B bee-

B. III. beederseits hergangen. *in quarto*, Costantz,
C. 3. bey Leonh. Stranb, 1633. 50 sidor.

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Skal också vara utgifven på Latin. På Ty-
ska år denna Berättelse, med någon tilökning,
inryckt i "Jo. Fr. Speth Constantini M. Tri-
arcus Triumphalis, typus ter insignis Acronia-
næ Metropolis, Constantiæ" &c. Const. 1733,
in quarto, p. 81 — 176. Se G. E. Hallers
*Crit. Verzeichn. aller Schriften welche die Schweiz
betreffen*, V. Versuch, Bern, 1766, *in 8:o*, p.
342. Jämnför Bayle, *Dict. hist. & crit.* Art.
CONSTANCE, T. II. p. 213.

3928. Le Mercure Suisse. *in 8:o*.
Geneve, P. Albert, 1634.

Består af 556 sidor, utom Föret. och Reg.
Författaren är den berömde Theologen Fredr.
SPANHEIM, Prof. först i Geneve, sedermera i
Leyden, hvarest han afled 1649. Se *Bibl. Hist.*
Struvio-Buder, p. 1310. Jämnför G. E. Hallers
Crit. Verzeichnis, I. Verf. Bern, 1759, *in 8:o*,
p. 30.

Sedan Gust. Ad. resolverat til krig emot Kej-
saren, sökte han å alla sidor at förskaffa sig
Vänner. Sweitzarne blefvo alltså vid detta til-
fälle också ihågkomne. Secreteraren Sadeler skio-
kades til dem 1629, dels at föreställa dem de
skadeliga följder man hade at förvänta af Ö-
sterrikiska Hufets omätteliga våld, dels at gif-
va dem vid handen, det Konungen besluttit kom-
ma de förtryckte Protestanter til hjälp och und-
sättning, samt återställa den förlorade Tyiska
Fri-

Friheten. Emot slutet af år 1631 blef Ridda- B. III.
ren *Chph. Ludv. Rasche* i samma ärende diständ; C. 3.
hafvandes desutom i befallning at proponera Sveriges
samtelige Cantonerne, at med Hans Maj:t tråda Almåna
i. närmare Förbund; men som Österrikiska Hu- Christina.
set ibland Sweitzarne ågde et stort anhang, ty
blef, efter många rådplågningar, beslutit, at i
Tyska Kriget ingen del taga. Icke allenast hvad
som vid desse underhandlingar förelupit, utan
också hvad som vidare, och intil thes Staden
Cöfnitz år 1633 belågrades, i desse Länder
märkvärdigt sig tildragit, beskriver Spanheim
utförligen, meddelandes åtskillige viktige Hand-
lingar. Til en del äro desse Handlingar ock-
så tryckte i *Mercure François*, T. XIX. p.
518 seqq. och på flere ställen. På dem, som
i Handskrift förvaras uti Archivet i Zürich, har
jag sedt en Förteckning, som Bibliothecarien där-
städes Hasse meddelat Prof. Björnståhl.

En annan Samling, som åfvenvål tilegnas bem.
Fredric Spanheim, kan också härvid nyttjas.
Titeln är: "Le Mercure d'E'tat, ou Recueil
de divers Discours d'E'tat." 1635, in 8:o. Se
Haller l. c. p. 195. Den samme namngifver vi-
dare. II *Versf.* p. 95 sq. n. 37 — 44, åtskilli-
ga andra små Skrifter hörande til detta ämne.
Om Riddaren Rasches Underhandling säger han
p. 59: "Schon lange sieht die Schwedische Na-
tion die Schweizerische als aus ihr entspros-
sen an - - - Der Ritter Rasche — vergaß
nicht in seiner Lateinischen Anrede, die er vor
der algemeinen Tagsatzung that, die alten
Verbindnisse zwischen den Schweden und
B 2 Schwei-

B. III. "Schweitzern, und besonders den gemeinschaft-
 C. 3. lichen Ursprung dieser zwey kriegेरischen Völ-
 Sveriges "cker anzubringen, alles in der Absicht die Schwei-
 Almänna "tzer zu einer Bündniß mit seinem König, ge-
 Historia. "gen das Haufs Österreich und dessen Anhänger
 Christina. "zu bewegen." Lågg hårtil Handkriften, som
 citeras II *Versf.* p. 122, jemte Anmärkningene,
 V *Versf.* p. 394.

3929. Accord und Vergleichniß-
 Punkten, welchergestalt Ihro Fürstl. Gn.
 H:n Bernhardten, Hertzog zu Sachsen —
 die weit-berühmte alte Reichs-Stadt und
 Paß an der Thonau; Regensburg, über-
 geben worden. 1633, in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

De åro undertecknade d. 4 Nov. 1633. af Sw.
 Gen. Majoren Lars Kagge och Båyeriske Com-
 mendanten, Joh. de Tenbreze.

3930. Des Reichs-Cantzlers Axel
 Oxenstierns Schreiben an I. F. Durchl.
 zu Neuburg, dero Beschwerden über das
 Schwedische Volck belangend: dat. Frankfurt
 a. M. d. 14 Nov. 1633.

Londorp T. IV. p. 341.

3931. Discursus ob traditionem Phi-
 lipsburgi.

Idem, *ibid.* p. 344.

3932. Litteræ Axel. Oxenstiernii ad
 Regem Galliz, Philipsburgum, & alia

ratione Confederationis, concernentia; scriptæ Frfi ad Mœn. d. 15 Dec. 1633.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmånnas
Historia.
Christina.

Idem. *ibid.* p. 346. J. C. Lünig, *Liter. Procerum Europæ.* T. p. 212.

3933. Copia eigentlichen und gründlichen Berichts der Eroberung Saltzkoten, sampt zugehöriger und nöthiger Beylagen. — aus Paderborn vom $\frac{1}{2}$ Novemb. (Decemb.) 1633. Gedr. im Januar. 1634. in quarto. 1 a.

3934. Tumulus Typhi Hispanici, in vestibulo Wirtembergiæ, sub exitum a. 1633 feliciter expirantis. in quarto. Colon. Suecorum 1634.

Bibl. Solgeriana, P. II. p. 432.

3935. Accords-Puncten mit der Vestung Philipsburg — d. $\frac{1}{11}$ Januar. 1634. in quarto. $\frac{1}{4}$ a.

3936. Aufsführlicher und wahrhafter Bericht, welchergestalt der vornehme Pafs Weyden und andere Orth in der Ober-Pfalz, vom Gen. Major Vitzthumb glücklich erobert worden: aus einem vertraulichen Schreiben unterm dato $\frac{4}{14}$ Febr. 1634 extrahirt. in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

3937. Gründlicher und eigentlicher Bericht, wie und auf was weise der Ge-

B. III. neral Wallensteiner, beneben etlichen an-
 C. 3- dern hohen Officieren erbärmlich find um-
 Sveriges ihr leben kommen. *in quarto. 1634. 1 a.*
 Almöna Historie.
 Christina.

3938. Sanfärdig och grundelig Be-
 rättelse, huruledes then Keyserlige Gene-
 ralissimus Wallenstein, sampt med nize
 andre förnemme Öffverster, uppå Fäst-
 ningen Eger, aff någre Keyserlige Office-
 rer, uthi et panquet, år jämmerl. mördad
 worden. *in quarto. 1634. 1 a.*

3939. Copia, oder Extract Schrei-
 bens eines guten Freunds von Bayreuth—
 die schrockliche Mordthat des Commen-
 danten in Eger, so er an den Hertz. von
 Friedland und andern Obristen, barbari-
 scher weise verübet. *in quarto. 1634. 1 a.*

3940. Copia eines nachdencklichen
 Schreibens, de dato 1 Mart. 1634. so ü-
 ber deren an den Hertz. von Friedland
 und andern Cavallieren verübten Mordthat
 aufgangen. *in quarto. 1634. ½ a.*

3941. *Continuatio II. Fridlandiæ.*
 Schreiben aus Voigtland, des Wallenstei-
 ners Mord betreffend. *in 4:o. 1 a.*

3942. *Continuatio exitus Generalisf.*
 Wallensteins, så och hvad sedan sigh på
 åtskillige orter tildragit haffver. *in quarto.*
 1634. 1 a.

3943.

3943. Ausfürlicher und gründlicher Bericht der vorgewesten Friedländschen und seiner adhærenten abschewlichen prodition, was es damit für eine eigentliche Beschaffenheit gehabt, und was für bosshafte Anschlag albereit gemacht worden &c. zu Wien gegeben, und nach selbem Original für H. I. Kleinhausen — in Hamb. verlegt. *in quarto*. 1635. 10 a.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

3944. Abgenöthigte, doch rechtmäßige und wahrhafte Verantwortung und Ablehnung der Calumnien und Injurien, damit ich hernach benanter (*Hinr. Matthess. Graf von THURN*) in der ausgegangenen Deduction, welche eine Justification seyn soll der Execution die mit dem Fürsten von Wallenstein vorgegangen, ehrenrühriger weise bin angegriffen worden: meniglichen, sonderlich dem unpasionirten Warheit-liebenden Leser zur Nachricht und Information, den Calumnianten aber zur Scham und Confusion, an tag gegeben. *in quarto*. 1636.

Höppener, p. 72.

3945. La Conspiration de Valstein, par Mr SARASIN.

Oeuvres de Mr. SARASIN, Paris, le Gras, 1683, in 8:o, p. 164, 219. Arbetet år af god hand, men ofullständigt.

B 4

En

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

En Berättelse om Wallsteins Stämplingar och des afdagatagande läses uti Thom. Carve *Itinerarium*, Mogunt. 1639. 1641. 12:o 2 Voll. Denna Berättelse har Harte nytjat: *History of the Life of Gust. Ad.* Andra Upl. Lond. 1767. in 8:o, Vol. II. p. 115 följ.

3946. Galeazzo GUALDO PRIORATO Historia della vita d'Alberto Valstain, Duca di Fridland. in quarto, Lione 1643.

"Hujus libri Translationem Latinam fecit Jos. Arndius, adjectam ut plurimum Ducis Rohanæi *Trutina Statuum Europæ*, quæ ex ipsius interpret. Latina, Rost. 1668 in 8:o lucem vidit." *Bibl. Histor. Struvio-Buder.* p. 960.

En Tyfkt Öfversättning, tr. i Nuremberg, 1769, in 8:o, recenferas: *Betracht. über die neuesten histor. Schriften*, I Th. p. 70.

Nyaste Lefvernes-beskrifningen öfver Wallstein år den som G. B. Schirach författat: hon synes vara nog opartisk, och står i V. Delen af des så kallade *Biographie der Teutschen*, Halle, 1773, in 8:o.

3947. Delle Guerre di Ferdinando secondo Imperatore e Gostavo Adolpho, Rè di Suetia. Saggi d'Historia, del Sig. Pietro Pomo. Dove si descrivono le Ationi più memorabili seguitè dall' entrata del Rè in Germania, fino alla morte dal VVolestano. All' illustrisf. Signor, il Sig. Gio. Franc.

Franc. Loredano. *in quarto.* in Venetia B. III.
presso Giac. Sarzina, 1638. C. 3.

Boken, som hos oss icke är almän, består
af 179 sidor, med 15 Blad Föret. Dedication
och Reg. Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

I Företalet ursäktar Författaren de ofullkomligheter som finnas i hans arbete, bedjandes Läsaren besinna, at det allenast är et Förlök; lofvar tillika, vid annat tillfälle ändra och förbättra det som felaktigt vara kan. Jag har icke funnit, at Författaren något vidare i detta ämne utgifvit.

3948. *Loci Communes* Schleßischer *Gravaminum*, daraus zu ersehen, ob die vereinigt. Evangel. Fürsten und Stände in Schlesien, neben der Stadt Breslau, unrecht gethan haben, und Ursach gehabt die angebotene Hülffe Kön. Maj. und der Kron Schweden, und der beyden Churf. Durchl. zu Sachsen und Brandenb. zu acceptiren, und sich unter gewisse maas mit den Evangel. alliirten Reichs Ständen zu conjungiren: Zusammengetragen durch *Christ. TREULICH*, und ausgedruckt in Breslau, 1635, *in quarto.* 17 a.

Och hos Londorp, T. I. p. 800.

Tilågnas *Christ. LAUTERBACH* från Glogau;
se Hofmanni *Bibl. Jur. publ.* p. 362, n. 1490.

B. III. 3949. Eigentlicher Bericht aus Dres-
 C. 3. den und Bresslauw, was die Churf. Solda-
 Sveriges ten in Schlesien erobert, und was die Kay-
 Almanra serischen in Bresslauw mit brennen für Scha-
 Historia. den gethan, auch was die Schwedischen
 Christina. weiter fürgenommen. 1634. in 4:o. $\frac{1}{2}$ a.

3950. Warhaftige und eigentliche Beschreibung, wie — Gott, den $\frac{1}{13}$ Maji 1634. der Chur. Sächsischen Armee die ansehnliche und grosse Victoria bey — Liegnitz in Schlesien — verliehen und bescheret hat. in quarto. I a.

3951. Bericht welchergestalt der Chur. Sächs. Gen. Leutnant Arnheimb die Liegistische Armee, in 18 Regimentern starck, zwischen Liegnitz und Brieg angetroffen, dieselbe ganz ruinirt und viel davon erlegt. in quarto. 1634. I a.

3952. Zeitung aus Dresden vom 7 Maji 1634 (wegen selbiger Schlacht) in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

3953. Aus dem Läger vor Franckfurt an der Oder vom 23 Maji (und Accords-puncte wegen Uebergabe dieser Stadt an den Feldtm. Baner) 1634. in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

3953 (a). Aviso huruledes Franckfurt an der Oder år af the Svenske intraget, och

och på nyo fortificerat. Så ock huru uti Westphalen aflupet år, med the Keyser-
sches Nederlagh vid Münster. *in 4:o*. I a. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

3954. Accords-Puncta bey överga-
be der Stadt Crossen, d. 2 Jun. 1634. *in*
quarto. $\frac{1}{2}$ a.

3955. Abermahlige herrliche Victo-
ria — I. Churf. Durchl. zu Sachsen, in
Eroberung Sittau, d. $\frac{4}{14}$ Jul. 1634. *in*
quarto. $\frac{1}{2}$ a.

3956. Ausführlicher Bericht von Sit-
taw, d. 5 Jul. 1634. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

3957. Gewisser Bericht vom Tref-
fen bey Saxstedt, und daß Hildesheim, d.
 $\frac{14}{14}$ Jul. 1634 accordiret hat. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

3958. Bericht, 1. wie die Kayserl.
Troupen, so Hildesheimb abermahls
entsetzen wollen, gantz zertrennet und
geschlagen: 2. Auch wie es mit der Schwe-
dischen und Chur-Sächsischen Armée in
Schlesien beschaffen; 3. Nebenst den Pun-
cten, vorauf die Proposition zu Franckf.
am Mayn geschehen, beruhet. *in 4:o* 1634.

3959. Noch besserer Bericht außm
Feldlager vor Hildesheim, d. $\frac{11}{11}$ Jul. 1634.
nebst den Hildesheimischen Accord vom
 $\frac{12}{12}$. *in quarto*. I a.

B. III. 3960. Aviso och kort Berättelse om
 C. 3. then Sachsiske Victoria uti Schlesien, så-
 Sveriges som och hvad sig uti Westphalen vid
 Almsöna som och hvad sig uti Westphalen vid
 Historia Weser tildraget hafver, så ock huruledes
 Christina. Staden Hildesheim, efter långvarig belä-
 gering, then 9 med Storm blef intagen,
 och ändtlig om Bautzens jämmerliga ruine
 och undergång. *in quarto*. 1634.

Höppener, p. 64.

3961. Noth-Müntze in der A. 1634
 belagerten Bischöfl. Stadt Minden in West-
 phalen.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1736, p.
 385 — 392.

3962. Noth-Müntze der Stadt Min-
 den, in der Belagerung.

J. H. Lochner, *Saml. merckw. Medail.* 1740,
 p. 185 — 192.

3963. Vollenkommene warhafte Re-
 lation, wie es mit blocquir-belåg- und
 Stürmung der Stadt Regenspurg, auch
 endtlichen unumbgenglichen Accord und
 rühmlichen Uebergab derselben, in diesem
 1634 Jahr, vom 12 Maji, bis d. 20 Jul.
 abgangen: ingl. wie sich die Kön. Solda-
 tesca zu anfangs der Belagerung darinnen
 befunden &c. und wie starck endlich der
 Gen. Major Lars Kagge abgezogen, sampt
 etzli-

ertzlichen Copeyen der — vornehmsten B. III.
 Schreiben oder Beylagen. in 4:o. 1634. 8 a. C. 3. ^{Sveriges}
 3964. Accord wegen Uebergabe der ^{Almänna}
 Stadt Regenspurg, getroffen d. $\frac{1}{4}$ Jul. ^{Historia.}
 1634. in quarto. $\frac{1}{2}$ a. ^{Christina.}

3965. Ein Schreiben einer fürnehmen
 person so mit darbey gewesen, darin umb-
 stendlich berichtet wird, wie es mit dem
 Treffen vor Nörtlingen daher gegangen.
 in quarto. 1634. $\frac{1}{2}$ a.

3966. M. Joh. MAYERI, Gymnas.
 Ulm. quond. Rector. nec non Eloqu. &
 Poët. Prof. Historia Cæsareæ obsidionis &
 expugnationis Lib. S. R. I. Civitatis Nord-
 lingenſis in bello tricennali, anno 1634.
 Edidit & de vita autoris præfatus est D.
 Chr. Frid. Georg. MEISTERUS. in oct. Göt-
 ting. Hager, 1746. pl. 3.

3967. Iter Ferdinandi Card. & His-
 paniar. Principis, descriptum. a Didaco de
 AEDO & GALLARD. in quarto. Madriti, 1640.

“Hic liber Gallice quoque versus est, & Ger-
 manicæ historiæ studiosis tanto acceptior esse
 debet, quod pugnam ad Nortlingam cruentam
 & victoriam quam Cæsariani de Suecis inſig-
 nem reportarunt oculatus diserte describit.”
 Gryphius, *Disert. de Script. hist. Sec. XVII*
illuſtr. p. 191.

B. III. 3968. Relation, oder ausführlicher
 C. 3. Bericht aller derjenigen Ursachen und Mo-
 Sveriges tiven, wodurch nicht allein die wohlge-
 Almänna Almänna meinte Intention die Stadt Nördlingen zu
 Historia. entsetzen turbirt, sondern auch durch dar-
 Christina. auf erfolgtes Treffen dem gantzen Evan-
 gelischen wesen ein grösseres Unglück zu-
 gezogen worden. in quarto. 1635.

Bibl. M. Richii, P. III. p. 163.

Nyaste Berättelsen om Slaget vid Nördlingen
 år den, som Rectorn i bem. Stad, *Schöpperlin*
 låtit trycka i et Veckoblad, som därstädes, alt
 sedan 176... utgifves under Titul: *Nördlingische*
wöchentl. Nachrichten. Se Gatterers Allgem. Hist.
Bibl. Th. XV. p. 121, 122.

3969. *Apologia Civitatis Imperialis*
Colmariensis, darinn Vorderist so woln des
 H. R. Reichs-Freyer- und Reichs-Stätt
 unzweiffelicher ohnmittelbarer Standt: Und
 die rechtliche befugsame durch sie, gleich
 andern Ständen, die Augsp. Confessions
 übung uffzurichten, und einzuführen: Als
 auch was es bey der Belägerung ged.
 Reichs Statt Colmar, und übergab an den
 Kön. Schwed. Feld-Marschallen Hrn. Gu-
 staf Horn &c. So dann endlichen mit der
 Allerchriftl. Kön. May. in Franckreich &c.
 eingegangener Tractaten und beschlosse-
 ner Protections-Notul, für ein eigentlich
 be-

begründte Beschaffenheit &c. bewerlichen B. III.
deducirt, bewiesen, und für Augen ge- C. 3.
stelt wird. in 4:o. Colmar 1645. pp. 367. ^{Sveriges} Almänna
Historia.

Medföljer en Charta, som föreställer Stadens Christina.
belägenhet, flucken 1643 af M. Merian.

Staden Colmar hade med Accord gått öfver
til de Svenska 1632; men efter slaget vid Nörd-
lingen, 1634 blef Svenska Garnizonen uttagen
och Frankk Garnizon inlagd; begge gångerne
med behörige Protections Notulis för Stadens
Privilegier.

3970. Nicol. VERNULÆI Causa Bel-
li Sueco-Germanici.

Är tilsamman trykt med någre andre samme
Författares Afhandlingar: "de causis belli Fran-
co-Lotharingici, armorumque Belgico-Bata-
vicorum" &c. Colon. Binghius, 1643. in 4:to.
En Svensk talar för Gust. Adolph, och en Kej-
serlig för sin Herre. Den förre hade visserli-
gen anført kraftigare skäl, och den senare bru-
kat mindre ovet, så framt Auctoren, såsom
Kejserlig Historiograph, icke varit partisk.

Om N. Vernulæus, död i Löwen 1649, hand-
lar Nicéron, *Memoires*. T. XXXIII. p. 387. De
af bem. Biograph, under n. 26 och n. 37 an-
förde Tractater om orfakerne til Tyiska Kriget,
Lovan. 1635 in 4:to och Colon. 1641 in 12:o,
håller jag före vara enahanda med det här an-
teknade Arbete.

B. III. 3971. *Vindiciæ Gustavianæ, five Expeditionis Sereniss. atque Inviçtiss. Succorum ac Gothorum Regis, Gustavi Adolphi, glor. mem. in Germaniam. pro Religione & Libertate susceptæ breviuscula defensio, cum annexa quarundam objectionum concisa resolutione. in quarto. 1634.*

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

J. C. Lünig, *Bibl. cur. Deduction.* p. 695.

3972. M. Matth. LUNGWITZ Helden-Thaten Hertzog Bernhards zu Sachsen Weimar. *in quarto.* Leipz. 1634. 5 a.

“Opusculum ex publicis rerum novar. expositionibus confarcinatum.” *Bibl. Hist. Struvio-Budariana*, p. 1122.

• 3973. Thaler von Hertzog Bernharden zu Weimar, mit dem Wapen des von Schweden ihm geschenckten Würzburg Hertzogthums Francken, von a. 1634

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1732, p. 329 — 336.

3974. Jo. FREINSHEMII, Deutscher Tugendspiegel, oder Gesang von dem Stam und Thaten des alten und neuen Teutschen Herculis, an dem Durchl. Fürsten — Bernharden, Hertzog zu Sachsen *in fol.* Strasb. 1634. 16 a.

3975. *Henr. a FRIESEN Panegyricus* B. III.
Principi Bernhardo, Duci Sax. Vinar. scri- C. 3.
ptus. in quarto. Francof. 1634. pl. 5. Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Christina.

G. C. Kreyfig *Hist. Bibl. v. Ob. Sachsen*, I
 Th. p. 86.

3976. *Ehrenfr. Ernst. von DENTSCHEN-*
HAUSEN — Teutscher Achior, d. i. be-
scheidentliche ermahnung an die genandte
Evangel. Glaubens-genossen in Teutsch-
land, was sie in jetzigen fürhaben wohl
bedencken mögen. in quarto. 1634.

3977. *Aviso ifrån fremmande Orter.*
in quarto. 1634.

Äro en art PostTidningar för år 1634. Hvar-
 thera et ark; men icke numererade, som nu
 för tiden brukas.

3978. *Copia Schreibens an den Wol-*
geb. und Hochedlen Herren Steino Biel-
ken, Kön. Schwed. Reichs Rath, gevoll-
måcht. Legaten am Fürstl. Pommerischen
Hoff zu Alten-Stetin, wie auch Gen. Guber-
natorn des Kriegs-Staads in Pommern,
auch Freyherrn auff Krackherumb &c.
a. 1634. in quarto. 3 a.

Detta Bref, dat. Dresden d. 28 Nov. 1634,
 är underteckadt af en med namn Anthoni Mo-
 nier, som tilförene varit Öfver-Commendant i
 Stralsund och Öfverste för et Dragoner-Reges-
Bibl. H. S. G. Del. g. C. meñ

B. III. mente m. m. men nu, för åtskillig honom, af
 C. 3. Frih. Sten Bielke och andre Svenske Herrar,
 Sveriges tilfogad oförrätt, nödgats, som han föregifver,
 Almänna tråda utur Kgl. Maj:s i Sverige, i Chur-Fur-
 Historia. stens af Sachsen Tjenst.
 Christina.

3979. MSC. *Erici ANDREÆ*, Pastoris
 in Sæby, Memorabilia sui temporis.

Handskriften ägde Pr. i Fahlun, M. Ol. Ek-
 man: några ställen derutur anförer Andr. Swab,
 Disf. *De Juribus & Privilegiis ad rem in Sue-
 onia metall. pertinentibus*. Upl. 1704. in 8:0.

3980. Histoire du Marechal de Gas-
 sion, où l'on voit diverses particularités
 remarquables, qui se sont passées sous le
 Ministère des Cardinaux de Richelieu &
 de Mazarin, & sous le Regne de Gustave
 Adolphe, Roi de Suede. IV Tomes. Am-
 sterd. de Lorme & Roger, 1696. in 12:0.

Boken trycktes första gången i Paris 1673,
 in 12:0, 4 Voll. Senare Uplagan, hvilkens Ti-
 tul ofvanföre är utfatt, har jag til hands: hon
 är full med grofva Tryckfel. Författaren är
 den genom Boileaus Satyrer, mera än genom e-
 gna Skrifter, bekante *Abbé de PURE*; se Le Long,
Bibl. Histor. de la France, n. 9141.

Jean de Gassion, af en förnämlig Protestan-
 tisk Släkt i Béarn, trädde 1631 i Gust. Ad:s
 Tienst som gemen Ryttare; blef straxt derpå
 Ryttnästare, och upsatte sedan et Regimente Ca-
 vallerie; men gick 1635 med sit Folk i Ko-
 nun.

nungens af Frankrike sold, för något missnöje B. III.
han fattat emot Riks Canc. Oxenstierna och C. 3.
Hert. Bernhard af Saxen-Weimar. Han dödde Sveriges
såsom *Marshall de France* 1647. Almänna
Historia.
Christina.

Hans Historie-Skrifvare utbreder sig vidlyftigen öfver den utmärkta Nåd, i hvilken Gastion skal stått hos Gust. Adolph, samt de viktiga vårt och förrättningar honom blifvit anförtrodde, och til hvilkas lyckeliga framgång han förnåmligast skal bidragit. Någre omständigheter förekomma, som nog likna *Gastonnader*; andre åter tyckas icke kunna dragas i tvifvelsmål; allsammans är i min tanka icke mycket betydligt.

3981. Commentario delle Guerre uccese in Alemagna, dal tempo che il Rè Gustavo Adolpho di Suecia, si levò la Norimberga; dove s'intende la sua morte, e quello è seguito doppo, fino alla Dieta di Hailbrun, fatta di Marzo 1633. Composto dal Sig. Conte *Maiolino Bisacconi*. in quarto, in Venetia, appresso Andr. Baba 1634.

Omtr. äfven därstädes med några tilökningar, 1636 in 4:o. 104 sidor, utom Ded. Företal och Register.

Sedan Författaren beslutit, at låta sin Historia om Tyska Kriget i dagsljuset framtråda, gjorde han början med detta stycke, såsom innehållande, utom många andra märkvärdiga omständigheter, den högst sällsynta händelsen, at

B. III.
C. 3:
Sveriges
Älmänna
Historia.
Christina.

se en Konung dö med värjan i handen. Han lofvade väl tillika, at snart låta trycka de för gående delar af sit arbete, alt ifrån den t Gust. Adolph grep til vapn emot Österrikisk Huset; men i des ställe gaf han ut samma 1634 tvenne Fortsätningar, hvaraf den ena g til Belägringen af Costnitz, 64 sidor, den andra til Sammankomsten i Franckfurt 1634. 11 sidor. Vidare vet jag ej något vara utkommit men deremot framträdde, efter några års fö lopp, följande verk, hvilket ifrån det här af förde noga bör skiljas:

3982. *Memorie Historiche dalla morte de l'Armi di Gustavo Adolfo, Rè di Suedia, in Germania l'anno MDCXXX. Scritte in cinque Libri, dal Sig. Conte Maiolino Bisaccioni. in quarto. in Venetia, presso Taddeo Pauoni, herede del Sarzina, 1642*

Boken består af 125, 403 och 428 sidor. Inledn. Reg. m. m. oberäknade.

Uti Inledningen säger Författaren: "Scrisi
"Commentarii delle Guerre di Alemagna, e be
"ch'io non li reconosca per tutti miei, non
"riprovo con queste Memorie . . . non sono
"primo che rigitta l'opera, stimando farla me
"glio la seconda che la prima volta." Härtil lägger han orsaken, hvarföre han icke gifvit sitt arbete namn af Historia, utan af blotta Memorer: "Io non mi sono arrischiato — di dare
"nome a questo volume di Historia, perche
"voluto poter a mia voglia uscir di carreggiata
"e dire i miei sentimenti, e trattar quelle parti
"che

“che sono vietate ad un Historico in rigore: l’ho B. III.
 “dette Memorie ad imitatione dell’ Argentoni, C. 3.
 “da cui non è vergogna il copiar un titolo” &c. Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Christina.

Arbetet är delt i fem Böcker: den sista stannar vid början af år 1635. Härpå följa någre få *Afsta publica*, hvilka Författaren trodt vara för vidlyftige at i sjelfva verket införa: emellan III och IV Boken läses en särskilt Berättelse, med Titul: *L'origine della morte del Rè Gust. Adolfo di Suetia*, som hänledes til en fremmande Furst, hvilken vid et visst tillfälle, som med nog romanesque omständigheter beskrifves, fät af Konungen en örfil, och hvarmed ingen annan kan förstås, än Hert. Frantz Albrecht af Sachsen-Lauenburg. Författaren var väl sinnad fortsätta detta arbete intil år 1642; men förmodeligen har han sedan kommit på andra tankar, och nytjat de materialier han samlat til et annat verk, som nedanföre n. 4300 kommer at anteknas. Dock bör jag här ej förglömma anmärka, det jag uti Förteckningen på den bekante Abboten Jean Galloys Bibliothek, tr. i Paris 1710 in 12:o, under n. 3396 ibland Böckerne i mindre format, funnit följ. Bok namngifven: “*Il Demetrio del Conte Majolino Bisaccioni, overo Memorie delle guerre in Alemagna di Gust. Adolfo, in Veneria 1639*” in 12:o; men huruvida dette Arbetet öfverensstämmer med de af mig här anförde Verk, kan af blotta Tituln, hvilken ockfå torde vara felaktig, icke inhämtas.

Om Maiolino Bisaccioni handlar Gal. Gualdo Priorato, *Scena d’huomini illustri d’Italia*,

B III. Venet. 1659 in 4:o; men om des Skrifter läm-
 C. 3. nar han ganska otillräckelig efterrättelse; förfä-
 Sveriges krar likväl, at de vunnit almindt beröm, *come*
 Almånnas *uscite dà una penna la piu stimata del Secolo:*
 Historia. nu för tiden frågar man föga efter dem; ej
 Christina. eller åga des *Memorie Historiche* i synnerhet
 mycken akning. Jämnför Gryphius, p. 17, och
Bibloth. Histor. Struvio-Buderiana, p. 959.

3083. Excerpta Literarum Hollandii
 in oppido Berusiae Ducalis datarum d. 6
 Febr. s. n. anno 1635. (Lat. & Germ.)
in quarto. 1 a.

Angår Freds Underhandligen emellan Sveri-
 ge och Poien.

3084. Relation die übergab des H.
 R. Reichs Stadt Augsburg betreffend —
 d. $\frac{1}{2}$ Mart. a. 1635. *in quarto. 4 $\frac{1}{2}$ a.*

3085. Relation welchergestalt und
 massen des H. Reichs Stadt Augspurg,
 nach ausgestandener langwiriger blocqui-
 rung — übergeben worden. *in 4:o. 1635.*

C. G. Hoffmanni *Bibl. Jur. publ.* p. 334.

3086. Relation und Protocol die bloc-
 quierung und übergab des H. R. Reichs
 Stadt Augspurg betreffend, d. $\frac{1}{2}$ Mertz
 1635. *in fol.*

P. v. Stetten *Fern. Kurtze Nachr. von den*
Scriptur. Aug. framför II Del. af des *Geschichte*
der St. Augspurg, 1758, in 4:o. 3987.

3987. Exegetis rerum Sueco-Augu- B. III.
 stanarum, a quondam præsentē teste fide- C. 3.
 liter olim descripta, nunc publici juris fa- Sveriges
 cta. in fol. Aug. Vind. 1653. Almänna
 Historia.
 Christina.

“Hievon ist der Verfasser P. Carl STENGEL,
 “Bened. Ord. und Abt zu Anhausen. Es ist diese
 “auch in Teutscher Sprache, unter dem Titul:
 “*Summar. Verlauffs-begriff, oder kurtze war-*
 “*hafte Historie Schwed. Augsp. Sachen*, zu Augsp.
 “ebenfalls a. 1653 herausgekommen. In bey-
 “den sind sehr bittere Ausdrücke und Beschul-
 “digungen wider die Augsp. Confessions Ver-
 “wandte enthalten. Dahero sich auch damalen
 “der Evangel. Raths Theil über die zugelas-
 “ne Herausgabe desselben gegen dem Cathol. Raths
 “Theil nachdrücklich beschweret.” v. Stetten l. c.

Den berömde Prof. Köhler kallat Abbotten
 Stengels här anförde Skrifter rent af för Pasquill-
 ler. Se des *Histor. Münzbelust* 1738, p. 48.

3988. Ständernas Consilium öfver 6
 Hufvud-fråge-puncter ang. den Polniske
 i Prysfen påstående Freds-Tractat. dat.
 Stockh. d. 18 Mart. 1635.

Stiernman, *Saml. af R. D. Besl.* T. II. p. 922.

3989. Ständernas Betenkiande och
 Råd huru som Hen. Maj. unge Drotnin-
 gen bör uptuchtras: dat. Stockh. den 24
 Mart. 1635.

Idem, *ibid.* p. 926.

B. III. 3990. Pirnische und Pragische Fried-
 C. 3. dens-Pacten, zusambt angestelter Colla-
 Sveriges tion und anweisung der discrepantz und
 Almånna Almänna tion und anweisung der discrepantz und
 Historia. unterscheidts zwischen denenselben, auf
 Christina, mas und weise wie davon in der hiernächst
 gesetzten Vorrede an den Leser, mit meh-
 rem Bericht gethan wird, nebst etlichen
 dienlichen Beylagen. in 4to. 1636. pp. 346.

3991. Traum-Gespensste auf des Kö-
 niges von Schweden Geistes anrede an
 den Churf. von Sachsen, wegen brechung
 des Bundnisfes, d. 20 Maji des 1635 Jahrs.
 Nach dem Niederländ. Exemplar. in 4°. 12.

Är skrifven på Vers.

3992. Deploratio Pacis Germanicæ,
 five Disertatio de Pace Pragenfi, tam in-
 fauste, quam injuste inita Pragæ Bohemor.
 2° Maji 1635. In qua artes & Technæ
 Austriacorum, vœcordia Saxonum, peri-
 cula Protestantium & æquitas belli a Fran-
 cis & Suecis jure prolati evidentissime o-
 stenditur, authore *Jusio* ASTERIO ICto.
 Jerem. VI. §. 14. & VIII. §. 11. Sana-
 bunt contritiones populi mei ad ignomi-
 niam, dicentes: Pax! & non erat Pax. in
 fol. Lutet. Paris. sumpt. Sebast. Cramoisy
 &c. 1636. pp. 115.

Omtr. "Juxta Exemplar Lutet. Parisior. sumpt.
 "Sebast. Cramoisy" &c. 1636 in 4°. pp. 56.

En

En falskynt och skarp Skrift. Författaren är Joh. B. III. STELLA, Konst i Frankrike Resident i Strasburg: C. 3. se Vogt, *Catal. Libr. rar.* p. 56. och D. Cle- Sveriges Almänna Historias Christina. ment, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. II. p. 168.

Denne sednare har jämnfört begge Uplagor- ne, men den *in 4:to*, som han sedt, skal, för- utan Dedicat. och Summarierne, allenast bestå af 47 sidor (så framt det icke är Tryckfel); deremot intager den jag åger 56 sidor, och är utan tvifvel trykt i Holland. Hvad han el- jest l. c. säger om Upl. *in 4:o*, har sin riktig- het: "Elle n'approche pas de l'original (l'Edit. "in fol.) pour l'apparence extérieure; mais elle "a de son côté l'avantage d'être augmentée de "quatre remarques sur autant d'endroits du Tex- "te, qui ne sont pas à mépriser." Desse Anmärk- ningar intaga likväl ej mera än tolf rader.

En Tysk Öfversättning af denna Skrift, med åtskillige Förbättringar, utgifven af Reimund Habrecht och trykt 1638 *in 4:o*, finnes antek- nad *Bibl. M. Richii*, P. III. p. 164.

En Fransösk Öfversättning med Titul: "Dis- cours sur le Traité de Prague, fait entre l'Em- "pereur & le Duc de Saxe 1635, dans lequel "est représentée la simplicité des Saxons" &c. Paris, 1637, *in 8:o*, 14 a. citera Kreyssig, p. 139, och Hoffman, *Bibl. jur. publ.* p. 251.

3993. *Franc.* ZYPÆI Hiatus Jac. Casfani obstructus justitia Belli Hispani- ci, Gallo-Belgici, cum Disceptione de Pace Pragenfi adversus Asterium. *in oct.* Antverp. 1639. 3994.

B. III. 3994. *Prodromus Exequiarum funestæ Pacificationis Pragensis: nec non Gustavus, Fridericus & Landgravius redivivi, pro Religione Protestantes & Remonstrantes, Pacificationem Pragensẽ, neque antehac a Protestant. Imperii Statibus in genere nec hodiẽ a Celsiss. D. Vidua Cassellana in specie, quin imo ne ab ipsis quidem Rom. Cathol. Ordinibus bona conscientia, vel apparente saltem aliquo cuiuscunque partis Ecclesiæ, politiæ, aut privato cuiusquam commodo acceptari potuisse, vel adhuc posse: ubi sparsim prædictæ Pacificat. flores insigniores Christiana sobrietate carpuntur, & præsens periculosissimus Europæ Status ob oculos ponitur. Autore Bernh. COMENIO. — Edit. II. auctior & correctior. — in quarto. Amstelod. ap. Petr. Jacobi, 1639. pp. 85. except. præmisf. fol. 3.*

Öfversat på Tyska: "Vortrab der Leichbestattung des unseligen Pragischen Fridenschlusses." 1640, in 4:o 18 a. Kreyfig. T. I. p. 139. C. G. Hoffman, p. 252.

3995. Copey dreyer Schreiben den Pragerischen Frieden betreffend: 1. I. F. G. Hertz. Georgens zu Br. Lüneburg, Gewissens-frag über selbiges Friedensannehmung: 2. Theol. Facult. zu Hålmstedt

stedt Antwort auf dieselbige: 3. Eines Luther. — Theologi Bedencken über solches Contilium, durch Joach. GERDSON, S. S. Theol. Stud. K. Schwed. Alumn. in 4:o. 1636. 6 a. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

3996. G. HARNISCH Antwort auf des boshaften Calumnianten Joach. Gerdsons spargirte Laster-schrift. in quarto. 1637. 2 a.

3997. Bedencken der Sterinschen Theologen vom Pragischen Frieden in quarto. 1637. 3 a.

3998. D. Joh. GERHARDS Schreiben: ob ein Evangel. Reichs-Stand den Pragischen Frieden mit unverletzten Gewissen annehmen könne? in 4:o. 1636. 3. a.

3999. Speculum Veritatis, was von dem Pragischen Frieden zu halten? in quarto. 1635. 7 a.

4000. Ferdinandi II. Imp. Rom. Motiva & emolumenta Pacis cum Electore Saxoniae. in quarto. 1635. pl. 1.

Tillika utgifvit på Tyska: "Bewegliche motiv und nutzbarkeiten des mit Chur-Sachsen getroffenen Friedens." 1635. in 4:o.

4001. Vindicæ pacificationis Pragens. oder Rettung des zwischen der Röm. Kayf. Maj. und Churf. Durchl. zu Sachsen, zu

B. III. zu Prag — d. 12te Maji 1635 ausgerich-
 C. 3. teten Friedens. Aufgesetzt durch einen
 Sveriges getr. Chur-Sächs. Patrioten, im Jahr
 Almänna 1635. Salust. in Bell. Jugurt. &c. in 4:o.
 Historia. 1635. 4 a.
 Christina.

Tilågnas Joh CRUSTUS; se Placcium, *de Anonym.* n. 1189.

4002. *Vindiciæ secundum libertatem Germaniæ, contra Pacificationem Pragensem*; d. i. Rettung der alten Teutschen Freyheit gegen den schädlichen und schändlichen Prager Friedens Unfrieden; denen *Vindiciis Pacific. Pragens.* entgegen gesetzt, durch einen getr. Deutschen Patrioten. in quarto. Strallund. 1635. 20 a.

4003. *Clypeus adversus tela obtrectatorum*, oder Discurs von den Convitianten und Låsterern in gemein, und sonderlich denen so den Pragischen Friedensschluß bößlichen anzutasten sich gelüsten lassen, darinnen nachgesetzte Fragen erörtert werden &c. autore Justo ACHTZENNICH, LL. Stud. in 4:o. 1637. 16. a.

4004. Begründete Ablehnung edlicher wieder den Pragischen Fridenschluß movirter dubiorum. Wobey zugleich befindlich, was in wåhrender Tractation, bey einem und dem andern punct, auf beyde sei-

feiten angeführet, so wohl bey schliesfung B. III.
 in consideration gehalten worden. Dem C. 3.
 gemeinen wesen zu gute in Druch gege- Sveriges
 ben von einem Liebhaber des Friedens. Almänna
 in quarto. 1636. 188. f. Historia.
 Christina.

4005. Churf.Sächsisches Abmahnungs-
 Patent, sich alles syndicirens wegen des
 Pragischen Friedens zu enthalten. in 4:o.
 Dresd. 1637. 1 a.

4006. Gewechselte Schreiben, Acten
 und Tractaten zwischen der Kön. Würde
 und hochl. Cron Schweden, an einem,
 und dann Churf. Durchl. zu Sachsen, an-
 ders Theils, vor und seithero des am
 18 Maji 1635 zu Prag geschlossenen Fri-
 eden. in quarto. 1636. 1 $\frac{1}{2}$ a.

Omtr. med Titul: "Information und Nach-
 richt im nahmen der Kön. Maj. und hochl.
 "Cron Schweden eine zeithero gewechselten
 "Schreiben, verübten Acten und Tractaten &c.
 "1636 in 4:o. — Och åter å nyo:" Nachricht
 und Information wegen der im nahmen der
 Kön. Maj. und hochl. Cron Schweden eine zeit-
 hero verübten Acten und Tractaten &c. 1636
 in 4:o. 19 a. — Item. 1636. 1 Alph. 4 $\frac{1}{2}$ a.

Sidsta Uplagan är den fullständigaste: i de
 förra gå Handlingarne ej längre än til Aug.
 månad 1635; men i den sidsta til Febr. 1636.
 De läsas också hos Londoip, T. IV. i början
 af III Boken, samt p. 507 seqq.

B. III. 4007. Danckbarkeit des Churf. von
 C. 3. Sachsen gegen Schweden. Darinnen 4 Fra-
 Sveriges gen erlediget werden: 1. Ob der Churf.
 Almanna undanck begangen, daß er seinem Vater-
 Historia. lande Teutſcher Nation Friede zu wege
 Chriſtina. bringen helffen, in abweſen des Schw.
 R. C. Hrn. A. Oxenſterns? 2. Ob er im
 Pragiſchen Friedensſchluß der Cron Schwe-
 den zum beſten nichts bedinget, und alſo
 undancks ſchuldig? 3. ob er dadurch un-
 danckbar, daß er den Schwed. Bedienten
 und ihrem Volck in Teutſchland wider-
 ſtand thut? 4. Ob er hierin wieder ſein
 Chriſtenthum handelt? Zuſammen getra-
 gen durch *Chph. Sigfr. von GRÜNENWAL-*
DE in Siebenbürgen. in quarto. 1637. 5 a.

Är en Apologie för Chur-Sachsen, par gån-
 ger uplagd.

4008. Der Swediſche Stöhrnfried,
 oder gewiſer Grund und Beweiſung, daß
 der Schwediſchen Waffen, nach geſchloſ-
 ſenen Prageriſchen Frieden, in Teutſch-
 land unrecht: durch *Innocent. EHREN-*
FRIED von Creutzberg. in 4:o. 1637. 6 a.

Författarens rätta namn är P. OSTERMAN,
 ſe Kreyſig, T. I. p. 139. En annan Uplaga
 förekommer *Bibl. M. Richii*, P. III. p. 166.

4009. Copia der Evangel. Herren,
 Fürſten und Stände in Schleſien Schrei-
 bens

bens an Chur-Sachsen (dat. Breslau d. 9 Jun. 1635. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

B. 118.
C. 3.
Sveriges

4010. Treuhertzige und wohlge-
meinte Ermahnung eines alten Teutschen
Land-Knechts, dem die noth und gegen-
wärtige gefahr des algemeinen geliebten
Vaterlandes höchlichen bekümmert. *in*
quarto. 1635.

Almänna
Historia.
Christina.

4011. Discursus: 1. Ob jetzo im H.
Röm. Reich Friede zu machen zeit, nütz-
lich, gut und heilsam sey? 2. Wann tra-
ëtirter und abgeredeter massen ein billi-
cher Friedensschluss aufgerichtet und be-
liebet würde, ob auch auf seiten der Augsp.
Confessions Verwandten, den Catholischen,
ohne real assecuration inhabender bese-
tigten Orte und Länder sicherlich zu tra-
wen sey? *in quarto*.

Består af 21 a. utan årtal, Stållets eller Bok-
tryckarens namn.

4012. Kon. Uladislai af Pohlen öpne
Patent til alla Swea Rikes Ständer om
des prætenſion och arfsrättighet til Swe-
riges Crona och Rike, samt des Förlåk-
ring at bibehålla dem vid alla deras Fri-
och rättigheter, om de honom för sin
lagliga ArfKonung antaga &c. dat. Thorn
d. 30. Jun. 1635. *fol. pat.* Det samma
på

B. III. på Tyska: "Copia eines Schreiben so Ihre
C. 3. "Kön. Maj. in Polen und Schweden &c.
Sveriges "hat aus Thoren abgehen lassen an das
Almänna "Reich Schweden und dessen Einwohner
Historia. Christina. "— d. 30 Jun. 1635." in 4:o. 1 a.

4013. Fridztekn på frij Religion och
fulkomlig pardon. (Stucket i koppar i
Patent):

Detta medförde Patent blef kring hela Ri-
ket kringspirdt. Höppener p. 65.

4014. Patent om en allmän och so-
lenn Tacksägelse-dag, som kommer at fi-
ras d. 8 Nov. öfver hela Riket, för det
med Polen slutne 26 års Stillestånd, af d.
25 Sept. 1635.

Höppener p. 66.

4015. *Erici Axel. OXENSTIERNA Gra-
tulation ob inducias cum Polonis denuo in
XXVI annos productas, recitata publice
15 Oct. a. 1635. in fol. Upsal. Esch.
Matth. 1636.*

Någre månader förut eller d. 6 Maji, hade
Er. Oxenstierna hållit i Upsala en Oration, af
Induciis cum hostibus pangendis, som och så är
tryckt.

4016. Gratulations-Predikan — för
then slutne Friidh och Wapne-hvilo 1635
med

medh the Poler uti 26 åhr. Hållen uti Å- B. III.
 åby, vid Calmar, på then förordnade C. 3-
 Tackfåjelse-Söndagh, then 8 Nov. af Pehr *Sveriges*
 ESCHILLI, Past. i Åaby &c. *Almänna*
Historia.
 köp. Günther 1636. 13 a. *Christina.*

Denna Predikan har Stiernman icke upteknat
 bland Författarens Skrifter, *Bibl. Sueo-Goth.*
 T. II. p. 660.

4017. Historia de Livonia, quam —
 in Acad. Dorpat. Oratione solenni — på
 concione posteritati consecrabat *Fac. Scott.*
in quarto. Dorp. typ. Academ. 1639. pl. 5½.

4018. Ausführung des 38 jährigen
 Schadens, den I. K. M. in Schweden,
 auff den Groß-Fürsten in Moscau, um
 daß den Kön. Schwed. Unterthanen, Kauf-
 und Handels-Leuten, wieder die zu Tro-
 fina, Nibourg und Stolbova, a. 1595,
 1609 und 1617 aufgerichtete — Friedens-
 Vertrag, durch gantz Rußland zu handeln
 und ihre Kauffhäuser zu haben, nicht ge-
 stattet, vielmehr aber sie von a. 1617 bis
 dato daran behindert worden, kraft ange-
 regter Vertrag, mit recht zu prætendi-
 ren und zu fordern haben. *in quarto.* 1635.

4019. Des Reichs-Cantzlers Axel O-
 XENSTIERNS ernstliches Abndungs-Schrei-
 ben an Brandenburg, daß S. Durchl. denen
Bibl. H. S. G. Del. 8. D Key-

B. III. Keyferlichen ihre Pässe in der Marck geöff-
 C. 3. net, damit der Feind in Pommern ein-
 Sveriges brechen können. Dat. Wismar, d. 22 Oct.
 Almänna 1635. in quarto.
 Historia.
 Christina.

C. Schöttgen, *Alt. u. Neu. Pommerl.* V. St.
 p. 606.

4020. Ständernas Consilium öfver det
 Tyfka Krigsväsendet: dat. Stockh. d. 30
 Oct. 1635.

Stiernman, *Saml. af R. D. Bess.* T. II. p. 929.

4021. Warhaffte Relation was sich
 von ohngefär dem aufsgang des mon.
 Septemb. biß zum Aufsgang des mon.
 Oct. — 1635. zwischen der Kön. Maj. und
 Cron Schweden Armée, unterm Comman-
 do dero Herrn Feldm. Johan Banners —
 und der Churf. Durchl. zu Sachsen Armée
 — verlauffen und zugetragen. in quarto.
 1635. II f.

4022. *Continuatio Relationis*, was
 sich im monat November dieses 1635
 Jahrs zwischen der Königl. Schwedischen
 Bannirischen und der Churfürstl. Sächsi-
 schen Armée zugetragen. in quarto. I a.

4023. *Continuatio Relationis*, was sich
 von anfang, biß gegen d. 10 Dec. 1635
 zwischen der Kön. Schwed. Bannierischen
 und

und der Churf. Sächsischen Arméen fer-
ner zugetragen; wobey — Special Bericht
— von der herrlichen Victori -- bey Kiritz
in der Marck Brandenb. nicht fern von
Havelberg &c. *in quarto*. 1635. 1 a.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4024. Warhafftige Relation, was sich
zwischen beyden, dero Kön. und Crön Schwe-
den, und dann Chur-Sächsische Arméen,
in den letzten drey monaten Octob. No-
vemb. und Decemb. dieses 1635 Jahrs
vorgelauffen und zugetragen. *in quarto* 1 a.

4025. Gründliche aufsführliche Re-
lation — was sich zwischen denen krie-
genden Theilen am Rheinstrom, Wester-
reich, Lothringen und Elsass, vom mon.
Sept. an, bis zu Aufsgang des 1635 Jahrs
zugetragen &c. *in quarto*. 1636. 3 $\frac{1}{2}$ a.

4026. Accord, so an heut. dato d. 11
Dec. S. n. 1635 — wegen der in der Ve-
ftung Königshoffen liegender Schwedischen
Garnison Abzug, beschlosfen und aufge-
richtet. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

4027. *Historia Exercituum*, oder von
Kriegsrüstung der Evangel. Chur- und Für-
sten: wie neml. beydes die Kön. Schwed.
— denn auch deren zu Leipzig verbun-
dene Protestirenden Chur- und Fürsten,
und die demselben assistirende Kön. Frant-

B. III. zöfische Arméen, fo wohl inner, als aus-
 C. 3. fer des Reichs, wieder die Káyferliche,
 Sveriges Ligift- und Spanifche, aller Orten zu Was-
 Almåna fer und Land gegen einander aufgezogen;
 Hiftoria. von a. 1630 bis 1635 — befchrieben von
 Christina. Georg. ENGELSÛS. in oðavo. Frf. a. M. 1648.

C. G. Hoffman, *Bibl. jur. publ.* p. 235.

4028. *Continuatio Relationis*, was ſich
 im Elſaß, und Rheinftröhm, im Decemb.
 1635 und Januar. 1636 ferner zugetragen.
in quarto. 1636. 2 a.

4029. *Continuatio Relationis*, was ſich
 im Elſaß &c. im monat Januar. und Febr.
 zwifchen den kriegenden Theilen ferner
 verlauffen und zugetragen. *in 4:o.* 1636. 1½a.

4030. *Continuatio Relationis*, was ſich
 im mon. Januar. des — 1636 Jahrs, zwif-
 ſchen der Kön. Schwed. Bannierſchen und
 der Churf. Sächſiſchen Arméen zugetra-
 gen. *in quarto.* 1636.

4031. *Particularia* und ausführl. Be-
 richt, von der graufamen, unerhörten
 Tyranny, und unchriftlichen thaten, ſo
 die Schwed. Banierſche Völcker bey ein-
 nehmung der Stadt Naumburg verübet,
 — d. 1 Febr. (1636) *in quarto.* 1 a.

Uti et Patent, dat. Werben d. 24 Maji 1636,
 kallar Fältmarkalken ſina underhafvande Troup-
 pers

pers förhållande för ochristeligit och omenke-
 ligit, befallandes alfvarligen alla Officerare, at
 hädanefter hålla bättre ordning och skarpaste
 Disciplin. Detta Påbud förnyades d. 20 Junii
 och 4 Sept. f. å.

B. III.
 C. 3.
 Sveriges
 Almånnas
 Historia.
 Christina.

4032. Chur-Sächsisches Patent: daß
 sich keiner, er sey wer er wolle, ver-
 pflichter oder nicht, in der Schwedischen,
 als des Röm. Reichs Feinde, Kriegsbestal-
 lung aufhalte, noch ihnen einige Dien-
 ste leiste, sondern sich unverlångt von ih-
 rer partey hinweg begeben, und es gesche-
 he mit Regimentern, Trouppen oder Com-
 pagnien übergehe &c. Dat. Halle, d. 1
 Febr. 1636. 1 a.

4033. Abdrücke der Kön. Würid zu
 Schweden, an Chrf. Durchl. zu Sachsen,
 unterm dato Stockh. d. 2 Dec. a. 1635
 abgegangenen, und S. Churf. Durchl. zu
 Hall im Febr. 1636 infinuirten Schreibens,
 zusampt I. Churf. D. darauf erfolgter
 zweier Resolutionen; die erste in der Haupt-
 sache, die ander wegen des prædicats
 (*Fæderatus*). Alles in Latein. Sprache. I-
 tem, I. Churf. D. zweier Schreiben, de-
 ren eins an die hinterlassene Kön. Schwe-
 dische Frau Witbe, beneben etliche Bey-
 lagen; das andere an die Stände der hochl.
 Cron Schweden. in quarto. 1636. 12 a.

B. III. Desse Handlingar, på Sachs. Hofvets befall-
 C. 3. ning och til des försvar publicerade, äro åt-
 Sveriges minstone tvenne gånger ferskildt uplagde. De
 Almåna läsas också hos Londorp T. IV. p. 547.
 Historia.
 Christina.

Brefven allena äro trykte hos Lünig, *Liter. Procer. Europ.* T. I. p. 223 - 250.

4034. *Continuatio Relationis*, was sich im monat Februario dits 1636 Jahrs zwischen der Königl. Schwed. Bannerischen und Churf. Sächs. und Kayserl. Arméen zugetragen. *in quarto.* 1636. 1 a.

4035. Schreiben Chur-Brandenb. an die Königin in Schweden, auf ihr wiederiges Schreiben, den angenommenen (Prager) Frieden belangend: vom 8 Mart. 1636.

Londorp, T. IV. p. 553.

4036. Relatio aus Stasfurth vom 28 Martii (1636) wegen der vorgewesenen Schwedischen Cavalcada gegen die Chur-Sächsischen. *in quarto.* $\frac{1}{2}$ a.

4037. *Jobst CAMALINI* Deutsche treuhertzige Warnung an alle und jede Deutsche, hohe und niedere Krieges-Officir — welche sich annoch in Schwed. Kriegsdiensten — aufhalten, daß sie endlich in sich gehen, und von Schwed. party abtreten mögen. *in quarto.* 1637.

4038.

4038. *Continuatio Relationis*, was sich B. III. C. 3. Sveriges Almåna Historia. Christina.
 im mon. Martio — 1636 — zwischen der
 Kön. Schwed. Bannierischen, und der Kåy-
 serl. und Chur-Sächs. Arméen an der
 Saal und selbiger Gegend zugetragen.
in quarto. 1636.

Höppener, p. 69.

4039. *Continuatio Relationis*, was sich
 im mon. Aprili — 1636 — zwischen der
 Kön. Schwed. Bannierischen, und Kåyserl.
 und Chur-Sächs. Arméen verlauffen und
 zugetragen. *in quarto.* 1636. I a.

4040. Relation was sich in Westpha-
 len, zwischen der K. M. und Cron Schwe-
 den Armée, uhter der conduíte des
 Feldtm. Alex. Lellie --- und denen Kåyser-
 lichen und Ligistischen Trouppen, für-
 nemlich im monat Aprili a. 1636 verlauf-
 fen und zugetragen. *in quarto.* 1636. I a.

4041. Relation was sich in Westpha-
 len, zwischen der Kön. Schwed. und den
 Kåyserl. und Ligistische Arméen, im mon.
 Majo verlauffen und zugetragen. *in 4:0.*
 1636. I a.

4042. *Siegm.* GERDSON, des Prage-
 rischen Friedens unlåugbarer Nutz, in
 öffentl. offenbaren exempeln für augen
 gestellet; wobey insonderheit angeführet

D 4

wird,

B. III. wird, was für Mittel die löbl. Káyserl.
 C. 3. und Chur. Sächs. Soldatesca in Pommern
 Sveriges gebraucht, die Unterthanen in guter de-
 Almänna votion gegen die Káyserl. Maj. zu brin-
 Historia. gen. Cüstrin d. 12 Maji 1636, in quarto.
 Christina.

C. Schöttgen, *A. u. N. Pommerl.* V. St. p. 607.

4043. *Myſterium Pacificationis Saxo-
 nicæ, Pirnæ in Miſnia tractatæ, Pragæ
 vero promulgatæ, a. 1634 & 1635. in
 quarto, pl. 2.*

Innehåller följande Stycken: "1. Literæ Jefu-
 itæ Coloniens. ad P. P. Musſipontanos, dat. d.
 "10 Jan. 1635. 2. Copia Literar. Cæſaris ad
 "ſuum Legatum, Romæ manentem, de con-
 "cluſa pace, cum D. Saxon. 3. Mandator. a
 "Legatò Britannico ad Cancell. Regni Sueciæ
 "editor. exemplum, Strals. d. 3 Junii 1636. 4.
 "Reſolutio ad propoſitionem ſuperiorem Leg.
 "Britann. Strals. dat. d. 11 Jun. 1636."

4044. Königlichẽn Schwediſchen in
 Teutſchland geführten Kriegs erſter Theil.
 Worin, neſt umſtändlicher Aufſführung
 der Urfachen dieſes Krieges, deſſen völli-
 ger Verlauff von Anfang, biß auf des Glor-
 würd. Königs Guſtaff Adolph, des andern
 und groſſen, tödtlichen Abgang, und zu
 End des 1632 Jahres beſchrieben wird.
 Aus glaubwürdigen und mehrentheils O-
 riginal Aëten, Documenten und Relatio-
 nen

nen zusammengetragen und in vier Bü- B. III.
chern abgefaßt, durch itziger Kön. Maj. C. 3.
zu Schweden Historiographum, *Bogislaw* Sveriges
Phil. von CHEMNITZ. in fol. Alt. Stettin, Almanna
bey Georg Rheten Erben. 1648. 478 f. Historia.
Christina.
utom Dedicat. Föret. och Reg. 29 f.

Denna Del, af Författaren sjelf Öfversatt på Latin, är trykt med Titul: "Belli Sueco-Germanici Volumen primum, in quo post causas belli paulo curatius enucleatas, series ejusdem ab ortu usque, ad Gloriosiss. Sueciz Regis, Gustavi Adolphi, Secundi & Magni obitum ac finem anni 1632 describitur, ex genuinis & maximam partem authenticis actis, documentis, relationibus congestum, & in quatuor Libros digestum, a Regiz, quæ in præsentia rerum potitur, Majestatis Historiographo, *Bogislaw Philippo* a CHEMNITZ; nunc autem ex idiomate germanico in sermonem Latinum ab ipso autore translatum. Stetini, ex officina Rhetiana, 1648." in fol. pp. 386 utom Dedicat. och Föret.

Königlichen Schwedischen in Teutschland geführten Kriegs Ander Theil, worin desfen völliger verlauff von des Glorwürd. Königs Gustaff Adolph, des andern und Grossen tödtlichen hintritt, und ausgang des 1632 Jahres, bis auf itziger Kön. Maj. Reichs-Cantzlers, gevollmächtigten Legatens in Teutschland und bey dero Arméen, auch Directoren des Evangelischen Bundes, Abreisen nacher Schweden, beschrieben wird. Aus glaubwürdigen und mehrentheils

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

theils Original-Akten, Documenten und Relationen zusammengetragen, und in vier Bücher abgefaßt, durch jtziger Kön. Maj. zu Schweden Teutschen Historiographum, *Bogislaß Philip* von CHEMNITZ. in fol. Stockholm, in verlegung Joh. Janssonii, Reg. Typogr. 1653. 1046
sidor utom Dedic. Först. och Reg. 28. f.

Första Delen af v. Chemnitz Arbete, så väl Tyska som Latinska Uplagan, är nog almän; hvaremot andra Delen icke så ofta förekommer, och fördenskull rätteligen räknas ibland rara Böcker. Se J. Vogt, *Catal. Libr. rar.* p. 191. J. Lexelii *Disfert. de Causis rarit. Libr.* P. II. p. 21. D. Clement, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. VII. p. 49. Denna Del, gående til Jul. månad 1636, är likväl icke, som några Utlåningar föregifva, vorden öfversatt, hvarken på Latin eller Svenska; ej eller kan arbetet tillägnas Rikscanc. Axel Oxenstierna, som andre påstå. Hvad del bem. Herre ågde i detta Arbete, kan bäst inhämtas af följande Anmärkning i Palmköldska Samlingarne, hvilken förmodeligen är tagen utur Råds-Protocollet för år 1643. "Chemnitio blef af Riks-Canceleren Axel Oxenstierna pålagt, at genomgå de Relationer och Discourser, som hafva varit tryckte och vulgerade om Tyska väsendet och det Tyska Kriget, ifrån det K. Gustaf Adolph kom i Tyskland, och sedan alt bortåt; rättandes dem efter Rikscancelerens åtvarning, och införandes *causas belli* och annat emot *Scriptorum* vilfarelser; på det, at där den ena och andra af dem, som veta af det väsendet, faller ifrån, at likväl Efterverlden måtte imedlertid se huru dermed är be-

"beskaffadt, och vi alltså undgå deras *blame* och B. III.
"ignorantiæ errores: det hela Senaten befant C. 2.
 "vara godt och nyttigt." Sveriges
 Almånnas
 Historia.
 Christina.

Verket bestod af VI Delar, hvaraf de fyra ännu otryckte i Scheffers tid voro i behåll, och förvarades uti Riks-Archivo: se des *Suec. Liter.* p. 290, hvarest också Innehållet af hvarje Del utlästes. Sedermera skola, efter Lexelii Berättelse I. c. tredje och femte Delarne vara af elden förtärde i Slottsbranden 1697; men den fjerde, skrifven med Författarens egen Hand, ännu finnas i nyssnämnde Archiv; hvar: den sjette tagit vågen, säger han icke. Men at också den tredje ännu verkeligen är til, och förvaras uti Kongl. Bibliotheket i Hanover, intygar Jq. Dan. Gruber, *Commercii Epistol. Leibnitiani.* Tom. Prodr. P. I. Hanov. 1745, in 8:vo, p. 19, med följande ord: "*Historia belli Suecici ab hoc viro (Chemnitio) scripta, quæ Tomis duobus formæ maximæ in lucem prodiiit, tanto majoris est faciendæ, quod eam secutum se esse non inficiatur magnus Pufendorfius in Præfatione rebus Gust. Adolphi & Christianæ Reginæ præmisæ. Tertius Tomus excusus non est, quippe imperfectus; Manuscriptum tamen, quoad absolutus est, inter alia Septentrionis cimelia nuper repertum, Bibliothecæ Regiæ vindicavimus.*" Som, enligt Scheffers intygande I. c., tredje och fjerde Tomerne, delte i VI Böcker, innehållande Historien om Kriget i Tyskland under Fältmarsk. Baners anförande, är nog begripelig, at det i Hanover befintelige Bandet icke kan vara fullständigt. v. Stiernman, *Adels-Matri.*

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
Christina.

trikel, p. 411, åtnöjer sig med at försäkra, det de ottrykte Volumer ännu äro i MS:t; säger likväl icke hvarest de finnas.

Bogisl. Phil. v. Chemnitz, Son af Holstein-Gottorpske Canceleren Martinus Chemnitius, adlad i Swerige, tillika med fem Söner och en Dotter, d. 20 Jan. 1648, och Soneson af den berömda Theol. Doctoren och Superintendenten Martinus Chemnitius, blef efter idkade Studier och gjorde Krigstjenster, så hos de Holländske som de Svenske, Capitaine i Svensk Sold, *Historiographus Regni Sueciæ*, tillika Håradshöfding öfver Åskers Hårader, och 1675 d. 19 Maji HofRåd: han dödde på sin Gård Hallstad 1678 in Febr. barnlös, och gick med honom den hår i Sverige introducerade grenen ut: se v. Stiernman, *Adels-Matrikel*, l. c.

Om honom och hans Skrifter handlar utförligen Jo. Mollerus, *Cimbr. Liter. T. II. p. 139*; förebrår honom likväl, at han sammanskrifvit sin *Historia calamo in partes Suecicas juxta proniores*, en beskylning, som icke kunde komma från någon annan än en afvundsfull Moller: hvaremot alla andra Lärde med Lenglet du Fresnoy däruti öfverensstämma: *que cet auteur est l'un des plus considerables qu'il y ait pour la guerre de trente années. Jämför Hamb. Bibl. Histor. Cent. III. p. 187, och Nachr. von einer Hall. Bibliothek, Vol. 5. p. 538* seqq. hvar-est åtskillige fel rättas, som nyfsmännde Lenglet du Fresnoy och Författaren af *Gelehrten-Lexicon* begått i anseende til v. Chemnitz's Arbete. Hugu vida Pufendorf uti sine *Commentarii de*

rebus Suecicis, sig deraf betjent, bekänner han B. III.
 sjelf upraktigt i Företalet. C. 3.

4045. Particularia, wie Churf. Durchl. Almänna
 zu Sachsen die Stadt Magdeburg einbe- Historia
 kommen nebst dem Accord. *in quarto*. Christina.
 1636. 1 a. *

4046. Accord wegen übergebung
 der Stadt und Festung Magdeburg — d.
 $\frac{2}{3}$ Jul. (1636) *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

4047. *Continuatio Relationis*, was sich
 in denen monaten Jun. Jul. und Aug.
 1636 zwischen der K. M. zu Schweden,
 unter der conduicte des Feldmarsch. Joh.
 Banners, und der Churf. Sächsischen, auch
 Kays. Hatzfeldischen Arméen, verlauffen
 und zugetragen. *in quarto*. Stockh. Kåy-
 fer, 1636. 2 a.

4048. Aufsführlicher Bericht des gan-
 rzen Verlauffs zwischen der Kron Schwe-
 den und Chur-Sächsischen Arméen ge-
 waltiges Treffen, geschehen zu Wittstock
 d. 24 Sept. 1636. Hierbey die Verzeug-
 nifs aller Kåyferl. und Chur-Sächsf. Regi-
 menter, welche bey dem Treffen gewe-
 sen. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

Et par gänger omtr. med litet föråadrad Titul.

4049. Relation was vor eine herrli-
 che grosle Victori, Gott, am 24 Sept.
 die-

B. III. dieses 1636 Jahrs, bey Wittstock, in der
 C. 3. Marck-Brandenburg, bey vorgangennem
 Sveriges Hauptreffen, der Kön. Maj. zu Schwe-
 Almanna den, unter conduïte dero Feldt-Marsch.
 Historia. Herrn Joh. Bannern, wieder die Chur-
 Christina. Sächsische und Kayserische gesambte Ar-
 maden — gegönnet und verliehen. in 4:o.
 Stockh. Käyer, 1636. 1 a.

Tillika utgifvit på Svenska, *ibid.* 1636, in
quarto. 1 a.

4050. Extraßt und eigentlicher Be-
 richt aus Wittstock, vom 25 u. 26 Sept.
 wie es mit dem Treffen zwischen der
 Kön. Schwed. Armée, ein theils, und der
 Churf. Durchl. zu Sachsen, andern theils,
 abgangen sey. in *quarto.* 1636.

Höppener, p. 71.

4051. Gründlicher und warhafter
 Bericht, von dem blutigen Treffen, wel-
 ches d. $\frac{24 \text{ Sept.}}{4 \text{ Oct.}}$ im Lande zu Mechelburg,
 bey Wittstock — vorgangen. in *quarto.*
 1636. 1 a.

4052. Aufsführliche warhafte Rela-
 tion und gründliche Beschreibung derje-
 nigen blutigen Schlacht und herrlichen
 Victorie, welche die conjungirte Kön.
 Schwed. Arméen — ohnfern Wittstock —
 er-

erhalten. Dabey auch berührt wird, wie B. III.
 — der Pals Schwet sambt die Brücken C. 3.
 verlassen, — und der Feld. Marſch. Wran- *Sveriges*
 gel — bald darauf die Veſtung Gartz *Almänna*
 einbekommen habe. in 4:o. 1636. 2 a. *Historia.*
Christina.

4053. Warhaftige Relation wegen der
 Göttl. Victori wieder die Kåyſerl. und
 Chur-Sächs. Arméen; ſo wohl auch wel-
 chergeſtalt die Pässe Schwedt und Gartz
 — erobert worden. in 4:o. 1636. 1 a.

4054. Continuation des groſſen Tref-
 fens zwischen der Kron Schweden und
 Chur-Sächſiſchen Arméen, ſo den 30 Sept.
 (1636) aus Wittſtock abgegangen in 4:o 1 a.

4055. *Continuatio Relationis*, was ſich
 in dem monat Sept. — 1636 — zwischen
 der Kön. Maj. zu Schweden, unter con-
 duiete des Herrn — Joh. Banners, und de-
 nen Chur-Sächs. und Kåyſerl. Arméen
 verlauffen und zugeragen. Wobey in-
 ſonderheit auſführlicher Bericht geſchieht
 von der Victori — bey Wittſtock — in 4:o.
 Stockh. Kåyſer, 1636 1 a.

4056. Eigentlicher und warhafter
 Bericht aus Leutzen (vom 13 Oct. 1636)
 wegen der Eroberung des feſten Paſſes
 der Werberſchantz, mit Verzeichniß was
 die Schwediſchen, bey der erhaltenen Vi-
 cto-

B. III. *Storia zu Wittstock, von allerhand Stück,*
 C. 3. *Munition und andern Kriegs-Bereitschaf-*
 Sveriges *ten bekommen. in quarto. $\frac{1}{2}$ a.*
 Almänna
 Historia.
 Christina.

4057. *Continuatio Relationis*, was sich
 in denen monaten Oct. Nov. Dec. 1636
 — nach der Wittstocker Schlacht — zwi-
 schen der Kön. Maj. und der Cron Schweden
 — und denen Kayserlichen Harzfeld.
 — und Marazinischen, auch Chur-Sächs.
 Arméen zugetragen. *in quarto. Stockh.*
Käyser 1637. $2\frac{1}{2}$ a.

4058. *Placat om en Tackfajelse-dag,*
d. 17 Dec. at hållas för Victorien vid Witt-
stock; af d. 1 Nov. 1636.

Höppener, p. 72.

4059. *Utdrag af et Bref ifrån Her-*
rar Riksfens Råd, til Herr Joh. Salvius i
Hamburg, at påtänka medel til at ertap-
pa och ombringa Brandenb. Generalen
Arnheim: dat. Stockh. d. 7 Jan. 1637.

S. Lænbooms *Uplysn. i Sv. Histor. III. Del.*
 p. 97 — Läs också *Tillägningen*, p. 99 — 102.

4060. *Continuatio Relationis*, was sich
 nach Eroberung der Stadt Erfurt, zwi-
 schen der K. M. und Cron Schweden Ar-
 méen, unter der conduite H:rn Joh. Ba-
 ners und H:rn Alex. Leslie, und denen
 Käy.

Kayserl. Ligistifchen und Chur-Sächs. Ar- B. III.
 raden, vornehmbl. im mon. Januar. — C. 3.
 537 ferner verlauffen und zugetragen. in *Sveriges*
Almänna
Historia.
Christina.
 uarto. Stockh. Kåyser, 1637. 1. a.

4061. Wurtznische Creutz- und Mar-
 er-woche, d. i. Kurtze doch warhaftige,
 igeentliche Beschreibung, des von Schwe-
 isch — Bannierischen Volcks, d. 4 Apr.
 637 — grausam. Einfalls in Wurtzen,
 nd dabey verübten raubens, plünderns
 nd grausame Tyranney, — publicirt von
 inem Patrioten und mitbedrängeten. in
 uarto. Leipz. Grosse, 1637. 3½ a.

Omt. i M. C. Schöttgen, *Historie der Chur-*
Sächs. Stifts-Stadt Wurtzen, Leipz. 1717, in
 8:o. *Se Deutsche Acta Eruditor.* V. Th. p. 264.

4062. Das elende Wurtzen, d. i. Klag-
 nd Trauer-Lied über den elenden, er-
 ärmlichen — Zustand der Stifts-Stadt
 Wurtzen, in Meissen, so von Schwed.
 annierischen Volck, d. 4 April, ganz
 nversehener, tyrannischer, weise, angefal-
 n, ausgeplündert, und d. 7 hernacher
 - in brand gesteckt worden: 1637 auf-
 eferzt und publicirt von einem Exulan-
 m und mitbedrängeten. in 4:o. 1637. 1½ a.

4063. J. C. GRUNDMANS Nachricht-
 n, wie es a. 1637, des Kriegs wegen,
Bibl. H. S. G. Dil. 8. E in

B. III. in Sachsen, und der Dresdnischen Nachbar-
 C. 3. bartschaft insonderheit, ausgesehen. in 4:o.
 Sveriges Dresden, 1637. I a.
 Almäna Historia.
 Christina. Författarens rätta namn är M. Christ. Aug.

FREYBERG: se Kreyfig, T. I. p. 140.

4064. Commentariorum de Bello Germanico ejusque Causis inter invictissimos imperatores, Div. Matthiam, Div. Ferdinandum II. & gloriorisf. Ferdinandum III. nec non bellicosissimos Reges Justavum (Gustavum) Adolphum, Sveciæ, Ludovicum III (XIII), Franciæ, aliosque tum Imperii, tum exteros Principes gesto, Libri XIII. quibus tota Historia nostri temporis ab anno 1617 usque ad an. 1638 continuata, stylo Historico & pereleganti traditur, cum fig. æneis. Authore *Benigno JULIO. in fol.* Frfti ap. Jo. Fr. Weissum, impens. Schönwetterianis. 1638.

“Bon Orateur, qui s’applique à écrire l’Histoire de son tems; mais lorsqu’il s’agit des affaires étrangères, qui s’y trouvent mêlées, il n’en parle pas juste: de sorte qu’on trouve, qu’il manque de jugement & même de bonne foi, qualités nécessaires à un bon Historien.”

Sådant icke ogrundadt omdöme faller om Författaren Lenglet du Fresnoy, *Catal. des princ. Hist.* Methode T. III. p. 234. fastän han om Benignus Julius och detta hans Arbete icke ägt tillförlätelig kunskap.

Un-

Under namn af *Benignus Julius*, förstås *Nicolaus* eller, kanske rättare, *Julius Bellus*. Boken tryktes första gången på Tyska, med Titul: "Oesterreichischer Lorbeerkrantz, oder Kåyserl. Victori &c. Frf. a. M. durch Erasm. Kempffern, in verleg. J. T. Schönwettters, 1626" *in fol.* Sedermera, öfversatte Autoren sjelf sit Arbete på Latin, kallandes det *Laurea austriaca* &c. och gaf det ut 1627, också i Frft. *in fol.* Uti denna Uplaga, bestående af 880 sidor, finnas tvenne Böcker tillagde, neml. den XI och XII, som ej stå i Tyska Editionen; och Historien fortsättes intil år 1627. År 1638 tillades XIII Boken, särskildt trykt, 50 sidor, innehållandes en så kort, som otillräcklig Continuation, hvilken börjar med Staden Hamelens Belägring af de Danske 1627, och stannar vid Kåjs. Ferdinandi II Död, 1637. Boken fick då tillika den, ofvan utslatte nya, och genom ett par grofva Tryckfel förstålde Tituln.

Jag har här ofvanföre, n. 3606. antecknat Nic. Belli *Kåyserl. Triumpffwagen*, hvilken Bok, til en del, är et Utdrag, samt en Fortsättning af samme Författares *Oesterreichischer Lorbeerkrantz*, och hänvist Läsaren til Clement, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. III. p. 94. På samma ställe, p. 95 seqq. får man igen vidlyftiga Titlarne, så väl på Tyska, som Latinska Uplagan, af fören. *Oesterr. Lobeerkrantz*; men Hr Clement nämner ej den, under namn af *Benignus Julius*, utgifna och af mig här anförda Edition; hvilken likväl lämnar nytt bevis på det af *Nic.* eller *Jul. Bello* brukade Konstgrepp, at ofta förbyta

B. III. namn, på det des lärda Stölder icke måtte ly-
C. 3. sa för mycket i ögonen.

Sveriges
Almänna
Historia,
Christina,

4065. *Frantz Christoph KHEVENHÜLLERS — Annales Ferdinandi*, oder wahrhafte Beschreibung, Kayfers Ferdinandi II. mildesten Gedächtnis, Geburth, Auferziehung und, bißhero in Krieg- und Friedenszeiten vollbrachten Thaten, geführten Kriege, vollzogenen hochwichtigen Geschäften, samt kurtzer Erzählung deren in der gantzen Welt von höchst gedachter Kayserl. Maj. Geburth an, biß auf Derelben seeligsten Hintritt, d. i. von Anfang des 1578 biß auf das 1637 Jahr vorgelauffenen Handlungen und denckwürdigen Geschichten. In XII Theilen. Leipzig, 1721 — 1726. in fol. 12 Voll.

Härtill höra: "Contrefet Kupfferstich deren je-
"nigen regierenden grossen Herren, so von Kay-
"fers Ferdinandi II. Geburth, biß zu deselben
"seeligsten tödtlichen abschied successive regie-
"ret." Leipz. 1721, 1722. in fol. 2 Voll.

Författaren af en förnåmlig Slågt i Kärnten, Frih. til Aichelberg, Grefve til Franckenburg, Käyserl. Geheimbde-Råd m. m. lefde til 1650, och hade i många viktiga Vårk och underhandlingar varit brukad. Af sina vidlyftiga *Annales*, låt han sjelf, ifrån 1640 til 1646, dels i *Regensburg*, dels i *Wien*, på egen bekostnad, trycka IX Delar, som gå til vid pås 1620: hvilken

ken högst älsyntha Uplaga beskriver *Deutsche* B. III. *Älta Eruditor.* XV Th. p. 185 — 207; hvar- C. 3.
 til kunna läggas några Anmärkningar, som stå Sveriges
 i Joach. Fr. Felleri *Monum. var. inedit.* Trim. *Almänna*
 1. Jenæ 1714, in 4:to, p. 37. Uri den nyare, *Historia.*
 af Bokhandlaren M. G. Weidman, i *Leipzig*, Christina.
 föranstaltade Uplaga äro sista Delarne, utur
 Författarens Handskrift, tilkomne, och går så-
 ledes hela Verket til K. Ferdinandi II. Död
 1637. Om denna Uplaga heter det, C. G. Hoff-
 manni *Bibl. Jur. publ.* p. 234: "Curam editio-
 nis egit *Bröslerus*, Senator Wratislaviensis, cui
 "imprimis notas & supplementa in vitas Proce-
 "rum adjecta debemus." Tyska Scribenterne sät-
 ta derpå mycket värde; här anföres det enkan-
 nerligen i anseende til XI och XII. Tomerne,
 innefattande hvad som under K. Ferdinandi II.
 Regering förelupit, ifrån 1628 til 1637 och föl-
 jaktel. Sveriges deltagande i Tyska Kriget; in-
 til bemelte år.

4066. Der Schwedische Brutus, d. i.
 ein abgeworffenes Schreiben, woraus zu
 sehen, was die Schwedisch affectionirten
 an jetzo von dem Schwed. Kriegswesen
 halten, und ein gewisse Anzeigung, wo
 es endlich hinaus gelangen mögte &c. in
 quarto. 1637. 1 a.

En med hårda tilvitelser emot Kronorne Sve-
 rige och Frankrike upfylld Skrift, och i hvil-
 ken Chur-Sachsens upförande försvaras. Har
 sedermera 2:ne gånger blifvit uplagd med Titul:
 Der Teutsche Brutus &c. hvilket också bättre

B. III. pasfar sig til Författarens affigt. En annan Tyfk
 C. 3. Uplaga har jag sedt med årtal 1636.
 Sveriges
 Almånnas
 Historia. 4067. Bruti bruta vox & Oraculum,
 Christina, *in quarto*, 1638.

C. G. Hoffman, *Bibl. jur. publ.* p. 252,
 Torde vara en Vederläggning af nåst föregående Skrift,

4068. An die Kön. Maj. zu Schweden des Churf. von Brandenburg abgelesenes Schreiben, wegen Regierung der Lande Pommern; und derselben Widerantwort. Jenes in der Teutschen Sprach geschrieben, dieses in Latein, und nochmals vertirt. *in quarto*, 1637. 2 $\frac{1}{4}$ a.

Churf. Bref år dat. Cüstrin d. 14 Mart, 1637 och Drott. Svar, af Regeringen underkrifvit i Stockh. d. 26 Maji s. å.

4069. Copia Schreibens eines Erb. Raths der Stadt Frankfurth, an — den Herrn Landgrafen von Hessen - Cassel, woraus die ursachen dero Streitigkeiten — mit dem Herrn Commendanten in Hanau (Gen. Maj. Ramsay) gantz ausführlich — zu sehen. Dat. d. 19 April 1636. *in quarto*, $\frac{1}{4}$ a.

4070. Gründliche Relation, was sich, seithero der Banier mit der Schwed. Armée ins Land von Meissen gegangen, vom

vom 1 Jan. 1637 bis d. 21 Jun. täglich B. III.
zugetragen. *in quarto*. 1637. 3 a. C. 3.

4071. Gevisser Bericht aus Torgaw, *Sveriges*
vom 21 Junii 1637. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a. *Almänna*
Historia.
Christina.

4072. Bericht von dem was bey der
vierdten Leipziger Belagerung fürgegan-
gen. *in quarto*. 1637.

4073. Das von den Schweden bela-
gerte, aber entledigte Leipzig. *in quarto*.
Leipz. 1637.

4074. Relation von der Niederlage
der Cavallery des Hertzogen von Loth-
ringen durch I. F. Gn. von Weymar, ge-
schehen in der Franche Comté (im Jun.
1637) *in quarto*. $\frac{1}{4}$ a.

4075. Relation aus dem Schwed.
Haupt-Quartier Freyenwalde, vom 3 Jul.
1637. *in quarto*. $\frac{1}{4}$ a.

4076. Warhaftige Relation aus Beu-
feldt im Elfsaß vom 30 Julii (1637), dar-
innen zu sehen, wie und wo — Hertzog
Bernhard von Weymar über Rhein ist
kommen, und was sich sonst darbey be-
geben und zugetragen hat. *in 4:to*. $\frac{1}{2}$ a.

4077. Stillstand I. Churf. Durchl.
zu Sachsen mit der Stadt Erfurt und
E 4 dem

B. III. dem H. Commendanten auf ein monat.
C. 3. Dat. d. 22 Aug. 1637. in quarto. $\frac{1}{2}$ a.
Sveriges

Almänna

Historia.

Christina.

4078. Histor. Bericht und Erzählung
welchergestalt die Káyserl. Haupt-Armée
die Stadt Anclamb A. 1637 hart belagert
und blocquirt gehalten, endlich aber die
blocquade aufheben und die Stadt ver-
lassen müssen. in quarto, Greifswald, bey
M. Dorßchern, 1637. $2\frac{1}{2}$ a.

C. Schöttgen, *A. u. N. Pommerl.* III. St. p. 311.

4079. Abdruck etlicher, an der
Churf. Durchl. zu Brandenb. Hofe, nach
absterben des Hertzog. in Pommern ge-
wechselt Schriften, aus welchen zu se-
hen, was S. Churf. Durchl. und dero
Churf. Haus an den Pommerischen Lan-
den vor ein klares Recht zu vindiciren
haben. in quarto. Frft. an der Oder, 1637.
I A. $4\frac{1}{2}$ a.

Och på Latin: "Literæ ab obitu Pomeraniæ
"Ducis — ex Aula Sereniss. Septemviri Brandenb.
"& ad eam datæ" &c. Sine loco, vel not. Ty-
pogr. 1638, in 4:o, pp. 206 præter Catal.
Literar. & Monumentor.

4080. Pommerischer Ducate der Kö-
nigin Christina in Schweden.

J. D. Köhler, *Histor. Münzbelust.* 1734, p.
257 — 264; se ockfå p. 417.

4081. Copey etlicher nacher Preussen B. III.
geschickten, aber intercipirten Schreiben, C. 3-
samt allerhand Extracten aus dergleichen *Sveriges*
Brieffen, neben einem kurtzen gegründe- *Almänna*
ten Gegenbericht über die in einem o- *Historia.*
der mehr Schreiben erdichte, offenbare *Christina.*
und landkündige Calumni. Exod. XX.
v. 16. Syrach. XX. v. 26. in 4:o. 1637.

Höppener, p. 74.

4082. Informatio de Juribus Terra-
rum Prussiae & Civitatis Gedanensis, ad-
versus novam Telonii affectationem edita.
in 4:o. Gedani, 1637. pl. 10 $\frac{1}{2}$.

Tilägnes *Henr. FREDERUS*, Syndicus i Dan-
tzig: se S. J. Hoppii *Schediasma de Scriptor.*
Histor. Pol. §. 56, hvarest också flere, til det-
ta åmne hörande Skrifter, upräknas.

4083. Kurtze und gründl. Relation,
wie und welchergestalt — Hertz. Bernhardo
zu Sachsen F. Gn. mit dero unterhabenden,
Teutschen Arméen, im Januar. 1638, erstlich
beyden vier Österreichischen Waldstädten o-
berhalb Basel übern Rhein gesetzt, und
dann was d. $\frac{18}{8}$ Febr. bey Bicken, und
d. 21 Febr. bey Rheinfelden, zwischen l.
F. Gn. an einem, und dem Káyserl. Ge-
neral, Duca di Savelli, und dem Báyri-
schem — Jean de Werth, am andern
E 5 Theil,

B. III. Theil, vor nahmhafft Treffen vorgan-
 C. 3. gen feyn. *in quarto*. 1638. 1 a.

Sveriges
 Almänna
 Histori.
 Christina,

4084. Warhafte Relation, wie es zwi-
 schen Hertz. Bernhards zu Sachsen-Wei-
 mar unterhabenden Armada, eines, und
 der Käyserl. und Ligistischen Armée, un-
 term Commando Joh. de Werths, andern
 theils, d. 18 Febr. hergegangen, und wie
 Gott drauf d. 21 ejusd. S. F. Gn. — zwi-
 schen Bicken und Rheinfelden eine herr-
 liche Victori verliehen hat. *in quarto*.
 1638. 1 a.

Och på Svenska s. å. *in 4.to*. 1 a.

4085. Zeitungen wie Hertz. Bern-
 hard, — nachdem er Rheinfelden erobert,
 das Schloß Röteln belagert, und sol her-
 nach von dar uff Freyburg der March
 gehen &c. *in quarto*. 1638. 1 a.

4086. Zeitungen wie Hertz. Bern-
 hard — nachdem er — Röteln mit Sturm
 erobert, vor Freyburg in Brisgau gerü-
 cket, auch wie er zu Lauffenburg ver-
 schiedene Personen enthaupten lasen; daß
 aber Duca di Savelli entkommen &c. *in*
quarto. 1638. 1 a.

4087. Relation, oder gründl. Erzeh-
 lung, wie die ernstliche Feldt-Schlacht,
 so d. 30 Julii dieses 1638. J. nahendt dem
 Dorff

Dorff Wittenweyer, in dem Preißgaw am Rheinstrom vorgegangen, sich erstlich zugetragen und endlich nach Gottes willen geendet, *in quarto*. 1638.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4088. Warhaftige und aufsführliche Relation von dem blutigen Treffen, so zwischen I. F. G. Hertz. Bernhardt, und den beyden Generalen Görzen und Duça de Savelli d. 30 Jul. 1638 vorgegangen, *in quarto*. I a.

Vid slutet står en Förtekning på fångne och döde &c.

4089. Apologia des Hertz. von Savelli, oder wahrhafte Abbildung und unpartheyischer Verlauff des bey Wittenweyer, zwischen den Kåyserl. und Schwed. vorgegangenen Treffens, *in 4:o*. 1638.

4090. Extraët Schreiben, vom Zustand des Krieges am Rheinstrom. *in quarto*. (1638) $\frac{1}{2}$ a.

4091. Relation etlicher fürnehmen Obristen &c. Schreiben, von dem Treffen so unter Mahlburg, a. 1638. d. 9 Aug. geschehen. Aus dem Kåyserl. Läger geschrieven. *in quarto*. $\frac{1}{2}$ a.

4092. Extraët Schreiben eines vornehmen Keyserl. Obristen aus Offenburg, so

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Christina.

so mit vom Anfang bis zum ende im
Treffen gewesen, an eine Fürstl. person,
vom 18 Aug. 1638. in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

4093. Relation, welcher gestalt — Hertz.
Bernhard — eine abermahlige nahmhafter,
und also in diesem 1638 Jahr, die dritte
Feld-Schlacht und Victori, und zwar zu
diesem letzten mahl, gegen Hertz. Carls
zu Lothringen Fürstl. Durchl. am $\frac{1}{2}$ Oct.
auf dem Ochsenfeld, ohngefahr vorn Taun
im Suntgau, erhalten in 4:o. 1638. $\frac{1}{2}$ a.

4094. Grundelig Relation, hurulunda
— Felt-Marsk. Joh. Baner — på then 20
Nov. 1638, vid Perlebergh, heela then
Chur-Sachsiske Succurs til håst, hvilken
— Marazin — General Gallas skulle hafva
tilfördt, i grund ruinerat, och - - Fienden för
några Regementer proviant afsträngt haf-
ver. in 4:o. Stockh. Kåyser, 1638. $\frac{1}{2}$ a.

4095. Breysachische Hungersnoth, und
umbständliches Verzeichniß aller denck-
würdigen Sachen, so sich in wåhrender 18
wöchentlichen Belagerung zugetragen, bis
d. 9 Dec. 1638. in quarto.

Bibl. M. Richii, P. III. p. 167.

4096. Prise de la ville de Brisac, par
le Duc de Veimar. in 4:o. Paris 1638.

Le Long, *Bibl. Hist. de la Fr.* n. 9019. B. III.

4097. Plan du Siege de la ville de
Brifac, par le Duc de Weimar. C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Stor Charta, stucken af *Abr. Bosse.* 1 a. Christina.

4098. Warhafter Bericht und Beschreibung, was nach dem — Brysfach von — Hertz. Bernhard — d. 7 Dec. 1638 eingenommen, darinnen an vorhandenen Schatz, als parem Geld, Gold und Silber, Perlein, Klenodien und andern, so fast unglaublich und unerhört, inventarisiert und gefunden worden. in 4:o. 1639. 1/2 a.

4099. Gedächtnis - Münze, auf die Eroberung der Haupt-Vestung Brysfach, vom Hertz. Bernhard von Weimar, a. 1638.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1739, p. 435.

4100. *Dan.* RÜCKERS Danck- und erste Evangelische Predigt in der Vestung Breysfach, als selbige Hertz. Bernhardt übergeben worden, aus dem 129 Psalm, gehalten. in quarto. Colmar, Spannfel, 1639.

4101. *Casp. BARLÆI* Brifacum capta, ive Panegyris dicta — Bernhardo Saxon. Duci, Exercituum foederator. Regum & Principum in Germania summo Praefecto.

Casp. Barlæi Poëmata, Edit. IV. Amst. 1645, in 12:o. Heroicor. L. I. p. 105 — 127.

4102.

B. III. 4102. *Joach. STURMII* Dankpredigt für
 C. 3. unterschiedene Victorien, die Gott Hertz.
Sveriges Bernharden, a. 1638 verliehen hat. in 4:o.
Almänna Erfurt 1639. 8 a.
Historia.
Christina.

Kreyfig, T. I. p. 87.

4103. Der Teutschen Planet, d. i. nothwendige Betrachtung der fremden Krieges-Waffen in Teutschland, darinnen von derselben gerechtfame und befugniss, wie auch vermutlichen Ausgang, in form eines Gesprächs, zwischen Ernst German von Teutschenheimb, und Wendelin Frantz-mänlein — gehandelt wird. in 4:o. 1639. 15 a.

4104. D. *Balthas. HENCKELII* Epistolæ Carcerales: defensum belli Germanici patrociniū, Judicis Coloniensis ignobilem sensum, tandemque subveniens ex Suecia auxilium, nondum audito experientiae documento, per varios carcerum cuniculos ostendentes. in octavo. Holmiae, typ. Henr. Kayseri, 164c. pp. 297.

Morhof, *Polyhistor*. T. I. p. 304. (edit. 1732) och Gryphius *de Script. Hist. Sec. XVII. illustr.* p. 157, sätta värde på dessa Bref: jämför J. F. Reimmanni *Bibl. Hist. Liter.* p. 275. Närmare hafva Collectores *Aëtior. Societ. Conant.* som följa med *Annales Acad. Juliae*, skärskådat och beskrifvit dem; läs härom Vogt, *Catal. Libr. rar.* p. 335.

At Henckelii Bref, fastån de i sig sjelfva B. III. åro ganska litet interesfante, med rätta räknas C. 3-ibland sålfynta Böcker, intyga, förutan Vogt, Sveriges J. C. Wendlerus, *Disfert. de var. raritat. li-* Almånnas *bror. impr. causfis*, §. XXV. med flere Biblio-Historia. grapher: se D. Clement, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. IX. p. 385.

4105. Auspiciis Jehovæ: Vindiciz
pro innocentia Wermelandiz, seditionis in-
iuste accusatz, quas in illustri ad Salam
Buecor. Academia, posttr. Kal. Martii a.
645 publice prohuntiabat Jordan. Nico-
ai EDENIUS. in 4:o. Upsal. 1645. pl. 4

Och på Svenska: "Wermelands Ofkuld i et
"samma Land otillbörligen påbördat Uppror, å
"daga lagd uti et Förfvars-Tal, hållit vid Up-
"sala Academie, på Latinska Språket, d. 27
"Febr. 1645, af Jordan Nilsfon EDENIUS; men
"nu på Svenska Öfversatt." Carlstad. War-
ning, 1740, in 4:o, 30 sidor. Under et kort
Företal teknar Öfversättaren sit namn med Ini-
tial-Bokstäfverne E. M. F. det år: *Eric Magn.*
FLORELIUS.

Upproret, hvarifrån Författaren söker frikalla
sina Landsmän, begyntes år 1638 i Upland,
och spridde sig sedan vidare. Anledning dertil
gofvo de på Riksdagen s. å. utskrifne Pålagor.

4106. MSC. Brev-Vexling med det
venske Raad om Giftermaal imellan Pr.
riderich af Danmark och Prinds, Christine.

4107.

B. III. 4107. MSC. Documenter angaaende
 C. 3. det. mellem Dr. Christine af Sverrig og
 Sveriges Pr. Fridrich af Danmark forehavende Gif-
 Almänna Historia. termal. 1636 — 1638.
 Christina.

Desse Handskrifter ågde Bisk. öfver Seland,
 P. Hersleb: se *Bibl. Hersleb.* Hafn. 1758, in
 8:o, p. 570.

Om detta Frierie talar Pufendorf, *Commen-
 tar. de rebus Suet.* L. VIII. §. 79, p. 269.

4108. Rådslag och Resolution, som
 år hollet och tagen af sãmterlige efterskref-
 ne Sv. Rik. Råd, Collegiater, Landshöf-
 dingar, Biskopar, Superintendenter och
 tilkallade af Presterskåpet, öfver någre ef-
 terföljande nödige och angelågne årenden.
 Dat. Westerås d. 31 Jan. 1639.

Stiernman, *R. D. Besl. Bih.* p. 299 — 312.

Årenderne voro: 1) Freds-Tractaten med
 Kåjsaren; 2) Missförståndet emellan Sverige
 och Danmark; 3) Rikets Sårkerhet emot Kon:s
 af Polen företagande; 4) Enke-Drotningens Re-
 sa och Actioner; 5) Åtskillige Sammanlopp i
 Landet.

4109. Joh. GOEBELI Danck- und Freu-
 den-Predigt über die im anfang Martii,
 von dem Schwed. Generalissimo, Herrn
 Joh. Baner, in Meissen erhaltenen herrli-
 chen Victorie — aus Phil. I: 6. in 4:to.
 Rinteln, 1639. 4110.

4110. Aufsführliche Relation und Bericht von der unversehenen, gefährlichen und harten ploquada und Belagerung der Churf. Sächs. eltesten Bergk-Stadt Freybergk in Meissen, wie dieselbe am 2 Mart. 1639 durch die Schwed. Panirische Völcker — ist angefangen, und bis uff den 10 tag — continuiret worden. Auch wie zwar presse geschossen, und Sturm ist angelauffen, aber dennoch, — durch den kaiserl. und Churf. ankommenden succurs ist liberiret, und der Feind — aufseisen müssen. *in quarto*. Freyb. bey G. Leuthern (1639) 4 a.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4111. Joh. GOEBELII Danck-und Freuden-Predigt, über die von dem Schwed. Generalissimo, Herrn Joh. Baner, bey Chemnitz, d. 4 Apr. (1639) befochtene Victoria, — aus Ps. LXXXIV. 6, 7, 8. *in quarto*. Rinteln, 1639.

4112. Christ. HECKELS Histor. Nachricht von dem was nunmehr vor hundert Jahren, neml. 1639 im dreyzig jährigem Kriege, der Stadt Pirna von denen Schweden wiederfahren. *in 4:o*. Dresden, 1739.

4113. Nachricht von Hertzog Bernard des grossen von Sachsen Todt.

Uti Struvii *Hist. Polit. Archiv*, T. II. p. 215.

Bibl. H. S. G. Del. 8.

F

4114

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia
Christina.

4114. Christ- und Fürstlicher Lebens-
lauf Hertzog Bernhards zu Sachsen, —
wie solcher — von denen in den Für-
stenthümern Weimar, Gotha und Eise-
nach angeordneten Leich-Sermonen von
den Cantzeln abzulesen. *in 4:o*. 4 a.

4115. *Dan.* RÜCKERS Trawer Predigt
über den hochbetrawerlichen tödlichen
Fall Herrn Bernhardtens, Hertzogen zu
Sachsen, gehalten im Münster zu Breyfach.
in quarto. Colmar, 1739.

4116. Bernhardus Magnus — (Disfert.
Acad.) Pr. *Joh. Chr.* LINCK, Resp. Nic.
Wolff. *in quarto*. Jenæ, 1672. pl. 10.

4117. Elogio di Bernhardo Duca di
Vaimar.

Lor. CRASSO Elogii di Capitani illustri, p.
149 — 152.

4118. Gespräche in dem Reiche der
rer Todten, zwischen Bernhardo von Sach-
sen-Weimar, und dem Printzen Joh. Wilh.
von Gotha. *in quarto*. Leipz. 1722.

År 45:te *Entrevuen* i den stora Samlingen
och FASSMANS Arbete.

Printzen af Sachsen-Gotha var någon tid vid
K. Carl d. XII Armée, och blef skuten för
Toulon 1707.

4119. D. Ern. Sal. CYPRIANI Adver- B. III.
 faria Historico, quibus Bernhardi Magni, C. 3.
 Duc. Sax. Vinar. Vita & Germanici Sue- ^{Sveriges}
 corum belli funestissima periodus illustran- ^{Almänna}
 tur. in fol. Gothæ 1729. pl. 10. ^{Historia.}
^{Christina.}

4120. MSC. Herrn Bernharden des
 Grossen, Hertz. zu Sachsen &c. höchst
 preiswürdige Heldenthaten, welche Der-
 selbe nach tödtlichen Abgang des gloriwü-
 digst. Königs der Schweden Gust. Adol-
 phi, bis an sein Ende, von 1632 bis
 1639 verüber, wie solche von Joh. Chph.
 von der Grün, bey höchstged. S. Fürstl.
 Durchl. gewesenen Gen. Adjutanten, mit
 allem Fleiß aufgezeichnet, und aus des-
 sen Annotatis in dieses Compendium ver-
 fasset (von Wolf Christoph ZORN von
 Blapsheim) in quarto.

Denna Handkrift förvaras i Hertigens af Sach-
 sen Gotha Bibliothek, på Friedenstein, och en
 Afkrift finnes hos mig, för hvilken jag har at
 tacka Herr Hof, Rådet och Bibliothecarien Schlä-
 ger. Zorn von Blapsheim, som gjort Utdraget,
 var Gen. Adjutantens von der Grün Dotters son,
 och ägare af Morfadrens efterlämnade Paper.
 Dedicationen til Hertig Fridrich af Sachsen-
 Gotha år undertecknad d. 3 Julii 1688. Ut i Bref
 til mig faller nyssn. Hr. Schläger om detta
 Arbete följande omdöme: "Cet ouvrage n'est
 "pas mal écrit & les notices qui s'y trouvent
 F 2 "sont

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

"sont très- authentiques, à ce que j'ai observé
"moi-même, en les comparant avec la Corre-
"spondance du grand Bernard, que nous posse-
"dons. Celle-ci est composée de douze gros
"volumes *in fol.* parmi lesquels le second est tout
"à fait intéressant pour l'Histoire de la Suede,
"contenant quantité de Lettres originales du Se-
"nat, du grand Chancelier Oxenstierna & de
"plusieurs Généraux, avec beaucoup de Memoi-
"res concernant les Traités avec la France &
"les Electeurs de Saxe & de Brandenbourg, com-
"me aussi le Congrès de Lubec" &c.

Hvad Hert. Bernhards Caractere angår, så
yttrar sig Riks-Canceleren, i Bref til Rådet, ad
d. 2 Febr. 1694, derom sålunda: "Hertig Bern-
"hard är then som temmeliga qualiteter hafver,
"och är confiderabel; men så är ambitionen
"och imaginationen något immoderat, och sö-
"ker indirecte draga all militien ifrån vår re-
"spect och in på sig; och är thesförutan af så-
"dant ingenio, at han ingen något tribuerar,
"än sig sjelf."

4121. Den Onderganck des Room-
schen Arents door den Noordschen Leeuw.
Afgebeeldt in verscheyden konstige Figu-
ren, met sinryke Verklaringhen derselver
beydes in en buyten Rym, vertoonende
in't kort de gedenckwaerdigste Sacken, die
van den beginne tot noch toe, in deesse or-
logen zyn omgegaen. Met een Verhael
von den doodt des Koningshs. Door *Bar-
tholem. Hulsius*. Hier zyn noch byge-
voegt

voegt de Victorien der Croon Sweden B. III.
seedert de Doodt des Autheurs verkre- C. 3.
ghen. in quarto. Amsterdam, voor Cris- Sveriges
pin van de Pas 1642. pp. 91. Almöna
Historia.
Christina.

Kopparsticken gifva största värdet åt denna
lilla falsynte Bok, som eljest icke har fört at
innebära: går til Hertig Bernhards Död. För-
fattaren var en Prestman.

4122. Copey eines vertrauten Schrei-
bens so ein vornehmer Fürstl. Weimari-
scher Officier an einen guten Freund we-
gen der Tractaten und einnehmung der
Französischen Garnison in Brissach abge-
lassen &c. in quarto. 1639.

År dat. d. 16 Oct. 1639.

4123. Literæ Christinæ, R. S. ad Re-
gem Galliæ, quibus eum, ut Carolus Lu-
dovicus, Pr. Palatinus, e custodia, in qua
Molini asservabatur, liberetur, amice com-
pellat.

Drottningen skref tillika til Enke-Churfur-
stinnan: begge Brevven, dat. d. 19 Dec. 1639,
läsas hos Lünig, *Liter. Procer. Eur.* T. I. p.
261 — 266. Se om denna Handel Pufend. *de*
reb. Suec. p. 379. Le Vassor, *Hist. de Louis*
XIII. T. IX. P. II. p. 288. Arckenholtz *Mem.*
conc. la R. Christ. T. I. p. 51 (note).

4124. MSC. Annales Regni Sueciæ
subjectarumque Provinciarum, ab a. 1628
ad a. 1639. F 3 Su-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Superfunt tituli & prima tantum lineamenta, säger Stiernman, som eljest handlar vidlyftigt om detta företagande, *Bibl. Sueo-Goth.* T. II. p. 398 — 401. Loccenius *Ind. Act. & Codd. MS. Stor.* citerar desse Fragmenter under Titul: *Jac. RUDBECKII Excerpta quaedam nuper gestorum.*

Författarens egenhändig Mscr. skal Canc. Råd. Ihre hafva öfverlämnat til för detta Salestads, nu mera Skogklosters Bibliothek: se A. Brauner. *Disser. Acad. de Insignibus Ser. Fam. Wafsa-æa.* Upl. 1758, in 4:o, p. 28.

4125. Paganino GAUDENTIO, Le Singolarità delle Guerre di Germania. in 4:o. in Fiorenza 1640.

Boken har jag icke sedt; men funnit henne *Bibl. Hist. Struvio-Buder.* och flerstådes citerad. Hos Niceron, som beskrifvit Pagan. Gaudentii Lefverne, samt tillagt en vidlyftig Förteckning på des Skrifter; *Memoires*, T. XXXI. p. 108, är detta Arbete uptaget under N:o 29; men på sätt, som vore det sammantrykt med tvenne andre Gaudentii på Latin författade Traktater.

I bem. Förteckning förekomma vidare et par Skrifter, som jämväl höra til Historien om Tretio-åra Kriget, näml. n. 17: "Rerum Germanicarum Conversio a. 1633 mense Octobri, "Ratisbona capta & recepta. Item Carmina &c. "Florent. 1635, in 4:o." och n. 37: I fatti d' "Alessandro il grande spiegati e suppliti, con "non pochi avvenimenti de' nostri tempi, massi-
me

"me quelli delle Alemaniche Guerre. In Pisa B. III. C. 3.
 "1645." in fol. Denna sednare beskriveres när-
 mare *Nachr. von einer Hall. Bibl.* Vol. VII. p. 31. Jåmför Freytag *Analekta Liter.* p. 375, och *Almänna Sveriges Historie.*
Clement Bibl. cur. hist. & crit. T. IX. p. 83. Christina.
 At Pag. Gaudenii Skrifter allesamman åro mera
 eller mindre ålsynte, hade Vogt redan anmärkt,
Catal. Libr. rar. p. 392.

4126. Wahrhaftige Abbildung der Röm. Kayf. Maj. unterm Commando des Ertz-Hertzogen Leopold Wilhelm H. D. und Gen. Feld-Marsch. Piccolomini an einem, und dann der Confoederirten Kronen und Fürsten, als Schweden, Frankreich, Braunschweig - Lüneburg und Hessen, unter Commando Gen. Feld-Marsch Baner, Duc de Longueville, Klitzing und Melander, andern theils, im mon. Maji 1640, bey Sahlfelt, gegen einander campirten Arméen, als die Kayserliche von 24000 und die andern zusammen von 40000 man, wie solche zu schlagen in positur gestanden, Retranchement aufgeworffen, und endlichen die Confoederirten im mon. Junii wiederumb weichen müssen.

Charta på 4 Blad, med numererad Beskrifning, utan Författares, Stålles eller Kopparstikkares namn; men väl stucken.

4127. Schreiben des Feld-Marsch Bannier und Grafen Piccolomini, den *statum belli*
 F 4

B. III. *belli* concernirend, gegen einander ge-
C. 3. wechfelt.

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Londorp, T. IV. p. 832. Brefven, skrifne i
Junii månad 1640 angå egentel. de Svenskas
Conjunction med Br. Lüneb. Tropparne.

4128. Des Herrn Gen. Baners Erklä-
rung gegen Hertzog Ernst zu Weimar,
des Armisticii halber, de dat. 10 Jul. 1640.

Londorp, T. IV. p. 837.

• 4129. *Sven. HAGELSTÉN Oratio in
Natalem Christinæ Reginae. in fol. Upsal.
Esch. Matth. 1640. pl. 5.*

4130. Marpurgensis Academiæ Gra-
tiarum Actio super Diplomate protecto-
rio a Christina — indulto. (Ligate) *in fol.*
Marp. Hasf. 1640.

Arckenholtz, *Liste des Harangues* &c. p. 3.

4131. Panegyricus — Christina — di-
ctus a *Franc. STYPMANNO*, nomine universit.
Gryphiswaldensis. *in fol. Gryphisw. 1640.*

Idem, *ibid.* p. 5.

4132. Legati Suecici (J. Salvii) Lite-
ræ ad Legatum Gallicum, Com. d'Avaux
scriptæ Hamb. d. 18 Apr. 1641.

Monum. Polit. Eccles. ex Arch. Palmisköld.
*edit. p. 132 - 135. Detta alfvarsamma Bref an-
går*

går i synnerhet Kåjserlige Generalens de Werths B. III.
utväxling.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4133. Historia delle Guerre di Ferdinando II. e III. Imperatori, e del Rè Philippo IV. di Spagna, contro Gostavo Adolfo, Rè di Sveria, e Luigi XIII. Rè di Francia, successe dall anno 1630 fino all' anno 1640, del Conte Galeazzo Gualdo PRIORATO. in ottavo. Appresso la Copia stampata in Veneria, 1642.

Paper och Tryck utmärka nogsammt, at detta år en i Geneve föranstaltad Uplaga: flera Editioner upräkna Le Long, *Bibl. Hist. de la Fr.* Lenglet du Fresnoy, *Catal. des princip. Hist.* och Nicéron, *Memoires*, T. XXXIV. p. 11.

Verket år deldt i två Delar, hvaraf den första, i XVI Böcker, går til Stilleslåndet, som slöts i Piemont 1739. Uti andra Delen, bestående af X Böcker, fortsättes Historien intil Fält-Marsk. Baners Död 1641.

De fyra första Böcker, som stanna vid Gust. Adolphs Död, äro öfversatte på Holländska, med Titul: "Der Sweeden Oerlogh in Duytslandt, tot de Doodt von Gustavus Adolphus, teghen Ferdinandus II. — In het Italiaens beschreven door den Gal. Gualdo PRIORATO, en getrouwelyk vertaelt door Andr. van de WIELE, Conreß. van VLISINGE, Haerlem, Castelyn, 1651." in 8:o, med någre Figurer, artigt nog copierade i smält efter Merians stora Taslor. Om Holländske Öfversättaren sedermera gått vi-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

dare, är mig obekant; men at jämväl H:r de *Francheville*, i Berlin, på Fransöfka öfversat de fyra första Böcker af G. G. Prioratos Arbete, det har jag redan här ofvanföre n. 3812 påmint.

Om *Gal. Gualdo* PRIORATO, som afled i sin Födelse-Ort *Vicenza* 1678, handlar *Nicéron* l.c. meddelandes en vidlyftig Förteckning på hans Skrifter. Uti *Journal des Savans* 1665 säges med god grund om denna Italienare; "son malheur est de parler souvent des choses dont il n'a pas toute la connoissance, qu'il seroit nécessaire qu'il eut, pour se bien acquiter de ce qu'il entreprend."

4134. Le Soldat Suedois racontant l'Histoire de tout ce qui s'est passé en Allemagne, depuis la Mort du Roy de Suède jusques à present. Avec un Eloge & Discours militaire sur la vie & la mort du Duc de Weymar, par le Sr de GRENAILLE. in octavo. Paris, Olivier de Varennes 1642. 627 sidor utom Föret. och Reg.

Är en Fortsättning af Fr. Spanheims *Soldat Suedois*, n. 3796; men af olika värde. Spanheim har nog tilförlåteliga esterrättelser, Grenaille föga annat, än det han kunnat hämta utur Franska Gazetterne eller andra dylika Skrifter. Om denna sednare säger Bayle, *Diff. Hist. Et Crit. Art. GRENAILLES*, qu'il a fait quantité de Livres François, qui ne valent pas grande chose. Bayle uppräknar jämväl åtskilliga; men nämner icke *le Soldat Suedois* ej heller en Poëme, som Grenaille skrifvit öfver Kon. Gust. Adolphe

dolphs Segervinningar, och om hvilken Skrift B. III. Abbé Goujet. Bibl. Françoisse, T. VII. p. 206, C. 3. sig sålunda yttrar: "Grenaille, dont le nom ^{Sveriges} ^{Almänna} "est fort peu reveré dans la Republique des ^{Historia.} "Lettres & très decrédité sur le Parnasse, a fait Christina. "un Poëme Latin, où il chante les Victoires de "Gustave Adolphe, Roi de Suede; il a traduit "librement ce même Poëme en Vers François, "l'un & l'autre imprimé à Paris, en 1639, in 8:o."

En Holländsk Öfversättning af Spanheims och Grenailles *Soldat Suedois*, äger jag, tr. i Amsterdam, hos Nic. van Ravestyn, 1649, 1650. in 8:o. 2 Voll. 454 och 507. sid. utom Dedic. Föret. och Reg.

4135. *Johan Gebh.* HAUSSMANS Ab-bildung der Schwedischen Geld-Mord-Brand-und Schantz - Angst, womit vor und in wählender Belagerung die hochgeängstete Stadt Görlitz gepresset worden. in quarto. Dresden 1741.

4135 (a) Nachrichten von der Kuhrfürstl. Sächsischen Sechstadt Görlitz im Jahr 1641 betroffenen Belagerung, zur Erläuterung einer nach der von dem damaligen Kuhrf. Sächs. General-quartermeister - Lieutenant H:rn *Melchior Schlo-machen* gefertigten Zeichnung derselben durch Sam. Weishunen anno 1641 gestochenen, und auf der Görlitzischen Bibliothek befindlichen Kupferplatte. in 4:o. Gör-

B. III. Görlitz, Fickelscherer, 1777. 44 *fid. med*
C. 3. *Chartan, reg. fol.*

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

J. G. Meusel, *Neueste Litteratur der Geschichtskunde*, II Th. p. 100.

Utaf de tvenne här sammantrykte Berättelser, torde den äldre af år 1641 vara den samma, som jag under näst föregående Numer, upteknat: den nyare utgafs första gången i Görlitz 1741.

4136. *Chph.* LAURENTII GÖRLITZISCHES Danck-Altarlein, oder Christl. Dancksagungs-predigt wegen befreung der Stadt Görlitz von der Schwed. Besatzung. *in quarto.* Dresd. 1642.

Bibl. Mich. Richelii. P. III. p. 169.

4137. *Melch. Nehel* von WITSTAHL *Chronographia decennalis*, oder zehnjährige Histor. Erzählung aller fürnehmsten Geschichten und Handlungen, welche von anfang der Churf. Durchl. zu Sachsen Armée von A. 1631 bis 1641 sich begeben, samt einer Chorographischen Beschreibung der Länder, darinnen dieser Krieg geführt worden. *in quarto.* 1641. *item.* 1642 *in 4:o* und *in 12:o*.

Boken består af vid påfs 16 til 20 ark, säger Kreyssig, T. I. p. 140.

4138. Relation der Kön. Schwed. unter

ter der conduirte des Hrn Feldt-Marsch. B. III.
 Leonh. Torstensons — bestehenden Haupt- C. 3.
 Armée, vom 9 bis uff d. 25 Maji, in Sveriges
 der Schlesien, mit occupirung unterschied- Almänna
 licher Platzen, gehabte städtliche Progreß, Historia.
 auch insonderheit ihrer wieder die Káy- Christina.
 serl. und Chur Sächsische solcher Orten ei-
 ne zeit hero zusammengeführte Macht,
 am $\frac{2}{3}$ Maji 1642 bey Schweinitz erhalte-
 nen grosen Victori, worüber die Caval-
 lerie — meistens ruinirt, — darbey
 auch der Generalisimus selbst — Hert-
 zог Frantz Albrecht zu Sachsen — nebst
 vielen andern Officirern mehr gefangen; —
 worauf sich auch die Garnison in Schwe-
 nitz ergeben &c. in quarto. 1642.

Höppener, p. 80.

4139. Tacksägelse-Placat för Progres-
 serne uti Tyskland; af d. 18 Jul. 1642.

Idem, p. 81.

4140. Relation über das Treffen der
 Schweden und der Káyserl. und Reichs-
 Armée, d. 23 Oct. 1642, bey Leipzig. in
 quarto, 1642. I a.

4141. Gründlicher und eigentlicher
 Bericht von dem Treffen bey Leipzig
 &c. in quarto. 1642. I a.

4142.

B. III. 4142. Relation om then herlige Vi-
 C. 3. storie, som then Kongl. Swenske Hufvud-
 Sveriges Armée, under Gen. Feltmarsk. Linnart
 Almänna Torstensons conduicte, emot Ertz Hertigh
 Historia. Leopold Wilhelms och Gr. Picolomini
 Christina. Kåyserl. Riks-Armada, på d. 23 Oct. 1642,
 icke långt ifrån Leipzig — erhållit hafver.
in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

4143. Der Königin in Schweden
 Schreiben an die Frau Landgräfin in Hessen,
 die Leipziger Schlacht betreffend, vom
 24 Nov. 1642.

Londorp, T. V. p. 818.

4144. Ad Serenisf. & Potentisf. Chri-
 stinam — Reginam Panegyricus, cum du-
 ctu & vigilantia Leonh. Torstenfonii, eo-
 dem, quo ante duodecennium, divus Pa-
 rens, loco, eadem fortuna in campis Lipsiacis
 hosti, prælio insigni, victoriam & trium-
 phum extorqueret, dictus in Acad. Gry-
 phisw. 25 Nov. a Franc. STYPMAN, J.
 U. D. & Pr. Ord. *in fol.* Gryphisw. Je-
 ger, 1642. pl. 9.

4145. Schreiben des Chur-Printzen
 zu Sachsen an den Schwed. Gen. Feld-
 Marschal Torstenson, wegen Belagerung
 der Stadt Leipzig, nebst des Feld-Marschals
 hierauf ertheiltem Antworts-Schreiben.

Lon-

Londorp, T. V. p. 817. Brefven Åro af d. B. III.
12 och 17 Nov. 1642.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4146. Gründliche und eigentliche Relation von der harten und strengen Belagerung der vornehmen Kauff- und Handels-Stadt Leipzig und Vestung Bleisensburg, wie solche von der K. M. und Cron Schweden Gen. Feld-marsch. Herrn Linart Torstensohn, vom 14 Oct. 1642 hart belagert, — und endlich d. 26 Nov. das Castel mit Accord erobert, und zwey tage hernach die Stadt auch eingenommen worden &c. *in quarto*. 1642.

Höppener, p. 81.

4147. Accord, welcher — wegen Uebergung der Stadt Leipzig abgehandelt und getroffen worden. *in 4:o*. 1642. $\frac{1}{2}$ a.

4148. Gründliche und aufsführliche Relation von der denckwürdigen Belagerung der Stadt Freyberg in Meissen, und wie dieselbe durch den Káyserl. General Piccolomini befreyet worden. *in quarto*. Freyberg 1643.

4149. Klaglied von dem Torstensohn, da er vor Freyberg abziehen müssen. *in 4:o* 1643.

Catal. Bibl. Christia. Lips. 1757, *in 8:o*, p. 741.

4150. Schwedischer Abzug von Freybergk, welche nach verübter zwey monat-

B. III. natlicher, harter — Belägerung, bey —
 C. 3. ankunft des Göttl. und Kåyserl. Entsatzes,
 Sveriges d. 17 Febr. 1642 geschehen; — d. 26 di-
 Almanna Histor. to — als ein offentliches und freudenvol-
 Christia. les Danckfest desswegen gehalten worden,
 in druck gegeben von APIANO APIANI.
 in quarto. 1643.

År skrifven på Vers.

Öfver denna 100 år förut uphållne Belågring
 firade, St. Freyberg 1743 en Jubel-Fest. En
 Medaille, som vid detta tilfälle förfärdigades,
 beskriver J. D. Köhler, *Histor. Münzbelust.*
 1743, p. 393. Tillika tryktes M. Chr. Cott-
 hold WILISCH *Freybergische Stadt Jubel-Acta*,
 hvaruti icke allenast Belågringen år 1643, utan
 ockfå Solenniteterne vid Jubel-Festen 1743 om-
 ständel. beskrivas.

4151. Clag und Seuffzen des betrüb-
 ten, bedrängten und verderbten Landes
 zu Meissen. in quarto. 1643.

4152. Histoire universelle de notre
 tems, contenant ce qui s'est passé de plus
 remarquable depuis la declaration de la
 guerre entre les Couronnes de France &
 d'Espagne; l'Empire & la Suede, & les
 autres Etats alliés, jusqu' à la mort de
 Louis XIII. 4 Voll. in 12:o. Paris 1644.

Le Long, *Bibl. Hist. de la Fr.* n. 9092.

4153. Histoire du Regne de Louis B. III.
 XIII. Roi de France &c. contenant ce qui C. 3.
 est arrivé de plus remarquable en France ^{Sveriges}
 & dans l'Europe, depuis le commencement ^{Almänna}
 de son Regne jusqu' à la mort de ce Prin- ^{Historia.}
 ce; par Mr LE VASSOR. 10 Tomes, in ^{Christina.}
 12:o. Amsterdam Brunel, 1700 — 1711.

Fransöserne äro med detta Arbete icke tilfreds, se Le Long n. 9109 och Lenglet du Fresnoy, *Catal. des print. Hist. Methode*, T. IV. p. 93. Jag har trodt mig böra lämna det här et Ställe, emedan deruti mycket förekommer rörande Sveriges deltagande i Tyska Kriget, alt ifrån år 1630 intil år 1643.

4154. Epitome Rerum Germanicarum ab anno Chr. 1617 ad an. 1643. recensuit & adnotationes adpersit Jo. Gottlob BOEHMIUS. in octavo. Lips. in officina Fritschia 1760. pp. 284. except. Proëm. & Ind.

Detta är nyaste Uplagan af en liten, men märkvärdig Bok. Hon tryktes första gången 1643, och fast än hon sedermera ofta blifvit uplagd, var hon dock, innan denna Edition utkom, intet mindre än alman.

Uti sit Företal til Parisiske Universitets-Cancellern, Joseph Barre, undersöker Prof. Böhme hvar som författat detta Arbete, och uppräknar tillika de Editioner han hade sig bekante. I almänhet tilägnas det en lård Canonicus i Cost-Bibl. H. S. G. Del. 8. G nit

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

nitz, med namn *Leonh. Pappus*, se *Placcium de Anonym.* n. 1122, *Gryphium* p. 64 och *Bibl. Hist. Struv. Buder.* p. 958; men Prof. Bœhme är icke af denna mening: ännu mindre sannolikt förekommer honom, at *Adler Salvius* dervid lagt handen, lämnandes sluteligen hela saken i ovisshet. Hans anmärkningar, som stå under Texten, äro korte, men tillräckelige at förklara et och annat mörkt ställe. Såsom Bihang har han tillagt: "De Comitii Electoralibus, Ratis-bonæ celebratis a. 1630, Epistola"; hvilket märkvärdiga Bref han tilågnar den bekante ForstNERUS, och icke Matth. Bernegger, som allenast befordrat det til tryck, under namn af *Theodosius Berenicus Noricus*.

En ganska sällsynt Uplaga af den så kallade *Epitome* äger jag, hvilken icke varit Prof. Bœhme bekant, och har följande Titul: "Compendium belli Germanici, ab a. 1617 ad an. 1650 "per Europam, & potissimum in Germania, variiis eventibus gestum & Iconisimis Principum in æs incisus illustratum. Editio nova & sine affectu. Cum licentia Superiorum. In Officina Dav. Hautti, Bibl. Viennæ & Lucernæ, 1657." in 12:o pp. 395. På baksidan af Titul-bladet ser man Dr. Christinas Portrait, med underskrift: *Christina Catholica Suecor. Gothorum &c. Regina*; och til Henne är Boken dedicerad, som det synes, af Förläggaren: ty under Dedicationen står intet namn, ej eller finnes här något Företal. I anseende til Paper och Tryck kan denna Edition icke sättas i jämnförelse med de små nitida Holländska Uplagor af 1643 och 1644,

1644, ej eller med den sednaste, trykt i Leipzig; Portraiterne öka ej eller des värde; men det som framför alla andra Uplagor gifver den na et väsenteligt företråde, äro ymnige tillsatser, och en icke mindre omständelig Fortsättning från år 1643 intill 1650. Ovisst år, om första Författaren häruti äger del; dock förekommer mig, som vore åtminstone Fortsättningen af annan hand.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Christina.

Om en Tyisk Version, som icke är så allmänt bekant, lämnar Prof. Böhme, i sit Företal, följande Berättelse: "Edita illa, sine loci nota, in lucem est a. 1645 quaternis, sub hoc titulo: *Historia Teutisches Krieges, - vorinnen angeführet werden alle Kriegeshändel, so sich vom Jahr Chr. 1617 bis in dieses 1645 Jahr - begeben und zugetragen*. Atque ita ejus autorem, quisquis ille fuerit, res aliquot annorum memorabiles satis constat addidisse, rudi in univ. versum & incondito stilo, atque ab ætatis nostræ elegantia sane quam abhorrente. Verum his atque talibus tum quidem vulgo lectitatis, insequente anno ea editio repetita fuit."

4155. Jo. Petrus LOTICHIUS de Rebus Germanicis, ab a. 1617. five Bohemior. motuum initiis, ad an. usque 1643. Adjectis Iconibus personarum genuinis, figuris item & descriptionibus præliorum, besidionum &c. in æs incisus, ab iis qui leraque oculis hausere fideliter communicatis. Tomi II. in fol. Frf. ad Moen. typis

B. III. pis Wolfg. Hoffmanni, impens. M. Meri-
C. 3. ani, T. I. 1646. T. II. 1650. 2. Voll.

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Et almånt föraktat, och endast för Merians
Kopparstick efterlått Werk: Se Gryphius, p.
67. *Bibl. Hist. Struv. Buder.* p. 957. Hoffman,
Bibl. Jur. publ. p. 230. Nicéron, *Memoires*,
T. XXVI. p. 43.

4156. Histoire du Marechal de Gue-
briant, contenant le Recit de ce qui s'est
passé en Allemagne dans les guerres des
Couronnes de France & de Suede, &
des Estats Alliez contre la Maison d'Au-
striche. Avec l'Histoire Genealogique de
la Maison du même Marechal &c. par
Jean LE LABOUREUR, Conseiller & Au-
mosnier du Roy, Prieur de Iuvigné. in
fol. Paris, chez Pierre L'Amy, 1657. 730.
sid. utom Föret. Dedic. Pieces à adiouster,
Oraif. fun. p. N. Grillié *Evesque & Com-*
te d'Uzez, Hist. Geneal. 168. *sid.*

Boken lærer ett par gånger hafva fått nytt Ti-
tulblad; åtminstone har Gryphius sedt Exem-
plar, på hvilka står à la Haye 1685. se des
Disfert. de Script. Hist. Sec. XVII. illustr. p.
70. Uti detta Werk förekommer mycket, hö-
rande til Historien om Tyska Kriget, ifrån 1638
til inemot slutet af år 1643. Det omtalas med
Beröm af Le Long, n. 9117.* och Lenglet du
Fresnoy, T. III. p. 235. T. IV. p. 130.

De Swenske hade all orsak at med Maresch.
de Guebriant vara missnöjde, ty honom bru-
ka-

kade Frankrike, både at taga Brisach i Besit- B. III.
ning och at debauchera Weimariska Arméen, öf- C. 3.
ver hvilken han, efter Duc de Longueville, för- Sveriges
de befälet; hvarom kan läsas Pufendorf och Almånna
Arckenholtz, *Mem. cont. la R. Christ.* Historia.
Christina.

Jean Bapt. Budes, Grefve af Guebriant, död-
de d. 24. Nov. 1643. af en blesure som han
fick under Belågringen af Rothweil. Des Hi-
storicus, en för åtskillige Historiske arbeten be-
römd Man, lefde til år 1675.

4157. P. OSTERMANNI Palladium ex-
ulantis ubique pacis universalis. in quar-
to. Mogunt. 1643.

4158. Der Lew aus Mitternacht, d.
i. Poëtisch und kurtzer Bericht, welcher-
gestalt der Röm. schwartze Adler von
seinem hohen rothen Thurmb, so viel
Thier und Vögel von Osten, Süden und
Westen, durch list und macht unter sich
gebracht; als er aber nach Norden ge-
schauet, und zu weil gebauet, daß Gott
den Lewen aus Mitternacht erwecket, der
den Adler auf den Thurn erschrecket, daß
auch die andern Thier und Vögel ihre
Krafft drauff wiederumb ausgestrecket.
Zum guten Anwunsch auf den jetzigen
höchstanfennl. Reichs-Tage der versaml.
Stände des Königr. Schweden, übergeben
und gedr. zu Stockh. von H. Käysern,
1643. in 4:o. I. a.

B. III. Författaren menar väl; men Skriften är narr-
C. 3. aktig.

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4159. Mars Sueco Germanicus in ce-
lebritatem Festi Natalitii — Christinæ Re-
ginæ — dictus — Arosiæ, — a Joh. RUD-
BECKIO, jun. ipso die natali 8 Dec. 1643.
in 4:o. Arosiæ, Lauringerus, 1644. pl. 5.

4160. Riks. Ständers Utskots Betän-
kande om Danska Kriget; dat. Stockh. d.
24. och 26. Oct. så och 4. Nov. 1643.

Stiernman, *Saml. af RD. Bessl.* T. II. p. 1018.

4161. Två Bref växlade imellan Fält-
marsk. Linder Torstensson och Danske
Riks-Marsken Hr And. Bille, a. 1643
och 1644. då det Danske kriget begyntes.

Nya Sv. Bibl. II. B. p. 419 — 423.

4161. (a.) MSC. Enke-Drotn. Maria
Eleonoras Intygande, mot sin Hofjunka-
res, J. W. Pogrells utfago, at hvarken
Kon. i Danmark, eller Gr. Waldemar, ej
eller Danska Resid. Wiebe haft någon del
uti det beslut Hen. Maj. hade tagit, at
resa från Sverige. Dat. Kópenh. d. 3 Jun.
1643. (På Tyska.)

Uti mina handskr. Samlingar.

4162. Kongl. Maj. til Swerige Breff
til Riksfens Ständer. in quarto, Stockh.
Kåyser. 1644. I $\frac{1}{2}$ a. Til-

Tillika utgifvit på Tyska, *in 4:o*. 1 a. samt B. III.
 på Latin, *in 4:o*. 1 a. C. 3.

Uti detta Bref, dat. d. 16. Jan. 1644. gif-
 ver Drottningen Ständerne tilkänna, at hon til
 Fäderneslandets försvar, och Undersåtarenes be-
 skydd, nödgats gripa til Wapn emot Kon. af
 Danmark.

Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Christina.

4163. Kongl. Maj. Patent, angående
 Kriget emot Danmark; dat. Stockh. d. 16
 Jan. 1644.

4164. Manifest, förklarandes Orsa-
 kerne som Kongl. Maj. til Sverige — be-
 wekt och nödgat hafwe, at resolwerat til
 Kriig, och förswara med Wapn sin, sit
 Rikes och sine Undersåtares undertrykta
 rätt, emot Kon. Christians then 4:des af
 Danmarck, fiendtlige och wäldsame atten-
 tater. *in quarto*. Stockh. Kåyser. 1644. 14 $\frac{3}{4}$ a.

Och *på Latin*: "Manifestum declarans cau-
 sas &c. ex Svetico in Latinum sermonem trans-
 latum; excusum Stockh. typ. P. a Selou, 1644."
in 4:o. 15. a. samt *på Tyska*: "Manifest wor-
 innen die Ursachen erkläret werden &c. Stockh.
 "Kåyser, 1644." *in 4:o*. 17 a. Omtr. i detta
 sednare Språk, hos v. Mejern, *Acta Pac. West-
 phal.* T. I. p. 88. jämväl ferskildt utgifvit *på
 Holländska*.

4165. Voerlooper van het Sweedsche
 Manifest, vertoont door een t' saemenspre-
 king

B. III. king tuusſchen een Sweed ende een Deen.
 C. 3. in 4:to. Amſterd. 1644. 8. ſid.
 Sveriges Ochſå utgifvit på Tyſka, ibid. in 4:o, ſamt
 Almånna på Swenſka; Høppener, p. 83.
 Historia.
 Chriſtina.

Af hvad orſak man år 1769 å nyo låtit tryc-
 ka detta Samtal, på Svenſka, kan jag icke in-
 ſe: det ſtår uti *III. Saml. af politiska Anec-
 doter och forntidens Hemligheter*, Sthm. Kgl.
 Tr. 1769. in 4:o. p. 23 — 30. Tillagt har
 man et Bref från Sv. Commiſſarierne vid Freds-
 Underhandlingarne i Brömſebro, til Landshöfd.
 öfver Skaraborgs-Lån, Carl Roſendufva, af d.
 13. Aug. 1645.

4166. Warhaftige Wiederleg — und
 Beantwortung des jüngſt auskommenen
 Schwediſchen Maniſteſtes, worin nicht al-
 lein klårlich dargethan und bewieſen, daß
 die in jenem vermeintlich angeführte Ur-
 ſachen, ſo die Königin von Schweden
 angetrieben und genöthiget, ſich endlich
 zum Krieg wieder Dennemarck zu reſol-
 viren, von keiner würde noch erheblich-
 keit ſeyn, beſondern vielmehr hingegen
 der rechte wahrhafte Grund ſothaner
 Schwediſchen Bund- und Friedbrüchigkeit
 entdecket und beſchrieben wird. in quarto.
 1644. II ½ a.

Omr. hos v. Mejern, l. c. p. 137. År ock
 få publicerat på Danſka, 1644. in 4:o. 13 ½ a.
 ſamt på Latin, ſamma år, in 4:o. 17 ½ a.

4167. Anleitung zum rechten Verstand ^{B. III.}
 der sogenandten warhaften Wiederleg — ^{C. 3.}
 und Beantwortung des jüngst ausgelasse- ^{Sveriges}
 nen Schwedischen Manifests: II. Cor. 13. ^{Almänna}
 Wier können nicht wieder die Warheit, ^{Historia.}
 sondern für die warheit. in 4:o. 1644. 2½ a. ^{Christina.}

4168. Instruction, hvaresten Hen. Kgl. Maj: nådigst vill, at Nils Nilsson Lindgren sig på Refan at Dannemark råtta och förhålla skal. Aft. Stockh. d. 18 Jan. 1644. Item, N. N. Lindegrens Relation om den Refa, den han såsom Hårold, efter Kongl. befallning, gjorde til Dannemark; skriven Forsfa, d. 26. Maji 1666.

Wid slutet af Nic. Reinh. Broocman *Disser-
 fert. de sanctitate Legatorum sagatorum* (Hår-
 rolda-Rätt) Lond. Goth. 1750. in 4:o, och i
 N. Wesslins *Äldre och nyare Skånska Handl.*
 1755. II. Quart. p. 97 — 106.

Lindgren har förmodel. upsat denna Rela-
 tion för någon af sina Wänner, ty han bero-
 par sig deruti på en annan Berättelse, den han
 straxt efter hemkomsten från Danmark, til Kgl.
 Cancelliet ingifvit.

4169. Succincta Relatio, quæ inter
 alia reddit manifestum, quomodo Ser.
 Dan. & Norveg. Regis, Slesvici & Hol-
 satæ Ducatus, Ejusdemq. Majest. Pro-
 vincia Iulia, improvise Svetici exercitus
 G 5 in.

B. III. invasión, nulla præcedente legitima cau-
 C. 3. fa, contra omne jus fasque, conventiones
 Sveriges & pacta foedera hostiliter occupata sunt.
 Almånna
 Historia. *in quarto*. 1644. pl. 5 $\frac{1}{2}$.
 Christina.

På *Danska*: "Manifest, eller en Summarisk
 "Beretning" &c. 1644. *in 4:o*. 3 $\frac{1}{2}$ a. på *Ty-*
ska: "Manifest oder Summarischer Bericht" &c.
in 4:o. 4 a. på *Franßska*: "Declaration, ou
 "briefue Relation" &c. *in 4:o*. 5 a.

4170. *Rossomatzza*, oft Moogh.- Al;
 dat is, de Sweedsche Overdadige Vra-
 ctigheydt: een yder tot af-schrick voor
 oogen gestelt. Overgeset uyt een vertrou-
 Schryven van de Wezer-stroom, 1644. *in*
quarto. 2 a.

En Smådeskript, åter utgifven på *Tyska*,
 1658. se n. 4721.

4171. Extraët af en Confidenz-Skrif-
 velse, utur Lübeck, d. 16. Febr. 1644.
 therutinnan til en god del förmåles, hvad
 såsom til d. 9 ejusd. vid then Swenska
 Arméen uti Holstein och Juthland år pas-
 ferat och förelupit. *in quarto*. 1644.

Höppener, p. 84.

4172. Danmarks Rikes Råds Breff til
 Sweriges Rikes Råd, sub dato Ottenfjöld,
 then 9 Febr. sampt Swerig. Rikes Råds
 Swar theruppå, dat. Stockh. then 2. Mart.
 1644. *in 4:o*; Stockh. Kåyser. i. a.

Och

Och på Tyska. in 4:o. 1 a. samt på Danska, B. III.
med Danska Rådets Genfwar 1644. in 4:o. C. 3.

4173. Schreiben des Königes in Dan-
nemarck an den Kayser, wegen einfall
der Schwedischen Armée unter dem Ge-
neral Torstensohn. in quarto. 1644.

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Bibl. M. Richii. P. IV. p. 302.

4174. Antwoordt op seeker Deens
Manifest: *Frangenti fidem, frangatur ei-*
dem. Gedr. buyten Boxtehoe, 1644. in
quarto. pp. 8.

4175. Gegenantwort auf eines Ehren-
schänders und Pasquillantens Discours, ge-
nant: *Antwoordt op seeker Deens Mani-*
fest &c. Braunschw. 1645. in 4:o. 5 $\frac{1}{2}$ a.

4176. Des Königs in Dennemark
Erklärung, warumb er das Schreiben, so
der Schwedische Herold mitgebracht, zu
acceptiren bedencken getragen: dat. O-
densee, d. 13. Febr. 1644. in 4:o. $\frac{1}{2}$ a.

Londorp, T. V. p. 871.

4177. Vortrab und Deduction der
Cron Dennemarck, von a. 1630. bis an-
hero (1644.) gepflogene Friedens-tracta-
ten, Bothschafften und Conventionen, wel-
che zu dem gemeinen Pacifications we-
sen mit der Cron Schweden gehalten, und
was

III. was darin verhandelt worden; woraus
 C. 3. abzufehen, wie gem. Cron Schweden un-
 Sveriges ter dem Schein und prætext des Friedens,
 Almåna den krieg nicht allein mit ernst fortgetset-
 Historia. zet, und den Mediatorem selbstẽ feind-
 Christiana. licher weise angegriffen; sondern dero vor-
 gebender Religion sich als eines Deck-
 mantels gebraucher, worunter ihr Interes-
 se beobachtet, und was bey diefem Krieg
 der Schwedischen ihr *scopus* und rechter
 Ziel sey. in quarto. 1644. 2½ a.

Löndorp, T. V. p. 872.

4178. Kurtze und summarische Be-
 richt der Urfachen, welche man so wol
 in Nieder Sachsen, den See-Städten, als
 auch bey etlichen Schwed. Officirern, *per*
discursum vernimbt, warumb der Einfall
 in Hollstein und Jutland erfolget seyn solle.
 in quarto. 1644. 1. a.

Och på Swenska: "Kort och summarisk Be-
 "rättelse" &c. 1644. in 4:o. 1. a.

4179. Bericht der Urfachen warumb
 der Einfall in Holstein erfolget. in 4:o. 1644.

4180. Discours ob Schweden ohne
 vorhergegangene Ankündigung, den Krieg
 wieder Dennemarck anfangen können. in
 quarto. 1644.

Bibl. Thomas. p. 261.

4181. Disfert. de Irruptione Suecorum B. III.
 in Holfatiam, Duce Torstenfonio, Pr. C. 3.
Frid. PRYSS, Resp. Andr. Tengblad. in *Sveriges*
quarto, Aboæ. 1761. pp. 37. *Almänna*
Historia.
Christina.

Lärda Tidn. 1761. n. 50. Författaren öf-
 ker vederläggga de widrige omdömen som om
 detta Inbrott blifvit fälde.

4182. Kurtze und scheinbahre Erklä-
 rung ob dieser neue krieg der Schweden
 gegen die Dänen dem gemeinen besten in
 Teutschland einige hinderung solte stiften
 oder verursachen können. Benebenst ei-
 nem I. K. M. in Dennemarck abge-
 schickten Schreiben an dero Residenten
 (vom 25 Dec. 1643.) in 4:o. 1644. 1½ a.

Är och så tr. på Holländska, i Middelburg,
 1644. in 4:o. 1½ a.

4183. Fursten til Sibenbürgen Georg.
 Rakoczi Manifest til Ständerne uti Ko-
 nungariket Ungern, therutinnan hufvud
 Orsakerne til then Kriigs Expedition, som
 företagen är emot thet Österrijkeske Hu-
 set, korteligen utförde blifwe: af d. 17.
 Febr. 1644. in quarto.

Öfversättning från Tyskan, i hvilket Språk
 det ofta finnes trykt.

4184. Keyserlich Manifest wieder Sie-
 benbürgen, nebst einem Vorläuffer einer
 Ant-

B. III. Antwort auf das Rackozische Manifest;
C. 3. vom 23 Febr. 1644. *in quarto*.

Sveriges

Almänna

Hiftoria.

Christina.

4185. Kurtze Relation vor Eroberung
der Vestung Landscron. *in 4:o*. (1644) $\frac{1}{2}$ a.

4186. Extraët etlicher Schreiben aus
Stralsfund, Amsterdam, Dantzig &c. *in*
quarto. 1644. $\frac{1}{2}$ a.

4187. En kort och sanfärdig Berättelse, huru som de tre Soknar Särna, Hedde och Idre, längst up i Östra Dalarne, åro med bewåpnad hand bragte ifrån Norrige och inunder Sweriges Krona, utaf då warande Kapellanen uti Älfve-dals Soken, och sedan Past. i Kumbla, Hr Dan. Joh. Buschovio, som fkedde uti Martii månad, år 1644. &c.

Uti *Sw. Fatburen*, IV. Öpn. p. 49 — 55.
p. 57 — 64. p. 71. Jämnför *Samlaren*. I. Del.
1773. p. 35.

En Berättelse härom läses ochfå uti Abr. Wahlmans, under Ol. Celsii öfvervaro, hållne Disputation: *de incrementis Regni Suedici & præcip. Provinciar. fatis*. Upsal. 1707. *in 8:o*. p. 105. följ.

4188. Quæstio Politica, an Clerico, in rebus arduis, committenda sit expeditio militaris? quam in modum Disfert. Acad. leviter expositam, Pr. A. Groenwall,

wall, candido bonorum examini submittit B. III.
Gust. J. TILLÆUS. in oct. Upsal. 1737. C. 3.
 pp. 24. *Sveriges
 Almåna
 Historia.
 Christina.*

Angår fören. Buschovii expedition.

4189. Copior aff någre Breff, våxlande emellan K. Christ. d. IV. uthi Danmark, å then ena, och Commendant. uthi Gøtheborg, Wålbörd. Nils Afferßon Mannersköld, uppå then andra sidan. *in 4:o. (1644.) I. a.*

Brefven äro skrifne *in Aprili 1644.* Commendanten aflår at upgifva Fåstningen.

4190. Copia Literarum nobilis cuiusdam Sueci & viri primarii, ad nobilem quendam Franconensem, expromens intentiones & consilia, tam cocta, quam coquenda, belli in Germania hinc inde a Suecis tracti, & jam in Danos etiam adornati. Nunc publici juris facta, in gratiam totius orbis Christiani, imprimis subditorum Regni Sueciæ, quo malum cervicibus suis impendens avertere possint. *in quarto, Frfti id Moen. 1645. pl. 4.*

Af denna Skrift, hvilken i sin tid gjorde mycket upseende, åger jag tvenne Öfversätningar, den ena på *Tyska*: "Copia Schreibens eines vornehmen Schwed. von Adel, an einem Fränkischen von Adel" &c. *Frft. a. M. 1644. 3 ½ a. in 4:o.* den andra på *Franßska*: "Copie d'un
 "Escriit

B. III. "Eſcrit envoyé par un qualifié Gentilhomme
C. 3. "Suedois, à un ſien ami, Gentilhomme de Fran-
Sveriges "conie?" &c. Leyde, chés Severin Matthieu,
Almänna 1645. in 4:o. 2. a.
Hiftoria.
Chriſtina.

På Tyſka år denna Skrift omtrykt, med Ti-
tul: "Geheime Nachricht von dem innerlichen
"Zuſtande des Königreichs Schweden, umb die
"mitte des XVII. Sec. und von dem R. C. A-
"xel Oxenſtiern", uti C. G. Buders *Nützl. Sam-
lung verſchiedener Schriften, Berichte, Urkun-
den* &c. Frf. u. Leipz. 1735. in 8:o. p. 600 - 637.

4191. Summarisk Relation om thet
faſta Slots Lagholms Eröfring: af d. 14.
Maji 1644. (tillika med Accords-puncter-
ne.) in quarto. 1 a.

4192. Kurtze Relation von unterſchie-
denen Rencontern, ſo zwifchen den Kön.
Schwed. in Holland geworbenen Schiffen,
eines, und denen Kön. Dänifchen Orlog-
ſchiffen, anders theils, fürnemblich am 16.
und 24. Maji S. v. 1644. beyde mahl,
nahe bey dem Liſter-Tief fürgelauffen,
in quarto. 1. a.

4193. Geſpräch zwifchen einen Dä-
nen und Schweden, ſo einander zu Dan-
tzigk. begegnet, im Junio 1644. und ſein
alte Bekandten gewefen. Gedr. zu Dant-
zigk, im jetzigen Trubel-Jahr. in 4:o 2. a.

Uppå mit Exemplar har en obekant antek-
nat Författarens namn: M. *Calixtus* SCHEINIUS,
P.

P. Laur. Hans Skrift utmärker nogslamt, at han icke varit wån, hvarken af R. Cancelleren, eller de öfrige Herrarne af Regeringen.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4194. Kurtze Relation, was bey der K. Haupt Armée, unter conduite Ihrer — Feldmarschall Gust. Horns, nach Eroberung der Vestung Laholm, bis auf d. 12. Jun. 1644. weiter fürgelauffen. in 4:o.

Höppener, p. 85.

4195. Kort Relation öfver Landt Ferners intagande, så och thet Slagh och håfftige Drabning, som emellan Hen. Kgl. Maj. och Riikzens på then eena, och then Danske Örligs Flottan, på then andre sida, d. 1. Julii — förelupen år. Jämväl och, hvad för segerfame progresfer H. K. M. Kriigsfolk — vid Christianpriis i Holstein, och Götheborg &c. haft hafver in 4:o. Stockh. Keyser. 1644. 1 a.

4196. Udfoerligere oc eygentligere Beretning, huorledis Kongl. Maj:ts oc den Svendske Skibs-Flaade udi Oester Soen hafver fichter, oc hvad imellem dennem ere förloeben. Med Fortegnelse på K. M. paa dette Tog udmonterede Skibe &c. in 4:o. Kicebenh. Holst. 1644. 1 a.

Är en, under d. 12 Jul. å Danska sidan, emot näst föregående Relation, utgifven Berättelse.

Bibl. H. S. G. Del. 8.

H

4197.

B. III. 4197. R. R. ÖfverStåthål. i Schm. Hr
C. 3. Clas Larsson Flemmings Bref til Kgl. Maj.
Sveriges Almåna om Kongl. Svenska Örlogs-Flottans expe-
Historia. dition, år 1644.
Christina.

Nya Sv. Bibl. II. B. p. 424 — 442.

4198. Kort Relation hvad sig vidare
tildragit, sedan den d. 1 Julii 1644 erhålne
victorien, hos then Swenska Flottan. in
quarto. Stockh. 1644.

4199. Copia Epistolæ scriptæ Ham-
burgo Lipsiam, die 19 Jul. qua contine-
tur brevis enarratio ab initio belli Danici ter-
ra marique eousque gestorum. in 4:o. pp. 4.

En annan Uplaga har följande Titul: "Copia
"Epistolæ, quæ continet enarrationem gestorum
"ab initio belli Danici terra marique in hunc us-
"que diem, verissimam." in 4:o. $\frac{1}{2}$ a.

4200. MSC. Sam. NEUGEBAUERI, Or-
din. Ducatus Bregens. Syndici, Diarium
Obsidionis Bragensis.

Fältmarsk. Torstenson företog Staden Briegs
Belägring d. 25. Jun. 1644. men uphåfde densam-
ma, d. 24 Jul. Alt hvad som under denna tid
märkvärdigt förelupit beskrefver Författaren, och
som såges, ganska opartiskt. Se Godofr. Rho-
nii *Epist. II. de quibusd. inedit. Histor. Silesia-
cæ Scriptor.* Wratisl. 1693. in 4:o. och W. E.
Tentzels *Monatl. Unterred.* 1694. p. 41.

4201.

4201. Wederläggning och vågrundat Swar på thet Danske Manifest, hvarutin-
 nan klarligen bethyges och godtgörs, thet K. M. och Sweriges Crono, emoot
 all skåål och fanning förwjites, thetta Kriigh, Kon. i Danmark uthan orsak, åthwarning,
 och emoot förtienst at hafva påfördt. med Bilagor in 4:o. Stockh. Keyser. 1644. 25. 3.

B. III.
 C. 3.
 Sveriges
 Almånna
 Historia.
 Christina.

Tillika utgifvit på Tyska: "Wiederlegung
 "und wohlgegründete Antwort auf das Däni-
 "sche Manifest" &c. *ibid.* ap. eund. 1644. in
quarto. 19 $\frac{1}{2}$ a.

4202. Da lasen wier Lönhard für
 rathen; das ist: lahme läppische — Ent-
 schuldigung der Schwedischen Officirer,
 — welche diesem nunmehr ungerechten
 Kriege, wieder wissen und gewissen an-
 hängen. in *quarto.* 1644.

4203. Copia Schreibens so der Schwed.
 R. Cantzler, Axel Oxenstirn, an seinen
 Sohn, Joh. Oxenstirn, Legaten zu Mün-
 ter abgehen lassen, woraus zu erschen,
 wie die Schweden die Religion in Deut-
 schland zum prætext dero Waffen gebrau-
 chet &c. in *quarto.* 1644.

4204. Vertrawlich Gespräch vom
 Schwed. einfall in Holstein und Denne-
 narck &c. zweier Schwed. Soldaten, deren
 der eine ein geborner Schwede, der an-

B. III. der ein Teutſcher: gehalten zu Leipzig,
 C. 3. bey dem Raſtrum. III. Theile, in quarto.
 Sveriges Almänna 1644. 9. a.
 Hiſtoria. Chriſtina.

Skrifvit för Pöbeln; likväl omtr. med et Her-
 de Samtal, f. å. in 4:o. 6 a.

4205. Beantworteter Raſacks, dem
 vertrawlichen Soldaten Geſpräch, bey dem
 Leipziger Raſtrum, entgegen geſetzer. in
 quarto. 1644. 2½ a.

Af ſamma halt ſom den föregående.

4206. Dania ad Exteros de perfidia
 Svecorum. Anno, quo DaniCa paCta
 trVClis frangVnt perIVrla sVeCl, rag-
 VzI & rVrCI perfIda paCta perVnt.
 (1643.) in quarto, f. l. vel nota Typogr.
 pl. 15.

Omtr. med ſin ſtyl, ochſå utan Stållets och
 Boktryckarens namn, in 4:o. 7½ Ark.

Författaren är den för ſina Smådeſkrifter be-
 kanta *Gundæus* ROSENKRANTZ: ſe A. Bartho-
 lin. *De Script. Dan.* p. 50. och Jo. Möller
Hypomnem. p. 228. Hans Leſverne beſkrifver
 Hofman, *Portraits Hiſtor. des Hom. ill. de*
Danem. P. IV. p. 26.

Är alſå ogrundat, at Bremiſka Canceleren,
 Theod. Reinking författat bemelte Skrift, och
 fördenſkul af de Swenſke, ſedan de 1645. fadt
 honom ſangen, blifvit tvungen denſamma i gröt
 at

at upåta: läs härom Jo. Moileri *Cimbr. Liter.* B. III. T. II. p. 698. och J. C. C. Oelrichs *Disp. de* C. 3. *libris comestis*, Sedini 1756. *in* 8:o. p. 52. Sveriges Almänna

Tyska Öfversättningen af denna Skrift, vidlyftigare utförd, och i ännu grofvare utlätelser, har fådt följande Titul: "Schwedifher Meyneyd "Spiegel, jedermänniglich zum schewfel vor "augen gestellet." *in* 4:o, utan Ställ. eller Boktr. namn. 19 a. Historia. Christina.

Fol. H. 4. står en Wisa emot Riks-Cancelleren; begynner:

"Die Ochsen stehn am Berg, es wil fast finster werden,
"Dein Stern, o! Ochse, würkt viel böser Dünst auf erden" &c.

Denna skamlösa Dikt har man och så låtit afskilt trycka och utdela, *in* 4:o. $\frac{1}{2}$ a. samt tillagt följande Imprecation:

"OCHSEN-STIRN. Væ tibi Tauri fronti, qui,
"conatu diabolico, æternum nomen quæris, dis-
"rupto sancto fœdere cum Deo & homine, in
"Germania prætextu Religionis, in Dania perfi-
"dia, Turcam & Ungaros contra Imperatorem,
"Scotos contra suum Regem, Tartaros contra
"Polonum movisti, præmium habebis ab inferis,
"in tormentis horribilibus, cum omnibus perfi-
"dis, in omnia secula seculorum."

4207. Bref, hvilket Kon. i Danmark sin förtrogne Wån och Confident, Kon. i Spanien tillskrifvit hafver, beklagandes sigh öfver the Swenskas Kriigh och Victorier. *in quarto.* (1644.) $\frac{1}{2}$ a. 4208.

B. III. 4208. Danici cujusdam Ministri fidelis ad Regem suum, super hodierno regum publicarum statu, Relatio & Consultatio. *in quarto*. 1644.
 C. 3. Sveriges
 Almåna
 Historia.
 Christina.

Londorp, T. V. p. 880.

4209. Ertz Bischöfliche Bremische abgenöthigte Defensions-Schrift gegen Schweden; nebst Beylagen. *in quarto*. Glückstadt. 1644.

Londorp, T. V. p. 488. Utgafs i anledning af Gen. Königsmarcks inbrott uti Stifterne Bremen och Vehrden.

4210. En aabenbarlig Demonstration oc ret grundelig hoffvet Aarslag til naer-vaerendis optende Svenske Krig mod Hans Kon. Maj. udi Dannemarck oc Norge. Foerst troekt paa Svenske Tungemaal, til Stralsund, oc nu paa Danske udsat. *in quarto*. (1644.) 1 $\frac{1}{2}$ a.

Omtr. med Titul: "Arlag til nærværende Svenske och Danske Kriget." 1644. *in 4:o*. 1. a. Och på Tyska, "Offenbarung beyder Königen zu Dennemarck und Schweden vortrauligkeit; wie und warumb jetzige Reichs Regierungs Råthe dieselbe zertrennet; aus welcher die eigentlichen Ursachen des neuen Dänischen Schwedischen Kriegs abzunehmen" &c. 1644. *in 4:o*. 1 $\frac{1}{2}$ a.

År egentligen en Smådeskript emot Swenska Regeringen. Som affikten war, at den i Riket kring-

kringsprida, så hafva Danska Uplagorne blifvit B. III.
närmare lämpade til Swenskan, men af någon C. 3.
som icke förstådt Språket. Sveriges
Almänna

4211. Kon. Christian IV. Påbud om de Holländares antastande och arresterande, tillika med Skep och Gods, som voro i Ludv. De Geers tjenst: af d. 7. Aug. 1644: Historia.
Christina.

B. Bergii *Nya Förråd af äldre och nyare Handl.* 1. St. p. 48.

4212. Copia utaff et förtroget Breff til the Norske Inbyggjare. Öfversatt utaf Norrke Språket, in på thet Swenske tungomålet. *in quarto.* 1644. 1 a.

Är undertecknat ÆSCULAPIUS, och skrifvit i affigt at draga Norriges Inbyggare på Swenska sidan.

4213. Zeitungen, dass Luckaw in Nieder Lausnitz, die Schwedischen, d. 21. Sept. mit accord aufgeben sollen; dass Mayntz mit accord übergangen; dass Helm. Wrangel nach Pinneberg gangen, die Belagerung aufgehëbet &c. *in 4:o.* 1644. 1. a.

4214. Kurtzer Bericht was bey der Kön. Schwedischen und Káyserl. Gallasischen Armée, nach deroelben gesampten Auffbruch aus Holstein, ferner pasfiret, und was sich auch sonst an edlichen andern Örtern zugetragen hat. *in 4:o.* 1644.

B. III. 4215. Sann och grundelig Relation
C. 3. om then herrlige Victorie, som then —
Sveriges gode Gudh hafver, d. 13 Oct. 1644. för-
Almänna länt Kongl. Maj:s til Sverige Skep. och
Historia. Örlogs Flotta emot och öfver the Dan-
Christina. ske. *in quarto*. 1644.

4216. Gespreck tuschen Kees ende
Knoet, aengaende de laetste Victorye der
Sweden teegen de Deenen, te Water. *in*
quarto. 1644.

Höppener, p. 86.

4217. *Canticum Triumphale*, eller
Triumph-Sång om then stoore Slachting,
ja endtlich lyckelige Victorie, som Gudh
them Swenskom gaff uthi ÖsterSiön, på
then 13 dagen uthi Oct. månad. *in oct.*
1669. $\frac{1}{2}$ a.

4218. *Andr. A. ULSTADII Oratio de*
capta a Suecis Classe Danica. in quarto.
Aboæ 1644.

Stiernman, *Aboa Liter.* p. 31.

4219. Körtze summarische Beschrei-
bung eines wunderlichen Schwedischen
und Dänischen Bret-Spiels. *in 4:o*. 1644. 1 a.

Höppener, p. 86.

4220. Extraët Schreibens aufs Chri-
stianpreis, sub dato 16 Oct. 1644. *in 4:o*.

4221.

4221. Des Fränkischen Cräyfes Schrei- B. III.
ben an die Schwedische Herrn Gefand- C. 3.
ten, gegeben. Bamberg. d. 8. Nov. 1644. *Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.*
Londorp, T. V. p. 914. Angår Fredens
återställande i Tyska Riket.

4222. Abrifs der Kön. Schwedischen,
wie auch der Käyserlichen Haupt Arméen
Lager und Retranchmenten, wie solche
bey Bernburgk an der Sahle, im mon.
Sept. Oct. und Nov. 1644. gegen einan-
der gelegen.

Charta på 1. a. flucken af *Joh. Durr*, tr.
af Truls Arfvidson, i Stockholm.

4223. *Dav. SCHMIDS* Klag — und Busf-
predigt, über den erbärmlichen zustand
des Churfürstenthums Sachsen, und inson-
derheit des Städtleins Niemeck, welches
von den Schweden, d. 26. Nov. 1644.
in brand gesetzt worden. *in quarto*, Wit-
tenberg, 1645.

4224. MSC. Axel Oxenstierna Rela-
tio de Administratione Regni sub mino-
renni Christinae Reginae ætate: consignata
m. Nov. 1644.

Stiernman *Bibl. Sueo-Goth.* T. II. p. 42.
Lärer förmodel. vara skrifven på Swenska och
finnas i RiksArchivo.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia
Christina.

4225. Medaillon auf der Königin Christinæ übernehmung der Regierung, und kurtz zuvor befochtene Seeschlacht wieder die Dänen, in dem Belt.

J. H. Lochner, *Saml. merkwürd. Medail.*
1738. p. 9 — 16.

4226. Ad — Christinam — Reginam — de felici novi Regiminis auspicio & prima triumphali maris victoria, ductu & magnanimitate — Car. Gust. Wrangellii obrenta, Gratulatio Panegyrica, a Jac. STYPMAN, Secret. Stat. in anter. Pom. oblata. *in fol.* Gryphisw. Jeger. 1645. pl. 13.

4227. Panegyricus, sive Oratio ad processum solennem accommodata. Quam cum D. T. O. M. Illustriss. atque Excell. Heroibus ac Dom. D. Perro Brahe, — R. S. Drozeto; D. Jac. De la Gardie, R. S. Marscho; D. Car. Gyllenhielm, R. S. Architalasso; D. Axel. Oxenstierna, R. S. Magno Cancellario; D. Gabr. Oxenstierna, R. S. Thesaurario, tutelam Regiam, atque administrationem Regni hoc ipso die Dec. 7. a. 1644. deponentibus, atque S. R. Maj. Suec. Christinæ Aug. præsentibus Regni Statibus, in arce Holmensi, pompa solenni reddentibus — DDD. Godofr. SCHROEER. *in fol.* Holm. typ. P. a Selov. pl. 7.

4228.

4228. Panegyricus Christinæ Augu- B. III.
stæ, ipso suo XVIII. natali, qui est dies C. 3.
Decemb. 8. a^o 1644. aviti Regni Sueciæ ^{Sveriges}
gubernacula feliciter capessenti, scriptus a ^{Almänna}
J. W. (Joh. WENDENHEIMIO) in fol. pl. 7. ^{Historia.}
^{Christine.}

4229. Joh. WIDECHINDI Panegyricus
Reginæ Christinæ scriptus. Holmiæ, Meur-
rer 1644.

J. Schefferus, *Suec. Lit.* p. 185.

4230. Historischer Lobspruch und
Sieges-Lied von der Durchl. Grosfm. Kö-
nigin und Frewlein, Christinen — gros-
sen Helden Thaten, als I. K. M. nach
erreichtem achtzehenden Jahre dero al-
ters, und erfolgten Reichs-Schluss, zur
völligen Regierung dero Königreiche und
Lande gerreten. Zum christl. An- und
Glückwunsch, nach Teutscher Poëtischen
Arth, in Heroische Reime — zusammengetra-
gen &c. in quarto. gedr. und unterthân.
übergeben durch H. Keyfern, in Stockh.
d. 7. Dec. 1644. 3. a.

Jag har sedt tvenne Uplagor af denna Skrift,
med olika tryck, men enahanda innehåll.

4231. Relation öfver inkrektande aff
Erchie-Stiftet Brehmen, och lyckeligen er-
håldne Victorie emot the Keyferske vid
Jankaw, i Brehmen. in quarto. (1645.) 1 a.

4232.

B. III. 4232. Ausführliche Relation von der
 C. 3. groslen und überaus blutigen Schlacht, so
 Sveriges zwischen den Keyserlichen und Schwedi-
 Almåna fchen bey Janckow in Böhmen, d. 24
 Historia. Febr. a. 1645. vorgange, aus einem Schrei-
 Christina. ben, welches — Torstenfon — an Axel
 Lilien — abgehen lasfen. in 4:o. 1645. 1 $\frac{1}{2}$ a.

Et Bref som Keisarn, straxt efter Slaget vid Jankow til åtskillige Chur- och andra Furstar låt afgå, i affikt at hålla dem vid godt mod, låses hos Londorp, T. V. p. 921.

Öfver denna Seger finnes en Macaronisk Wisfa tr. i S. Loenboms *Histor. Märkvärd.* I. D. p. 150.

4233. Extract aus des Gen. Feldm. Leonh. Torstenfons Excell. an den Gen. Major und Gouverneur, Axel Lillien, abgangerenen Schreiben d. im Hauptquart. Mistelbach, d. 8 Apr. 1645. in 4:o. 1 a.

Bifogade åro, et Bref från Gr. Esterhafi, *Palat. Hung.* och Fältmars derå gifne Svar.

4234. Copia af Feltm. Linnar Torstenfons egit Bref, skrifvit til Öfversten Nierod, — sub dato Mistelbach, d. 8. Apr. 1645. Item, Copia Skrifvelse af Helm. Wrangel, til Commend. i Wismar, dat. i Lågret för Rensborg, d. 16 Apr. 1645. in quarto. $\frac{1}{2}$ a.

Är egentligen et Stycke af *Post-Tjidender*. B. III.
 ne, 1645. hvaraf hvarje Wecka utkom $\frac{1}{2}$ a. in C. 3.
 4:o. man finner deruti åtskillige märkvärdige Be- *Sveriges*
 rättelser införde, om de Swenskas progresser, *Almänna*
 så väl i Tyfkland, som emot Kon. i Danmark. *Historia.*
Christina.

4235. Brünnsche Siegsfahne, das ist:
 eigentliche und zuverlässige Erzählung,
 welchergestalt die Königl. Stadt und Schloß
 Brunn, in Mähren, durch die Schwedi-
 sche und Rakoczyfche Kriegsheer, unter
 dem Commando Leonh. Torstensohns —
 vom 3. tag Martii, bis d. 23. Aug. —
 1645. — belägert und gestürmet; aber
 durch den Baron De Souches, als Com-
 mandanten und seiner unterhabenden Sol-
 datesca manlich gehandhabt und erhalten
 worden: aus glaubwürdigen Teutschen
 Bericht publicirt, durch L. V. H. D. in
quarto. Wien, bey Matth. Cosmorovio.
 1647. 7 $\frac{1}{2}$ a.

4236. Kort Berättelse om det i Skå-
 ne förda och så kallade Gustaf Horns krig.

N. Wessman, *Äldre och nyare Skånska Handl.*
 1755. II. Quart. p. 82 — 96.

Å nyo år denna Berättelse trykt i *Götheborgs-*
ska Nyheter 1774. n. 49. 50. 51. samt 1775.
 n. 2. och åter derutur, uti S. Lænboms *Hiflor.*
Archivum, V. St. p. 53 — 71.

B. III. 4237. Encomium justissimæ & illu-
 C. 3. strissimæ Militiæ — Hornianæ, quod in —
 Sveriges Acad. Ubsal. d. 24. Junii a. 1648. — pu-
 Almåuna blice recitavit Joh. Haquini FLORANDER.
 Historia. in 4:o. Ubsal. Esch. Matth. pl. 4 $\frac{1}{2}$.
 Christina.

Omtr. i C. Nettelblad; *Schwed. Bibl.* 1. St.
 p. 180 — 216. och handlar om Fålt herrns
 Gust. Horns expedition i Skåne.

4238. Berättelse om förloppet vid
 den Bohusliska Belågringen, som oförmo-
 deligen kom at företagas af de Swenske
 uti Aug. månad, år 1645.

Uti *Götheb. Magasinet*, 1762. n. 22. 23.
 efter Kyrkoherdens i Romelanda, Severin Pe-
 tri Ströms handskrift.

4239. Mare Balticum liberatum, hoc
 est, nova, vera & perspicua Belli Sveco-
 Danici Narratio, cum causarum quæ Se-
 reniss. Reginam Sueciæ arma suscipere
 compulerunt, tum ejusdem felicitis in pu-
 gna navali successus. in duodec. f. l. vel
 nota Typogr. 1649. pl. 4.

4240. Bericht des Friedenschlusses, so
 zwischen beyden hochl. Cronen Denne-
 mark und Schweden getroffen, auch was
 sonst für weniger Zeit unter Ihnen zur
 See vorgelauffen; aus einem vertraulichem
 Schreiben zusammengezogen. in quarto.
 1645. $\frac{1}{2}$ a.

4241.

4241. *Joh. FREINSHEMII* Laudatio B. III.
 Pacis Danicæ, Oratio habita a. d. III. kal. C. 3.
 Nov. 1645. *Sveriges*
Almänna
Historia.
Christina.

• Ibländ des Orationer, tr. i Frft. 1662. in
 12:o. n. XIII.

4242. Inclita Suecorum Bellona, de-
 tecta a *Joh. Val. REHTEN.* in fol. f. a. l.
 vel nota Typogr. pp. 63. præter Dedicat.

4243. Carmen gratulatorium de bello
 Sveeo Danico feliciter gesto, in Reg.
 Gymnas. Stockh. d. 9. Aug. a. 1645. —
 pronuntiatum a *Joh. Haqu. FLORANDRO.*
 in 4:o. Stockh. Keyser. pl. 3½.

4244. Oratiuncula gratulatoria ob pa-
 cem cum Danis initam, in — Univ. A-
 boënsi, ad solennem festivitatem, quæ ce-
 lebrabatur d. 7. Oct. a. 1645. proclama-
 ta a *Laur. Joh. FOLKERNIO.* in quarto.
 Aboæ, P. Wald. pl. 2.

4245. Oratio gratulatoria in mutuum
 Regnorum aquilonarium — pacis fœdus
 denuo institutum; in Acad. Upsal. VII.
 Id. Nov. a. 1645. — habita ab *Erico SI-*
MONIO. in 4:o. Upsal. Esch. Matth. pl. 3.

4246. *Nicol. RUDBECKII* Panegyricus
 pro pace inter Christianam Sueciæ & Chri-
 stianum IV. Daniæ Reges, habita Arosiæ,
 d.

B. III. d. 7. Nov. 1645. *in quarto*. Arosiæ, Laur-
C. 3. ringerus, 1646. pl. 5 $\frac{1}{2}$.
Sveriges

Almänna

Historia.

Christina.

4247. Oratio de dilatatione Regni
Sueciæ, in Reg. ad Salam Academ. d. 14.
Jun. .a. 1646. recitata ab Olao Joh: KRÄ-
KEFOOT. *in quarto*, Holmiæ, Meurer,
1646. pl. 2 $\frac{1}{2}$.

4248. Joh. Giliï TOLLE Oratio de
miraculosa Sueciæ e multis hujus seculi
angustiis liberatione. *in 4:o*. Upsal. 1645.

Arckenholtz, *Liste des Harangues*, p. 6.

4249. D. Petri WINSTRUPH Belli
Sveco Danici opera mirabilia. *in quarto*.
Hafniæ, 1646.

Detta Tal, hållit i Lund, d. 14. Apr. 1646.
har Peder Hermandson, Rector Scholæ i Mal-
mö översat på Danska med Titul: *Svenske-
Danske Krigs-Under &c.* Kioebenh. 1647. *in*
4:o. 71. sid. utom Dedicat.

Om Bisk. i Lund, Peder Winstrup, se Alb.
Bartholin. *de Script. Dan.* p. 128. Jo. Molleri
Hypomnem. p. 391. J. J. v. Döbeln, *Hist. A-
cad. Lund.* Cont. 1. p. 42. och v. Stiernmans
Adels-Matrikel, p. 528.

4250. Historia belli Danici, annis
1643. 1644. 1645. gesti; scripta a. Joh.
Henr. BOECLERO. Accesit Index, cujus in-
sti-

stitutum Epistola ad Lectorem operi præ- B. III.
 misa exponit. in quarto. Stockh. typ. & C. 3.
 sumt. Nic. Wankijff. 1676. pp. 580. except. Sveriges
 Dedicat. Formul. Pacific. Bromsebr. & Ind. Almänna
 Christina. Historia.

Boken tryktes åter 1679 i Strasburg, med
 Titul: "Jo. Henr. BOECLERI Historia belli Sve-
 "co-Danici; Opus posthumum, ex autoris au-
 "tographo." Argent. 1679. in 8:o. 392. sid.
 utqm præmisä.

För första Uplagan, hvilken vida öfverträffar
 den sednare, har man at tacka den lärda *Ber-
 genhjelm*. Utom Brömsebroiska Tractaten, har
 han tillagt et Register, som innehåller många
 vackra och nyttiga anmärkningar och efterrät-
 telser. Andra Uplagan, den Bœcleri Arfvingar
 til tryck befordrat, är efter Schefferi Berättelse
Succ. Lit. p. 290. på et och annat ställe än-
 drad: tillagt finnes intet annat, än en kort De-
 dication til Dr. Christina, jemte et Bref, som
 Bœcler, d. 8. Jan. 1666. ifrån Strasburg, detta
 Werk angående, R. R. Biörnklou, tillskrifvit.

Om detta arbete heter det, *Bibl. Hist. Stru-
 vio Budor.* p. 1619. "exarata quidem est stilo
 "ad imitationem veterum composito, sed ita ta-
 "men, ut inclinationem amoris in Suecos facile
 "agnosces. Prælecta pars hujus Historiæ incli-
 "to Heroi Torstenfonio, qui belli hujus Dux
 "fuerat, emendante & supplente commemora-
 "tionem eodem, sed morbis impeditus fuit in
 "hac accurata censura, heros."

Jo. Henr. Bœcler, ifrån Cronhem i Franken,
 kallades 1648. til *Eloquent. Professor* i Upsa-
Bibl. H. S. G. Del. 8. I la;

B. III. la; blef federmåra *Historiogr. Regni*, men be-
 C. 3. gaf sig, efter tre års vistande i Sverige, tilba-
 Sveriges kars til Strasburg, hvarest han afded 1672. se
 Almånna Arckenholtz, *Mem. conc. la R. Christ.* T. I. p. 295.
 Historis.
 Christina.

2251. MSC. Acta publica & narra-
 tiones historicae de rebus Sueco-Germa-
 nicis, ab initio belli tricennalis usque ad
 mensum Octobrem anni 1645. ex ipsis
 Archivis regiis, Ministrorumque Suecico-
 rum litteris, ab anonymo excerpta atque
 collecta.

Uti Z. C. v. Uffenbachs Bibliothek, i Frank-
 furt: se *Biblioth. Uffenbach. univers.* Tom. III.
 Frfti ad Mœn. 1730. in 8:o. p. 369.

4252. Kort Berättelse huruledes then
 Kaysrl. Gen. Lieut:n Gallas, om nattetid
 retirerade sig i förstene utur sit hårtil
 hafde Låger vid Bårnburg, åt Magde-
 burg, och huru straxt therefter, hans
 Cavallerie och hela then Keyserlige huf-
 vud Arméen, vid Juterbäck, år 1631
 och totaliter ruinerat worden; han sielf i
 egen person, jåmpte the fåå af hans igen-
 blefne Infanterie uti Magdeburg instång-
 de &c. in quarto. 1 a.

4253. Kort Relation öfver then Key-
 serl. Hufvud Arméens under Gen. Gallas,
 hastige Upbråt och afvijkande ifrån sit
 Låger, vid Salsstrømmen och til Magde-
 burg.

burg, samt tagne och undfångne skada och nederlag af Kongl. Maj. Armée under Felt. Lindorm Torstensons conduite. *in quarto*, Stockh. 1645. $\frac{1}{2}$ a. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia,
Christina.

Tyckes vara utgifven, för at på någon Tack-sjelfe-dag i Förfamlingarne upläsas.

4254. Der Schwedische Jäger in Teutschland. *in quarto*. 1645. 2. a.

Angår Satisfactionen, som Swenska Kronan fordrade.

4255. Gespräch zweyer angefesselten Soldaten auf dem Esel. Mit vorbehalt zu mehren und zu bessern. *in 4:o*. 1645. 2. a.

4256. Ode ad Eminentiss. Cardinalem Jul. Mazarinum, in Sereniss. ac Potentiss. Princip. Christinæ — Reginæ, Effigiem, ipsi donatam. (Autore Marco Duncano - - de CERISANTES, Ser. Suec. Reg. Confil. Aul. - - & ap. Reg. Christianiss. p. t. Resid.) *in fol.* -- Paris. Cramoisy. 1645. pl. 2.

Om Cerisantes läs Arckenholtz, *Memoires de Christine*, T. I. p. 77. hvarest ochsâ flere Scribenter citeras, som talt om denna avanturier. Han sändes, år 1644. i Grotii ställe, såsom Resident til Kongl. Franska Hofvet, hvilken post han likväl af egit bevåg, samt utan Drottningens wetskap, öfvergaf, sökandes sin lycka annorstädes. Åtskillige handskr. Handlingar, rö-

- B. III. rande des beskickning til Frankrike, ågde den
 C. 3. berömda Z. C. v. Uffenbach, i Frankf. se des
 Sveriges *Biblioth. Mssica*, Halæ 1720. in fol. P. X. Sect.
 Almänna I. Vol. L. n. 57. 58. 66. 67. 68. 69. 77.
 Historia. 113. &c.
 Christina.

4257. *Laur.* BODOCKII Fortuna Christinæ — dum die Dec. VIII. an. 1645. annum ætatis XX. feliciter auspicaretur, publico sermone expressa. in fol. (Holmiæ) Keyser. f. a.

4258. Natalis vitæ Augustiss. Imperiique Sereniss. Christinæ Regina, — cum 8. die Dec. a. 1645. annum ætat. vigesimum, annumque Imp. secundum felicissime auspicaretur: Oratione solenni — æternitati consecratus a *Laur.* LUDENIO. in 4:o. Dorpati, Vogel. 1645. pl. 3.

4259. Policismus (Politicismus) Gallicus, sive Fœdus triplex Gallo-Turcicum & Turco-Gallicum, Gallo-Hollandicum & Hollando-Gallicum, Gallo-Svecicum & Sveco-Gallicum, tum & patrocinium Genevæ, Regum Christianissimorum Christianissimum perspicue demonstrans. in 4:o. Cosmopoli, ap. Vdonem Belgam, ad insigne Aquilæ volantis. 1646. pp. 29.

Et foster af någon Österrikiska Huset tilgifven nitisk Catholik.

4260. Summarische und warhafte B. III. C. 3. Sveriges Almanna Historia. Christina.
 Relation, welchermassen die uralte des H. R. Reichs freye Stadt Augspurg von zweyer auswärtiger Cronen conjungirten Arméen und deren Confoederirten Völkern kern 1646. d. 25. Sept. belägert, und d. 13. Oct. hernach von den Káyserl. und Chur Báyerischen Reichs Arméen wieder eliberirt und entsetzt worden. *in quarto.* Augspurg, 1646.

4261. Kurtze und wahre Relation, was sich vor und in wahrer Belagerung der Káyserl. und des H. R. R. Stadt Augspurg hauptsächlich und denckwürdiges zugetragen und verlossen hat. *in quarto.* 1646.

4262. Victrici in toga & fago semperque invictæ Suecorum fortitudini. Oratio Panegyrica dicta a *Dider. Heinr.* BULDER. *in quarto*, Upsal. Esch. Matth. 1646. pp. 30.

4263. Oratio Panegyrica, Natali — Christinæ — Reginæ — dicta a *Georg.* PREUSIO, VI. Id. Dec. 1646. *in fol.* Upsal. Esch. Matth. pp. 46.

4264. Der Eydgenossen Schreiben an den Felt-Marschal Wrangel, wegen abführung seiner Völcker von ihren Grán-

B. III. rzen: nebst andern dahin gehörigen A-
C. 3. ten und Handlungen.
Sveriges

Almänna
Historia.
Christina.

Londorp, T. VI. p. 126 — 136. De an-
gå i synnerhet Feltmarschalkens Expedition vid
Boden See.

4265. Literæ pro cesfatione Vecti-
galium Warnemundensium ab Academia
& Ministerio Rostochienfi ad S. Reginam
Sueciæ & alios datæ.

Ibland *Selecta Literar. ex Archivo Severinen-
fi*, hos E. J. de Westphalen, *Monum. ined. Rer.
German.* T. IV. col. 1330 — 1335.

4266. Kurtze, warhaftige Beschrei-
bung beyder Cronen, Franckreich und
Schweden, deren Haupt Arméen Verrich-
tung &c. was sich von 1633 bis 1647.
in Teutschland, Bayern, und aller Orten,
in Belägerungen, Schlachten, Stürmen,
Scharmützeln und Eroberungen zugetra-
gen. Beschrieben durch G. E. V. S. in
4:o, Frft. Kempffer. 1647. 103. fid.

4267. Florus Germanicus five Ever-
hardi WASSENBERGII Embricens. Com-
mentariorum de bello inter invictiss. Im-
peratores Ferdinandos II. & III. & eorum
hostes, præsertim Fredericum Palatinum,
Gabrielem Bethlenum & Daniæ, Sueciæ,
Franciæ Reges, gesto, Liber singularis,
ad

ed an. 1641. absolutus & continuatus. B. III.
 Cum Indicib. locupletis. in duodec. Ham- C. 3.
 burgi, ap. Bernard Balduinum. 1641. pp. Sveriges
 420. except. præmiss. & Ind. Almanna
 Historia.
 Christina.

Första Uplagan tryktes i Frft. 1638. in 16.
 med Titul: "*Everh. Wassenbergii Commen-*
tarior. de bello inter Ferdinandum II. & III.
& eorum hostes — gesto, liber singularis."
 Boken seck sedermera namn af *Florus Germa-*
nicus, och år flere gånger worden uplagd, hvar-
 je gång med en ny Fortsättning, hvarat den
 sistå, i en Ffrter Uplaga, 1648. in 12:o. går
 ånda intil Westphaliska Freden, doch af en
 annan hand.

Wassenbergii Arbete, på Tyska öfversat, gafs
 ut i Frft. 1643. in 4:o; hvarpå fölgde en an-
 nan märkvärdig Tysk Uplaga, med Titul: "*Der*
Einewerder Teutsche Florus Wassenbergii,
mit animadversionen, additionen und correctio-
nen, deren in vorigen eingeruckten, unglei-
chen Historien verbesfert, der Warheit resti-
tuirt, und bis anno 1647 continuirt. Frft. bey
 "Anthoni Hummen." in 12.

Om denna öfversättning, läses *Bibl. Hist.*
Struvio Buder. p. 958. följande Omdöme: "*E*
Cæsaribus & Pontificiorum partibus est Everh.
Wassenbergius: vulgaria saltim refert, odio-
que totus in Protestantes flagrat, vix laudan-
dus, ni Germanica ejus versio, Frfti, vel po-
tius in Belgio, Amstelod. 1647. edita fuisse,
quæ tamen perrara est, cui Fürstenbergii Co-
mitis, vel potius Fuggeri insignis belli Ducis

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

"inter Cæsareanos, notæ & animadversiones accēserunt, qui maximis rebus adhibitus fuit, & "plerasque res, testis oculatus, commemorarat. "qua de causa Gryphius (in *Appar.* p. 66.) "cimelii instar librum hunc habendum putat."

Å en annan sida, har Prof. Kœler, uti Anmärkningarne til Marq. Freheri *Directorium*, Norimb. 1754. in 4:o. p. 245. med nog sannolika skål bevisst, at icke Gr. Fürstenberg, utan en annan Keyserlig General, neml. *Jobst Maximil.* Grefve til *Gronsfelt* och *Bronchorst*, författat de så mycket berömda Anmärkningar; jämnför J. D. Kœlers *Hist. Münzbelust.* T. X. p. 8.

Uti *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. II. Art. 62. hvarest flere Uplagor af Wassenbergii *Flor. German.* anföres, berättas för visso, at af sista Tyfska Öfversättningen tvenne Uplagor finnas, begge tryckte 1647. den ena i Frft. den andra i Amsterdam, hos Lud. Elzevir, och til utvertes anseende aldeles like; men at i den Amsterdamska sidornas antal är större, samt kopparst. flere än i den Frftska. Denna sednare åger jag, hon består af 706 sid. och går til April månad 1647. Jag tror mig jämväl åga den förra; ty fastän på Titulbladet står, lika som på den förra: *Frft. bey Anthoni Hummen*, har hon dock en helt annan Frontispice, nitidare Tryck, bättre paper och flere Portraiter, hvilka, enligt Förteckningen, äro 64 st. Sidornas antal sliger til 718. I texten är ingen skilnad:

4268. Vortrag der Weimarischen Völcker

ker an Gen. Königsmarck, und des Generaln darauf ertheilte Erklärung.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Christina.

Londorp, T. VI. p. 251. Weimariske Troup-
perne, misnöjde med Frankrikes hårda förfarande, sökte at i Swensk sold blifva antagne: de trädde likväl, til en del, åter i Franktjenst.
Se Pufend. *de Reb. Sust.* p. 716.

4269. Schreiben des General Wrangels an Chur Sachsen, nebst dem Antwort Schreiben, wegen der durchzüge durch die Churf. Länder.

Londorp, T. VI. p. 237. Brefven äro skrifne i Sept. månad 1647.

4270. Wohlgegründete und billigmässige Ursachen, warumb Ihro Churf. Durchl. in Bayern bewogen worden, dem Schwed. Feltmarschal — Wrangel, das mit ihm, in nahmen der Crone Schweden, d. 14 Mart. 1647. — zu Ulm geschlossene Armistitium, d. 14. Sept. wieder auf zu kündigen: *in quarto.* 1647. 2. a.

4271. Erläuterung deren vorgegebenen Ursachen warumb Ih. Chf. Durchl. in Bayern bewogen worden, das mit beyden Confoederirten Cronen, Schweden und Franckreich, zu Ulm geschlossene Armistitium — der Cron Schweden wieder aufzukündigen. *in quarto.* 1648. 2 $\frac{1}{2}$ a.

Är tvenne gånger trykt.

4272.

B. III. 4272. Ad. S. R. M. Sueciæ Literæ
 C. 3. Electoris Baviariæ de renuntiato ab ipso
 Sveriges armistitio, & præactæ Reg. Maj. ad eun-
 Almänna dem Responsoriar. Electorales e Germani-
 Historia. co, Regiæ vero e Suecico in Latinum i-
 Christina. dioma translata. A. 1647. in quarto, Hol-
 miæ, Keyser. pl. 2.

Tillika utgifne på Svenska och Tyska.

4273. Copia I. K. M. zu Schweden,
 zu dem Münster und Osnabrückischen
 Friedens Tractaten gevollmächtigten Herrn
 Abgesandten — Joh. Oxenstirns — an
 I. Chf. Durchl. zu Bayern — Hrn. Abge-
 sandten, abgelaßenen Antwort Schreibens,
 die aufkündigung des — geschlossenen
 Armistitii betreffend, de dato Osnabrück,
 d. 4. Oct. 1647. in quarto. 1. a.

4274. Defensio Legationis Suedicæ,
 qua ostenditur, D. Electori Baviariæ, nec
 jus nec fas fuisse, induciis cum R. M.
 Suec. Campiductore, D. Car. Gust. Wrangel,
 ad XIV. Mart. habent. anni contra-
 ctis, d. XIV. m. Sept. renunciare. in fol.
 1648. pp. 14. och in 4:o. 1647. 2. ●

Omtr. med Titul: "Antimanifestum Bavari-
 cum, quo Legati Suedici causas rupti armisti-
 tii ab Electore Baviariæ prætenfas, abs sese a-
 moliantur, eidemque Electori impingunt." 16 37.
 in 4:o. pl. 2.

Til-

Tillika, under denna sednare Titul, utgifvit B. III.
 på Tyska. in 4:o. 2. a. C. 3.

4275. Acta wegen des zu Ulm, zwischen denen Königl. Schwedischen und Chur Beyrischen Herrn Deputirten geschlossenen Armistitii, an dem $\frac{1}{4}$ Mart. 1647. Worbey zu befinden die Defension des Kön. Schwed. Reichs Raths, Generals &c. Carl Gust. Wrangels — über das so S. Chf. Durchl. in Beyern dero-felbigen der verursachung halben zu der fürgegangenen ruptur, in dero überschickten motiven bey dem Uffkündigungs Briefe zu imputiren vermeynet haben. A. 1647. in quarto. 1618. 192. sid.

Sveriges
 Almänna
 Historia.
 Christina.

4276. Literæ Regiæ Sueciæ ad Regem Galliæ, ad Reginam Matrem, ad Card. Mazarini de renuntiatione Armistitii ab Elect. Bavarix facta. in 4:o. 1. a.

Desse Bref, med föregående och flere in negotio Bavarico, för och emot publicerade Skrifter, läsas också hos Londorp, T. VI. och i v. Mejerns *Acta pac. Westphal.* T. V. för at undvika vidlyftighet, har jag allenast anfördt de väsenteligaste och angelägnaste.

4277. Schreiben, gewechselt zwischen den Grafen Gronsfeld und dem General Wrangel, wegen der Gefangenen.

Lon.

B. III. Londorp, T. VII. p. 239. *Brefven åro Skrif-*
 C. 3. *ne in Nov. & Dec. 1647.*

Sveriges
 Almanna
 Historia.
 Christina.

4278. Oratio votiva de pace felicius
 obtinenda — in Reg. Holmensium Colle-
 gii Auditorio — publice pronuntiata ab
 Olao Ol. PROSPERIO. *in quarto*, Holmiæ,
 typ. Selowian. (1647.) pl. 3.

4279. Oratio de bello Sueco-Germa-
 nico, quam æternitati Maximi Parentis &
 Maximæ Hæredis — Christinæ — IV. d.
 Nov. 1647. pronunciabat Jacob Nic.
 RIGHMAN. *in Folio*, Ubsal. 1648.

Arckenholtz, *Liste des Harangues*, p. 4.

4280. Elogia — Christinæ Reginæ,
 — Oratione solenni, in Acad. Dorpat. e-
 narrata a Joh. CRONMAN, Nob. Liv. *in*
4:o, Dorpati. Vogel, 1647. pl. 3½.

4281. Oratio Panegyrica; virtuti &
 honori — Christinæ — Reginæ, quum
 natalem suum alterum & vicesimum cele-
 braret. Holmiæ habita per Joan. FREINS-
 HEMIUM, ad d. VI. Id. Dec. a. 1647. &
 eodem adhuc mense totidem verbis edita.
in fol. pp. 32.

Omtr. ibland J. Freinsheimii *Orationes*, Frfti
 1662. *in 12. n. XIX.* samt på Fransöfka: "Ha-
 rangue panegyrique à la vertu & l'honneur
 "de Christine Reine de Suede, faite en Latin
 "par

“par J. FREINSHEMIUS, — & traduite en Fran- B. III.
çois par Jonas HAMBÆUS.” Paris, Deshayes C. 3.
& Cellier, 1655. in 12. 134. sid. utom Dedi- Sveriges
cat. m. m. Denna Öfversättning har Arckenholtz Almänna
å nyo låtit trycka, *Mém. cont. la R. Christ.* Historia.
T. II. emot slutet. Christina.

4282. Journal der Schwedischen At-
taque auf Prag. in quarto, 1648.

4283. Der gantze Verlauff, wie es
mit Einnehmung der kleinen Seiten zu
Prag abgelauffen, benebenst einer — Lista
der Gefangenen hohen Standes-personen,
und was sich sonst damit von Tag zu
Tag, bis d. 6. Aug. n. s. allda zugetra-
gen hat. in quarto. 1648. 1. a.

4284. Exercitatio, recensens libellum
Hebraicum Milchama^a Beschalom, sive hi-
storiam de Semi-Pragensis Urbis postre-
ma expugnatione, quam auspiciis Christi-
næ, Sueciæ Regina, a. 1648. Comes Jo.
Chph. Königsmarckius peregit, Hebr. & Lat.

Uti Jo. Chph. Wagenfeilii *Exercitationes sex
varii argumenti*, Altorffii 1687. in 4to. n. III.
Författaren är R. JUDAS LEO, R. Josua filius
Latinka Öfversättning. har Wagenfeil tillagt.

4285. Schreiben gewechselt zwischen
den Feldmarschal Wrangel und den Graf
Kurtz, die Brandschatzung der Beyer-
schen Lande betreffend.

Lom.

B. III.
C. 3-
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Londorp, T. VI. p. 349.

4285. (a.) Zuverlässige Nachrichten von dem Leben und den Thaten des gewesenen Kaiserlichen Obersten Feldmarschalls Peters Grafen von Holzapfel.

Är trykt uti en Samling med Titul: "Vermischte Abhandlungen, und Anmerkungen aus den Geschichten, dem Staatsrechte, der Sittenlehre und den schönen Wissenschaften. Frft. u. Leipz. in der Knoch. u. Eslinger. Buchhandl. 1751." in 8:o. p. 32 — 151.

Peter von Holzapfel, kallad *Milander*, hade Befälet öfver Hessiske Troupperne i tretjo-åra Kriget, intil 1640. trädde sedan i Kejsarlig tjenst och blef skuten vid Augsburg, 1648. Uti des Lefvernes-beskrifning förekomma några, Tyska Kriget rörande, particularia; och ibland andra Handlingar, får man här igen det, å Kongl. Maj:s och Kronans vägnar, af Axel Oxenstierna, för bemelte Holzapfel utfärdade, Donations Bref på Herskapet Pfirdt och Öfver-Amptet Lauferu i Elsass, som den tiden af de Svenske innehades: det år dat. Franckf. am Main, d. 16. Sept. 1634.

4286. MSC. Chronologia Danica, cum sacra & profana aliarum gentium collata, a primis Regni Danici incunabulis, a M. Nic. PETRÆO, Præpos. Meoniensi inchoata, per d. Cunr. ASLACUM, SS. Theol. Prof. in Acad. Hafn. deducta, &
ab

ab *Olao Wormio* in an. 1648. continua- B. III.
ta. in fol. C. 3.

Handskr. förvaras uti Academiens Bibliothek Almänna
i Upsala, se *Apograph. Denation. M. G. De* Historia.
la Gardie n. XXIX. hvarest anmärkes, at myc- Christina
ket rörande Sveriges angelägenheter med Dan-
nemark, här förekommer.

4287. Den Stormægtifte Konges Chri-
stian den fierdes, Konges til Danmark
og Norge &c. &c. Historie; samman-
skreven af *Niels SLANGE*, K. M. Confe-
rentz- Justitz- og Cancellie- Raad, såog
Secreterer udi Cancelliet, men efter Kgl.
allernad. Befalning igiennemseet og af Ar-
chivi Documenter forbedret af *Hans Gram*,
K. M. Etatz- och Justitz- Raad, Historio-
graphus &c. På Kongel. Bekostning til
trykken befordret. in fol. Kiebenhavn,
1749. 2. Voll. 1534. sid.

Detta Werk får här ef ställe af samma or-
sak som det nästföregående. Det öfversättes på
Tyska, eller rättare, omarbetas af K. Danska
Historiographen *J. H. Schlegel*, och äro ifrån
1757 til 1771. 2. Voll. in 4:o. utkomne, som
gå til år 1629. Rättelserne, Tilökningarne, stör-
re delen af mycken wigt, Medaillerne, hvar-
med Historien Uplyses, och sjelfva Skrif-sättet,
sätta denna Uplaga långt utöfver Danska origi-
nalet. Se *Götting. Anzeig.* 1773. 138. St. p. 1173.

4288. *Memorie recondite di Vittorio*
Si-

- B. III. SIRI, dall' anno 1601. fino al 1640. Voll.
 C. 3. VIII. in quarto. 1677 — 1679.
 Sveriges 4289. Il Mercurio, overò Historia
 Almånna de' correnti tempi di D. Vittorio SIRI.
 Historia. XV. Voll. in quarto, 1646 — 1682.
 Christina.

Desse tvenne sällsynte och kostbare Werk nämns här allenast, emedan deruti ganska mycket finnes rörande Swenske Sakerna, enkannerligen under påstående Krig i Tyskland, intill år 1648. Närmare underrättelse om dem kan inhämtas af Gryphius, Le Long och Lenglet de Fresnoy; hvarvid böra jämnföras J. Le Clerc, *Bibl. choisie*, T. IV. p. 158. N. Haym; *Notizia de' Libri rari nella Lingua Ital.* p. 80. J. Vogt, *Catal. Libr. rar.* p. 629. Författaren, Vittorio Siri, lefde til år 1685.

4290. Oratio Panegyrica honori Sereniss. Reginae Mariae Eleonoræ, Gustavi Adolphi — conjugis quondam desideratissimæ, cum ab exteris rediret, Upsaliae habita per Andr. Nic. ARCTMANNUM. in quarto, Holm. Keyser. 1648.

Om Dr. Maria Eleonoras bortresa ifrån Sverige och återkomst, läs Pufend. *de reb. Suec.* och Arckenholtz, *Mem. cone. la R. Christ.* Hon hölt sit Intog i Stöckh. d. 19. Aug. 1648.

4291. Der Herrn Gefandten zu Onabrück Schreiben an H:r Feldmarschal Wrangeln, die abstellung der hostilitäten be-

betreffend; nebst dem Antwort Schreiben des H:n Feldmarschals. in 4:o. 1648. B. III. C. 3.

Londorp, T. VI. p. 375.

Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4292. Weymarischer Feldzug, oder von zug und verrichtung der Fürstl. Weymarischen Armée kurtze Beschreibung. Wie neml. Hertzog Bernhards zu Sachsen Weymar Fürstl. Gn. nach deren 1632. bey Lützen erhaltenen Schlacht, mit der helfte der Kön. Schwed. Armada in Franken, Schwaben und Bayern gezogen, was daselbsten, und mehr andern Orten Ihr. Fürst. Gn. und nach Deroselben christl. Absterben, und die 1639 zu Brysach aufgerichtete Tractaten, noch ferner auch der Kön. Französischen Generaln, in Eroberungen, Scharmützel und Schlachten, ihre Verrichtung, Sieg und Niederlagen gewesen seyn, von a. 1633. bis 1648. kurtz und mit fleis zusammengetragen durch Georg. ENGELSÜSS, Crelingens. Francum. in oct. Frft. a. M. bey J. F. Weissen, in verleg. des Autoris. 1648. 269. *fid. utom Dedicat. 3. fid.*

Förre delen går til Hertigens död 1639. senare delen til början af år 1648.

"Engelsüssium, tanquam levioris notæ autore rem tantum indicasse suffecerit," Gryphius. p. 70.

Bibl. H. S. G. Del. 8.

K

4293.

B. III.
C. 3:
Sveriges
Almänna
Historia
Christina.

4293. Von dem dreisig-jährigen Deutschen kriege; welcher sich a. 1618. angefangen, und a. 1648. geendiget hat. Eben als wenn Gott durch den 1618. erschrecklich leuchtenden Cometen, welcher 30. tage über Europen gesehen worden, einen 30-jährigen Krieg verkündiget hätte. Ein aufzug wie viel Schlachten diese jahren über in Deutschland und dessen Nachbarschaft geschehen, wo und wann, dann auch in jeder Schlacht, Scharmützel, Beläg- und Eroberung der Städte und Festungen für Volck geblieben ist. Darbey auch aller vornehmsten Helden, welche sich in diesem Kriege tapffer gebraucht haben nahmen und todt; hierauf folget eine Summa der Erschlagenen, im Jahr siehe zV, Dannen Vns erfrVVet Der frleDe Vnser VerVVVstetes reiCh: aber lesV VerVVare Vns Dleser zelt Vor Den tartarn Vnd Vor tVrCken. (1648.)
in quarto. 2 $\frac{1}{2}$ a.

Omtr. med Titul: "Summarische Chronik, "oder eigentliche Verfassung des ein und dreisig-jährigen, von a. 1618. in Teutschland geführten kriegs und Friedenshandlung" &c. 1650. in 4:o. 4. a. *item*, Strasburg, Aubry 1650. in 4:o. och ibland Bilagorne til II. Del. af v. Mejerns *Acta Pac. Westphal.* n. II. p. 30.

Svenska Öfversättningen, hvilkens Titul näm-

mare öfvernsstämmer med den af första Tyfka B. III.
 Uplagan, är trykt i Stockh. hos Hénr. Keyser C. 3.
 1649. in quarto, 2 $\frac{1}{2}$ a. Omtr. år den uti Sam. Sveriges
 Lönboms Histor. Archivum. VI. St. p. 116 – 156. Almänna
 Historia.
 Christina.

4294. Kurtzer und gründlicher Bericht von den funfzig kriegén so in Teutschland und den benachbarten Königreichen und Ländern von a. 1600. bis zu end des jetzclauffenden 48 Jahrs geführt worden, aus was ursachen sich solche angesponnen, wie sie fortgesetzt, und was vor endschaft sie erreicht, benebenst einem kurtzen Aufszug des Osnabrüggischen Friedens. Alles mit besonderem fleiß, dem Liebhaber zum besten zusammengetragen, und in druck befördert durch J. V. H. in quarto. 1649. 13. a.

Författaren handlar, n. 22. om Swenska kriget i Ryssland; n. 23. om Kriget emellan Sverige och Polen; n. 24. n. 25. om Swenska Kriget i Lifland, under Carl IX. n. 27. om första Kriget emellan Sverige och Danmark; n. 45. 46. om Gustaf Adolfs Krig i Lifland och Preussen; n. 48. om Swenska Kriget i Tyfkland, och äntel. n. 49. om andra Kriget emellan Sverige och Danmark: altfamman felaktigt och ofullkomligt.

4295. Geographische Mappa von gantz Teutschland, worin zur Nachricht beschrieben, was I. K. M. in Schweden

B. III. und dero Allirten, bey dem a. 1648. —
 C. 3. zu Münster und Osnabrüg getroffenen
 Sveriges Friedenschluss, auf dem Teutschen Boden
 Almänna Historia. vor einen festen Fuß, so vermög des
 Christina. Friedenschluss quittiret werden sollen, ge-
 habt, wie auch die namen der Genera-
 len und Regimenten zu Ross und Fuß
 specificiret. Auch wird angedeutet, was
 für haupt Schlachten und führnehmste
 Treffen von a. 1630. (da Gust. Adolphus
 — den krieg gegen das Haus Österreich
 angefangen) bis 1648. da unter condui-
 te — Herrn Carl Gustav, Pfaltzgr. bey
 Rhein, — der Friede geschlossen und ex-
 equirt, vorgegangen. Mit Ihro Hf. D.
 H:n Generalisimi gnädigster Bewilligung,
 in diese form gebracht. in quarto, Nürn-
 berg, Dümmler. 2 $\frac{1}{2}$ a. med en Geogr.
 Charta.

Wid slutet står: "Aus befehl, durch den Ed-
 "len, Gestrengen und Mannvesten Herrn Corn.
 "von dem Busch, Königl. Schwed. Gen. Quar-
 "tiermeister, herausgeben.

Omtr. i von Meyerns *Acta Pac. Westphal.*
 T. VI. näst efter Företalet.

Detta arbete finnes ochså helt och hållit stuc-
 kit i koppar, på flere blad, at kliftras omkring
 och inunder Chartan; hvilken Uplaga sällan sö-
 rekommer, ehuru Plåtarna ännu äro i behåll
 uti Ant. Archivo.

4296. Eigentliche Verzeichniß des Marches, welchen die Königl. Schwed. Haupt Armée, unter S. Excell. des H:n FeltMarschallen Leonhart Torstenson, und S. Excell. des H:n FeltMarsch. Carl Gust. Wrangeln Commando, seithero-d. 14 Febr. a. 1645. von Caden aus bis nacher Schweinfurt, d. 19. Dec. a. 1648. gethan.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Charta på 4. Blad, af G. W. KLEINSTRETL,
Gen. Quart.M. Lieut.

4297. History of the late Warres of Christendom, beginning with the King of Suedelands. in fol. London, 1648.

Titeln är tagen *Bibl. Carlsoniana*, Hag. Comit. 1711. in 8:o p. 41. men jag vet ej huru vida Boken hörer hit.

4298. Salustius Germanicus, seu Bellum Sueco — Gallo — Germanicum. in duod. Coloniae. 1654.

4299. *Josephi Riccu*, Brixiani, Clerici Regularis Congregat. Somaeschæ, de bellis Germanicis Libri decem, in quibus Bohemica, Danica, Suecica bella & quidquid ubique terrarum ab anno 1618. usque ad an. 1648. gesere Germani, continua narratione describuntur. Cum pacis Conditionum auctario, quæ Monasterii & Osnabrugi inter Cæsaris, Regum &

B. III. Principum Legatos & Conquistores nu-
 C. 3. perrime convenerunt. *in quarto*, Venetiis,
 Sveriges apud Turrinum. 1648. pp. 800. *except.*
 Almanna *Ded. Præf. &c.*
 Historia.
 Christina,

Uti Företalet berömmar Författaren sig der-
 af, at han är den första Italienare, som på La-
 tin beskriovit desse krig, inga anecdoter har han
 at skryta med; men försäkrar, at han följt
 goda och trovärdiga Berättelser; beder ursäch-
 ta Krigs-Chefernes af honom utzirade Tal til
 deras underhåfvande Arméer, enkannerligen tven-
 ne Gust. Adolphi och et Walsteins vid Lütze-
 ner Slaget.

Omdömen om detta arbete äro ej gunstige:
 "præter stilum satis emendatum vix quicquam
 "prodest, & judicium imprimis desideres", Gry-
 phius p. 68. och *Bibl. Hist. Struvio Buder*,
 p. 959. heter det: "Verbis magis quam rerum
 "prudenti & fide digna expositione se legenti-
 "bus commendat, inque notitia Status Germani-
 "ci parum versatus fuit." Boken kommer i Sve-
 rige sällan före.

4300. Delle Historie memorabili de
 nostri tempi, che contengono le guerre
 di Germania, dalla mosca del Rè di Sue-
 tia doppò la pace di Lubeca, sino alla
 pace di Munster, seguita l'anno 1650.
 Scritte dal Co. *Maiolino BISACCIONI*, Gen-
 tilhuomo ordinario della Camera del Rè
 Christianissimo, e suo Caualliere. E questo
 Volume viene ad esser in ordine la quar-
 ta

ra Parte delle *Historie Memorabili* di A- B. III.
lessandro ZILIOI. in quarto, Venetia, C. 3.
 presso il Turrini 1653. 549. *sid. utom De-* Sveriges
dic. och Regist. Almåna
 Historia.
 Christina.

Uti detta Werck, bestående af tijo Böcker, beskriver Gr. M. Bisaccioni, hvilken man redan af n. 3981. och n. 3982. lart känna, Förloppet af Tyska Kriget, alt ifrån den tid då K. Gust. Adolph deruti deltog och intil thes Freden slöts i Münster och Osnabrück. De fem första Böcker gå så långt som des under n. 3982 . . anförde *Memorie Historiche*; men de äro omarbetade, åtskilligt tillagt, mycket utslutit, eller afkortat, som icke directe hörer til ämnet: icke eller finnes här den särskilta Berättelsen, *l'origine della morte del Rè Gustavo Adolfo* kallad. Uti de fem senare Böcker fortättes Historien ifrån 1635 til 1648. Fredsslutet nämnes med få ord.

Om detta Bisaccionis arbete på Titul-bladet såges utgåra fierde Delen af Al. Zilioli *Historie memorabili*, lærer sådant vara Förläggarens påfund, som på sin bekostnad låtit trycka begge desse Werck, hvilka eljest icke stå med hvarannan i oskiljaktig förbindelse, eller kunna anses, som wore det ena, en Fortsättning af det andra. Samma beskaffenhet har det ock med Giov. Bat. Birago *Sollvationi di Stato &c.* som räknas för femte Delen af Zilioli *Historie memorabili*.

4301. Artes Belli & Pacis, quibus
 D. T. O. M. auspice, Magno Parente Du-
 ce,

B. III. C. 3. *Sveriges Almånnas Historia.* Christina, ce, Christina — Regina — avita regna gubernat pie, prudenter, feliciter, pacem statuit Germaniæ & Orbis Christiani fundat quietem. Pacificæ Principi æternitatem nominis apprecatur *Matth. Maximil.* a PARASIN. in fol. Holm. Janssonius, 1649. pl. 24.

4302. Germaniæ Evangelicæ restitutæ ad Christinam publica Gratulatio, anno salutis 1648. in fol.

Arckenholtz, *Liste des Harangues.*

4303. Oratio ad Christinam — Reginam, — exhibita ab A. A. K. (*Anår. Axel. KEWENBRINCK*) in fol. Holm. Keyser, 1648. pl. 2 $\frac{1}{2}$.

4304. Oliva Pacifera — Christinæ — Reginæ, cum decentissimam ac felicissimam Pacem cum S. R. Imperio conclusisset ac ratificasset, Rostochii sacrata a Laur. БОДОЕК, J. C. in Acad. Rost. Illustris, Princip. Meckelburg. Oratore publico. in fol. Rost. Kilius. 1649. pl. 9.

Om Författaren, död 1661, läs J. J. Phragmenii *Riga Literata*, och F. K. Gadebusch, *Lövländ. Biblioth.* I. Th. p. 77.

4304. (2.) *Henr. SCHMIDII* Panegyricus de Pace inter Ferdinandum III. Ludov.

dovicum XIV. & Christinam. in fol. Tu- B. III.
bing. 1648. C. 3.

Biblioth. Langebekiana, Hafn. 1776. in 8:o p. 30. Sveriges
Almänna Historia. Christina.

4305. Oratio Gratulatoria die natali
Imperii Christinæ — cum omnibus regiis
virtutibus, tum in primis eruditione & li-
beralium studiorum laude florentissimæ.
Pro concione Upsaliæ recitata VII. Id.
Dec. a. 1648. a Joh. SPARRE, J. F. in
fol. Upsal. Esch. Matth. pl. 7.

4306. Oratio Virtutibus Literariis si-
ne exemplo in Principe florentibus; Sere-
niss. Princ. Christinæ, Augustæ, Piæ, Feli-
cis, Sapientis, d. VIII. Dec. 1648. — Up-
saliæ habita (ab Eduardo PHILIPPI, Gotho)
in fol. pl. 7.

4307. La Vie & les emplois heroi-
ques de la Reine de Suede: qui doivent
servir de tableau & d'instruction à toutes
les jeunes-Princesses.

Står uti *Gazette de France*, n. 185. du 10.
Dec. 1648. intager 12. sid. och är mycket til
Drottningens beröm.

4308. Des Alt- und Neuen Meklen-
burgs dreyzehntes Buch; Von Mecklen-
burgs verwüstung durch Feinde und
Freunde, darin enthalten: wie die Für-
sten ihrer Länder entsetzet, Alb. v. Wal-

B. III. lenstein dieselben erhalten, aber auch wie-
 C. 3. der verlohren, der König von Schweden
 Sveriges Gustaf Adolph dazu gekommen, und so-
 Almänna wohl die Käyserlichen als Schweden das
 Historia. Land verheeret, biß der Westphälische
 Christina. Friede erfolget, durch *David FRANCK.*
in 4:o. Güstr. u. Leipz. 1756.

4309. Warhafter Werlauff was sich
 bey der Restitution der Stadt Augspurg,
 in geistlichen und weltlichen Sachen, zu
 volziehung des Osnabrückischen Frieden-
 schlusfes begeben. *in 4:o. 1649. 6. a.*

4310. Geschichte der des Heil. Röm.
 Reichs freyen Stadt Augspurg, aus be-
 währten Jahrbüchern, tüchtigen Urkun-
 den und schriftlichen Handlungen gezo-
 gen, und an das Licht gegeben durch
Paul von STETTEN. II. Th. in 4:o, Frf.
u. Leipz. 1743. 1758.

Uti II. Delen, som går ifrån 1628. til 1649.
 finnas goda esterrättelser om hvad sig i Augs-
 burg tildragit, medan de Swenske voro i be-
 sitning af Staden, ifrån 1632. til 1635. jämväl
 om Belägeringen 1646. samt Stadens Restitution
 genom Westphaliska Freden. Framför hvarje
 Del står en så kallad: "Kurtze Nachricht von
 "denen Schriptoribus Rer. Augustanar. und an-
 "dern hiezu dienlichen Büchern, Urkunden"
 &c. uti hvilken åtskillige, så trykte som otryk-
 te Handlingar, rörande Swenska wäsendet, fö-
 rekomma.

4311. *Mars Germanicus.* Thet år: B. III.
 Comedia om thet vål åndadé Tydske kri- C. 3.
 get, stält aff Sam. P. BRASCK, Gymn. Sveriges
 Linc. Eloqu. & Poës. Lectore & Past. in Almåna
 Egby & Rinna, och hållen i Linköping, Historia.
 d. 29. Jul. 1649. in quarto, Linköp. Gün- Christina.
 ther 1650. 10. a.

Theatraliska Reglorne voro Författaren al-
 deles obekante. Acteurernes antal stiger til öfver
 100. personer.

4312. *Ad Deum T. O. & M. Oda Eu-*
charistica: Til Gudh Alzmåchtigh en Loff
 och Ahresång. Therutinnan måst öfver
 hundrade åhrs tijdh Wafarnas höghloff.
 Regemente, intil nårwarande tijdh, korte-
 ligen förståndigas, och orsaken gifves til
 kånna med pastörande tijda-råchning, hvad
 then hugneliga friden hafver turberat och
 hindrat, — och Gudi tack och Loff hem-
 bårande, rhet wi friden medh — Romer-
 ska Keyfaren, Storfursten Rysen, våra
 Grannar the Danske hafva bekömmit: —
 Hen. Kongl. Maj. — Fröken Christina —
 underdånligen dedicerat och tilfåndt aff den,
 hvars Symbolum år, *Constantia juncta*
Labori. Junaköping d. 1. Januar. 1649.
 in quarto, Linköping, Chph. Gynter.
 1649. 1. a.

Beskr af 30. Stropher, som alla slutas med
funga; rijmas med *gamle och unga*. Gir
 un-

B. III. under den Thon: *Frögda tig du Christis Brud.*
 C. 3. In margine år år och dag. utfat när alt det
 Sveriges handt, som i Verserne korteligen påsyftas. Poë-
 Almånna ten kan sättas i jemnförelse med den så kalla-
 Historia. de *Salig Gubben*, eller. Sveno Dalius.
 Christina.

4313. *Hier.* KROMAYERI Oratio Panegyrica de bello tricennali Germanico. Lipsiæ, 1659.

C. G. Hofman, *Bibl. Jur. publ.* p. 236.

4314. *Votiva Acclamatio*, qua — Christinæ Reginæ — de bello Germaniz feliciter absoluto, pace restituta, libertate stabilita, gratulabatur in ipsa Regia Stockholmensi, ipsius Maj. humill. cliens L. F. M. in fol. 1649. pl. 6½.

4315. Oratio Panegyrica de Pace Sueco Germanica, quam in — Acad. Lugd. Bat. ad d. XIV. Cal. Apr. a. 1649. publicè dixit Ol. VERELIUS. in fol.

Denna Oration tryktes första gången i Leyden, andra gången i Upsala, in fol. och ånteligen ibland *Vereliana*, edita a P. Schenberg, Lin-cop. 1730. in 8:o. p. 357 — 398.

3315. (a.) Joh. MICHAËLIS Panegyricus in Reg. Christinam 1649.

Bibl. Ac. Gryph. T. II. p. 108.

4316. S. S. Reg. Maj. Natalis vitæ an-

angustis. pacisque per Germaniam jam B. III.
 reducis, cum Deo & victricibus armis — C. 3.
 Christinæ, — devota gratiarum actione, *Sveriges*
 publicaue pompa Triumphali, d. 8. Dec. *Almänna*
 a. 1649. — celebratus & Oratione solen- *Historia.*
 ni — æternitati consecratus a *Laur.* LU- *Christina.*
 DENIO. *in quarto*, Dorpati. 1649.

4317. In auspiciis. Natalem Chri-
 stinæ Reginæ — quo VIII. Dec. a. 1649.
 solemnes Deo Omnipot. grates ob restitu-
 tam Sueciæ & Germaniæ maximæque Eu-
 ropæ parti pacem, per universa Sueciæ
 Gothiæque Regna gratulationibus & læ-
 titiæ signis solemnissime peraguntur, gra-
 tulabundus accinit *Mich.* WEXIONIUS (*Gyl-*
lenstolpe) *in fol.* Aboæ 1649.

Stiernman, Bibl. Sueo-Goth. T. II. p. 565.

4318. Natalis Christinæ XXIV. Pa-
 negyrica Oratione ab *Abrah.* FREINSHE-
 MIO, Argentorati celebratus. *in fol.* 1649.

Arckenholtz, Liste des Harangues, p. 2.

4319. Oratio de Pace Sueco Germa-
 nica, — in Acad. Upsal. d. 11. Dec. 1649.
 publice pronuntiata a *Joh. S.* STAFFAN-
 DER. *in 4:o*, Upsal. Esch. Matth. (1650.)
pl. 2.

4320. Medaillon wegen glücklicher
 Vol-

B. III. Volziehung des Westphälischen Friedens,
 C. 3. — 1649. ausgefertigt.
 Sveriges J. D. Köhler, *Hist. Munzbelust.* 1750. p.
 Almönnas Historia. 273 — 280.
 Christina.

4321. Gedächtniß-münze auf die völlige Volziehung des Westphälischen Friedenschlusses.

Idem, *ibid.* p. 281 — 288.

4322. Kriegs und Friedens unserer zeiten Kurtzbegriffene Historie, von a. 1618. bis 1650. Aus dem Lateinischen ins Teutsche übersezt, durch *Ambros. KOLB.* in 12:o, Cölln, bey Jo. Ant. Kinch. *Utan ärtal.*

Bibl. Bunavian. T. II. p. 191.

4323. Jo. H. BOECLERI Oratio in auspiciis anni 1650. habita d. III. Januar. ad Sereniss. Reginam Sueciæ.

Ibland J. H. Boecleri *Orationes*, Argent. 1654. in 8:o. n. III. och uti J. C. Lünig. *Orat. Procer. Europ.* P. II. p. 51.

4324. Gratulatio Panegyrica ad Christinam, — de pace Osnabrugæ conclusa, atque — Princip. — Caroli Gustavi, Com. Pal. ad Rhen. — auspicio & prudentia, Noribergæ ad effectum perducta. Oblata a *Mich. FRIEDENBORN*, Reg. Dic. Cit. Confil.

fil. & Asfefs. in fol. Gryphisw. Jeger B. III.
1650. pl. 6. C. 3.

Sverigen
Almänna
Historia.
Christina.

4325. *Erici* a VITINGHOFF. Panegyricus ad populos qui ex Germanicæ pacis Legibus, in — Christinæ — ditionem venere. in fol. Lugd. Bat. typ. W. C. Boxii, 1650. pl. 8.

4326. *Christ.* MILU Irene prodambulans, cui accesfit pro susceptis tranquillandæ Germaniæ feliciterque superatis laboribus ad S. R. M. (Sueciæ) Panegyris. in 12:o 1650.

Första stycket, *Irene prodambulans*, består af 40. och Paneg. Talet af 48 sid. följer en Skrift på Tyska Vers, med Tirul: *Friedens Posaune*; älsfammans föga betydelligit. Arbetet är dedicerat til Revelska Deputerade som bivistade Dr. Christinas Kröning.

4327. Citations Patent til Kongl. Kröningen, af d. 6. April 1650.

Höppener, p. 95.

4328. Dr. Christinas Krönings Medaille.

E. Ziervogel, *Hist. Afhandl. om Sw. Mynt. och Med.* p. 209 — 216.

4329. Solemnis Augustiss. Heroidis virginis Reginæ Christinæ, Suecicæ, Gothi-

B. III. thicæ, Wandalicæ, Germanicæ, Corona-
 C. 3. tio, descripta a MACEDO, Lusitano. in
 Sveriges Almänna Historie. Christina. quarto. pl. 2 $\frac{1}{2}$.

Dedicat. til D. *Joseph. Pinto Partira*, Kon. i Portugal Ambassadeur vid Swenska Hofvet, år undertecknad *Olysiptone*, 4. Kalend. April. (1651.) af *Fr. Francisc.* a S. Augustino MACEDO. Wid slutet, läses i et Bihang, Berättelse om de högtideligheter med hvilka Swenska Ministerna i Lisfabon, Herr von Friesendorf, därstädes celebrerat Krönings-dagen.

4330. Elogium Christinæ Heroinæ optimæ, Reginæ maximæ, Suecicæ, Gothicæ, Wandalicæ &c. in fol. pl. 3.

Sidsta Arket innehåller 5. *Epigrammata* öfver Riks-Insignierne, som brukades vid Koningen. Under Elogium står: *dicebat Lusitanus* MACEDO; men under *Epigrammata componebat Anonymus Lusitanus*, hvarmed torde förstås D. J. *Gomez de Serpa*; om hvilken n. 4332.

Bröderne *Antonius* och *Franciscus* Macedo, måste noga skiljas åt. Den förra, en Jesuit, följde med Portug. Ambassadeuren til Sverige, och hade mycken del uti Dr. Christinas Religions förändring, blef ochfå af henne i detta årende sänd til Rom. Franc. Macedo, först Jesuit, sedan Franciscaner Munk, då han antog namnet af S. *Augustino*, var en stor Charlatan, som gifvit ut en hop Böcker och Skrifter, dem nu för tiden ingen läser. Se Bayle, *Dict. Hist. & Crit.* Art. MACEDO, och Arckenholtz, *Mem. cont. la R. Christ.* T. I. p. 468.

4331.

4331. Panegyricus Christinæ Reginæ, B. III.
 sacra, optimæ, maximæ, dictus a MACE- C. 3.
 do Lusitano, Chronographo Regio. in Sverige
 quarto. pl. 2 $\frac{1}{2}$. Almanna
 Historia.
 Christina

Utan årtal, Stålles eller Boktr. namn. Jag vet ej hvilkenthera af Bröderne tagit Titul af *Chronogr. Reg.* tror likväl at Nicéron, *Memoires* T. XXXI. p. 338. rätteligen tillskrifvet Franciscus detta Panegyriska Tal, och at Antonius, som vistades i Sverige, ingen annan del haft i detta så väl, som förut anförde Arbeten, än at han dem i Stockholm til tryck befordrat, på det han så mycket bättre måtte insinuera sig hos Drottningen.

4332. Christinæ coronatæ Reginæ, invictæ, felici, Serenissimæ, pro ejus felicissimo & augustissimo Coronationis actû Anagrammata quatuor. Stockh. 2. die Mens. Novembris 1650. in fol.

Riddaren Fr. d'Oliveyra har för Dav. Clement upgifvit denna Skrift, såsom mycket sällsynt, se des *Bibl. tur. Hist. & crit.* T. IX. p. 235.

Författaren, som kallade sig Joam GOMEZ de SERPA, var Legations Secreterare hos den vid Swenska Hofvet residerande Portug. Ambassadeuren. De uti detta hans arbete införde Latinska, Portugisiska, Spaniska och Italienska Poësier, intyga, säger d'Oliveyra, at han var väl hemima i alla desse Språk. Han afled i Lisabon, d. 25. Jan. 1665.

Bibl. H. S. G. Del. 8.

L

4333.

B. III. 4333. Inauguratio Regia — Reginae
 C. 3. Christinae Anno MDCL. XX. Cæt. Hol-
 Sveriges mia felicitèr instituta, ejusque præcipua
 Almänna & celebriora Solennia versibus descripta a
 Historia. Joh. LOCCENIO, in fol. ex officina Jans-
 Christina. soniana 1651. pl. 4½.

4334. *Erici Gabr.* EMPORAGRII Ora-
 tio grata pro reddita pace.

Är hällen vid Kröningen, och trykt tillika
 med tvenne andra Tal, under Titul: "E. G.
 "EMPORAGRII Orationum Holmiæ habitar. triga."
 Holmiæ, Meurer 1655. in 8:o.

4335. Oratio Augustiss. Coronationis
 auspiciis — Christinae — Reginae, dicta
 Parisiis, an. 1650. mense Octobr. ab Ol.
 VERELIO.

Ibland *Vereliana*, Lincop. 1730. in 8:o. p.
 458 — 482.

4336. Auspicatiss. Coronationis diem,
 qui incomparabilem Suecor. Principem,
 Christinam, — magno hominum applausu,
 rarissima pompa & faustissimis omnium
 votis ac studiis, in Solium regale XIII.
 Kal. Nov. a. 1650. Holmiæ provexit, in
 Academia, quæ est Trajecti ad Rhenum
 — celebravit *Edvardus* PHILIPPI, Gothus.
 in fol. Traj. ad Rhen. typis T. ab Ac-
 kerdyk & G. a Zyl. 1650. pl. 7.

4337.

4337. *Joh. Henr.* BOECLERI Panegyri- B. III.
cus — Reginæ Suecorum Christinæ scrip- C. 3.
tus, cum regium capiti decus auspicare- Sveriges
tur. Holmiæ 1650. Almänna
Historia,
Christina.

Ibland J. H. Boecleri *Orationes*, Argent. 1654.
in 8:o. n. 1. och J. C. Lünig, *Orat. Procer.*
Europ. P. II. p. 68 — 85.

4337. (a.) *Joh.* MICHAËLIS Panegy-
ricus Coronationi Reginæ Christinæ di-
ctus. 1651.

Bibl. Acad. Gryph. T. II. p. 108.

4338. S. R. M. — Christinæ — Re-
ginæ — omnibus Ordinibus Sueciæ, in
maxima frequentia præsentibus: Magnati-
bus, Legatis, Popularibus, peregrinis,
spectantibus, applaudentibus: Holmiæ Se-
dis Regiæ Gratulatio &c. recens. *Reinh.*
a MITTENDORF, P. & M. D. Rigæ Phys.
prim. in fol. Rigæ Livon. typ. Gerh.
Schrøderi. 1652. pp. 95.

Är full med griller; men splendid trykt.
Författaren, död 1657. berömmes i Phragme-
nii *Riga Literata*, som en god Latinsk Poët.

4339. *Henr.* VALESII Oratio de Chri-
stinæ Suecorum Reginæ Coronatione, quæ
a. 1650. celebrabatur.

Se "H. Valesii Emendation. Lib. V. & de
L 2 "Cri.

B. III. "Critica Lib. II. edit. a P. Burmanno", Amst.
C. 3. 1740. in 4:o. Inter Orationes, p. 1 — 13.

Sveriges 4340. Nic. HEINSII Christina Augu-
Almänna sta, Poëmatium. in fol. Holmiæ. 1650.
Historia.
Christina.

Catal. Libr. G. S. Hermanni, P. I. Lips.
1760. in 8:o. p. 32.

4341. Oðavii FERRARII Pallas Sueci-
ca, Panegyricus Christinæ Gothorum,
Vandalorum ac Suecorum Reginæ impe-
rium auspicanti dictus. Edit. III. in oð.
Paravii, typ. P. Frambotti. 1651. pp. 54.

Och i samma Författares *Opera varia*, Pa-
tav. 1668. in 4:o. item, cura Joh. Fabricii,
Guelpherb. 1711. in 8:o. Talet berömmar Hei-
neccius, *Fund. stil. cult.* p. 266. (edit. 1744.)

Ot. Ferrari, Eloqu. & Polit. Prof. i Padua,
född 1607. afled 1682. Se J. Le Clerc. *Bibl.*
ant. & mod. T. VI. P. I. p. 156. och Arcken-
holtz, *Mem. conc. la R. Christ.* T. I. p. 298.

4342. Panegyricus, sive Oratio Gra-
tulatoria — Christinæ — consecrata ab Er-
nesto ZIMMERMANNNO, Patr. G. Pomera-
no. in quarto, Groningæ 1650.

Arckenholtz, *Liste des Harangues*, p. 6.

4343. Panegyricus Heroinæ incompa-
rabili — Christinæ — Reginæ, ipso inau-
gurationis die, in Acad. Tubingenfi dictus
a Luca LANGERMANNNO. in fol.

4344.

4344. La Peinture de la Serenisime B. III.
Christine, très digne Reyne de Suede, C. 3.
des Gots & des Wandalas &c. par Nic. ^{Sveriges}
^{Almänna}
Herouard NORTHMAN. in oct. 1650. pp. 40. ^{Historia.}
^{Christina.}

År en Ode til Drottens beröm, författad vid
Kröningen af en Swensk-Fransösk Poët. Skrif-
ten är fälsynt och har icke varit Hofr. Arcken-
kenholtz bekant.

4345. Poëme sur le Couronnement
de la Reine Christine, par Ant. GARISSELES.

Citeras af Bayle, *Dict. Hist. & Crit.* Art.
GARISSELES, Rem. (B.)

4346. Samtal emellan Junker Pehr,
Måster Hans, Nils Andersson Borgare,
och Joën i Berga Danneman, hållet i
Thomas-måsfö Marknaden, i Linköping,
a. 1650.

Tilågnas R. R. Frih. Schering ROSENHANE,
och är en Apologie för Rid. och Adelen, emot
de tre öfrige Stånden, som vid 1650. års Riks-
dag påyrkat, det måtte de donerade Godsen å-
ter under Kronan indragas; et Förslag, som
Författaren anser för onyttigt, otillbörligt och
omöjeligt. Afskrifter hafva varit nog allmän-
ne; nu är det tryckt, uti II. *Saml. af curieuse*
Samtal, politiske Anekdoter, gamla Sagor och
forn-tidens Hemligheter. Upsala, Edman. 1768.
in 4:o. p. 2 — 86.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina,

De tre Ståndens, i detta ärende, til Drott.
d. 3 Oct. 1650. ingifne Memorial, är bekant
under Titul: *Protestatio trium Ordinum de re-*
sistitendis bonis Coronæ; men om jag icke be-
drager mig, ännu otrykt, och samme document,
som Nils Skunk säger sig hafva conceperat, och
derigenom råkat i ogunst hos Riks-Canceleren
Gr. Axel Oxenstierna: se des Lesverne uti *Upsf.*
Tidn. 1777. p. 36.

4347. *Joh. WIDECHINDI* Gratulatio ad
Reginam Christinam, cum celebraret au-
gurium salutis. Holm. Janssonius 1650.

J. Schefferi *Svec. Liter.* p. 185.

4348. *Joh. FREINSEMI* Oratio, ha-
bita a. d. VI. Id. Decembr. 1650. Sereniss.
Reginæ Natali.

Ibland denna Författares Orationer, tr. i Frankf.
1662, n. XXI.

4349. *Joh. FREINSEMI* Oratio Gra-
tulator. quum Sereniss. Regina, post Co-
ronationem primum Upsaliam venisset, A-
cademiæ nomine habita a. d. IX. Kal.
Mart. 1651.

Ibid. n. XXIII.

4350. Der Schweden und Gothen
Göttliche Christina auf dichterische Art ent-
worfen, von *Philip. von ZESEN.* in fol.
Hamb. 1651.

Jo. Mollerus, *Cimbr. Liter.* T. II. p. 1030.

4351.

4351. *Ezechiel*. SPANHEMII Panegyri-^{B. III.}
cus — Christinæ — Reginæ dictus in al-^{C. 3.}
ma Genevensi Academia, ad XV. Cal.^{Sveriges}
Oct. a. 1651. in 4:o, Genevæ, ap. Jac.^{Almänna}
De la Pierre. 1651. pp. 55.^{Historia.}
^{Christina}

Om detta Tal, se Heineccii *Fund. stili cult.*
p. 265.

Förf. öfverfatta det sielf på Fransöfka; det
tryktes i Geneve, 1652. in 4:o, hvilken öfver-
fättning Arckenholtz låtit omtrycka, *Mem. conc.*
la R. Christ. T. II. emot slutet.

Ezech. Spanheim, slutel. Kon. i Preussen En-
voie vid Engelska Hofvet, afled i London, d.
7. Nov. 1710. Hans Lefverne beskriver Niçe-
ron, *Memoires*, T. II. p. 222.

4352. Notification om fri Handel uti
Spaniska Städer och Hamnar: dat. Stockh.
d. 5. Dec. 1651. fol. pat. I. a.

v. Stiernman, *Saml. af Com. Stadg.* T. II.
p. 682.

4353. Lettre de la Reine de Suede
au Duc d'Orleans, avec des Reflexions. in
quarto, Paris, Chevalier 1651.

Se Arckenholtz *Mem. conc. la R. Christ.* T.
I. p. 192 och p. 196.

4354. Lettre de la Reine de Suede
L 4 au

B. III. au Parlement de Paris (en Latin & en
C. 3. François) in 4:o, Paris, Langlois. 1652.

Sveriges
Almänna
Historia,
Christina,

Och hos Arckenholtz, -l, c. p, 201, Drottningen tilbiuder sin mediation til biläggandet af de i Frankrike upkomne invärtes oroligheter.

4355. Christinæ Suecorum, Gothorum & Vandalorum Reginæ. Carmen. in quarto, Paris 1652. pp. 12.

4356. Ad Christinam — Reginam, Soteria. Paris. 1652. in 4:o,

Titlarne har jag lånt hos Niceron, *Memoires*, T. XXXI. p. 104. Författaren är Pierre de MARCASSUS, en mindre än medelmåttig Poët.

4357. Sam. BOCHARTI de Christinæ Reginæ Sueciæ humanitate, eruditione & Bibliotheca, Epistola.

Uti Sam. Bocharti *Opera omnia*, Lugd. Bat. & Ultraj. 1712. in fol. T. I.

4357. (a.) Gloria Nationis Sueciæ, Oratione panegyrica adumbrata, & d. XIV. Sept. (1652.) ex memoria proposita, in Collegio Rigenfi, a Joh. HINTZKE. in fol. Rigæ, 1652. pl. 5.

4358. Solemnia vota pro salute — Christinæ Reginæ nuncupata a Cunr. Chph. à KÖNIGSMARCK, VI. Id. Dec. 1652. in fol. Argentor.

Och

Och ibland J. H. BOECLERI *Orationes*, Ar. B. III.
gent. 1654. in 8:o. n. IV. C. 3.

4359. Fragment du Ballet des libera-
lités des Dieux, dansé à Stockh. le 8. Dec. 1652. Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Poësies de (Urbain) CHEVREAU, Paris, 1656.
in 8:o. p. 113.

4360. Elogia — Christinæ Reginæ;
juxta illustrisima Serenissimor. majorum
vestigia, e præscripto pietatis & justitiæ
efformata, in animi grati & debitæ obser-
vantia testimonium a Carolo MOERNERO.
— Quæ in — Gust. Adolph. Acad. d ...
Febr. a. 1653. per filium suum natu ma-
jorem, D. Leonhardum declamare jussit.
in 4:o. Dorpati, Vogel. (1653.) pl. 5.

4361. Dies Christinæ, mens. Jul. XXIV.
a. 1653. pro Ejus salute celebratus, in
Acad. Argent. a. Carol. SCHMIDIO. in fol,
Argent. typ. Jo. Stedelii. f. 2.

Arckenholtz, *Liste des Harangues.*

4362. Carmina in Numum Christinæ
Reginæ. in quarto, Paris. 1653.

Lärer vara en Samling af åtskillige Lärde-
Måns Poëtiska Tankar öfver en Dr. Christinas
Medaille, som är afritad hos Brenner, Tab. III.
n. 3. jämför Arckenholtz, *Mem. T. I.* p. 262.

B. III. 4363. *Belli Germanici compendiariorum*,
 C. 3. ad nostra usque tempora, ad an. 1653.
 Sveriges deducta. Aut. Jo. Pet. LOTICHIO. in 12:o.
 Almanna Frfti, Schönwetter. 1653. pp. 308.
 Historia. Christina.

År et Utdrag af samme Författares, ofvan-
 före n. 4155. anförde vidlyftiga Werck, med
 en fortsättning: kallas af auctoren sielf: *Panegyricus pro Ferdinando IV.*

4364. *Literæ R. P. MANNERSCHIED, Confessionarii Legati Hispaniæ, Dom. Piemontelli, Christiænæ Sueciæ Reginæ characterem & vitam complectentes.* Holmiæ, d. 10. Oct. 1653.

Låses under denna Titul, i Föret. til 5. Del. af v. Mejerns *Acta Pat. Westphal.* med följande Anmärkning: "Es ist dieses Schreiben am ersten in denen *Miscellan. Lipsiens. ad increment. rei liter. edit.* T. II. Obf. XLIX. p. 702. seq. im Druck bekannt gemacht worden; und hatte es anfänglich der Rector u. Inspect. des K. Schwed. Gymnasii zu Reval, Joh. Henr. Ladow, aus dem original msct des P. Mannerschieds, abgeschrieben; weil aber verschiedene unrichtigkeiten in solchem ersten abdruck befindlich waren, so communicirte bald darauf der Rector zu Minden, Jo. Ludolph Buneman, aus einem richtigen exemplar die *lectiones variantes*, welche auch in den belobten *Miscell. Lips.* T. VI. Obf. CXLIII. p. 326. hernach beygefügt worden. Der gegenwärtige Abdruck ist nach dem verbesserten exemplar eingerichtet."
 "tet."

“et.” At Brefvet i *Miscell. Lips.* första gången af trycket utkommit, år utan grund; ty det var redan tryckt 1663. och står såsom et Bihang, bakom *Joh. OLJEQUISTS Historia Caroli Gustavi*, Helmstadii, Müller 1663. in 4:o. p. 16. *seq.* Se här nedanføre n. 4835. Förmodeligen har Revelska Rectorn Ladows handskrift varit en Copia af det trykta, ty oriktigheterna äro på både ställen, nästan desamma.

P. Mannerschieds Bref år ochså öfverfat på Fransöfka samt ferskilt trykt, med Titul: “*Cartière de la Reine Christine de Suede, représenté par le R. P. Mannerschied*” &c. in 4:o. 1 a. Det synes, som hade v. Mejern belågt både Öfversättning och tryck.

Uti Arckenholtz *Mem. conc. la R. Christ.* läses detta Bref på tre Språk, neml. på Fransöfka, T. I. p. 427 — 431. på Latin och Italienska, ibland *Pièces Justificat.* n. 48. 49.

4365. Panegyrique de très Auguste & Serenissime Princesse Christine — Reine de Suede. in fol. 1654. pp. 47.

År förmödeligen trykt i London, Författaren kallar sig DE HARSY. Uti Dedicat. til *Vicomte de Lisle* af Huset *Sidney* berättar han, at han sammankrifvit denna Panegyrique vid tillfälle, at han med denna Herre, hvilken blifvit utnåmd til Engelsk Ambassadeur vid Kgl. Swenska Hofvet, skulle resa til Swerige; men som Beskickningen icke kommit at för sig gå, hade han lika fullt velat lämna sit Arbete i Almänhetens händer.

På

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

På Engelska år detta Tal öfverfat, med Titul: "A Panegyrick of the most renowned and "Serene Princess Christina, — written originally "in French, by the learned pen of M:r de "HARVEY; and now translated into English by "W. L." Lond. 1656, in 8:o. pp. 75. förutan Dedication til et Fruentimer och en hop gratulationer til öfverlätaren.

4366. Bogislai XIV. Duc. Pomeranor. mors placida, requies beata, & laus bene radicata; das ist: drey Christliche Leichpredigten, in welchen der sanfte tod, die selige Ruhe, und das wohlgegründete Lob des weyl. Durchl. Fürsten — Bogislaffen — des XIV. Hertzog zu Stetin Pommern — aus unterschiedlichen Biblischen Texten — beschrieben, — für augen gestellet ist, durch Jac. FABRICIUM, S. S. Th. Doct. & Superint. in Pom. in 4:o, Alten Stetin, Rhete. 1654.

Uppå D. Fabricii Dedicat. til K. Carl Gust. skrifven i Stetin, d. 5. Jun. 1654. följ. p. 1 — 106. trenne Klagopredikningar, hållne d. 15. Mart. och 5. Maji 1637. samt d. 25. Maji 1654. p. 107 — 140. stå Hertigens Personalia, på Tyska, doch med Latinisk Titul: "Memoria "ultimi ex stirpe Gryphica Pommeranor. Ducis, D. Bogislai XIV. a. 1637. 10. Mart. pie "defuncti, & a. 1654. 25. Maji Stetini exquisitis solemnitatibus humati." p. 141 — 170. läses: "Beschreibung der Leich-Procession — Bogislai-

"Bogislai XIV. wie dieselbe auff I. K. M. zu B. III.
 "Schweden, und Chf. Durchl. zu Brandenburg, C. 3.
 "gnädigste Verordnung, d. 25. Maji a. 1654. ^{Sveriges}
 "zu Alten Stetin, mit Fürstl. Ceremonien ge- ^{Almänna}
 "halten und vollenzogen worden." ^{Historia.}
Christina.

4367. Oratio Funebri in exequias
 — Bogislai XIV. Ducis Stetini Pomeranor.
 — cura & auctoritate — Reginæ Sueciæ
 & — Elect. Brandenb. Succesorum in
 Ducatu Pomeran. — monumentis avitis
 illati: habita postridie exequiar. in Tem-
 plo Arc. Stetin. a Joh. MICRÆLIO. in 4:o.
 Stetin. Rhetius. 1654.

Talet består af 4 $\frac{1}{2}$ a. medfölja Joh. LITH-
 MAN *Hieroglyphica exequialia* $\frac{1}{2}$ a. med et kop-
 parstick. Uti sit *Programma* uppräknar Micræ-
 lius Hert. Bogislai Stammafäder alt ifrån V. Sec.

4368. Oratio in Funere — Bogislai
 XIV. Duc. Stet. Pomer. — XXV. Maji
 1654. eodem die, quo pridem defuncti
 Principis corpus, Stetini, Majorum sepul-
 chro illatum, Stralsundii, jussu & Aut. A.
 Senat. — habita a Bened. BAHRIÖ, Recto-
 re. in fol. Liter. Mederi (1654.) pl. 7.

Flere Skrifter som vid detta tilfälle utkom-
 mo, namngifva J. C. Dähnert, *Pomm. Bibl.*
 III. Th. 10. St. p. 85. 86. och J. C. C. Oel-
 richs, *Das gepriesene Andencken der Pom. Hert-
 zoge &c.* Berlin, 1763. in 8:o. p. 82. seq.

4369.

B. III. 4369. Begråbnis-Müntze auf den
 C. 3. allerletzten Hertzog in Pommern Bogis-
 Sveriges laf d. XIV. von a. 1654.
 Almänna
 Historia.
 Christina. J. D. Köhler, *Hist. Münzbelußt.* 1737. p.
 337 - 344.

4370. Zwo hauptrare Begråbnis-
 müntzen des lerzten Hertzogs in Pom-
 mern, Bogislaus des XIV.

Jo. Fr. Joachim, *Saml. vermischter Anmer-
 kungen*, IV. Th. Halle, 1764. in 8:o. p. 33
 — 67.

4371. La Suetia, o sia Epitome del
 Governo, Forze, Entrate, Condition d'huo-
 mini, et altre Osservazioni del Regno di
 Suetia, e Regia Corte: Et motivi, onde si
 risolvesse la Regina Christina a rinontiare il
 Regno. Di Don *Alberto VIMINA*, Bellunese.

Denna Afhandling læses i en fælsynt Bok,
 med Titul: "Historia delle Guerre civili di Po-
 lonia, — Progressi dell' Armi Moscovite con-
 tro Polacchi: Relatione della Moscovia, e Sve-
 tia, e loro Governi. Di Don *Alb. VIMINA*,
 "Bellunese. — Con le annotationi in Margine
 "di Don Gio. Battista Casotti, Dottor. di Leg-
 "ge." in Venetia, Pt. Pinelli 1671. in 4:o. pp. 368.

Relationen om Sverige, med Orsakerne til
 Dr. Christinas Abdication, intaga de sidste 5.
 a. p. 325 — 368. Et stykke deraf, neml. i
 från p. 351. til slutet, har Arckenholtz, utan
 at

at känna Författaren, inryckt ibland *Pieces Justificatives relatives aux Mem. conc. la R. Christ.* B. III. C. 3. p. 87 — 95. under rubrique: *Dello Stato particolare della regia Corte di Svezia*, 1654. cf. Sveriges Almånna Historia. ter en handskrift, som han sådt af framl. Pre-Christina. sid. Frih. Gust. Rålamb.

Af Företalet, fastän kort och inbundit, kan få mycket inhämtas, at D. Alb. Vimina blifvit brukad i angelägna förrättningar, samt at han i hemliga ärenden varit sänd til Cosfackerna, och sedan til Ryssland. Wid återresan från Moscau, tog han vägen genom Sverige. Man finner hos honom, ibland flere oriktigheter, och så någre grundade Anmärkningar om Sveriges då varande tillstånd. Han var redan död, när hans Wån, Gio. Bat. Casotti, år 1671. lät trycka hans Bok.

4372. Lettres anecdotes sur l'Abdication de la Reine Christine.

Desse Bref voro intet mindre än *anecdotes*, när M:r de Salengre lät trycka dem, *Mem. de Literature*, La Haye, Du Sauzet, 1715. in 8:o., T. I. p. 157 — 165. ty at föftiga, det Joach. Fr. Feller, året förut 1714. lämnat dem et ställe i sina *Monum. var. inedit.* Trim. II. p. 66. — 71. så hade redan långt förut *Linage de Vauciennes* gjort dem allmänne. De läsas uti les *Memoires de ce qui s'est passé en Suede &c. tirés des depeches de M:r Chanut*, Col. 1677. in 12:o. T. III. p. 281. 300. 305. Omtr. åro de, efter en riktig Handskrift, uti Arckenholtz, *Mem. concern. la R. Christ.* T. I. p. 395 — 400. Läs Anmärkningen p. 396.

B. III. 4373. Memoire du Senat de Suede,
 C. 3. presenté à la Reine Christine, pour lui
 Sveriges disuader l'abdication de sa Couronne: à
 Almänna Stockh. le 15. Fevr. 1654. Trad. du
 Historia. Christina. Suedois.

Arckenholtz, *Mem. conc. Christine*, R. de S.
 T. IV. p. 353 — 357.

4374. Dr. Christinas Tal, hållet i
 Riks Salen, på Upsala Slott, til R. Råd
 och Ständer, d. 11. Maji 1654. då hon
 affade sig Regeringen, med R. Råds derå
 gifne Swar.

Uti *Sw. Fatburen*, III. Öpn. p. 89 — 94.
 p. 97 — 103.

4375. Dr. Christinas Abdications
 Skrift: dat. Upsala, d. 1. Jun. 1654.

Stiernman, *Samt. af R. D. Best.* T. II. p. 1208.

4376. Medaille mit welcher die Kö-
 nigin Christina ihres hertzens meinung,
 wegen der a. 1654. aufgegebenen Regie-
 rung des Schwed. Reichs, geäussert hat.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1744. p.
 353 — 360.

4377. Medaille auf die Abdanckung
 der Königin Christine in Schweden, im
 Jahr 1654.

Ibid. 1750. p. 377 — 384.

4378.

4378. Medaille auf die Schwed. Königin Christinam, ihre ablegung der Crone. B III.
C. 3.
Sverig s
Almänna
Historia.
Christina.

J. H. Lochner, *Saml. merkw. Med.* 1742., p. 205 — 212. Om Författaren slagit op Brenner, p. 184. så hade han sådt se, at den Medaillen han beskriver, icke angår Drottningens Abdication, utan tiltråde til Regeringen.¹

4379. *Otav.* FERRARI Christina abdicans, prolusio.

Tryktes särskilt i Padua; står och så uti denna Författares *Opera varia*: jämnför Arckenholtz, *Mem.* T. I. p. 301 och T. II. p. 148.

Ett Latinsk Poëme öfver Dr. Christinas abdication, författadt af den för sina Historiska Arbeten bekanta Isaac de LARREY, omtalas i des Lefverne, *Bibl. German.* T. I. p. 222. men säges icke om den blifvit trykt, eller ej.

4380. *Iusti Chph.* DITHMARI Disfert. de abdicatione regnorum aliarumque dignitatum illustrium, tam secularium, quam ecclesiasticarum. in quarto, Frfti ad Viadr. 1724. pp. 36.

Bibl. German. T. X. p. 124. Autoren har icke förglömt Dr. Christina: jämnför F. G. Bierlingii *Comment. de Pyrrhon. Histor.* Lips. 1724. in 8:o. p. 41.

4381. Dialogue between Christina Queen of Sweden and the Chancellour Oxenstiern.

Bibl. H. S. G. Del. 8.

M

L1.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Läses uti Lord Littletons *Dialogues of the Dead*, Lond. 1760. in 8:o. n. IX. Boken är också tvenne gånger öfversat på Fransöfka.

4382. Sittliches Schaufstück der — Königin Christine, das sie vermuthlich nach ihrer Abdanckung hat prägen lassen.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1749. p. 369. — 372.

4383. Oratio valedictoria, quam Christina post admirandam abdicationem, valetudinis causa ad externos profecturæ, dictam, nunc offert dedicatque Joh. SCHEFFERUS. in fol. Upsal. J. Pauli 1654.

4384. Sam. PUFENDORFI Commentariorum de Rebus Suecicis Libri XXVI. ab expeditione Gustavi Adolphi Regis in Germaniam, ad abdicationem usque Christinae, in fol. Ultrajecti, ap. Joh. Ribbium, 1686. pp. 1044. except. præmiss. & Ind.

Å nyo uplagd, *Francof. ad Mæn. sumpt. Frid. Knochii*, 1705. in fol. 1064. sid. præmissa och Reg. oberåknade, samt öfversat på Tyfka, af J. J. M. v. S. Erf. och Leipz. Gleitsch, 1688. in fol.

Emellan Latinska Uplagorne är en märkelig skilnad. *Lectiones variantes*, med flit samlade, har Hofr. Arckenholtz låtit trycka, *Marburg. Beyträge zur Gelehrsamkeit*, II. St. p. 261 —

311. med Titul: "Commentariorum Pufendor- B. III.
 "fianorum de Rebus Suecicis Lectiones varian- C. 3.
 "tes demonstratæ ex prima editione, quæ prodiit Sveriges
 "Ultrajecti ad Rhen. a. 1686. in F. & secunda Almänna
 "Erfti ad Moen. 1705. Ex quibus præter errores Historia.
 "typographorum quam plurimos, loca non par- Christina.
 "vi momenti inter se valde differentia, & a sen-
 "tentia illustis auctoris, jam a. 1694. fæto fun-
 "cti, plane diversa sistuntur ex editione Fran-
 "cosurtana, & authentica edition. Trajectinæ vindi-
 "catur." Exemplar, doch til ringa antal, åro
 færfkilt afdragne, in 8:o. 51. sid.

Tyska Öfversättaren är Joh. Joach. MÖLLER,
 född i Sommerfeld, då varande Theol. Studiolus
 i Leipzig, sedermera Archidiaconus i Crossen;
 se Hamb. Bibl. Hist. Cent. X. p. 137. Öfver-
 sättningen berömmar Thomafius, *Monats Gespr.*
 II. Th. p. 353. men uti *Bibl. Hist. Struv.*
Buder. p. 961. heter det: *versio Germanica pa-*
rum diligenter & venuste est facta.

Pufendorfs Werk recenserat korteligen *Atta*
Erud. Lips. 1686. p. 429. men ganska vidlyf-
 tigt, *Biblioth. Universelle*, 1686. T. III. p. 424.
 En annan recension läses *Journ. des Sçavans* pour
 l'a. 1687. Med denna var Pufendorf misnögd, lät
 fördenskul trycka et Bref, hvilket han hårom,
 ifrån Berlin, tillskrifvit D. Rechenberg i Leipzig,
 bifogandes et annat Bref, til samma Profesfor,
 emot Författaren af *Bibl. Univ.* som i et annat
 mål hade trådt honom för nära. Tituln är:
 "Sam. PUFENDORFII Epistolæ duæ super censura
 "in Ephemerid. Eruditor. Parisiens. & Bibliothe-
 "ca Universali, de quibusdam suorum Scripto-
 rum

B. III.
C. 3.
Særiges
Almänna
Historia.
Christina.

“rum locis lata, ad Vir. Celeberr. D. L. A. “dam. Rechenbergium” &c. in 4°., Lips. Gleditsch. 1688. pl. 2 $\frac{1}{2}$. Åtskillige particulariteter rörande detta Werk, berättar Pufendorf sielf, i ett bref af d. 29. Jul. 1687. til Würtemb. Hofr. Pregizer, hos Nettelblad, *Swed. Bibl.* V. St. p. 89. Huru han, för sit Arbete, af Dr. Christina blef belönt, synes af en Supplique han presenterade til K. Carl d. XI. och i hvilken han anholder om tilökning på Lön. “Wozu noch dieses Unglück für mich kommen,” säger han, “dass da vorhin Königin Christina durch Marquis del Monte mich versichern lassen, dass “weil ich Ihre und Ihres Herrn Vatern, glorw. “Andenkens Historie schriebe, ich hingegen auch “Ihre generositet verspüren soke: Sie nun, da “das Werck fertig, anstat eines Recompens, “mir einen harten Brief zugeschrieben, weil ich “alzuguth Lutherisch in der Historie gewesen; “da sie doch eben selbige zeit 15000. Rthlr. “auf eines Profesforen in Kiel, Wasmuth genannt, Tabulas Chronologicas spendiret, die “ihr bloß dediciret worden. Und haben ihre “Bediente zu Rom sich noch höhnisch verlauten “lassen, ich würde von E. K. M. desto grössere Recompens zu gewarten haben, weil ich “wegen der Lutherischen Religion, die mir sonst “gebührende recognition vermischen müste.” Närmare uplysning i detta ämne, får man utaf mit *Supplement til Dr. Christinas Memoirer*; se n. 4463. (a.)

Fördelaktige och tillika grundade Omdömen,
om et Werk, som så mycket hedrar sin Förfat-

fattare, kunna läsas hos Gryphius, Lenglet du B. III.
Fresnoy, Nicéron, *Bibl. Hist. Struv. Buder.* C. 3.
och på flere ställen. *Sveriges*
Almänna
Historia.
Christina.

4385. Lettre d'un P. Jesuite de Munster, au sujet de la visite, que Christine fit en passant à leur College.

Skrifvit på Latin, d. 6. Aug. 1654. och trykt ibland *Pièces justificatives, relat. aux Mem. conc. la R. Christ.* n. LIV.

4386. Le Genie de la Reine Christine de Suede. in quarto. 1655. pp. 15.

Omtr. med Titul: *Le Portrait de la Reine Christine*, intager denna Skrift främsta rummet i Samlingen: *Hist. de la vie de la Reine Christine de Suede*, hvarom här nedanföre n. 4437. Uplagorne äro litet skiljaktige, doch icke i någon vesentelig omständighet: den sednare är underteknad: à Paris, le 5. Juin, A. H. S. M.

En Tyisk Öfversättning läses i Tyska Samlingarne, som under samma numer anföras.

Titeln af en Holländsk Öfversätn. tror jag mig hafva funnit hos Corn. a Beughem, *Bibliogr. Hist. Chronol. & Geogr.* Amst. 1685. in 12:o p. 609. "De ingebooren Aert ofte Humeur van "Christina Koninginne van Sweden, beschreven "in't Frans, door een persoon die langen tydt "aen het Hof van Sweden gewoont heeft." 1655. in 4:o.

Vosius hade berättat för Colomiés, at CHEVREAU författat denna Skrift; se *Colomesiana*,

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia,
Christina,

å nyo uplagde af Mr Des Maizeaux, tillika med *Scaligerana*, *Thuana* &c. Amst. 1740. in 8:o. T. I. p. 549. Arckenholtz, i Föret. framför I. Tom. af sine *Mem. conc. la R. Christ.* p. III. tillägnar och så Chevreau, denna så väl, som näst påföljande Skrift. Denne Chevreau var först Dr. Christinas, sedermera K. Carl Gustafs Secreterare. Se mera om honom i *Memoires conc. les vies & les ouvrages de plusieurs modernes celebres dans la Rep. des Lettres*, par M. ANCILLON, Amst. 1709. in 12:o. p. 147. och äfven i nyssnämde *Mem. conc. la R. Christ.* på flere ställen.

4387. Brieve Relation de la vie de Christine, Reine de Suede, jusqu' à la demission de sa Couronne & son arrivement à Bruxelles. in quarto. 1655. pp. 19.

Omr. i Samlingen *Hist. de la vie de la R. Christ.* p. 59. med Titul: "L'Adieu des François à la Suede, ou la demission de la grande Christine, Reyne des Suedois, des Wandois & des Gots;" och undertecknat: à Paris le 5. Sept. GILLOT. LE SONGEUR. Uplagorne stämman icke i alt med hvarannan öfverens, isynnerhet emot slutet.

Trenne särskilt trykte öfversättningar af denna Skrift har jag mig bekante; en på *Latín* med Titul: *Vita Christinae Reginae usque ad ejus in Brabantiam professionem*, in 4:o. 2. a, en *Holländsk*: *Kort Verhaal van het Leeven van Christina*, 1656. in 4:o, och en *Tysk*: *Kurtze Beschreibung des Lebens der Königin Christina*, 1656

1656 och 1663. in 4:o. 2 $\frac{1}{2}$ a. En annan Tysk B. III.
Öfversättning, med Titul: *Abschied der Frantzosen aus Schweden*, står i Samlingarne, hvarom C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4388. A Relation of the Life of Christine Queen of Sweden, with her Genius. in quarto, London. 1656.

Är en Engelsk Öfversättning af de tvenne näst föregående skrifter. Ut i Företalet beskrifves Swenska Hofvets tilstånd, sådant som det då för tiden var. Se Arckenholtz, Föret. p. III.

4389. Icon Christinæ, auctore Salomone de PRIEZAC. in 4:o. Paris. 1655. pp. 24.

Framför denna lilla falskynta Satyriska Skrift, läses följande *Monitum*: "Opusculum nuper Suecorum Reginæ inscripti, sed cum pro munere silentium rependerit, iratam autumavi, quod in ipso limine illius verecundiam ac moderationem nimis obruerim laude. Meæ ergo culpræ pœnitens, adumbrandam suscepi tabellam, in qua præclaras tantæ Principis dotes ac nœvos promiscuè exponerem. Nec sane eam ob rem temeritatis insimulabor, cum pictores in delineanda æmula Solis imagine, eadem sedulitate illius maculas ac radios effingere soleant."

Författaren var Son af Stats-Rådet Dan. de Priezac, död 1662. Gonjet talar om honom, *Bibl. François*, T. XVII. p. 64.

4390. Panegyricus Christinæ dictus a Rabbi MENASSEH Ben ISRAËL (Lat. & Hispan.) in . . . 1655.

B. III. Se Arckenholtz, *Memoires*, T. I. p. 303.
 C. 3. jåmnförr. Baumgartens *Nachr. von merkw. Bü-*
chern, I. St. p. 36.
 Sveriges
 Almåna
 Historia.
 Christina

4391. Bericht des Anfangs, Fortsetzung und Aufsführung der Bekehrung Ihr. Maj. Christinæ, Königin in Schweden, aus einem Sendschreiben P. *Casati* S. J. welcher von Ihr. Maj. mit P. *Franc. de Mollines* — aus Italien zu fortsetzung dieses Wercks beruffen worden. (Mit der Antwort auf diesen bericht.)

Står i en Bok med Titul: "Jesuitischer Ku-
 "kuks-ruff, das ist Funfzehen vermeynte hoch-
 "wichtige — Religions-Fragen, umständlich
 "und aufsführlich — beantwortet" &c. Alten-
 burg, Richter 1671 in 8:o. Religions Frågor-
 ne med Beråttelsen om Dr. Christinas Religions
 Föråndring, utkommo först i Wien, sedan i
 Prag 1668.

Af nåstan enahanda Innehåll, låses en Beråt-
 telse, på Italienska, under Jesuitens *Franc. de*
Mollines, eller *Mallines*, namn, hos Arcken-
 holtz, *Mem. con. Christins R. de S. T. IV.*
 p. 382 — 386.

4392. *Professio Fidei*, das ist: Offent-
 liche Bekåndtnuß des wahren und Ca-
 thol. Röm. allein seligmachenden Glau-
 bens, der Durchl. Großm. Königin Chri-
 stina — in Schweden — Ps. 44. in *quar-*
to. 1656. 8. sid.

Och

Och hos Londorp, T. VII. p. 1020. 1021. B. III.
1037. C. 3.

4393. Beskrifning på hela den pro-
cesfen som förhades med Dr. Christina, Almänna
då hon affade sig den Lutherska och be- Historia
kände sig til den Catholska Låran uti Christina.
Inspruck, d. 24. Oct. 1655.

Götheb. Magazinet, 1760. n. 11.

4394. Narratio de Christina Suecor.
Sereniss. Regina, Gust. Adolphi Regis F,
in ipsis belli & regni curis veram & u-
nicam in Christum fidem, summo studio,
ingenio & prudentia inquirente & reper-
tam novo stupendoque exemplo cum reg-
ni abiectione amplectente.

Står uti *Traſſatum Hiſt. Polit. pro Hiſt.*
Univ. ſcripta per Brachelium & Thuldenum,
elucidatione, P. 11. Colon. 1674. in 8:o.

4395. Copia eines Schreibens ſo die
Königin Chriſtina an I. K. M. in Schwe-
den Carl Guſtav gethan, de dato Inſpr.
d. 7. Nov. in quarto. 1655. $\frac{1}{2}$ a.

Medföljer et annat Bref til *Duchesse de Havré*:
uti både berättar Drottningen, at hon nu offen-
teligen bekant sig til den Romerska Kyrkan.
Första Brevet läses också hos Londorp, T. VII.
p. 1038.

B. III. 4396. Apostasia a fide & Professio
C. 3. Fidei Acatholico-Romanæ a Christina fa-
Sveriges Almånna Sta. in quarto. 1655.

Historia. Archenkoltz, *Liste Alphabet. des Aut. Impr.*
Christina. Memoires T. II.

4397. Mundus novus, Christina Sereniss. Sueciæ Regina, in sinum Ecclesiæ Catholicæ Romanæ Oeniponti recepta & a Sereniss. Principe Ferdinando Carolo, Austriæ Archid. ibidem excepta. Anno, quem ipsamet exhibet Christina ADMIRABILIS (1655.) in quarto, Oeniponti, typis Mich. Wagneri. pp. 30.

Är utgifven af Jesuiter Collegio i Inspruk. *Bibl. Kortiana*, Wolfenb. 1767. in 8:o. p. 271. förekommer; "Festivus adventus Christianæ Suecor. Reginæ ad Oenipontem, ac ejus publica fidei Cathol. professio &c. Ed. II. 1655. in 8:o.

4398. Epistola D. Joan. Matthiæ, Ep. Strengn. ad Christinam Reginam, d. 7. Dec. 1655. scripta.

Hos Arckenholtz, ibland *Pieces justificat.* n. LXVIII. och på Tycka, hos Londorp. T. VII. p. 1046.

4399. Discorso politico formato sopra l'arrivo della Real Maestà della Regina Christina di Svezia nella Corte di Roma, e circa gli affari che Sua Maestà ha-

ve.

eva nella medesima Corte, e sopra le B. II.
 aggioni, per le quali s' è mossa la me- C. 3.
 efima Maestà ad abbracciare la santa fe- Sveriges
 e Cattolica. 1. Dec. 1655. Almänna
 Historia.
 Christina.

Arckenholtz, l. c. n. LXX. År skrifven med
 en fatyrisk penna.

4400. Parabien a la Iglesia Catholica
 Romana, en la Conversion de Christina
 Alexandra, Reyna de Suecia; por el Do-
 ctor Don *Franc.* de la CORRERA y SAN-
 JOS. in quarto, en Roma. 1656.

Lenglet du Fresnoy, *Catal. des princip. Hi-
 stor. Methode*, T. VI. p. 211.

En besynnerlig Anmärkning gjord af Dr.
 Christina öfver denna Bok, hvilkens Titul hon
 funnit uptagen uti Nicol. Antonii *Bibl. Hispa-
 na nova* T. I. p. 141. meddelar Prof. Biörn-
 ståhl, i et Bref, skrifvit i Rom, d. 4. Maji 1772.
 och tr. i *Samlaren* 1773. se I. D. II. St. p. 84.
 följ. omtr. uti des *Resa*, D. I. p. 529. Förfat-
 taren som antagit namn af *Franc. Carrera*, skal
 rätteligen hetat *Balthasar Campuzano*; och un-
 der detta namn anföret honom förn. Bibliograph.

4401. La chiesa trionfante e Christi-
 na di Svecia Catolica — del Dottore Gio.
 Garzia MELLINI. in quarto, in Bologna,
 1656.

Titeln är tagen utur et Bref ifrån H:r Lidén,
 dat. Paris, d. 2. Febr. 1770. til Utgifvaren af
Al-

B. III. *Almän. Tidsn.* Se desse Tidsn. för år 1770. n.
C. 3. 30. p. 119.

Sveriges

Almänna

Historia.

Christina.

4402. *Franc. a S. Augustino* MACEDO
Christina Pallas togata, Alexandri VII. au-
spiciis triumphatrix. *in quarto*, Romæ 1656.

Angår Drottningens Religions förändring, så-
ger Niçeron, *Memoires*, T. XXXI. p. 324.

4403. Ad Christinam, Flaminiz fines
ingressam, sub persona Legator. Reip. S.
Marini, Oratio *Ant.* MALAGONELLI.

Uti Ant. Malagonelli *Orationes & Epistola*,
Romæ, (Lips.) 1697. *in 12:o*. p. 75 — 104
och uti J. C. Lünig *Orat. Procer. Europ.* P.
II. p. 93 — 108.

4404. Epilogo del Viaje, que hijo,
desde Brusellas à Roma la Reyna Christi-
na, por D. Roman MONTERO de SPINOSA,
Sargente Mayor de Cavalleria. *in . . .*
in Roma 1656.

Lenglet du Fresnoy, l. c.

4405. Vera e compita Historia del
Viaggio della Regina di Suetia per tutto
lo Stato Ecclesiastico, e della solemnissi-
ma Cavalcata e suo ricevimento e ingres-
so in Roma. *in 4:o*. *in Roma* 1656.

Bibl. Sarraziana, Hagæ Com. 1715. *in 8:o*.
p. 154. Utisamma Band stod: "Relatione della re-
"ce."

“ceptione della Regina di Suetia nel Collegio B. III.
 “della Compagnia di Giesu.” 1656. in 4:o. C. 3.

En Relation om Dr. vistande i Turin, ifrån Almånna
 d. 16. til d. 24. Oct. 1656. författad af . . . Historica.
 CASTIGLIONE, och tr. darsammaftådes, f. å. ci. Christina.
 terar Björnslåhl, uti sin *Resa*, D. I. p. 503.

4406. J. VONDEL, Blyde inkomste
 an de Koniginne Christina te Roomen.
 i quarto. Amst. 1656.

4407. Festosi Applausi fatti nella Sa-
 pienza, Collegio Romano, e altri luoghi
 li Roma, alla Christina Regina di Sve-
 dia, da Giuseppe Fr. MOSTRADA. in 4:o.
 n Roma. 1656.

Arckenholtz, *Memoires*. T. I. p. 501.

4408. Christina Augusta Sveciæ Re-
 gina, delineata a Jos. Maria MARAVI-
 GLIA, Prof. Patav.

Följer med samma Författares *Leges honestæ
 vitæ*, Bonon. 1657. in 12:o.

4409. Mich. CAPELLARII Christinas,
 ive Christina lustrata. in quarto, Venetiis,
 1700. ex Typogr. Andr. Poleti, Superio-
 rum permisso, pp. 341. except. foliis 6.
 prioribus.

Acta Erud. Lips. 1701. p. 88. F. G. Frey-
 tagh, *Adparat. Liter.* T. II. p. 1027.

Inne-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Inehållet och Inrättningen af detta Poëme beskriver Författaren sielf, sålunda: "In primis quatuor Libris Christina, Gustavi, Suecorum Regis — filia, atque hæres, in eo tota est, ut suscepti Imperij fines in immensum proferat, & quam maximam nominis celebritatem consequatur. In quatuor proxime sequentibus Reges a monarchiæ adeptione fato prohiberi persuasa, & humanarum rerum fluxu & pusillitate offensa, de Cælo cogitare incipit, Lutherique fallacias & imposturas deprehendit. In quatuor reliquis, perpetrato bello Stockholmiæ am revertitur, sequè regno abdicat, & Romam venit, atque ibi, hæresi abjurata, *solemni lustratione* a Summo Pontifice expiatur." Häraf finner man, hvarföre Boken bår namn af *Christina lustrata*, icke *illustrata*, som hon ofta orått anföres.

Eljest påminnes *Alt. Erud.* l. c. p. 95. råtteligen: - - - "Opus inventionis æque ac augustæ dictionis laudem apud omnes consequetur. Non mirabuntur vero evangelica sacra professi, ubi religionem orthodoxam ubique sub Hæreseos nomine traduci & proscindi viderint: cum a viro pontificiæ religioni addicto & cui Heroinz suæ laudes, vel maxime ex eo, quod fidem, pro qua asserrenda Pater gloriose occupuerat, deseruisset, arcescendæ erant, expectari alia non potuerint. Etsi mallems inter alia, Plutonem sub Gustavi specie introductum non fuisse; quam fictionem Christinam ipsam, si superstes esset, magno applausu excepturam fuisse, multi fortè dubitabunt." Boken är i Sverige mycket sällsynt. Ab

Abboten Mich. Capellari, Ledamot af den under namn af *de'gli Arcadi* bekanta Witterhets Academien i Rom, dödde 1717.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia
Christina.

4410. Manifesto della Regina di Svezia. (1656.)

Står i en liten rar Bok, med Titul: "Bizzarrie Politiche, overò Racolta delle piu notabili Pratiche di Stato nella Christianità: messe alla luce da *Lorenzo* di BANCO, Goto. alla Franeckera, 1658." in 12:o. p. 102 — 108. Omtr. år det hos Arckenholtz, både på Ital. och Frans. *Memoires*, T. I. p. 521. och angår Drottningens misfsnöje emot visla stora Familier i Rom, samt Spaniska Factionen därstädes.

Om första Utgifvaren, Laur. Banck, til börden Swensk, och död i Franecker 1662. läs Bayle, *Dict. Hist. & Crit* Art. BANCK, Nicéron, *Memoires*, T. XLI. och D. Clement, *Bibl. Hist. & Crit*. T. III.

4411. Historia della Sacra Real Maestà di Christina Alesfandra, Regina di uetia &c. del Conte GALEAZZO GUALO Priorato. in quarto, Modana, appresso Bartol. Saliani. 1656.

Å nyo uplagd i Rom, 1656. in 4:o. samt i Venedig, 1657. in 4:o och in 8:o. Den af mig anförde edition består af 143 sid. utom Dedicat. Föret. och Reg. samt en Panegyrique på vers, med Titul: "La Calisto, Panegyrico del Sig. Girol. GRATIANI, Secr. di Stato del Ser. Sign.

B III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

“Sign. Duca di Modana, alle glorie della Maestà
“di Christina Regina di Svetia”; 16. sid. Orätteli-
gen citeras fördenskul denna Panegyrique af
Lenglet Du Fresnoy, under Titul: *Historia del-
la Regina di Suetia* då Girol. Gratiani.

En Engelsk Öfversättning af Gualdos Historia,
tr. i London, hos John Berbury, med Titul:
“History of the Sacred and Royal Majesty of
“Christina Alexandra, Queen af Swedland; with
“the reasons of her late Conversion to the Ro-
“man Catholik Religion” &c. Lond. 1658 in
12:o. och 1660. in 8:o. anförer Arckenholtz,
Föret. p. III. Uplagan som jag sedt, år tr. i
London, 1658. in 8:o. 478. sid. förutan Dedi-
cation til Hertiginnan af Richmond, undertek-
nad af John Burbery, et litet Företal m. m.
Gualdos Arbete år egenteligen en Berättelse om
Dr. Christinas Resor genom Sverige, Danmark,
Tysskland, Brabant och så vidare til Rom.

4412. Particularités sur la Reine Christine.

De fås igen i I. Tom. af *Nouveaux Memoi-
res d'Hist. de Crit. & de Literature*, par M.
L'Abbé d'ARTIGNY, Paris 1749. in 12:o. Art.
XXVI. p. 337 — 344. och uti *Bibl. Raison-
née*, T. XLV. P. II. p. 436. seq. Arckenholtz,
i sit Företal, p. VI. talar med förakt om desse
fragmenter: d'Artignys Swar härpå kan läsas i
VII. Tom. af nyssnämde *Nouv. Memoires*, Pa-
ris, 1756. in 12:o. p. 11 — 17.

4413. Recueil des Harangues qui ont esté faites à la Reyne de Suede en toutes les

Les principales villes de ce Royaume (de ^{B. III.} France) depuis son entrée, jusques à sa ^{C 3} sortie. Ensemble les Lettres qu' Elle a ^{Sveriges} écrites aux Rois, Princes & autres per- ^{A n. a. na} sonnes de qualité. in 16. Paris, Claude ^{Historia.} Barbin. 1660. pp. 286. ^{Christina.}

En ganska sällsynt Samling, och hvilken varit Hoffr. Arckenholtz obekant, ånköpt han i många år, samt med en ogemnen flit samlat allt det som kan tjena til uplysning af Dr. Christinas Historia.

De sätte af desse Tal äro och så trykte i en Samling, med Titul: "Le Tresor des Harangues faites aux Entrées des Rois, Reines &c. par M. L. G. Advocat au Parlement, II. Tomes, Paris Le Gras 1680. in 12." De stå i I. Tom. p. 429. seq.

4414. Petri de Boissat Encomiaſticon Christinæ Suecorum Reginæ. in 4.0.

Titeln är lånt af Niçeron, *Memoires*, T. XX. p. 69. Tyckes vara en af Boisſat, til Drottningens beröm författad Poëtisk Skrift; men icke det Tal, han hölt til henne, när hon år 1656 reste genom Vienne i Dauphiné, och hvilket, efter d'Oliviers Berättelse, hos Niçeron, T. XIII. p. 390. icke blef väl uptagit. Jämnför Arckenholtz, *Memoires*, T. I. p. 530.

4415. Relation de la mort du Marquis Monaldeschi, — faite par le R. P. LÉ BEL.

Bibl. H. S. G. Del. 8.

N

Ll.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Läses, jemte flere denne Italienare rörande Skriffter, uti Samlingarne, hvarom här nedanför n. 4437.

En annan Relation om Monaldeschis död är tryckt hos Aitzema, *Saaken van Staat en Oorlogh*, T. IV. p. 165. (Upl. in fol.) Begge har Arckenholtz å nyo låtit trycka, *Memoires*, T. II. i början.

4416. Tribunal Principis peregrinantis, five ex illustribus facti specie disputata Juris quaestio: an absolutæ Majestatis Character Possessori suo etiam in alieno territorio liberum jurisdictionis in suos exercitium præstet? Cujus explicatam affirmativam, sub præsidio — Joh. TESMARI tuebatur J. Alers. in 4:o, Marp. Cattor. 1675.

Et vidlyftigt Utdrag af denna Disputation kan läsas hos Arckenholtz. *Memoires*, T. II. p. 10. seq. hvarest ochså Tesmars mening med några andra Lagklokas Tankar om denna viktiga fråga, jämnföres.

4417. MSC. Eloges de la Serenissime Reine de Suede, par les Freres Minimes de la Trinité du Mont.

Handskriften förvaras uti den så kallade *Bibliotheca Regina Sueciae*, i Vaticaniska Bibliotheket: se Bern. de Montfaucon *Biblioth. Bibliothecar. MSCtor. nova*, Paris. 1739. in fol. p. 54. n. 1749.

4418. Avis à M:r Menage sur son B. III.
Eglogue, intitulée Christine, avec un Re- C. 3.
merciment à M:r Costar. in quarto, Pa- Sveriges
ris. 1659. Almanne
Historia
Christina

"Cet Ecrit (qui est de M:r Gilles BOILEAU)
"est une critique piquante en Prose mêlée de
"Vers, où regne une fine raillerie, jointe à
"une agréable érudition & à une grande pureté
"de langage. L'Auteur y relève d'une manière
"un peu caustique la liberté que se donnoit Me-
"nage d'adopter trop frequemment dans ses Poë-
"sies les pensées & les expressions d'autrui; &
"tout ce que Menage a répondu dans son *An-
"ti-Baillet* (in 4:o pp. 396. suiv.) n'a pas
"fait revenir le public en sa faveur." Goujet,
Bibl. Française, T. XVII. p. 178. Jämnför T.
XVIII. p. 428.

4419. MSC. Ransakning öfver Qwins-
person, Anna Gyldener, som sig utgifvit
för Drott. Christina: hållen i Norrkö-
ping, d. 19. Junii 1658.

Är underskrifven af Sam. Schillerfelt, Joh.
Lagererona, samt några Bisittare. En Afskrift
finnes hos mig.

Fören. Anna Gyldener dömdes d. 18. Nov.
derpå följande til fyra Veckors Fångelse på
Watn och bröd, samt Landsflychtighet. Läs me-
ra härom hos Arckenholtz, *Memoires*, T. II. p. 34.

4420. MSC. Kongl. Rådets, H:r Lor.
Lindes Rapport til Konungen, ang. Henn.
N 2 Majis

B. III. Maj:s Drottn. Christinas Refa: dat. Lin-
 C. 3. köp. d. 25. Sept. 1660.
 Sveriges En Affkrift hos mig. Nämnes *Mem. de*
 Almåna Histor. *Christ. T. II. p. 43. i Anmärkn.*
 Christina.

4420. (a.) Dr. Christinas Memorial,
 inlefsvererat til Sweriges Rikes Råd, om
 Confirmation af des Reces, de dato d. 1.
 Jun. 1654. Dat. Stockh. d. 3. Okt. 1660.

Stiernman, *R. D. Besh. Bih. p. 377.*

4421. Bisk. och Presterskapets af We-
 sterås Betänkande om Confirmation på
 Henn. Maj. Dr. Christinas Försäkring, gif-
 ven i Upsåla år 1654. Dat. Stockh. d. 9.
 Okt. 1660.

Idem, *Saml. af R. D. Besh. T. II. p. 1333.*

4422. Presterskapets Swar til Dr. Chri-
 stinæ Memorial af d. 3. Okt. 1660. gif-
 vit Stockh. d. 9. Okt. f. å.

Idem, *ibid. p. 1338.*

4423. Riks. Stånds Confirmation öf-
 ver Dr. Christinæ Underhålds Reces; dat.
 Stockh. d. 3. Nov. 1660. ~~1660~~

Idem, *ibid. p. 1367.*

4424. Kongl. Maj:s Confirmation för
 H. M. Dr. Christina på Recesen af år
 1654. Dat. d. 3. Nov. 1660.

Idem, *Bihang, p. 380.*

4425. Dr. Christinas Protestation, ang. råtta förståndet af Henn. Maj:s Cession af Cronan, samt Arfråt til Riket, dat. d. 1. Nov. och ingifven d. 16. i samma månad 1660. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Idem, *ibid.* p. 378. Skriften blef samma af-
ton som hon ingafs, utan drögmål igengifven.

4426. Ständernes Reptestation, gif-
ven Dr. Christina, ang. den præten-
sion hon förmenar sig hafva til Riket: dat.
Stockh. d. 19. Nov. 1660.

Idem, *Saml. af R. D. Beslut.* T. II. p. 1371.

4427. Dr. Christinas Revers at intet
prætendera någon Arfsrät til Sweriges
Rike. Dat. Stockh. d. 19. Nov. 1660.

Stiernman, *ibid.* p. 1376. Läs tillika I. Art.
af *Bij Affskedet*, uprättat vid Riksdagen, in
Nov. 1660. Vid Riksdagen 1664. anhöl-
t Drö-
ningen om frihet för sin person, at i Sverige,
eller des Provincer öfva den Påfviska Låran.
Ständernes häröfver fattade Resolution fäs igen uti
Secr. Utskotts *Bij Affsked* af fören. år. §. 4.

4428. Beretning om Dronning Chri-
stinæ ankomst til Stockhlm udi Sverrig,
med hendis Comitæ, samt om hendis
Memorial, som hun inlagde för Rigens
Raad oc alle Stenderne, tvende Postulata
innehållande, med Stendernis subjunge-

B. III. rede Resolution oc Gienfvar derpaa. in
C. 3. quarto. 1661. I. 2.

Sveriges
Allmänna
Historia.
Christina.

En ganska sällsynt Skrift, som hvarken är författad, eller tryckt i Danmark. Med några, dock icke väsentliga skiljakrigheter, låses den samma, på Latin; och under Titul: "Narratio Stockholmæ præscripta de Sereniss. Sueciæ Regina Christina 1660. Autore Joh. TERZERO, "Ep. Aboënsi", hos Arckenholtz, *Pièces Justificat.* n. LXXVII. efter en handskrift i Palm-sköld; Samlingarne: tryckt är den uti "Phil. Andr. Oldenburgeri Tract. Jurid. Polit. de Rebus publicis turbidis in tranquillum statum reducendis" &c. Genève 1677. in 12:o p. 212 - 223.

Om jag icke bedrager mig, torde denna Skrift och så vara tryckt på Tyska, med Titul: "Kürztze Erzählung des Gesprächs Christinæ mit den "Geistlichen zu Stockholm." in 4:o. Titeln har jag funnit *Bibl. M. Richeii*, P. III. p. 437.

Bisk. Terseri Relation om Riksdags Handlingarne 1660, förekommer här nedanföre n. 4870.

4429. Kort Journael gehouden op de Reyse von Haare Doorlucht. Majest. Christina, Koninginne van Sweden; gedaen door de Nederlanden, Duitslandt, Vranckryk, Italien en andere Ghewesten des Wereldts. Beginnende van haer Uyttocht van Stockholm in den Jaere 1654. tot haer Wederkomste in deselve in't Jaer 1660.

in 12:o, Amst. by Mich. de Groot, 1660. B. III.
 PP. 72. C. 3.

Vondels Skrift: *Blyde inkomste van de Koniginne Christina tot Roomen*, intager 4. sid. Sveriges
 Almänna Historia.
 Christina.
 sta sidorne.

Omtr. år denna Journal 1662. och så i Amsterdam, hos Joh. van den Bergh in 12. 88. sid. Föret. och tvenne Vondels Poësier oberäk-nade, jemte fyra Kopparstick, föreställande: 1:o Drottningens Bild; 2:o hennes Abdication; 3:o huru hon af två Jesuiter undervises; och 4:o hennes Intåg i Paris: alt detta ser man i sinät på Titulplåten framför första Uplagan.

Uti en handskr. Förtekning på framl. Lands-höfdingens, Frih. Reuterholms Bibliothek, har jag funnit följande Titul: "Reyse van de Koniginne Christina van Sweeden door de Nederlanden, Duytslandt, Frankryk, Italien en andere Gewesten des Werelts, in den Jaare 1654 tot haer Wederkomste in't Jaer 1660. t'Amsterdam, door Wilh. Dircksz. De Lange, gedr. by Wilh. Gort. 1660." in 4:o. 36. sid. men om denna Resebeskrifning är enahanda med ofvananförde Journal, har jag icke haft tillfälle att undersöka.

4430. Memorabilia Gustavi Adolphi ejusque filiae Christinae, Regum Suecorum: prolusionis ergo recenset, simulque ad Aetum Oratorium quartum in Schola Laurentiana, & quidem hac vice in memoriam secularem Recessus Executionis

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.
paciſ Westphalicæ, Noribergæ feliciter con-
cluſi, — d. 21. Jul. a. 1750. — produ-
cendum, — invitat M. *Sebaſt. Jac. JUN-*
GENDRES, Scholæ Laurent. Reſtor. in 4:o.
Norib. typ. A. Bielिंगii (1750.)

Til at beſkrifva Guſt, Adolphs och Dr. Chriſtinas Märkvärdigheter, ända intil denna ſedna-
res Reſa til Sverige, år 1660. har Författaren
icke använt mera år 1 $\frac{1}{2}$ ark. Han ſäger väl,
at han icke tagit ſina Berättelser utur allmänt
kände Autorer, utan utur ännu otröyda Samlin-
gar; meh ingen ting har jag funnit i detta *Pro-*
gramma, ſom icke långt för detta varit bekant,
om ej kanſke en och annan beviſlig oriktighet.

4431. Die von der Königin Chriſti-
nen in Schweden beſchehene Abdication
des Reichs und gehaltene Valetrede.

Är et kort Sammandrag af Dr. Chriſtinas
Leſverne intil hennes återkomst til Rom; trykt
i en Samling af Hiſtor. och Polit. Skrifter,
med Titul; *Stats und Geſchichts-Spiegel*, von
W. Z. V. B. 1673. in 12. p. 217 — 264.

4432. J. QWISTORPII Vorſtellung an
die Königin Chriſtina, umb zu der Evan-
gel. Kirche wieder zu kehren. in quarto,
Röſtock. 1662.

Under denna Titul har jag funnit Skriften
citerad. Efter Arckenholtz berättelse, *Memoi-*
res, T. II. p. 69. i anmärkn. ſkal hon ingen
annan Titul ſädt, än en Adreſſe, eller Påkrift,
ſtäd

Råld til Drottningen i följande ord: "Der Durch- B. III.
 leuchtigsten, Groß-mächtigsten Fürstin und C. 3.
 "Frauen, Christina, Königin der Schweden &c. ^{Sveriges}
 "Hamburg, *ad Sereniss. Reginz manus proprias.*" ^{Almänna}
^{Historia.}
^{Christina.}

4433. Schaufstück auf den Aufenthalt
 der Königin Christina in der Stadt Rom.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1741. p.
 185 — 192.

4434. Dr. Christinæ Bref til Riks-
 Drotten, Gr. Pehr Brahe, om sit förehaf-
 vande, at åter göra en resa til Swerige:
 dat. Rom, d. 1te. April 1664.

Uti *Sw. Fatburen*, I. Öpn. p. 46 — 48.

4435. Der Königin Christinæ — schö-
 ne Medaille, mit einem Rätzel für die
 Gelehrten, von a. 1665.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1733. p.
 145. Jämnför Arckenholtz, *Memoires*, T. II, p. 84.

4436. Lagrime del Conclave della
 Regina di Suetia,

Är en bitande Satire emot Dr. Christina, skrif-
 ven på Vers och trykt uti "(Greg. Leti) L'Amba-
 "sciata di Romulo a Romani &c. con la vita,
 "processo e sentenza di Franc. Borri", Colo-
 nia, 1676. in 12vo. p. 350.

4437. Recueil de quelques pièces
 curieuses, servant à l'éclaircissement de

B. III. l'Histoire de la Vie de la Reine Christine,
 C. 3. ensemble plusieurs voyages qu' elle a faits.
 Sveriges Almånna in 12:0. Cologne, chez Pierre Marteau
 Historia. (Hollande) 1600.
 Christina.

Omtr. 1668. in 12:0. samt med åtskillige til-
 öknningar, under Titul: "Histoire de la vie de
 "la Reyne Christine de Suede, avec un verita-
 "ble recit du sejour de la Reyne à Rome &
 "la defense de Marqu. Monaldeschi contre la Rey-
 "ne de Suede. Stockholm; chès Jean Pleyn de
 "Courage (Hollande) LXXVII." (1677.) in 12:0.
 och återigen 1682.

Uplagan af år 1677. åger jag; hon består af
 212. sid. och innehåller följande stycken:

1:0 *Le Pourtrait de la Reine Christine*, p
 1 — 34. Den samma som n. 4386.

2:0 (Autre) *Pourtrait de la R. Christine*,
 p. 35 — 37.

3:0 *Copie d'une Lettre écrite de Bruxelles à
 la Haye, touchant la R. de Suede*, p. 38 — 58.
 Detta Bref skal *Marquis de Marigny* hafva skrif-
 vit; se *Arckenholtz, Memoires*, T. I. p. 256.
 Denna *Marigny* är utan tvifvel *Jaques Carpen-
 tier de Marigny*, en Jernkråmares Son i Ne-
 vers, död i Paris 1670. *Goujet, Bibl. Franç.*
 T. XVII. p. 194.

4:0 *L'Adieu des François à la Suede, ou la
 demission de la grande Christine &c.* p. 59 —
 104. Enahanda med n. 4387.

5:o *Lettre ou Recit veritable du sejour de B. III. Christine — à Rome.* p. 105 — 133.

C. 3.
Sveriges

6:o *Relation de la mort du M. Monaldeschi,* — par le R. P. LE BEL. p. 134 — 154.

Almänna
Historia.
Christina.

Densamma som n. 4415. Står ochfå i Samlingen: "Recueil de diverses pieces pour servir à l'Histoire. Cologne, chés Jean Du Castel, 1662. "in 12:o." p. 109 — 132.

7:o *La Cause pourquoi la R. Christine — fit tuer le M. de Monaldeschi.* p. 155 — 162.

8:o *Defense du M. de Monaldeschi contre la Reyne de Suede.* p. 163 — 175.

Omtr. hos Arckenholtz, *Pisces Justificat.* n. LXXV.

9:o *Copie de la Lettre de M. de Lyonne à la R. de Suede, sur les affaires de Rome, du 17. Sept. 1663.* p. 178 — 203.

10:o *Veritable Relation de notre voyage de Suede.* p. 204 — 212.

Alla desse Skrifter äro ochfå öfverfatte på Tyfka, och trykte i en Samling, kallad: "Erllicher hohen Stands Personen Liebes Geschichtten, sampt vielen andern merckwürdigen Begebenheiten so mit untergelauffen &c. übersetzt durch den VORWITZIGEN. Utopia, in verlegung der Herrn Interessirten." 1678. in 12:o. T. I. p. 95 — 279.

De äro federmera omtrykte med Titul: "Ausführliche Liebes - Lebens - und Reiss - beschreibung

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

"bung der Königin Christina von Schweden,
"samt einer warhaften Erzählung ihres Aufert-
"halts zu Rom, und verthädigung des Marggr.
"Monaldeschi." 1685. in 12:o. 140. sid.

4438. Bytes Contract emillan Kongl.
Maj:t och Hen. Maj:t Drotning Christina,
öfver Provincien Öland. Dat. Kongsöhr,
d. 31. Januar. 1681.

I *Bihanget til Beskrifn. öfver Öland*, Ups.
1768. in 8:o. p. 263 - 270.

4439. Recueil de quelques pieces
concernant l'affaire des Quartiers à Rome.
in oß. Cologne, P. Marteau (Hollande)
1687. pp. 86.

4440. Relation veritable du succès
de la demission que la Reine de Suede
fit de son Quartier à Rome, le 30 Avril
1687. in oß. Rome, chés Jaques le Sin-
cere (Hollande) 1687. pp. 13.

4441. Suite de la Relation de ce qui
s'est passé à Rome, entre le Pape & la
Reine de Suede. in oß. pp. 8.

Desse tre Skrifter, trykte på et och samma
ställe, plåga gemenligen följas åt.

4442. Disfert. de Franchitia Quarte-
riorum, seu Jure asyli apud Legatos,
quam sub præs. J. Upmarck, ad publi-
cum

cum examen defert Ol. TOERNE. in oß. B. III.
Upsal. 1706. pp. 130.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

Cap. IV. §. III. handlar Författaren om det som hände i Rom, ang. Quarters-friheten. Jämför *Herr. BENZELII Disfert. de Asylis*, uti des *Syntagma Dissertation*. Lips. 1745. in 4:o. T. I. p. 456. seq. och Ol. AGRELL *Disfert. de pristis per Sueciam asylis*. Lond. G. 1775. in 4:o. p. 31. seq.

4443. Lettres de la Reine Christine & d'autres, publiées par Mr COLOMIÉS. in 12:o. 1688.

En öfvermåttan sällsynt Samling: se Arckenholtz, *Fört.* p. XI.

4444. Infermità, Morte e Funerale della Real Maestà di Christina Alesfandra, Regina di Suezia. in quarto. in Roma. 1689.

Omtr. med en Fransösk Version, hos Arckenholtz, *Pieçes Justificat*. n. LXXXVIII.

4444. (a.) Fiorniceto Carini Lettera della vita, e della morte di Cristina Regina di Svezia.

Står uti *Lettere memorabili, scritte o raccolte da Ant. Bulifon*, in Napoli 1698. in 12:o T. II. p. 238 - 278. och år dat. d. 20. Maji 1689. Innehåller flere oriktigheter som Arckenholtz visar T. I. p. 3. p. 6. och annorstädes.

4445. Ant. MALAGONELLII In funere Chri-

B. III. Christinæ — Reginæ Oratio: cum Ejusd.
C. 3. ad Carolum XI. Epistola.
Sveriges

Almänna
Historia.
Christina.

År den VII. af Malagonellii Orationer, Romæ (Lips.) 1697. *in* 12:o p. 131 — 153. Omtr. uti Bulifons näst förut anförde Bref-Samling, T. II. p. 278 — 291. Ut i J. C. Lünigs *Orat. Procer. Europ.* T. III. p. 55 — 65. och hos Arckenholtz, ibland *Pièces Justificat.* n. LXXXV.

4446. Histoire des intrigues galantes de la Reine Christine de Suede. *in* 12:o. Amsterd. 1697.

Å nyo uplagd, med Titul: "Memoires des "intrigues politiques & galantes de la Reine "Christine de Suede & de sa Cour, depuis son "abdication & pendant son sejour à Rome." II. Tomes, Leide 1710. *in* 12:o.

Tvenne skrifter på vers finnas här tillagde; hvaraf den ena är: *L'Art de plaire, à la Suereniss. Reine de Suede*, par Mr. GILBERT, hvilken var Dr. Christinas Secreterare, sedermera Resident i Frankrike. Se mera om honom hos Arckenholtz, *Memoires*, T. I. p. 255. och på flere ställen.

En Engelsk Öfversättning, med Titul: "The "History of the intrigues and galantries of Christina, Queen of Sweden, by Phil. HOLLINGWORTH"; Lond. Rich. Baldwin, 1697. *in* 12:o. nämner Arckenholtz, i sit Föret. p. V. i Anmärkningen.

Tyska Öfversättningen har fädd följande Titul: "Leben der Schwed. Königin Christina und "ihres

"ihres Hofes, seit sie sich nach Rom begeben, B. III.
 "nebst einigen anmuthigen Stats und Liebes in- C. 3.
 "triguen. Von einem ihrer Domestiquen in Frant- *Sveriges*
 "zösischer Sprache zusammengetragen, un anit- *Almänna*
 "zo — ins Hochteutsche übersetzt." Rom *Historia.*
 (Leipzig.) 1705. in 12:o. 428. sid. Se E. W.
 Tentzels *Curieus. Bibliothec*, 1705. p. 431. *Christina.*

4447. Het Leven en Bedryf van
 Christina Koninginne van Sweeden &c.
 seedert haar geboorte tot op deszelfs dood.
 Waar in naaukeurig, en na waarheit haar
 geheele manier van Regeering, Secrete
 Handelingen, Raadspleegingen, Helden-
 daaden, Minneryen enz. verhandeld werd.
 Door een van haar Statsbedienden van
 tyd tot tyd versamelt, in't Italiaens be-
 schreeven, nu in het Nederduitsch ge-
 bragt, met noodige Figuren en Registers
 verrykt. Den tweeden Druck. in oet.
 Amsterd. by de Wed. von B. Visscher
 en A. Schonenburg. 1714.

Boken består af 349. sid. utom Föret. och
 Regist. och lærer första gången vara trykt i
 Leyden, 1697. in 8:o. Arckenholtz, i sit Föret-
 tal p. V. citerar samma edition som jag äger;
 men på Titulbladet af hans exemplar skal den
 bekanta *Gregorio Leti* utgifvas för Författare,
 hvilket förmodeligen är et Konstgrip af För-
 läggarene. Uti mit exemplar nämnes denna
 Mannen på intet ställe; det är ej eller troligt
 at han sammanstafvit detta Arbete, som i sig
 sielf

B. III. sielf inter annat år, ~~at~~ en Öfversättning af de
 C. 3. sinå Fransöiska Romaner om Dr. Christina, som
 Sveriges länge wifdorene hade varit trykte, och dem För-
 Almänna fattaren fömmat i hop bäst han kunnat.
 Historia.
 Christina.

4448. Entretien entre Gustave, Roi de Suede, & sa Fille la Reine Christine. in 12:o. Cologne. 1690.

Detta Samtal fäs ochså igen i en Bok, med Titul: "Lucien en belle humeur, ou nouvel-les Conversations des morts." II. Tom. in 12. Amst. 1694. T. I. p. 291.

"L'Auteur y fait parade d'un zele indiscret de Catholicisme, & l'on y peut compter plus de fautes grossières d'Histoire, qu'il n'y a de "feuilles", säger Arckenholtz, i sit Företal p. VI. i Anmärkningen.

4449. Leben der weltberühmten Königin Christina von Schweden, nach denen geheimsten Intriguen und merckwürdigsten Umständen, mit möglichstem fleisse entworffen. in oct. Leipzig, Thom. Fritsch. 1705. 457. sidor utom Föret. och Reg.

E. W. Tentzel, *Cur. Bibliothec.*, 1705. p. 428.

Arbetet tillågnas Profesoren Christ. STIEVE i Breslau, se J. D. Köhlers *Hist. Münzbelust.* T. XVI. p. 357. Et Utdrag med Titul: *Leben der Königin Christine von Schweden*, står uti *Curieuses Bücher und Stats Cabinet*, 51 und

und 52. *Eingang*. Jämnför Arckenholtz, Föret. p. V. VI. B. III. C. 3.

4450. Gespräche in dem Reiche derer Todten, zwischen Elisabetha Königin in England, und Christina Königin in Schweden. in 4to. Leipzig, 1719. 1720. Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

FASSMANS Arbete, och IV. *Entrevüen* i den stora Samlingen.

4451. Gespräche im Reiche derer Todten, zwischen der Königin Christina in Schweden, und der Königin Elisabeth in Engelland, darinnen beederseits — merckwürdiges Leben, besondere Thaten und Avantures, aus denen bewehrtesten Urkunden aufrichtig erzehlet werden. I. und II. *Entrevue. in quarto*, Frf. u. Leipz. 1742. 119. sid.

Är af en annan, doch icke bättre, eller tilförläteligare hand, än det näst föregående.

4452. Medaille der Königin Christina aus der Karlsteinischen Suite.

J. H. Lochner, *Saml. merckw. Medail.* 1738. p. 329 — 336.

4453. Ein Italiänischer Medaillon auf die Königin Christinam von Schweden.

Idem, *ibid.* p. 337 — 344. Författaren beskriver i desä två Ark korteligen Dr. Christinas Lefverne.

Bibl. H. S. G. Del. 3.

O

4454.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Christina.

4454. Verglichene Geschichte der Maria Stuart, Königin von Schotland, und Christina Königin von Schweden.

Uti "*Ludv. HOLBERGS* verglichene Geschichte verschiedener Heldinnen und andrer berühmten Damen, nach dem Beyspiel des Plutarchs; aus dem Dän. ins Deutsche übersetzt." Kopenh. Wenzel 1746. in 8:o. II. Th. p. 122 — 267.

4455. Memoires concernant Christine, Reine de Suede, pour servir d'éclaircissement à l'Histoire de son Regne, & principalement de sa vie privée, & aux événemens de l'Histoire de son tems civile & littéraire: suivis de deux ouvrages de cette savante Princesse, qui n'ont jamais été imprimés. Le tout fondé sur ses Lettres & recueilli des Historiens & des monumens les plus authentiques, tant manuscrits, qu' imprimés, accompagné de Remarques Historiques, Politiques, Critiques & Littéraires; avec des Medailles, & un Appendice de Pièces Justificatives ou instructives. *Et pius est patriæ facta referre labor.* OVID. Trist. L. II. v. 322. Tome I. II. in quarto, Amsterd. & Leipz. chés P. Mortier. 1751.

Författaren, Hessen-Casselska Hofrådet och Bibliothecarien, Herr Joh. ARCKENHOLTZ, har tecknat sitt namn under Företalet.

At

At vidlyftigt beskrifva detta Werck, lærer B. III.
 vara så mycket mindre nödigt, som det är i C. 3.
 hvars mans hand. De två första Tomer recen- Sverige.
 feras: *Götting. Zeit. von gel. Sach.* 1751. p. Almänna
 669. *Nova Acta Erudit.* 1753. p. 245. p. 597. Historia
Journal des Scav. Juin & Sept. 1752. *Bibl.* Christina.
Raisonnée, T. XLVI. p. II. p. 321. Baumgar-
 tens *Nachr. von merkw. Büch.* I. St. p. 26.
Nouv. Bibl. German. T. X. p. 1. p. 304. De
 öfversattes straxt på Tyska, under Författarens
 uppgift, af då varande Page-Hofmästaren vid Cas-
 selska Hofvet *Joh. Fred. REIFSTEIN*, med Titul:
 "Historische Merckwürdigheiten die Königin
 "Christina von Schweden betreffend" &c.

Dr. Christinas egne Arbeten, som Arcken-
 holtz låtit trycka vid slutet af II. Tomen, neml.
 hennes *Maximes & Sentences*, samt hennes *Re-*
flexions sur la vie & les actions du grand A-
lexandre, har en onämnd öfversat på Engelska
 under följande Titul: "The Works of Christina
 "Queen of Sweden. Containing Maxims and
 "Sentences, in XII. Centuries, and Reflections
 "on the Life and Actions of Alexander the
 "great. Now first translated from the Original
 "French. To which is prefix'd an Account
 "of her Life, Character and Writings, by the
 "Translator." London, 1753. in 12:o. 20 och
 184. sid. Arckenholtz namn har Öfversättaren
 aldeles förtegit: hans så kallade *Account* &c.
 består af 12, och et därtill fogat Utdrag af Pater
 Mannerlehies Bref (Se n. 4364.) af 8. sidor.

Memoires concernant Christine Reine
 O 2 de

B. III. de Suede — contenant entre autres un
 C. 3. Ouvrage de cette savante Princessé sur sa
 Sveriges propre vie; de même qu'une courte nar-
 Almanna ration de ce qui s'est passé depuis la
 Historia. mort de Gustave Adolph, son Pere, jusqu'
 Christina. au tems qu'elle resigna la Couronne: com-
 me aussi un Abregé de l'Histoire de son
 propre Regne, composé par ses ordres
 & accompagné de ses Remarques; ses
 Negociations, son Commerce de Lettres,
 ses Instructions données à ses Ministres
 depuis l'an 1657. jusqu' à sa mort &c.
 Le tout accompagné de remarques. En-
 fin on y a ajouté quelques autres Traités
 de la composition de la Reine. (Par Mr.
 Jean ARCKENHOLTZ.) *Vincet Amor Pa-*
tria --- VIRGIL. *Æneid.* L. VI. v. 823.
 Tome III. & IV. in quarto. Amst. &
 Leipz. chés Jean Schreuder & P. Mor-
 tier, le jeune. 1759. 1760.

Bibl. des Sciences & des B. Arts, T. XI.
 P. II. p. 460. T. XIV. P. I. p. 92.

Desa två sista Tomer äro icke mindre in-
 teresante än de två föregående, och innehålla,
 såsom Supplement, många märkvärdiga stycken,
 hvilka Författaren, icke utan mycken möda och
 kostnad, förkaffat sig utur Vaticaniska Biblio-
 theket, Card. Albanis Bokförråd, och från fle-
 re ställen.

De äro jämväl på Tyska öfversatte af D..
 . . FRANTZ, i Leipzig. Et

Et välgrundat Omdöme om detta Werk, fäl- B. III.
ler den berömda Prof. Schröckh, vid slutet af C. 3.
det vackra Sammandrag, som han derutur för- Sveriges
fattat: se här nedanföre n. 4468. Almåna
Historia.
Christina.

4456. Lettre de Mr. le Baron de
HOLBERG, qui contient quelques Remar-
ques sur les Memoires concernant la Rei-
ne Christine, nouvellement publiés. in oß.
Leipzig, chés J. C. Mumme, Libraire de
Copenhague. 1752. pp. 30.

Är den sista, men icke den bästa af Hol-
bergs Skrifter: recenserat mera til Författarens
än Sanningens förmån i *Götting. Anzeig.* 1753.
p. 550. hvilken recension också läses i J. C.
Strodtmans *Neu. Gel. Europa*, V. Th. p. 229.

Om Danska Öfversättningen af Holbergs Bief,
se A. F. Büschings *Nachrichten*, I. B. p. 135.
seq. och p. 361.

4457. Reponse à la Lettre de Mr. le
Baron de Holberg, laquelle éclaircit les
Remarques qu'il a fait sur les Memoires
concernant Christine, Reine de Suede (par
Mr. ARCKENHOLTZ.) in oß. Casfel, Jere-
mie Estienne 1753. pp. 36.

Omtr. *Memoires cont. la R. Christ.* T. IV.
p. 441 — 457.

På Tyska är detta Swar, öfversat af *Reif-
stein*, tvenne gånger trykt; först ferskilt, Cas-
fel, 1753. in 8:o. 56. sid. sedan, tillika med:

B. III. "Joh. ARCKENHOLTZ Versuch einer pragmat.
C. 3. "Historie von Verträgen und Tractaten" &c.
Sveriges *ibid.* 1753. in 8:o. Se *Götting. Anzeig.* 1753.
Almänna p. 584. och Büschings *Nachrichten*, l. c. p. 137.
Historia.
Christina,

4458. *Memoires & Reflexions sur*
Christine, Reine de Suede, par Mr. d'
ALEMBERT.

Uti samma Författares *Melanges de Littera-*
ture, d'Histoire & de Philosophie, T. II. p.
225 — 296. Amst. 1760. in 12:o. 4. Voll.
hvilken Bok första gången af trycket utkom i
Paris, fastän på Titulbladet står Berlin, 1753.
in 12:o. 2. Voll. *Journ. des Sav.* Mars 1753.
Götting. Anzeig. 1753. p. 380.

4459. *Lettre du Comte Fl** à Mr.*
Arckenholtz, Aueur des *Memoires pour*
servir à l'Histoire de Christine, Reine de
Suede,

Uti *L'Epilogueur moderne, hist. galant &*
moral, du 28. Juin 1753. (T. X. n. IX. p. 65.)
Omtr. *Mem. conc. la R. Christ.* T. IV. p. 457
— 459. Författaren, den af flere politiska skrif-
ter bekanta *Jean Rousset*, råder Arckenholtz,
at med förakt och stiliatigande anse de Omdö-
men som Holberg, d'Alembert och Voltaire
fått om hans Arbete. Hvad denna sednare i
fynnerhet haft at påminna, kan läsas i Företa-
let framför des Arbeten, tryckta i Dresden,
1752. in 8:o. 6. Voll.

4460. *Lettre à Mr. G.*** à l'occa-*
sion

sion des Reflexions & des Anecdotes, sur B. III.
 Christine Reine de Suede, par Mr. d'A- C. 3.
 lembert, Membre de l'Acad. des Scien- Sveriges
 ces de Paris, où l'on expose, combien il Almänna
 est à craindre pour les interêts de la ve- Historia.
 rité, si les préjugés des certains Ecrivains Christina.
 modernes, & les modeles qu'ils ont don-
 né pour écrire l'Histoire, ont la vogue
 & sont suivis: accompagnée de quelques
 Remarques sur le fameux ouvrage de l'
 Eneyclopédie, dont le même Mr. d'A-
 lembert est Directeur; & d'éclaircissemens
 sur ce qu'il a avancé dans ses Anecdotes
 de Christine. (Par. Mr. ARCKENHOLTZ.)
in oct. Casfel, Jeremie Estienne. 1754.
 pp. 48.

Omtr. *Mem. conc. la R. Christ.* T. IV. p.
 460 — 482.

Brefvet, underteknat i Casfel, d. 21. Martii
 1754. år stält til Prof. Jo. Matth. Gesner, i
 Göttingen: d'Alembert, Voltaire, med flere dy-
 like nymodiske Historiescribenter, affärdas efter
 förtienst. *Götting. Anzeig.* 1754. p. 353.

4461. Lettres choisies de Christine,
 Reine de Suede, à Des-Cartes, Gasen-
 di, Grotius, Pascal, Bayle, au Prince de
 Condé, au Duc d'Orleans, Regent, à Lou-
 is XIV. &c. avec la mort tragique de
 Mr. Mornaldeschi, son Grand-Ecuyer, par

B. III. Mr. L.^{***} *La verité n'offense point le Sa-*
 C. 3. ge. A Villefranche chés Hardi Filocrate,
 Sveriges Alminna Imprimeur, & se trouvent à Paris, chés
 Historia. Humblat. 1759. in 12:o. 1, 2. Part. I. Vol.
 Christina. pp. 183. 200.

“On ne sauroit guere pousler l'ignorance &
 “l'infidelité plus loin, que l'a fait l'Editeur de
 “ces Lettres (le Sr. LACOMBE, d'Avignon.) Il
 “a tout puisé dans le grand ouvrage de Mr.
 “Arckenholtz; mais il y a fait tant d'altera-
 “tions & de falsifications, qu'on ne peut lire
 “sans indignation le detail qu'en fournissent les
 “*Mem. de Trevoux* du mois d'Aout 1760. e-
 “dit. d'Amst. p. 164. & suiv.” Formey, *Anal.*
Typogr. pour l'Allemagne, Janv. 1761. p. 25.

Ölver desse Bref, som 1760. fädt nyt Ti-
 tulblad, har Hofr. Arckenholtz författat An-
 märkningar, dem jag sedt i handskrift, och
 hvaruti alla de ställen utfättas som La Combe
 diktat, eller förfälskat.

4462. Lettres secrètes de Christine,
 Reine de Suede, aux personnes illustres
 de son siecle. A Geneve, chés les Fre-
 res Cramer, & se trouve à Paris, chés
 Desfain junior. 1762. in 12:o.

“Ces Lettres qu'on nous annonce comme e-
 “tant de la fameuse Reine de Suede, ont été
 “publiées par Mr. LACOMBE (d'Avignon) edi-
 “teur des Lettres de cette Princesse, imprimées
 “en 1760 (1759.) in 12:o. 2. Voll. lesquelles
 “ont

int: "ont été bien reçues du public, & se trouvent B. III.
 Filo: "chés Brocas & Humblat. En lisant ces Lettres C. 3.
 ris, "secretes, on a de la peine à les croire de Sveriges
 l. "Christine. Il nous semble, qu'il faut Pen Almanna
 "tenir plutôt aux deux Volumes que nous ve- Historia.
 "nous d'indiquer, où cette Reine conserve mieux Christina.
 "son caractère, & s'avilit moins." *Annales Ty-*
graphiques, Oct. 1762. Paris, in 8:o. p. 348.
 Om Journalisten gifvit sig mödan, med origina-
 lerne hos Arckenholtz jämnföra Lacombe Sam-
 lingar, hade han funnit, at denna Utgifvaren
 intet mindre förfalskat Brefven i den förra, än
 i den sednare Samlingen.

4463. Drottning Christinas Arbeten
 och Märkvärdigheter, utgifne på Fransy-
 ska af Herr Joh. ARCKENHOLTZ, på Sven-
 ska öfversatte, kortare sammandragne och
 med Tilökningar försedde af Carl Chri-
 stoffer GJÖRWELL. I. och II. Delen. in
 quarto, Stöckh. Nyström och Stolpe.
 1760. 188. och 96 sid.

Lärda Tids. 1760. n. 70. 1761. n. 43.

Innehåller, utom en liten början til Dr. Chri-
 stinas Historia, af henne sielf författad, jemte
 et annat påbegynt Utkast, allenast visla stycken
 och Bref, som uplysa hennes Historia til och
 med år 1653. Tilökningarne förekomma i an-
 dra Delen: de bestå i Bref från K. Carl Gustaf
 til Dr. Christina, rörande den förras Frieri til
 den sednare.

B. III. 4463. (a.) MSC. Supplement til Dr.
 C. 3. Christinas Memoirer, för åren 1681 —
 Sveriges 1687. utur originale Bref och Handlingar
 Almånna sammandraget, af C. G. W. in fol. 267. sid.
 Historia. Christina.

De originale Bref och Handlingar, som jag vid detta Supplements författande nytjat, äro mig benågit meddelte af Öfversten och Riddaren af K. Sverds-Orden, Wålb. Herr A. H. Ulflou på Biörnå, i Calmare Lån. De äro til större delen skrefne til Gen. Gouverneuren Johan Paulin Olivecrantz, och angå i allmänhet Styrelsen af Drottningens Underhålls-Länder, Hennes Underhandlingar vid Kongl. Svenska Hofvet, Rättegångs-tvister med någre particuliere personer m. m. De innehålla åtskilliga märkvärdiga Omständigheter, om hvilka Hofr. Arkenholtz dels ingen kundskap ågt, dels af honom, i brist af Handlingar, icke kunnat fullkomligen utredas.

4464. Histoire de Christine, Reine de Suede. Par Mr. LACOMBE, Avocat. A Stockholm & se trouve à Paris &c. 1762. in 12:o. 388. sid. utom Föret. II. sid.

Mem. de Trevoux, 1762. Mai, Vol. I. p. 255. Är egentligen et Utdrag af Hofr. Arkenholtz stora och vidlyftiga Werck, doch så at åtskillige Chronologiske fel och andra oriktigheter komma at sättas på Abbreviatorens enskilda Räkning.

Denna Lacombe, Advocat, och känd af åtskillige Historiska och andra Skrifter, bör ej för-

förbytas med den Lacombe, som låtit trycka B. III. de nys förut anförde Bref-Samlingar; hvadan C. 3. den förra, vid slutet af sit Företal, funnit sig ^{Sveriges} föränlåten göra följande påminnelse. "Je dois ^{Almänna} "encore avertir, que l'on trouvera des differen- ^{Historia.} "ces essentielles entre les Lettres originales de Christina. "Christine, citées ou rapportées dans cette Hi- "stoire, & les pretendues Lettres de cette Rei- "ne, que Mr. Lacombe d'Avignon a publiées "en 1759. Je prie le Lecteur de distinguer "mon ouvrage de celui de cet Editeur, n'y "ayant de conformité entre nous, que la res- "semblance des noms."

Trenne Öfversättningar af Lacombes Historia om Dr. Christina har jag mig bekante. En *Tysk*, trykt i Leipz. hos Weidemans Arfvingar och Reich, 1762 in 8:o. *Gött. Anzeig.* 1763. pag. 537.

En *Svensk*: "Dr Christinas Historia, på Fran- "skska författad af Herr LACOMBE, och nu på "Svenska öfversat, jemte nödiga Anmärkningar." Stockh. 1765. in 4:o. 244. sid. tvenne Företal samt Registr. oberäknade. *Götting. Anzeig.* 1765. p. 899. *Svenska Magaz.* Aug. 1766. p. 610. Öfversättaren är Notarien *Erik Ekholm*. Anmärkningarne har Hofr. Arckenholtz meddelat honom; de angå några ställen, hvarest antingen det Fransyska Interesfet dragit Lacombe på sned, eller han af inbillning at veta mer än originalet omrört, lagt här och där något til, som icke finnes äga grund. Utom dels har man i Svenska Öfversättningen med flit utelämnat några af de första bladen, eller Ingången til denna Historia, handlande om Sverige i gemen och

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
Christina.

och des forna Regenter, aldenstund desäa blad äro upfylde med många oriktigheter, som altför mycket skulle hafva stött en Swensk Läsare, hvilken om de tiders Historia är bättre underrättad.

En *Engelsk* Öfversättning, med Titul: "The History of Christina, Queen of Sweeden, from the French of M. LACOMBE", Lond. 1766. in 12:o. recenserat *Critical Review*, Febr. 1766. p. 115. och *Monthly Review*, May 1766. p. 397. Den förra af desäa Journalister fäller om Dr. Christina intet mindre än om Kon. Carl XII. ett ganska oblidt Omdöme.

4465. Portrait de la Reine Christine.

Uti *Mercur de France*, Mai 1752. p. 81 — 85. Omtr. *Mem. conc. la R. Christ.* T. IV. p. 439 — 441. Det är dat. Berlin, d. 3. Mart. 1752. och undertecknat F. G. de B.***

4466. Drottning Christinas Character.

Se Gjørwells *Stockh. Hist. Bibl.* I. St. p. 32 — 36. Hofr. Arckenholtz hade åtskilligt därvid at påminna, *Memoires* T. IV. p. 169. i Anmärkn. Gjørwells Swar derpå står i *Sw. Mercurius* Aug. 1760. p. 103 — 105 och et Bref i samma ämne läses uti *Mem. sur la Literat. du Nord*, Nov. & Dec. 1760. p. 100. jemte en Fransösk Öfversättning af sielfva Afhandlingen, som gifvit anledning til detta penne-krig. På Tyska är denna Afhandling inrykt i de så kallade *Pommersch-Rügianische Intelligenzen*, 1755. n. 38.

En

En Berättelse om de Stridskrifter som utkom- B. III.
mit ang. *Memoires de Christina*, har Hofr. Arc- C. 3.
kenholtz sielf upfat; tr. år den uti *Åbo Tidn.* Sveriges
1778. n. 2. följ. Almåna
Historia
Christina.

4467. C. R. HAUSEN, Leben und
Charakter der Königin von Schweden,
Christina.

Uti Fr. Eberh. Boysens *Allgem. Histor. Ma-*
gazin, II. St. n. 4. Halle 1767. in 8:o.

Carl Renatus Hausen, känd af flere större
och mindre historiske Skrifter, hvilka likväl
icke alla vunnit Allmänhetens bifall, var Pro-
fessor i Halle.

4468. Leben der Königin von Schwe-
den, Christina: von Joh. Matth. SCHRÖCKH,
Prof. zu Wittenberg.

Uti denna Författares *Allgemeine Biographie*,
II. Th. Berlin, 1769. 8. p. 171 — 284. går
til Drottningens Abdication: Fortsättningen står,
ibid. III. Th. p. 1 — 208.

“Der Verfasser redet hier die freymüthige
“Sprache der wahrheit, und theilt unpartheyisch
“beydes Lob und Tadel aus. Er schildert sei-
“ne Heldin so wie sie wirklich ist, und wie
“sie sich oft selbst geschildert hat.” *Neue Crit.*
Nachr. V. B. p. 71. Jämsför *Gött. Anzeig.*
1770. p. 1153. *Betracht. über die neuesten hi-*
stor. Schriften, II. Th. 2. Abschn. p. 254.

B. III. 4469. Verzeichniß der Medaillen der
 C. 3. Königin Christine in Schweden.
 Sveriges J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1749. p.
 Almånna 373 — 376. p. 383. 384. en ofulkomlig
 Historia. Förtekning.
 Christina.

4470. Liste des Medailles frappées
 durant le regne & la vie de la Reine
 Christine.

Arckenholtz, *Mem. conc. la R. Christ.* T.
 II. p. 330 — 348. Denna Förtekning har Canc.
 Rådet BERCH upsat, och är aldeles fullständig.

Om Stämplarne til Drotn. Medailler, som
 ännu äro i behåld i Rom, och därstädes stodo
 tilkøps, se Björnståhls *Bref* til Canc. R. Berch,
 uti des *Resa*, D. I. p. 535. följ.

Register *)

- A** bdrücke d. K. Wörd. zu Schweden &c. 4033.
 Ablehnung (gegründ.) etl. wiedz. d. Prag. Fridenschl. movirter Dubior. 4004.
 Achtsennicht Just. 4003.
 Acta wegen d. zu Ulm gefohlosf. Armistitii, 4275.
 Alembert, J. d' 4438.
 Andersson Er. 3906.
 Andreæ, Eric. 3979.
 Andreæ, J. Valent. 3903.
 Apiani, Ap. 4150.
 Apologia Civ. Colmar. 3969.
 Arckenholtz, J. 4455. 4457. 4460. 4463. a)
 Arctmannus, A. Nic. 4290.
 Arndius, Josua, 3946.
 Artigny d' 4412.
 Aslacus Cunr. 4286.
 Asterius Just. 3992.

B. (F. G. de) 4465.
 B. (W. Z. V) 4431.
 Bahrius, Bened. 4368.
 Banck, Laur. 4410.
 Barlæus Csp. 4101.
 Bel le, 4415.
 Bellus, Julius, 4064.
 Berch, C. Reinh. 4470.
 Beretning om Dr. *Christina* Ankomst til Sth. 4428.
 Bericht (ausförl.) der vorgewest. Friedländsch. &c. 3943. — (Kurtzer) von d. 50 Kriegen, so in Teutschland &c. 4294.
 Bisaccioni, Majolino, 3981. 3982. 4300.
 Bochartus, Sam. 4357.
 Bodock, Laur. 4257. 4304.
 Boeclerus, J. Henr. 4250. 4323. 4337.
 Boehme, J. Gottlob, 4154.
 Boileau, Gilles, 4418.
 Boisfat, Petr. de 4414.
 Bona Nova, 3900.
 Bosse Abr. 4097.
 Brasck, Sam. 4311.
 Bulder, Diedr. H. 4262.
 Busch, Corn. v. d. 4295.
 Buschovius D. J. 4187.

C amalinus, Jobst 4037.
 Capellarius, Mich. 4409.
 Carini, Fiorniceto, 4444. a)
 Carmina in Numum Reg. *Christina*, 4362.
 Casati, 4391.

Ca-

*) Detta Register är egenteligen et Nominal-Register, så vida gjörligt varit; men hvarest antigen Författares, Granskares eller Utgifvares Namn aldeles saknas, har Titeln måst uptagas, hvilka Artiklar åter utgjöra Real-Registret: begge äro dock förbundne til et Register: Ziffern betyder här ej Sidan, utan Artikelns Numer, hvori, eller hvarunder Namnet eller Skriften bör sökas. Med et sådant Register, som detta, förses hvar Del; men hela Verket åtföljer icke desto mindre til slut et General-Register.

Castiglione, 4405.
 Cerisfant. M. Dunc. de 4256.
 Chemnitz, Bogisl. Ph. v. 4044.
 Chevreau, Urb. 4359. 4386.
 CHRISTINA, Dr. i Sverige,
 4123. 4276. 4353. 4354.
 4374. 4395. 4410. 4420. a)
 4425. 4427. 4434.
 Colomiés, Paul. 4443.
 Comenius, Bern. 3994.
 Constantia ab Suec. obf. 3927.
 Corraera y Santos, Frc. de
 la, 4400.
 Creutzberg, I. E. 4008.
 Cronman, Joh. 4280.
 Crusius, Joh. 4001.
 Cyprianus, Ern. Sal. 4119.

D. (L. V. H.) 4235.
 Danckbarkeit des Churf. v.
 Sachf. gegen Schw. 4007.
 Defensio Legat. Sued. 4274.
 Deutschenhaufen Ehrfr. Ern.
 von, 3976.
 Discorso sopra l'Arrivo d. R.
 Christina nella Corte di
 Roma &c. 4399.
 Discurs ein. vornehm. Schw.
 Bedient. 3901.
 Discursus: Ob jetzo im Röm.
 Reich Friede &c. 4011.
 Dithmarus, Just. Cph. 4380.

Edenius Jord. 4105.
 Ehrenfried, J. 4008.
 Ekholm, Er. 4464.
 Emporagr. Er. 4334.
 Engelsfufs, G. 4027. 4292.
 Eschilli, Petr. 4016,

Fabricius, Jac. 4366.
 Falsman, David, 4118. 4450.
 Ferrarius, Octav. 4341. 4379.
 Florander, J. H. 4237. 4243.
 Florelius Er. Magn. 4105.
 Folkernius, L. Johan, 4244.
 Forstnerus, Cph. 4154.
 Franck, David, 4308.
 Frederus, Henr. 4082.
 Freinshemius, J. 3974. 4241.
 4281. 4318. 4348. 4349.
 Freres Minimes, 4417.
 Freyberg, Christ. Aug. 4063.
 Friedenborn, Mich. 4324.
 Friefen, Henr. a, 3975.

Gallard, D. de Aëdo et 3967.
 Garisfoles, Ant. 4345.
 Gaudentio, Paganino, 4125.
 Gerdson, Joachim, 3995.
 Gerdson, Siegmund, 4042.
 Gerhard, Johan, 3998.
 Gespräche im Reiche derer
 Todten, 4451.
 Gilbert, 4446.
 Gjørwell, C. Cph. 4463. 4466.
 Goebelius, Joh. 4109. 4111.
 Gratiani, Girolamo, 4411.
 Grenaille de 4134.
 Grün, J. Cph. von der, 4120.
 Grundman, J. C. 4063.
 Grünenwald, C. Sigf. v. 4007.
 Gualdo, vide Priorato
 Gyllenstolpe, Mich. 4317.

Hägelstén, Sv. M. 4129.
 Hambræus, Jonas, 4281.
 Harangues (Rec. des) faites
 à la R. de Suede. 4413.
 Har.

- Harnisch G. 3996.
 Harfy de, 4365.
 Haufen, C. Renat. 4467.
 Hausman, Joh. Gebh. 4135.
 Heckel, Christ. 4112.
 Heinzius, Nicol. 4340.
 Henckelius, Balth. 4104.
 Hintzke, J. 4357. a)
 Hist. d. Viaggio d. Regina
 di Suetia, 4405.
 Hist. d. Intrigues galant. 4446.
 Holberg, Ludv. 4454. 4456.
 Hollingworth, Phil. 4446.
 Hulsius, Bartholom. 4121.
 Intelligencer (the Swedish.)
 3910.
 Journael gehoud. op de Rey.
 se v. Christina &c. 4429.
 Julius, Benignus, 4064.
 Jungendres, Seb. Jac. 4430.
 Kewenbrinck, A. Ax. 4303.
 Khewenhüller, F. C. 4065.
 Kleinfrettl, G. W. 4296.
 Koehler, J. Dav. 3913. 3926.
 3961. 3973. 4080. 4099.
 4150. 4320. 4321. 4369.
 4376. 4377. 4382. 4433.
 4435. 4469.
 Koeningsmarck, C. C. 4358.
 Kolb, Ambros. 4322.
 Krakefot, Ol. Johan, 4247.
 Kromajerus, Hieron. 4313.
 Laboureur, J. le 4156.
 Lacombe (l'Avocat) 4464.
 Lacombe (d'Avignon) 4461.
 4462.
 Langermannus, Lucas, 4343.
 Larrey, If. de 4379.
 Laurentii, Cph. 4136.
 Lauterbach, Chft. 3948.
 Leo, Judas (R. Josuæ fil.) 4284.
 Leti, Greg. 4436.
 Leven (het) van Christina, K.
 v. Sweed. 4447.
 Lew (der) aus Mitternacht,
 4158.
 Linck, Joh. Chr. 4116.
 Linde Lr. 4420.
 Lindegrén, N. Nilsson, 4168.
 Littleton (Lord) 4381.
 Loccenius, Joh. 4333.
 Lochner, J. Hi. 3962. 4225.
 4378. 4452. 4453.
 Lotichius, J. P. 4155. 4363.
 Ludenius, Laur. 4258. 4316.
 Lungwitiuss, Matth. 3972.
 M. I. F. 4314.
 Macedo, Franc. a S. Augst.
 4329. 4330. 4331. 4402.
 Malagonelli, A. 4403. 4445.
 Manifest om Orsak. till Kri-
 get emot Danmarck. 4164.
 Mannerschied, 4364.
 Maraviglia, J. M. 4408.
 Marcassus, P. de 4355. 4356.
 MARIA ELONORA, Dr. i
 Sverige, 4161. a)
 Marigny de, 4437.
 Matthiæ, Joh. 4398.
 Mayerus, J. 3966.
 Mellini, Giov. Garzia, 4401.
 Menasch, Ben Israel. 4390.
 Michaëlis, J. 4315. a) 4337. a)
 Micrælius, Joh. 4367.
 Milius, Chft. 4326.
 Mittendorf, Reinh. a, 4338.
 Moeller, J. Joach. 4384.
 Moerner, Carol. 4360.

- Mollines, Frc. de, 4391.
 Monier, Anth. 3978.
 Monro, Robert, 3919.
 Montero de Spinosa, 4404.
 Mostrada, Giuseppe Fr. 4407.
 Mundus novus, 4397.
 Mysterium Pacificationis Pragicae, 4043.
 Neugebauer, Sam. 4200.
 Northman, N. Her. 4344.
 Osterman, P. 4008. 4157.
 Oxenstierna, A. 3904. 3930.
 3932. 4019. 4224.
 Oxenstierna, E. Ax. 4015.
 Parafin, Matth. M. a, 4301.
 Petraeus, Nic. 4286.
 Philippi Edvard. (Ehrenstén) 4306. 4336.
 Pirnische u. Pragische Friedens-Pacten, 3990.
 Planet (der Teutschen) 4103.
 Policismus Gallicus, 4259.
 Pomo, Pietro, 3947.
 Preufius, Georg. 4263.
 Priezac, Salom. de 4389.
 Priorato, Galeazzo Gualdo, 3946. 4133. 4411.
 Prosperius, Ol. 4278.
 Pryfs, Frid. 4181.
 Pufendorf, Sam. von. 4384.
 Pure, Abbé de, 3980.
 Qwistorpius, J. 4432.
 Rakoczi, G. 4183.
 Ranfakning. öfv. Anna Gyl-dener, 4419.
 Recueil de quelques Pieces curieuses &c. 4437. 4439.
 Relatio historica, 3898.
 Relation (ausführl.) von d. Belager. der Stadt Freybergk, 4110.
 Relation (brieve) de la Vie de Christine. R. de Sv. 4387. 4388.
 Relation (vollenk.) 3963.
 4021. 4022. 4023. 4024.
 4025. 4028. 4029. 4030.
 4034. 4036. 4038. 4039.
 4040. 4041. 4047. 4049.
 4052. 4053. 4054. 4055.
 4057. 4070. 4084.
 Rhete, Joh. Val. 4242.
 Riccius, Joseph. 4299.
 Righman, Jac. 4279.
 Rosencrantz, Gundæus, 4206.
 Rosenhane, Schering. 4346.
 Rosfomatza, 4170.
 Rousset, Jean, 4459.
 Rudbeckius, Jac. 4124.
 Rudbeckius, J. (Jun.) 4159.
 Rudbeckius, Nic. 4246.
 Rücker, Dan. 4100. 4115.
 S. (G. E. V.) 4266.
 Salengre de, 4372.
 Salvius, J. 4132.
 Sarafin, Jean Franç. 3945.
 Sawadsky, 3911.
 Schefferus, Joh. 4383.
 Scheinius Calixt. 4193.
 Schirach, Gottl. Ben. 3946.
 Schlegel, Joh. Henr. 4287.
 Schlomachen, Melch. 4135. a)
 Schmid, Dav. 4223.
 Schamidius, Carol. 4361.
 Schamidius, Henr. 4304. a)
 Schmidt,

Schmidt, Joh. 3897.
 Schroeckh, J. Matth. 4468.
 Schroeer, Godofr. 4227.
 Scott, Jacob, 4017.
 Serpa, Joh. Gomez de, 4332.
 Siegfrid, Hoffman, 3902.
 Simonius, Eric. 4245.
 Siri, Vittorio, 4288. 4289.
 Skunk, Nils, 4346.
 Slange, Niels, 4287.
 Songeur Gillot le 4387.
 Spanheim, Ezech. 4351.
 Spanheim, Fredr. 3928.
 Sparre, Joh. 4305.
 Speculum Veritatis, 3999.
 Staffander, Joh. S. 4319.
 Stella, Joh. 3992.
 Stengel, Carol. 3987.
 Stetten, Paul. von, 4310.
 Stieve, Gottfr. 4449.
 Sturmius, Joach. 4102.
 Stypmannus, Franc. 4131.
 4144. 4226.

Terferus, Joh. Elai, 4428.
 Tesmarus, Joh. 4416.
 Thurn, Heinr. Graf v. 3944.
 Tillæus, Gust. J. 4188.
 Tørne, Olof, 4442.
 Tolle, J. Gilius, 4248.
 Trana, Er. Andersf. 3906.
 Treulich, Chft. 3948.
 Tumulus Typhi Hisp. 3934.

Uladislaus, Konung i Poh-
 len, 4012.
 Ulfadius, Andr. A. 4218.

Valesius, Henr. 4339.
 Vasfor, Mich. le, 4153.
 Verelius, Ol. 4315. 4335.
 Verlauff (warhaft.) bey d. Re-
 stitut. d. Stadt Augsp. 4309.
 Vernulæus, Nic. 3970.
 Vimina, Albert. 4371.
 Vindicæ Gustavianæ, 3971.
 Vindicæ secundum Liberta-
 tem Germaniæ &c. 4002.
 Vitinghoff, Er. a, 4325.
 Vondel, J. 4406.

Wagner, Ehrenhold, 3908.
 Wasenbergius, Everh. 4267.
 Wederlæggning på thet Dan-
 ske Manifest, 4201.
 Wexionius, Mich. 4317.
 Weydenheim, Joh. 4228.
 Widechindi, Joh. 4229. 4347.
 Wiederleg. (warhaftige) d.
 Schwed. Manifestes, 4166.
 Viele, Andr. van de 4133.
 Willisch, Chr. Gotthold, 4150.
 Winstrupius, Petr. 4249.
 Witfahl, M. Neh. von, 4137.
 Wurtzen (das elende) 4062.
 Wurtznische Creutz-Woche,
 4061.

Zesen, Ph. von, 4350.
 Ziervogel, Evald, 4328.
 Zimmermannus, Ern. 4342.
 Zorn, Wolf Cph. (v. Blaps-
 heim) 4120.
 Zypæus, Franc. 3993.

RÄTTELSE.

Sid. 33. r. 6. läs: DEUTSCHEN -

— 63. r. 4. ifrån slut. läs: Lentzen.

— 198. r. 7. läs: perscripta.

DOES NOT CIRCULATE

Stanford University Libraries

3 6105 025 390 274

Z
26
W

